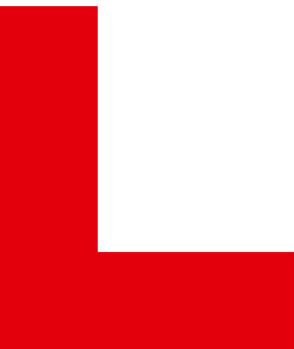

**KRONIKA
MĚSTA LITOMYŠLE
ROK 2024**

Obsah

Úvod	6
Město v roce 2024	7
Rozpočet města na rok 2024	7
Rozvoj města v roce 2024	7
Vybrané investice města Litomyše v roce 2024	7
Investice města ve veřejném prostoru v roce 2024	9
Co se opravilo z příjmů z daně z nemovitostí v roce 2024	9
Výrazná dopravní omezení ve městě v roce 2024	10
Sportovní areály na Černé hoře	10
Instalace v Parku Zdeňka Kopala	11
Úřad práce v Litomyšli zůstal zachován	11
Zdržení stavby na T. G. Masaryka	12
Nové ulice v Litomyšli	12
Nová VýhledNa nad Litomyšlí	12
Litomyšl a městská zeleň	13
Prodej vily Klára	13
Výstavba dálnice D35 kolem Litomyše	14
Nové časové jízdenky v městské dopravě	14
Novinky v měsíčníku Lilie	15
Ceny města Litomyše za rok 2024	15
Participativní rozpočet 2024	16
Litomyšl – nejlepší místo pro život v Pardubickém kraji	20
Park Zdeňka Kopala oceněn v soutěži Grand Prix architektů	20
Činnost organizací zřizovaných Městem Litomyšl (vyjma škol a CSP)	20
Městské lesy Litomyšl	20
Smetanův dům	22
Městská knihovna Litomyšl	23
Městská galerie Litomyšl	25
Rusko-ukrajinský konflikt	28
Projekt Žijeme zde spolu 2024 a aktivity na podporu osob uprchlých před invazí Ruska na Ukrajinu	28
Politické události v roce 2024	30
Volby do Evropského parlamentu	30
Krajské volby v Litomyšli	30

Senátní volby ve volebním obvodu Svitavy	30
Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle	31
Informace z jednání Rady města Litomyšle	33
Průmysl a služby v roce 2024	45
Saint-Gobain Adfors CZ.....	45
H.R.G. Litomyšl – 35 let svobody tisku.....	48
Školství v roce 2024	49
Základní statistické údaje o školách a školských zařízeních zřizovaných městem Litomyšl (údaje k 30. 9. 2024).....	49
Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Litomyšl IV	49
Informace o činnosti mateřských škol zřizovaných městem Litomyšl	50
Mateřská škola v Líbáncích	50
Mateřská škola Sedmikráska.....	51
Informace o činnosti základních škol zřizovaných městem Litomyšl.....	52
Základní škola Litomyšl, Zámecká	52
ZŠ Litomyšl, U Školek	55
ZŠ Litomyšl, T. G. Masaryka.....	55
Základní umělecká škola B. Smetany	56
Rok 2024 ve znamení oslav Smetanova jubilea.....	57
Soutěžní úspěchy žáků.....	57
Taneční obor – mimořádná aktivita a přímé přenosy	58
Středisko volného času	58
Festival Nakopněte svoji školu.....	60
Fakulta restaurování Univerzity Pardubice.....	60
Litomyšlská Univerzita třetího věku	65
Zdravotnictví a sociální služby v roce 2024.....	66
Litomyšlská nemocnice.....	66
Světový týden glaukomu	66
Den zdraví	66
Den melanomu	66
Den lékáren.....	66
Den se sestrou.....	67
Nový lékařský přístroj v Litomyšli	67
Centrum sociální pomoci.....	67
Farní charita Litomyšl	68

Konference o paliativní péči v Litomyšli	69
Senioři České republiky, z.s. - Městská organizace Litomyšl	69
Památky v roce 2024	71
25 let v UNESCO	71
Rodný byt Bedřicha Smetany znovu otevřen	73
Rekonstrukce Smetanova domu	73
Kulturní události roku 2024	74
200 let od narození Bedřicha Smetany	74
Noc kostelů 2024 v Litomyšli	74
Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny potřinácté	75
Gastroslavnosti M. D. Rettigové	76
Rok české hudby	76
Opera pod májovým nebem	76
Středa, hudby vám třeba	76
Toulovcovy prázdninové pátky	76
Start Film Fest	76
Kinematograf bratří Čadíků	77
Litomyšlské dny barokní tradice	77
Litomyšlské dvorky	77
Mezi hvězdami – 110. výročí narození Zdeňka Kopala	80
Spacák párty	81
Symposium Litomyšl	81
ArchiMyšl	81
První litomyšlský Smrtfest	81
17. listopad v Litomyšli	81
Adventní neděle	82
Hudba pomáhá	82
Literární rezidence v Litomyšli	83
Národní festival Smetanova Litomyšl 2024	92
Nejrozsáhlejší Smetanova Litomyšl v historii	92
Informace o průběhu 65. ročníku Smetanovy Litomyšle	92
Dopravní omezení při Smetanově Litomyšli	98
Smetanova výtvarná Litomyšl	101
Mladá Smetanova Litomyšl	101
Různé události v roce 2024	103

Tříkrálová sbírka	103
680 let od založení litomyšlského biskupství.....	103
Uklidíme Česko podesáté.....	104
100 let od domalování Portmonea a vydání Krvavého románu	104
30 let od setkání střeoevropských prezidentů v Litomyšli.....	104
Evropský týden mobility.....	104
Nový litomyšlský titulární biskup.....	105
Sport v roce 2024	106
Basketbalový klub ADFORS Basket Litomyšl	106
Volejbalový klub Litomyšl.....	107
Úspěchy a umístění členů atletického oddílu TJ JISKRA v soutěžích	108
Největší úspěchy	108
Plavecký klub Litomyšl.....	111
Florbal Litomyšl.....	111
Nejúspěšnější sportovec regionu Svitavska za rok 2024	112
Decimuž 2024.....	113
Počasí v roce 2024	114
Statistický přehled roku 2024.....	119
Závěr kroniky	121
Informace o zápisu do kroniky, schválení Radou města Litomyšle	122

Úvod

Rok 2024 byl v Litomyšli především rokem velkých výročí – ať už si lidé připomínali kulaté narozeniny, slavného rodáka nebo čtvrtstoletí na seznamu památek UNESCO, o důvody k oslavám nebyla nouze. Uplynulý rok byl ale také rokem investic i událostí, které dohromady tvořily pestrý obraz každodenního života. Město pokračovalo v podpoře osob prchajících před válkou na Ukrajině, a Litomyšl se tak znovu ukázala jako prostor solidarity a vzájemného porozumění.

Do popředí se také dostaly některé velké stavební a dopravní otázky – od výstavby dálnice D35 a rekonstrukcí ve veřejném prostoru až po plánované investice, které určí podobu města v dalších letech. Přes komplikace a omezení se Litomyšli dařilo posouvat vpřed a potvrzovat své renomé jako nejlepšího místa pro život, a to minimálně v Pardubickém kraji.

Celý rok se nesl ve znamení 200. výročí narození Bedřicha Smetany, kdy město hostilo řadu koncertů, výstav i festivalů, jak to ostatně v Litomyšli bývá zvykem. Obnovený rodný byt skladatele či nově otevřená obrazárna se staly symbolem živého odkazu, který město předá dalším generacím.

Svůj význam měly i další oblasti – od úspěchů litomyšlských škol a sportovních klubů až po ocenění v architektuře a společenském životě.

Jednu zásadní změnu zaznamenala i městská kronika. Kronikář Stanislav Švejcar předal svoji funkci nové kronikářce, která se jeho práci pokouší udržet ve stejně dobré formě, jako tomu bylo v předchozích letech. Za jeho dlouholetou činnost, neutuchající zapálení a píli mu patří velký dík. Odměnou tomuto skvělému kronikáři jistě může být fakt, že jím napsané řádky o našem krásném městě navždy zůstanou v litomyšlském archivu.

Kronika zachycuje radostné chvíle i každodenní starosti, ať už prostřednictvím textu či fotografií. Kronikářka věří, že zapsané události roku 2024 ukážou budoucím čtenářům místo, které dokázalo spojovat tradici s moderními výzvami, zachovat si soudržnost a zároveň rozvíjet kulturní i společenský život.

Město v roce 2024

Rok 2024 se v Litomyšli nesl ve znamení velkých i malých událostí. Město pokračovalo v pomoci lidem prchajícím před válkou na Ukrajině, rozvíjelo projekty integrace a zároveň slavilo úspěchy v oblasti kultury, sportu i architektury. Přestože každodenní život přinášel i své starosti, ocenění a úsměvy občanů dokazovaly, že Litomyšl je nejen nejlepším místem pro život v Pardubickém kraji, ale také živým a soudržným společenstvím.

Rozpočet města na rok 2024

Rozpočet města na rok 2024 byl zastupiteli schválen 7. prosince 2023.

	<i>provozní</i>	<i>investiční</i>	<i>celkem</i>
Příjmy roku 2024	330 560,00	43 828,00	374 388,00
Přijaté úvěry rozpočtového hospodaření	0,00	0,00	0,00
Financování rozpočtu r. 2024	0,00	0,00	13 762,50
Celkem příjmy r. 2024	330 560,00	43 828,00	388 150,50
Výdaje roku 2024	291 635,50	87 045,00	378 680,50
Splátky úvěrů		9 470,00	9 470,00
Celkem výdaje r. 2024	291 635,50	96 515,00	388 150,50

Rozvoj města v roce 2024

Rok 2024 přinesl do Litomyšle výrazné investice – od rekonstrukcí hlavních ulic a posun stavby dálnice D35 až po modernizaci škol, kulturních památek a sportovišť. Otevřela se nová expozice v Rodném bytě Bedřicha Smetany, na Černé hoře se opravily kurty a autokemp, a město pečovalo i o zeleň, kde bylo ošetřeno pět set stromů a vznikl nový parčík u čerpací stanice MOL.

Vybrané investice města Litomyšle v roce 2024

Kino – oprava elektro, nátěr obkladu fasády,
Smetanův dům – opravy střechy a krovů
Mobiliář (zn. ulic, inf. cedule, lavičky)
Obnova kamerového systému
Alzheimer centrum, CSP – opravy
Průmyslová zóna – rozšíření
Oprava chodníku a doplnění VO u bývalého Terozu
Regenerace sportovních ploch u II. ZŠ

Městská knihovna - rekonstrukce
Zámecké návrší - oprava zamkového systému
ZUŠ B. Smetany
Drahoška - zadržování vody v krajině
Vybudování infocentra v prostorách staré radnice
Přístavba garáže hasičské zbrojnice SDH Litomyšl
MŠ v Líbáncích - Zřízení nového zdroje tepla TČ
Ošetření aleje Nedošín
Rozšíření kompostárny
Zámecká obrazárna
Podloubí v centru města
ZUŠ - změna užívání podkroví
Městská hala III. ZŠ - Zřízení nového zdroje tepla TČ
Veřejné osvětlení
Regenerace památek
Dům U Rytířů
Opravy chodníků a komunikací
Modernizace místní komunikace Na Lánech
Rekonstrukce čp. 61, Smetanovo nám. (městská policie)
Drobné architektonické stavby v krajině
Modernizace učeben ZŠ Zámecká
Rekonstrukce lávky u Smetanova domu
Rodný byt B. Smetany

Investice města ve veřejném prostoru v roce 2024

Rok 2024 byl v Litomyšli ve znamení výrazných investic do veřejného prostoru. Dokončeny byly dlouhodobé rekonstrukce ulic Portmanka, Kornická a Na Lánech, kde proběhla obnova inženýrských sítí a následně pokládka nových asfaltových povrchů. Oprav se dočkala také jedna z hlavních komunikací v městské části Pohodlí.

Velká pozornost byla věnována také kultivaci veřejných prostranství. Na Smetanově náměstí byl upraven prostor kolem pomníku Bedřicha Smetany, kde přibýlo nové osvětlení a lavičky ve tvaru červeného „L“ s logem *Smetana 200*. V Kornicích se rozšířilo dětské hřiště o nové herní prvky, na Dukelské ulici a u zimního stadionu proběhla rekonstrukce veřejného osvětlení.

Nový parčík vznikl u čerpací stanice MOL ve spolupráci s firmou Saint-Gobain Adfors CZ. Nabízí posezení, herní prvek i stojany na kola a svou koncepcí navazuje na mobiliář u marketu Lidl.

Nezapomnělo se ani na sportovce a jejich zázemí. V areálu Černá hora byly zrekonstruovány tenisové a volejbalové kurty, které dostaly novou antuku i automatickou závlahu.

Velkou část roku Litomyšl zaměstnávala také rekonstrukce plynovodu v centru města. V dubnu byla zprůjezdněna Špitálská ulice a práce na Smetanově náměstí pokračovaly do poloviny května.

Do budoucna město připravuje rekonstrukci Základní školy Zámecká, rozšíření městské kompostárny, první etapu oprav střechy Smetanova domu a rovněž kompletní rekonstrukci Městské galerie v domě U Rytířů.

Co se opravilo z příjmů z daně z nemovitostí v roce 2024

Město Litomyšl spravuje majetek v hodnotě zhruba 3 miliardy korun. Péče o něj je proto každoročně jednou z největších položek rozpočtu. Vedení města již dříve přislíbilo, že k těmto účelům bude využívat mimo jiné i výnos z daně z nemovitostí. V roce 2024 tak bylo do oprav, údržby a investic vloženo celkem 86 milionů korun.

Za tyto prostředky se podařilo realizovat celou řadu projektů:

- **Školství:** největší částka – 26 milionů Kč – směřovala do základních škol. Nejvýznamnější byla rekonstrukce ZŠ Zámecká včetně elektroinstalace, internetu a učeben (21 mil. Kč), u 2. ZŠ vzniklo nové hřiště (4,5 mil. Kč), na ZŠ T. G. Masaryka byla opravena učebna chemie a instalováno nové větrání městské haly.
- **Kultura:** dokončena byla kompletní rekonstrukce Rodného bytu Bedřicha Smetany s novou interaktivní expozicí (24 mil. Kč), probíhala také první etapa rekonstrukce střechy a krovů Smetanova domu (15 mil. Kč).
- **Sportoviště:** zahájena rekonstrukce areálu Černá hora (6 mil. Kč), na plaveckém bazénu byla vyměněna světla a chystá se i obnova vytápění zimního stadionu.
- **Vodohospodářská infrastruktura:** do oprav a údržby vodovodní a kanalizační sítě šlo 22,5 mil. Kč.
- **Dopravní stavby:** investovalo se téměř 23 milionů Kč do oprav chodníků, parkovišť a komunikací, největší akcí byla oprava ulice Na Lánech (10,5 mil. Kč).
- **Veřejné osvětlení:** modernizace a opravy vyšly na 3,6 mil. Kč, zahrnuly např. nasvětlení přechodu u zahradnické školy či sochy Bedřicha Smetany.
- **Zeleň a veřejný prostor:** pokračovala obnova alejí, záhonů a parčíků, do zeleně šly miliony korun z dotací i rozpočtu.

- **Městské části:** investovalo se také v Pohodlí, Nové Vsi, Pazuše, Suché, Kornicích či Nedošíně, kde se opravovaly komunikace, kaple, hřiště i hasičské zbrojnice.

Rok 2024 tak potvrdil, že Litomyšl se o svůj majetek stará jako dobrý hospodář – ať už šlo o školy, kulturní památky, sportoviště, komunikace či městskou zeleň.¹

Výrazná dopravní omezení ve městě v roce 2024

Rok 2024 byl v Litomyšli ve znamení pokračujících rekonstrukcí inženýrských sítí a komunikací, které s sebou přinesly četná dopravní omezení.

Už v únoru se dokončovaly práce v ulicích Kornická a Na Lánech, kde probíhala instalace posledních přípojek a opravy obrubníků. V březnu pak následovala pokládka finálních asfaltových povrchů. Tyto práce si vyžádaly částečné i úplné uzavírky obou ulic, přičemž vjezd byl umožněn pouze rezidentům a místním firmám. Dopravní omezení zasáhla i městskou autobusovou dopravu – některé linky byly odkloněny, zastávka Končinská dočasně přemístěna a část Lánů a Kornic nebyla obsluhována.

Významná omezení přišla také v centru města. Od února do března byla uzavřena ulice Umrličí a následně i Růžová kvůli rekonstrukci plynovodu. Další komplikace přinesla úplná uzavírka silnice II/359 v Dolním Újezdu, která trvala od 2. dubna do 15. července. Objízdná trasa vedla přes Desnou, Budislav, Jarošov a Litomyšl, což vedlo ke zvýšenému provozu v ulici T. G. Masaryka. V této části města proto byla pro nákladní automobily snížena rychlost. V dubnu zároveň proběhly finální pokládky asfaltu v Portmance i na části ulice Na Lánech.

Nejvíce se ale doprava zkomplikovala v létě, kdy od 15. července do 30. září probíhala rozsáhlá rekonstrukce plynovodu na Touloucově náměstí a v přilehlých ulicích. Stavba postupovala po menších úsecích, vždy zhruba třicet metrů dlouhých. Přestože se obyvatelé museli smířit s dílčími uzavírkami, kulturní akce jako Touloucovy prázdninové pátky či Pivní festiválek proběhly bez omezení – město se stavební firmou dohodlo na zajištění maximální bezpečnosti v době jejich konání.

Podzimní měsíce přinesly další uzavírky. Od 7. do 11. října byla úplně uzavřena silnice III/36016 v úseku od silnice I/35 po ulici Na Lánech kvůli pokládce finálního asfaltového povrchu. V té době nebyly obsluhovány zastávky městské hromadné dopravy „Lány – vodovody“, „Lány – U Babky“, „Kornice“ a „Lány – Teroz“. Od 14. října pak začala další etapa rekonstrukce plynovodu na Smetanově náměstí, tentokrát mezi Jiráskovou a Špitálskou ulicí, která dočasně omezila parkovací místa.

Rok 2024 tak opět ukázal, že nutné investice do městské infrastruktury přinášejí dočasné komplikace. Je nutné ale brát na zřetel, že zároveň zajišťují bezpečnější a kvalitnější podmínky do budoucna.

Sportovní areály na Černé hoře

Rok 2024 přinesl významný posun v modernizaci sportovních a volnočasových areálů na Černé hoře, které se postupně mění v atraktivní zázemí pro širokou veřejnost. V září byla zahájena dlouho plánovaná rekonstrukce Městského stadionu. Její součástí jsou nové šatny a sprchy a toalety, obnovení povrchu atletického oválu, doplnění drenáží na travnatém hřišti či rozšíření dětského hřiště o nové multifunkční sportoviště. Stavební práce si vyžádaly omezení pohybu v areálu, včetně občasného uzavření průchodu od Černé hory k bazénu, přístup k hospodě Na

¹ -jp-: Co se opravilo z příjmů z daně z nemovitostí v roce 2024?. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXV., číslo 1, s. 5.

Výsluní ale zůstal zachován horní branou. Celkové náklady činí 18 milionů korun, z nichž podstatnou část pokryly dotace.

Rozvoj se nevyhýbá ani dalším sportovištím. Zimní stadion, který se během festivalu Smetanova Litomyšl proměňoval ve Festivalovou halu, naplánoval investice do nového vybavení a úprav šaten. Ve Sportcentru byla dokončena nová lezecká stěna a nachystaly se další aktivity pro veřejnost. Na Primátorské hrázi byly opraveny dětské atrakce a sociální zázemí a nově vznikla terasa s výhledem na fotbalgolfové hřiště.

Slavnostně byl otevřen také Autokemp Primátor, jenž se po rozsáhlé rekonstrukci proměnil v moderní Primátor Camping Resort Litomyšl s kapacitou 138 osob. Nabízí chatky, glampingové stany, sportovní zázemí a pohodlné zázemí pro návštěvníky.

Investice do Černé hory tak potvrzují dlouhodobou snahu města rozvíjet sport a volnočasové využití pro občany i návštěvníky Litomyšle.²

Instalace v Parku Zdeňka Kopala

V roce 2024 vznikla v nově vybudovaném Parku Zdeňka Kopala umělecká instalace nizozemského architekta Winyho Maase s názvem *The Door (Dveře)*. Objekt tvoří stěna ze zrcadlového dibondu s otvorem, která zrcadlí park, nebe i panorama města a symbolicky nabízí „průchod do jiné dimenze“. Instalace je součástí projektu Cíle cest, spolu s VýhledNou a objektem Oko nad rybníkem.

Slavnostní odhalení, původně plánované v rámci festivalu ArchiMyšl, muselo být kvůli nepříznivému počasí odloženo. Po instalaci se objevily připomínky veřejnosti a ornitologů, které upozorňovaly na možné riziko pro ptactvo. Dosud však nebyl zaznamenán žádný případ jeho ohrožení. Autor díla se odvolal na své předchozí zkušenosti se zrcadlovými objekty v Evropě, kde se podobné problémy nevyskytly.

Město Litomyšl přesto rozhodlo ve spolupráci s odborníky na ochranu přírody o preventivních opatřeních. Na instalaci byly umístěny UV fólie, neviditelné pro návštěvníky, avšak dobře rozpoznatelné pro ptáky. Situace bude dále sledována a vyhodnocována.

Úřad práce v Litomyšli zůstal zachován

Na podzim roku 2024 se objevily zprávy o plánovaném rušení některých poboček Úřadu práce v Pardubickém kraji, mezi nimi i v Litomyšli. Informace vyvolala mezi občany značné obavy a vedení města se okamžitě postavilo proti tomuto kroku. Starosta Daniel Brýdl nabídl státu bezplatné užívání prostor a zdůraznil, že rušení pobočky by znamenalo zhoršení dostupnosti státních služeb pro region s téměř 30 tisíci obyvateli.

Po sérii jednání, včetně setkání starostů dotčených měst se zástupci Úřadu práce v Senátu ČR, bylo nakonec dosaženo dohody: litomyšlská pobočka zůstane zachována minimálně do konce roku 2025 a občané se tak nemusí ničeho obávat. Do té doby nebude její fungování nijak omezeno a úřad se zaměří na postupné zavádění digitálních služeb. V roce 2026 proběhne jednání o dalším postupu.

² -jp-: Rozvoj sportovních a volnočasových areálů na Černé hoře. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšl. Ročník XXXIV., číslo 7, s. 3-4.

Zdržení stavby na T. G. Masaryka

V červenci 2024 začala na ulici T. G. Masaryka výstavba telekomunikační sítě společnosti T-Mobile. Přestože bylo dohodnuto dokončení prací do začátku školního roku, kvůli zpoždění zůstala komunikace rozkopaná i v následujících měsících a komplikovala každodenní pohyb chodců i dopravu v místě se školami.

Město proto vyjednalo se zhotovitelem finanční kompenzaci v řádu statisíců korun, za kterou bude u Střední školy zahradnické a technické vybudován chodník. Při současných výkopech se podařilo zároveň zřídit i chybějící elektrickou přípojku.

Starosta Daniel Brýdl se občanům omluvil za vzniklé komplikace a vyjádřil naději, že firma práce brzy dokončí a ulice bude opět bezpečně průchozí.³

Nové ulice v Litomyšli

V roce 2024 se Litomyšl symbolicky rozrostla nejen o nové rodinné domy v lokalitě Lány, ale také o tři nové ulice nesoucí jména osobností, které měly k městu a jeho kulturnímu životu blízký vztah – Jiřího Bělohlávka, Eduarda Hakena a Olbrama Zoubka. Pojmenování schválilo zastupitelstvo v září 2023 a slavnostní odhalení názvů proběhlo 30. června 2024 v rámci festivalu Smetanova Litomyšl.

Slavnostního aktu se kromě představitelů města zúčastnili i příbuzní všech tří čestných občanů Litomyšle. Atmosféru podtrhly literární vstupy studentek místního gymnázia, které formou dopisů připomněly životní dráhu a dílo těchto osobností.

- **Jiří Bělohlávek (1946–2017)** – světově uznávaný dirigent a pedagog, který významně přispěl k šíření české hudby doma i v zahraničí. Do Litomyšle se pravidelně vracel jako dirigent koncertů festivalu Smetanova Litomyšl a v roce 2015 se stal čestným občanem města.
- **Eduard Haken (1910–1996)** – legendární basista Národního divadla, jehož podání Smetanových oper si litomyšlské publikum nesmazatelně zapsalo do paměti. V Litomyšli vystupoval opakovaně a roku 1993 obdržel čestné občanství.
- **Olbram Zoubek (1926–2017)** – významný český sochař, spjatý s Litomyšlí především díky dlouholetému restaurování sgrafit na zámku a osobnímu vztahu k městu. Litomyšl se mu stala druhým domovem a jeho sochy dnes zdobí Klášterní zahrady, Smetanovo náměstí i místní hřbitov. Čestným občanem se stal roku 2008.

Nové názvy ulic tak nejsou jen praktickým řešením pro rozvíjející se čtvrť, ale také trvalou připomínkou tří velkých osobností české hudby a umění, jejichž život a tvorba byly pevně s Litomyšlí pevně spjaty.

Nová VýhledNa nad Litomyšlí

V říjnu 2024 vznikl nad Litomyšlí další Cíl cest – nová rozhledna z lodních kontejnerů, navržená architektky Martinou Pospíšilovou a Michalem Karlíkem z Atelier-r. Objekt není klasickou rozhlednou ani běžnou vyhlídkou, a proto dostal nový název – VýhledNa. Nachází se nad bývalou rasovnou u cesty do Kornic a nabízí krásné panorama města i okolní krajiny.

³ -jp-: Výstavba telekomunikační sítě na ulici T. G. Masaryka. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 12, s. 2.

Architekti zvolili druhotně využitě lodní kontejnery, čímž chtěli upozornit na potřebu udržitelného nakládání se zdroji. Vertikálně umístěný kontejner slouží jako schodišťová věž s vyhlídkovou plošinou, horizontální kontejner pak poskytuje bezbariérový přístup a výhled z nižší úrovně.

Součástí stavby je i netradiční hromosvod – umělecké dílo Mikádo od sochaře Jana Dostála, vytvořené z nerezových trubek původně určených pro jeho instalaci *Mrak* na EXPO 2020 v Dubaji. Dílo kombinuje ochrannou funkci s minimalistickou estetikou inspirovanou dětskou hrou mikádo.

VýhledNa je součástí projektu Cíle cest, který propojuje krajinu kolem Litomyšle drobnými architektonickými objekty a motivuje obyvatele k procházkám do přírody. Dokončovací práce na rozhledně probíhaly ještě koncem roku 2024. Projekt byl realizován také díky podpoře z programu Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Litomyšl a městská zeleň

Rok 2024 byl v Litomyšli výjimečný svou péčí o zeleň, zejména o stromy – od mladých výsadeb až po staré, dožívající jedince. Město získalo dotaci na ošetření historické lipové aleje k Nedošínskému háji, kde došlo k prořezům korun, výměně vazeb a dosazení nových stromů při zachování stanovišť chráněných živočichů. Celkem bylo odborně ošetřeno přibližně 500 stromů na více než šedesáti lokalitách – například v Klášterních zahradách, u archivu, v Sadu Litomyšlat, na Zámecké, Dukelské, Šantově náměstí či v ulici J. Formánka. Péče byla průběžně zaznamenávána i do aktualizované evidence dřevin.

Podzim přinesl také viditelné změny ve veřejném prostoru. Na parkovišti u supermarketu Albert byla zahájena obnova stromořadí s využitím moderní modro-zelené infrastruktury, která zajišťuje dostatečný prostor i vodu pro kořeny. Vysazeny zde byly jilmy a břestovce odolné vůči chorobám a klimatickým výkyvům. Na městském hřbitově musela být z bezpečnostních důvodů odstraněna houbou napadená lípa, k jejímuž pokácení byl využit jeřáb. Nahradí ji nová výsadba – jedna lípa přímo v areálu hřbitova a šest habrů na jiném městském pozemku.

K novým výsadbám patřil dokončený parčík u čerpací stanice MOL, úprava okolí lávky u Lidlu i obnova květinových záhonů na Komenského náměstí. Druhým rokem potěšil obyvatele i kolemjdoucí letničkový záhon naproti květinářství Pytlík, hrazený z participativního rozpočtu. Nové stromy přibýly také na ulici Z. Kopala, na hřbitově, u kompostárny či na Mařákově ulici. Na jaře se mohou občané těšit na rozkvetlé cibuloviny, které byly vysazeny například pod kaštany u zámecké zdi či na kruhovém objezdu u autobusového nádraží.

Celkové investice do zeleně v roce 2024 dosáhly 4,8 milionu korun (včetně dotací). Z toho 1,7 mil. Kč připadlo na ošetření stromů, 1,7 mil. Kč na nové výsadby, 1 mil. Kč na tříletou následnou péči a 250 tis. Kč na nové projekty.

Do budoucna město naplánovalo osázení okolí nových domů na Babce, obnovu stromů na parkovišti pod zámekem v Zahájské ulici, projekt úprav kolem říčky Drahošky na Primátorské hrázi či obnovu trvalkových záhonů v Klášterních zahradách. Připravuje se také žádost o dotace na izolační pás zeleně v části města Na Prokopu.

Prodej vily Klára

Vedení města se v roce 2023 znovu vrátilo k palčivé otázce – prodeje historické vily Klára na Zámecké ulici. Objekt dlouhodobě nevyužívaný a technicky náročný na údržbu se stal předmětem dvoukolové soutěže, do níž se přihlásilo pět zájemců. Do druhého kola postoupily

tři projekty z Litomyšle a okolí – návrh zdravotní kliniky společnosti Tramon s.r.o., plán na vybudování centra vzdělávání a sociálních služeb od firmy AGM Holding s.r.o. ve spolupráci se spolkem Školamyšl a projekt boutique hotelu společnosti Kubík a.s.

Na podzim 2023 proběhly mimořádné semináře zastupitelstva, kde investoři své záměry představili. Následovalo veřejné projednání, které se uskutečnilo 13. května 2024 v Music clubu Kotelna. V té době už byla ze soutěže stažena nabídka společnosti Tramon s.r.o., a tak zůstaly ve hře pouze dva projekty – hotel Vila Klára společnosti Kubík a.s. a centrum vzdělávání a sociálního podnikání firmy AGM Holding s.r.o.

O vítězném návrhu rozhodovalo zastupitelstvo 20. června 2024 na svém veřejném zasedání, kterého se zúčastnilo všech 23 zastupitelů. Hlasování proběhlo tajnou volbou. Čtrnáct zastupitelů podpořilo projekt společnosti Kubík a.s., pět bylo proti, tři se zdrželi a jeden hlasovací lístek zůstal prázdný. Vila Klára tak bude prodána firmě Kubík a.s. za 8 milionů korun a její budoucnost se pojí s přeměnou na boutique hotel s restaurací, wellness a rehabilitačním centrem. Společnost zároveň plánuje v širším záměru navázat i na projekt Congress & wellness hotelu Svatý Jan.

Starosta Daniel Brýdl po hlasování poblahopřál vítězné společnosti a poděkoval i zástupcům druhého projektu, které vyzval k hledání alternativních prostorů pro realizaci jejich záměru.

Samotné červnové zasedání zastupitelstva řešilo i další majetkoprávní a rozpočtové záležitosti – například směny a převody pozemků, neuplatnění předkupního práva u parcel na Havlíčkově ulici či podmínky výstavby bytového domu v této lokalitě. Zastupitelé také potvrdili zrušení jednotky sboru dobrovolných hasičů v obci Pazucha z důvodu nedostatku členů; výkon požární ochrany zde nově zajišťuje jednotka SDH Litomyšl kategorie JPO II.

Výstavba dálnice D35 kolem Litomyšle

Další z velkých otázek, které Litomyšlany zajímají a které bývají hojně diskutovány, je výstavba dálnice. Rok 2024 v tématu dlouho očekávaného severního obchvatu Litomyšle v podobě dálnice D35 přinesl zásadní posun. Dne 8. dubna 2024 zahájilo Ředitelství silnic a dálnic stavbu úseku Džbánov – Litomyšl v délce 7,6 km. Náklady na tuto část činí 3,42 miliardy korun a práce by měly trvat necelé tři roky. Spolu s navazujícím úsekem Litomyšl – Janov vytvoří nový obchvat kolem města, který významně odlehčí přetížené silnici I/35.

Výstavba úseku Litomyšl – Janov byla v roce 2024 rovněž posunuta do realizační fáze. V září bylo ukončeno výběrové řízení na zhotovitele, z něhož vzešlo vítězně sdružení firem Strabag Silnice a Firefesta Fišer. Jejich nabídka ve výši 2,799 miliardy korun představuje zhruba 63 % původně odhadované ceny stavby. Stavební povolení již nabylo právní moci a probíhá archeologický průzkum. Zahájení stavby se očekává ještě do konce roku 2024.

Oba úseky mají být dokončeny do poloviny roku 2027 a dohromady vytvoří kompletní obchvat Litomyšle, jenž přinese městu zásadní dopravní úlevu.

Nové časové jízdenky v městské dopravě

V září 2024 občané Litomyšle mohli vyplnit dotazník k městské autobusové dopravě. Lidé nejčastěji žádali možnost časových jízdenek nejen pro žáky a studenty, ale i pro dospělé. Vedení města na jejich přání zareagovalo a po dohodě s dopravcem bylo na začátek roku 2025 naplánováno zavedení nových časových jízdenek.

Ceny byly stanoveny následovně:

- **žákovské:** měsíční 100 Kč, čtvrtletní 220 Kč
- **studentské:** měsíční 300 Kč, čtvrtletní 660 Kč
- **dospělí:** měsíční 400 Kč, čtvrtletní 880 Kč⁴

Novinky v měsíčníku Lilie

S příchodem roku 2024 doznal měsíčník *Lilie* výrazné změny. Bylo představeno nové logo a již lednové číslo přineslo na titulní straně barevnou fotografii. Barevnější podoba se setkala s pozitivním ohlasem, a proto se od únorového čísla celý časopis tiskne v barvě – včetně fotografií a grafických prvků.

Na přání inzerentů bylo od března 2024 možné využít také barevnou inzerci. Zůstala však i původní černobílá varianta s červenými prvky za stávající ceny, přičemž za plnobarevnou verzi si zájemci nově připlatí podle schváleného ceníku.⁵

Ceny města Litomyšle za rok 2024

Ceny města byly po vzoru loňského roku uděleny až na jaře 2025, a to 25. března ve velkém sále Smetanova domu v Litomyšli. To vše mimo jiné proto, aby lidé mohli oceněné nominovat skutečně za celý kalendářní rok. Stejně tak se mezi laureáty objevil člověk oceněný za mimořádný počin či reprezentaci města v oblasti kultury, školství, sportu a dalších odvětvích. Na toto ocenění je možné nominovat jednotlivce, ale i skupiny, spolky a organizace.

Plaketa Rady města Litomyšle

- **Dana Kmošková:** Město cenu udělilo jako poděkování a uznání za dlouholetou činnost v oblasti spolkového života. Jako předsedkyně místní organizace Senioři ČR každoročně organizuje oblíbená společenská setkání, zájezdy a další aktivity pro místní seniory.
- **Josef Coufal:** Cena byla udělena jako poděkování a uznání za dlouholetou pedagogickou činnost, vedení školního klubu a práci na pozici táborového vedoucího v rámci PS Marie Sedláčkové Litomyšl. Zde působí také jako správce táborové základny Budislav, která se díky jeho úsilí stala vyhledávaným místem pro táborové aktivity dětí a mládeže.
- **Stanislav Vosyka:** Město ocenilo jeho badatelskou činnost v oblasti obecných dějin města a dějin výtavnictví a výtvarné kultury v regionálním kontextu, které se věnoval v rámci působení v litomyšlském archivu a později v Městské galerii Litomyšl. Je také spoluautorem několika stěžejních publikací o historii našeho regionu.
- **Jiří Kopřiva:** Cenu dostal jako poděkování a uznání za odbojovou činnost a pevný občanský postoj v odporu proti komunistickému režimu. Aktivně působil ve skupinách „Hvězda“ či „Ata“. Byl zakladatelem a dlouholetým předsedou pobočky Konfederace politických vězňů České republiky v Litomyšli. Cena se uděluje in memoriam.

⁴ jp-: Nové časové jízdenky městské autobusové dopravy na vaše přání. In: Lilie. Ročník XXXIV., číslo 1, s. 6.

⁵ -jp-: Lilie se nám postupně vypravuje. In: Lilie. Ročník XXXIV., číslo 2, s. 3.

Ocenění za mimořádný počin

- **Liliana Dvořáková:** Ocenění za mimořádný počin či reprezentaci města udělila Rada města Litomyšle Liliana Dvořákové za 3. místo na Mistrovství světa v Jiu-Jitsu v Abú Dhabí.
- **Realizační tým sousedské benefice Hudba pomáhá:** Ocenění za mimořádný počin či reprezentaci města udělila Rada města Litomyšle realizačnímu týmu sousedské benefice Hudba pomáhá za organizaci již 18. ročníku série charitativních adventních koncertů. Jejich výtěžek každoročně finančně podpoří jednu rodinu z okolí Litomyšle a Vysokého Mýta, která má v péči handicapované dítě.
- **Tým mužů Florbal Litomyšl:** Ocenění za mimořádný počin či reprezentaci města udělila Rada města Litomyšle týmu mužů Florbal Litomyšl za postup týmu do Národní florbalové ligy mužů v roce 2024.
- **Dominik Kalivoda:** A jako překvapení udělila Rada města Litomyšl ocenění za mimořádný počin či reprezentaci Dominiku Kalivodovi za námět, scénář a režii dokumentárního filmu VELKÝ FINÁLE PSO, ve kterém hrála Litomyšl nemalou roli. Laureát byl z ceny skutečně potěšen, zúčastnění byli dojatí, a překvapení se tak velmi vydařilo.

Participativní rozpočet 2024

Také v roce 2024 mohli až do konce února občané města starší 12 let přihlašovat své projekty do Participativního rozpočtu, a to ve dvou kategoriích; do 100 tisíc Kč a do 400 tisíc Kč. Zapojit se mohli i hlasováním, což učinilo 553 občanů. Do vlastního hlasování postoupilo 7 projektů v kategorii 400 tisíc Kč a 4 projekty v kategorii do 100 tisíc Kč. V kategorii do 400 tisíc Kč zvítězil projekt rekonstrukce podchodu u Sokolovny. V kategorii do 100 tisíc Kč získal nejvíce hlasů projekt revitalizace okolí podchodu u Sokolovny.

Kategorie projektů do 100 tisíc Kč

- **Revitalizace podchodu u Sokolovny:** Cílem projektu je kultivace veřejného prostoru v okolí podchodu u Sokolovny. Zahradní a terénní úpravy by zde měly vést zejména k zadržování vody během přívalových dešťů a zamezení opakovaného zaplavování podchodu. Autor vítězného projektu dodal: *„Navrhuji provést zahradní a terénní úpravy v blízkosti podchodu u Sokolovny tak, aby se zamezilo splavování půdního povrchu při prudkých deštích, kdy pravidelně dochází k zaplavení podchodu bahnem*

a vodou. Nabízí se například zvýšení obrubníků, odborné ošetření stávajících keřů a dřevin nebo dosazení prudkých svahů keři a pokryvnými rostlinami.“

- **Revitalizace parku na ulici 9. května:** Cílem projektu je revitalizace parku mezi bytovými domy na ulicích 9. května a 17. listopadu. Autoři navrhnou odstranění starých nefunkčních sušáků na prádlo a zbudování nových bezpečných konstrukcí pro sušení prádla a umístění dětských houpaček.
- **Venkovní posilovna na Lánech:** Cílem projektu je vybudovat na hřišti v městské části Lány workoutové hřiště.
- **Drobné úpravy:** Cílem tohoto projektu jsou dvě dílčí drobné úpravy – osvětlení prostoru mezi garážemi na Dukelské ulici a oprava cestičky na sídlišti Z. Kopala.

Kategorie projektů do 400 tisíc Kč

- **Rekonstrukce podchodu u Sokolovny:** Cílem projektu je rekonstrukce podchodu u Sokolovny, který je jedinou bezpečnou cestou přes rušnou komunikaci I/35 v této části města. Autor vítězného projektu dodal: *„Město Litomyšl je krásné, ale mohlo by být ještě hezčí. Opravme společně podchod u Sokolovny, postavme schody a nájezdy pro kočárky, odstraňme graffiti. Uvidíte, že cesta do města a na blízka sportoviště bude příjemnější nejen pro nás z Litomyšle, ale i pro vítané návštěvníky z jiných míst.“*
- **Dětské hřiště pro Husovku:** Cílem projektu je vybudování dětského hřiště vedle stávajícího sportovního hřiště na ulici J. Žižky v Husově čtvrti. Projekt zahrnuje osazení houpadel, skluzavky, houpací lávky a tabule na kreslení. Hřiště bude sloužit nejenom dětem z Husovy čtvrti, ale také jako příjemná zastávka na cestě do Nedošína po nové cyklostezce.
- **Dětské hřiště na ulici Z. Kopala:** Cílem projektu je vybudování nového dětského hřiště na ulici Z. Kopala, jehož součástí by mělo být 4 až 5 hracích prvků a potřebný mobiliář. Autoři projektu nabízejí také spolufinancování z vlastních zdrojů ve výši minimálně 100 000 korun.
- **Rekonstrukce volnočasového areálu v Pohodlí:** Cílem projektu je rekonstrukce volnočasového areálu na hřišti u kulturního domu v obci Pohodlí. V rámci projektu by zde mělo být vybudováno nové dětské hřiště a zázemí pro pořádání oblíbených společenských akcí.

- **Revitalizace parku ve Fügnerově čtvrti:** Cílem projektu je revitalizace parku ve Fügnerově čtvrti, obnova zeleně, nová výsadba, osazení nového mobiliáře a řada dalších úprav okolí parku vedoucích ke kultivaci tohoto veřejného prostoru.
- **Pietní místo Dítě v srdci:** Cílem projektu je vybudování pietního místa pro zemřelé a nenarozené děti. V současné době v ČR existují pouze 4 taková místa. Litomyšl by mohla být dalším městem, kde lze uctít památku všech dětí, které opustily tento svět příliš brzy.
- **Veřejné griloviště na Wembley:** Cílem projektu je vybudování veřejného griloviště v prostoru dětského hřiště a pumptracku na Wembley.

VÝSLEDKY PARTICIPATIVNÍHO ROZPOČTU

2024

Kategorie 400 000 Kč

			celkem
 Rekonstrukce podchodu u Sokolovny	188	25	163
Dětské hřiště pro Husovku	163	13	150
Dětské hřiště na ulici Z. Kopala	91	26	65
Rekonstrukce volnočasového areálu v Pohodlí	126	70	56
Revitalizace parku ve Fügnerově čtvrti	28	15	13
Pietní místo Dítě v srdci	38	63	-25
Veřejné griloviště na Wembley	74	150	-76

Kategorie 100 000 Kč

			celkem
 Revitalizace okolí podchodu u Sokolovny	112	20	92
Revitalizace parku na ulici 9. května	95	31	64
Venkovní posilovna na Lánech	97	65	32
Drobné úpravy	94	75	19

553 ověřených hlasujících

DĚKUJEME VŠEM AUTORŮM A HLASUJÍCÍM!

www.litomysl.cz/participativni_rozpocet

Litomyšl – nejlepší místo pro život v Pardubickém kraji

Hned na jaře Litomyšl slavila velký úspěch. Dne 4. dubna 2024 totiž převzal starosta Daniel Brýdl ocenění za 1. místo v Indexu kvality života v Pardubickém kraji. Litomyšl tak byla podle výsledků za rok 2023 vyhodnocena jako nejlepší město pro život v celém regionu.

Index kvality života sleduje mimo jiné dostupnost bydlení, dopravu, zdravotní péči, školství, pracovní příležitosti, bezpečnost i kulturní a společenský život. Hodnocení vzniká na základě 70 datových sad a srovnání 206 obcí s rozšířenou působností v celé republice.

Vedení města za ocenění poděkovalo, ale také sdělilo nechce se spoléhat jen na statistiky. *„Důležité je, aby se lidem v Litomyšli opravdu dobře žilo a měli pocit kvality každodenního života. Díky práci občanů, podnikatelů, pracovníků služeb i městských organizací se to daří,“* uvedl starosta Daniel Brýdl.⁶

Park Zdeňka Kopala oceněn v soutěži Grand Prix architektů

Na řadu přišla i další cena, a to pro Park Zdeňka Kopala v Litomyšli, který získal v prestižní soutěži Grand Prix architektů 2024 stříbrnou kostku v kategorii Šetrná stavba. Ocenění si vysloužil zejména díky propojení architektury, ekologie a protipovodňových opatření.

Park nabízí několik hektarů přírodních ploch, stovky stromů a keřů, mobiliář pro volný čas a terénní vlny, které přispívají k zadržování vody v krajině a ochraně přilehlé zástavby. Vegetace je tvořena původními druhy stromů a keřů, které byly na Litomyšlsku běžné v minulém století. První etapa parku byla dokončena v roce 2022 a projekt již dříve získal Cenu architektonického časopisu Intro (2023). Pojmenování nese po nikom jiném než významném rodákovi, astronomovi Zdeňku Kopalovi. Za realizací stojí architektka Eva Wagnerová, firma ENVICON s.r.o. a pracovníci MěÚ Litomyšl.

Činnost organizací zřizovaných Městem Litomyšl (vyjma škol a CSP)

Městské lesy Litomyšl

(podklady kronikářce poskytl Petr Novák)

V roce 2024 město na lesním majetku vytěžilo celkem 16.403 m³ dříví. Z tohoto množství bylo 14.487 m³ jehličnatého dříví a 1.916 m³ listnatého. Nahodilých těžeb, tedy těch neplánovaných či „vynucených přírodou“ bylo 2.881 m³:

- 986 m³ kůrovec
- 1.812 m³ vítr
- 83 m³ sněh.

Úmyslných těžeb město zrealizovalo 13.522 m³, z toho v mýtních (nad 80 let věku) porostech 8.736 m³ (7.695 jehličnatých a 1.041 listnatých) a 4.786 m³ v mladých porostech (tzv. výchova).

Z výše uvedených čísel je patrné, že opět došlo ke skokovému snížení těžeb kůrovcem napadeného dříví. Lze tedy říct, že kůrovcová kalamita je již za námi, i když v případě nepříznivého souběhu klimatických podmínek (sucho a teplo) může kdykoliv opět propuknout. Vyhlo se nám i větší poškození porostů větrem a sněhem. Objem nahodilých těžeb ve výši 18

⁶ -jp-: Litomyšl – nejlepší místo pro život v Pardubickém kraji. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 5., s. 2.

% se tak vrátil na úroveň roku 2017, na jehož konci kůrovcová kalamita propukla. Vyvrcholila v roce 2020, ve kterém nahodilé těžby dosáhly 91 % z objemu celkově vytěženého dříví. I nadále město pokračovalo v dohánění dluhu z kalamitních let ve výchově porostů do 40 let věku:

- rok 2020: 58,12 ha
- rok 2021: 53,78 ha
- rok 2022: 113,94 ha
- rok 2023: 91,44 ha
- rok 2024: 96,87 ha.

Další zásadní nárůst tzv. úmyslných těžeb městu umožnil vrátit se k normálnímu lesnickému hospodaření. V roce 2024 celkem obnovilo 15,76 ha vytěžených ploch. Z toho tzv. přirozenou obnovou 10,19 ha a 5,57 ha výsadbou:

- smrk na 10,63 ha
- borovice na 0,49 ha,
- jedle na 0,62 ha
- modřín na 0,15 ha
- buk na 2,91 ha
- javor na 0,13 ha
- jasan na 0,14 ha
- jeřáb na 0,21 ha
- bříza na 0,22 ha
- olše na 0,26 ha.

Opakovanou výsadbou bylo vylepšeno 0,63 ha. K umělé výsadbě (včetně vylepšení) město použilo 17.150 sazenic smrku, 2.130 jedlí, 100 douglasek, 550 borovic, 100 modřínů, 3.350 dubů, 6.500 buků, 800 olší.

Porosty se v maximální možné míře město snaží obnovovat přirozeně (nová generace lesa vzniká opadem semen ve stínu mateřských stromů, tzv. podrostní způsob hospodaření). Podíl přirozené obnovy na městském majetku dlouhodobě přesahuje 60 %. V Česku se tak Litomyšl řadí k majetkům s jejím nejvyšším podílem. To je základním předpokladem pro uplatnění přírodního výběru, který má společně s pestrou dřevinnou skladbou a bohatým prostorovým uspořádáním zásadní význam pro pěstování odolných porostů.

Na Černé hoře město vytěžilo 218 m³. Jednalo se výhradně o stromy, které se kvůli poškození houbovými patogeny staly pro návštěvníky nebezpečné. Litomyšl tedy téměř dokončila obnovu rozpadajících se smrkových a jasanových porostů. Přistoupila také k postupné realizaci parkových úprav podle projektu inženýrky Evy Wagnerové (výsadba dřevin krajinářským způsobem, tvorba alejí apod.) V Nedošínském háji město vytěžilo 306 m³. Vzhledem k tomu, že se jedná o přírodní památku, musí se veškeré činnosti předem konzultovat s pracovníky ochrany přírody. Těžba byla provedena výběrem jednotlivých stromů. Předtím byly vyznačeny stromy, které je nutné ponechat k dožití a postupnému rozpadu.

Rok 2024 byl po mnoha letech rokem s příznivými podmínkami pro řádnou péči o lesní majetek, a to jak z pohledu stability na trhu se dřívím, tak i možností provádění plánovaných zásahů v lesních porostech, které by měly vést ke zlepšování odolnosti a kvality majetku.

Smetanův dům

(informace pocházejí z hodnotící zprávy pro zřizovatele)

I pro jedno z kulturních center Litomyšle, Smetanův dům, byl rok 2024 nadmíru úspěšný. Splnil všechny stanovené cíle a plány, a navíc dosáhl vynikajících výsledků v návštěvnosti a tržbách. Počet abonentů neustále roste a aktuálně se blíží k číslu 500. V roce 2024 Smetanův dům zorganizoval nebo se podílel hned na 154 akcích.

Zpráva o činnosti organizace:

1. Dramaturgické a organizační zabezpečení divadelních představení

- realizováno celkem 34 představení profesionálních divadel

Abonentní divadla

Přelet nad kukaččím hnízdem, Společenstvo vlastníků, Šťastný vyvolený, Dámy vpřed, Fachman, Berlín Berlín, The Losers, Dokonalá svatba

Činoherní představení

Dnes večer ovuluji, Nejstarší řemeslo, Na Vánoce budu gay, Partička, Milionový údržbář, 13 u stolu, Dobytí severního pólu, Lucerna, Zlatíčka, Na ocet, Už ti nikdy nenaletím, Lordi, Nohy vzhůru, Noční spoje

2. Dramaturgické a organizační zabezpečení cyklu koncertů

(Litomyšlské hudební večery)

- realizováno 8 koncertů

594 LHV Všechno nejlepší Bedřichu, 595 LHV Recitál pro violoncello, 596 LHV Česká píseň, 597 LHV Tanec národů, 598 LHV Pražské kytarové kvarteto, 599 LHV Jefis duo - Jakub Jedlinský a Pavel Fisher, 600 LHV Zlý sen Dona Juana, 601 LHV Cello Republic

3. Dramaturgické a organizační zabezpečení vzdělávacích a zábavných pořadů pro děti a studenty základních a středních škol

- realizováno 11 vzdělávacích a zábavných pořadů

Velikonoční království, Loutková revue Jů a Hele, Anna Karenina, Špalíček veršů, O Balynce, Princezna na ocet, Poslední trik G. Meliése, Malá mořská víla, Prodaná nevěsta, Křoupat zdravě, Příběhy králíčka Péti

4. Dramaturgické a organizační zabezpečení pořadů zábavného charakteru a rock / pop koncertů

- realizováno 11 koncertů

Wohnouti, Kamelot, David Koller, Bára Basiková, B-Side Band, Radůza, Petr Spálený, Světlana Nálepková, Dalibor Janda, Bratři Ebenové, Jan Budař, The Backwards Beatles, Štěpána a Jan Matěj Rak, Jakub Jan Ryba - Česká mše vánoční

5. Smetanův dům podporoval činnost amatérských souborů a místních spolků

- Litomyšlský symfonický orchestr

- charitativní akce Hudba pomáhá

6. Smetanův dům organizačně zajistil nebo se spolupodílel na významných akcích

festival Mladá Smetanova Litomyšl, akce v rámci festivalu Smetanova Litomyšl, Setkání přátel komorní hudby, Kinematograf bratří Čadíků, Starodávny jarmark (jaro / podzim), Lázně ducha, Gastroslavnosti M.D. Rettigové, Opera pod májovým nebem, Když Vánoce klepou na dveře, Komentované prohlídky Smetanova domu, Slavnostní smetanovský bál, Čtvrt století v UNESCO, Oslavy Z. Kopala, Vyvalte sudy, narodil se Bedříšek.

7. Smetanův dům zorganizoval letní koncerty

- středěční posezení s hudbou - 8 akcí

8. Kino Sokol

Litomyšl je sice spojována především s hudbou či architekturou, ale není zde nouze ani o další kulturní vyžití. Například kino Sokol nabízí skutečně bohatou dramaturgii programu. Promítají se přímé přenosy, dokumenty, záznamy oper a rock či pop koncertů a artové filmy. Činnost kina není ale vázaná pouze na budovu Sokola. Důkazem toho jsou dva externí projekty, a to již tradiční promítání kočovného Kinematografu bratří Čadíků nebo letní kino pořádané ve Sportovním areálu za sokolovnou. V roce 2024 Kino Sokol odpromítalo 491 filmových představení, z toho 16 filmových titulů v rámci letního kina a Kinematografu bratří Čadíků. Dohromady přivítalo 19 928 platících diváků.

Městská knihovna Litomyšl

(informace pocházejí z hodnotící zprávy pro zřizovatele)

Rok 2024 byl pro Městskou knihovnu v Litomyšli mimořádně pestrý. Rozšířil se nejen knižní fond, ale i programová nabídka a počet čtenářů i návštěvníků. Každý čtvrtý obyvatel města je dnes držitelem čtenářského průkazu a zájem o knihovnu rok od roku roste – v uplynulém roce se uskutečnilo rekordních 605 akcí, které navštívilo více než patnáct tisíc lidí. Knihovna se tak stále více stává centrem setkávání, vzdělávání i kulturního života města.

Knihovní fond

Přesně 57 795 bylo k 31. 12. 2024 evidováno knihovních jednotek KJ, z toho ke 33 884 KJ měli čtenáři a uživatelé okamžitý přístup ve volném výběru. Zbývající KJ jsou uloženy ve skladových prostorách a knihovnice je dodají na vyžádání. V roce 2024 přibylo celkem 2 205 KJ. Čtenáři si mohli vybírat ze 62 titulů periodik.

Uživatelé

Počet registrovaných čtenářů v roce 2024 byl 2810 osob. V tomto roce došlo k nárůstu počtu dětských i dospělých čtenářů. U dospělých se jedná především o studenty středních škol a seniory. Velmi nás těší vysoký počet dětských čtenářů – 1117 registrovaných dětí činí 82 % celkového počtu dětí do 15 let v Litomyšli. Celkově proti loňskému roku se počet registrací zvýšil o 5 %.

V posledních letech je patrný pravidelný růst fyzických i online návštěv knihovny, přičemž se mění i samotný účel návštěvy. Stále více čtenářů spravuje své konto pohodlně z domova prostřednictvím webu, a do knihovny tak chodí především pro samotné vypůjčení či vrácení knih. Výrazně přitom roste návštěvnost webových stránek, které poskytují komplexní

informace o službách a aktivitách knihovny. Zároveň každoročně stoupá i zájem o kulturní a vzdělávací akce pořádané knihovnou.

Výpůjčky

Celkový počet výpůjček činil 83 694, prezenčních i absenčních. Knihovna nabízí rozsáhlý výběr krásné a naučné literatury, novin, časopisů a audioknih v dospělém i dětském oddělení. Půjčuje také deskové hry, kartografické dokumenty, e-knihy a nově od prosince 2024 e-audioknihy.

Kulturní, vzdělávací a komunitní aktivity

V roce 2024 jsme připravili bohatý program pro širokou veřejnost. Celkem jsme zorganizovali 605 kulturních a vzdělávacích akcí, na které dorazilo 15 756 návštěvníků. Největší zájem jsme zaznamenali u dětí – pro ně jsme uspořádali 329 vzdělávacích akcí s účastí 6 484 malých objevitelů.

Na dospělé čekalo 191 vzdělávacích akcí, které navštívilo 4 656 osob. Naše nabídka zahrnovala také 85 kulturních a komunitních setkání, která přilákala 4 616 návštěvníků. Program byl pestrý a určený všem věkovým kategoriím – akce pro děti a mládež se zaměřovaly zejména na podporu čtenářství a byly prezentovány prostřednictvím každoročně připravovaného souborného informačního materiálu na webu knihovny. Pro širokou veřejnost se uskutečnily přednášky a besedy, které kromě propagace četby rozšiřovaly znalosti o regionální kultuře a historii, přibližovaly jiné země a kultury či nabízely vhled do nejrůznějších oborů.

Regionální služby

Také v roce 2024 poskytovala Městská knihovna Litomyšl regionální služby menším knihovnám v okolí. Ve spolupráci s Městskou knihovnou ve Svitavách a díky finanční podpoře obcí a Pardubického kraje zajišťovala servis pro 16 obecních knihoven.

Důležitou součástí této činnosti byl výměnný fond, z něhož se mezi knihovnami protočilo 2 230 knih. Fond se zároveň rozšířil o 432 nových titulů financovaných z krajských i obecních prostředků. Pokračovala také automatizace – po dokončení v Sebranicích (1 600 zapsaných svazků) se začalo s převodem katalogu v Morašicích. Celkem je již sedm knihoven v regionu plně automatizovaných.

Knihovna zároveň poskytovala metodickou podporu – uskutečnila 15 návštěv, provedla revizi fondu ve Strakově a uspořádala setkání knihovníků. Pomáhala také s kulturními a vzdělávacími akcemi a podílela se na vedení statistik.

Finance

V roce 2024 došlo k několika úpravám v rozpočtu knihovny. Navýšen byl příspěvek na realizaci divadelní hry Bedříšek a stroj času o 300 tisíc Kč, současně však došlo k ponížení o 41 tisíc Kč z fondu kulturních a sociálních potřeb. Příspěvek na energie se zvýšil o 377 tisíc Kč, v rámci vypořádání závazných ukazatelů z předchozího roku byl naopak snížen o 96 tisíc Kč. Knihovna obdržela i podporu z Ministerstva kultury ČR – 60 tisíc Kč na akci Kriminacht a 30 tisíc Kč v rámci programu Knihovna 21. století, dalších 10 tisíc Kč poskytl Pardubický kraj rovněž na Kriminacht. Mzdové prostředky byly během roku navýšeny o 25 tisíc Kč, což se však nepromítlo do výše příspěvku od zřizovatele. Díky dosažené úspoře nákladů na energie byl nakonec příspěvek města snížen o 251 tisíc Kč.

Městská galerie Litomyšl

(informace pocházejí z hodnotící zprávy pro zřizovatele)

Dvojnásobku výstavních projektů oproti předchozím letům se v roce 2024 těšila litomyšlská městská galerie. Tomu také odpovídal rekordní počet návštěvníků. Velkou událostí byla i zahájená rekonstrukce domu U Rytířů, která přinese nejen modernizaci prostor, ale také nové možnosti pro výstavní činnost a komfortnější zázemí pro veřejnost.

Výstavní činnost

V roce 2024 uspořádala a spoluorganizovala Městská galerie Litomyšl následujících 14 výstavních projektů:

Kapky na kameni: Výstava inspirovaná stejnojmennou knihou *Kapky na kameni* (2019, Albatros) představila příběhy padesáti výjimečných českých a slovenských žen a zároveň současnou knižní ilustraci. V litomyšlském domě U Rytířů byla k vidění od 2. března do 26. května 2024 a následně se reprízovala ve spolupráci s Kulturním centrem Řehlovice v galerii Gotické dvojče v Litoměřicích (13. dubna – 22. června 2024).

Čestmír Suška – Rovnováha: Od 16. května do 15. září 2024 oživilo veřejný prostor Litomyšle deset monumentálních plastik sochaře Čestmíra Sušky, absolventa pražské Akademie výtvarných umění a výrazné osobnosti české výtvarné scény. Výstava s názvem *Rovnováha* byla koncipována jako dialog mezi kovovými solitéry a atmosférou jednotlivých míst ve městě.

Stanislav Sucharda – Emoce národa: Od 7. června do 30. října 2024 hostil dům U Rytířů výstavu věnovanou rané a pomníkové tvorbě sochaře Stanislava Suchardy (1866–1916), významného představitele českého umění přelomu 19. a 20. století a současníka Bedřicha Smetany. Stěžejní část expozice tvořilo pět sádrových patinovaných modelů hlav z pražského Palackého pomníku (1901–1912), které ukázaly sílu a emotivní hloubku jeho monumentální tvorby.

Městská obrazárna nově: Od 9. června do 30. září 2024 byla veřejnosti představena nově obnovená Městská obrazárna v prostorách druhého patra zámku. Expozice nabídla výběr z děl české moderny a avantgardy ze sbírek galerie a zároveň představila velkoformátový panoramatický obraz *Ecce Homo* multimediálního umělce Daniela Pešty. Architektonické řešení studia MAAUS citlivě propojilo historickou atmosféru zámku s moderním vybavením, čímž vzniklo inspirativní a komfortní prostředí pro návštěvníky.

Dangerous Love: Od 28. září 2024 do 5. ledna 2025 hostil dům U Rytířů výstavu *Dangerous Love*, zapůjčenou z pražského Musea Montanelli. Expozice představila díla dvaadvaceti autorek jedenácti národností, které se prostřednictvím obrazů, objektů a videoartu kreativně vyrovnávaly s rozporuplnými emocemi a vášněmi spojenými s láskou. Vystavené práce pocházely převážně ze sbírek Musea Montanelli.

Sabina Psočková – Mistletoe: Od 13. prosince 2024 do 5. ledna 2025 připomněla vánoční atmosféru ve vestibulu domu U Rytířů instalace *Mistletoe* od šperkařky a designérky Sabiny Psočkové, vedoucí ateliéru Design šperku na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Autorka

zpracovala tradiční symbol Vánoc – jmelí – které zredukovala do základního tvaru a odlila do stříbra technikou litého šperku, čímž dosáhla maximální věrnosti detailu.

Michal Cimala – Auriossa: Dne 7. června 2024 byla v parku u Smetanova domu představena instalace sochaře a designéra Michala Cimaly, který vytvořil nový pomník Bedřicha Smetany.

Rudolf Burda – Cesta života: O den později, 8. června 2024, byla v Klášterních zahradách odhalena socha Cesta života od umělce Rudolfa Burdy, připomínající 200. výročí narození Bedřicha Smetany. Dílo má podobu koule z vysoce leštěné nerezové oceli.

Allegroforte: Výstavní projekt v rámci Roku české hudby představil od 10. června do 7. července 2024 v prostorách zámeckého pivovaru působivé fotografické portréty interpretů české klasické hudby.

Slavní čeští skladatelé: Putovní výstava Národního muzea přenesla na Smetanovo náměstí netradiční formu prezentace čtyř velikánů české hudby – Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů. Expozice, pojatá jako procházka s kreslenými výjevy, probíhala od 27. dubna do 7. července 2024.

MenART – Na cestě: Výstava v domě U Rytířů (27. dubna – 7. července 2024) představila práce 30 talentovaných studentů a 21 pedagogů z celé ČR, kteří po celý rok tvořili pod vedením fotografky Štěpánky Stein, sochaře Čestmíra Sušky a grafika Šimona Břejchy v rámci programu Stipendijní akademie MenART.

Doprovodné programy

Vedle výstavní činnosti připravila galerie v roce 2024 také bohatý doprovodný program. Celkem proběhlo 34 akcí, které navštívilo 937 účastníků. Nabídka zahrnovala výtvarné a vzdělávací workshopy, komentované prohlídky i odborné přednášky, jejichž cílem je otevřít galerii široké veřejnosti a posílit její komunitní rozměr. Galerie se zároveň zapojila do dalších kulturních projektů pořádaných v Litomyšli, jako jsou Litomyšlské dny barokní tradice, Lázně ducha či Archimyšl.

Dokumentace a péče o sbírku

Rok 2024 byl pro městskou galerii významný v oblasti péče o sbírkový fond. Díky opětovně získaným grantům Ministerstva kultury ČR a Pardubického kraje se podařilo zajistit digitalizaci a restaurování části galerijní kolekce. V průběhu roku bylo profesionálně zdigitalizováno 70 sbírkových předmětů, čímž se dále rozšířila databáze dostupná odborníkům i široké veřejnosti.

V návaznosti na restaurátorský průzkum provedený v roce 2023, který se týkal 30 děl z Fondu Matička, proběhlo v roce 2024 restaurování šesti konkrétních obrazů:

- **Antonín Hudeček**, Akt na louce, kolem 1897, tempera na lepence
- **Linka Procházková**, Zahradní restaurace, 1907, olej na plátně
- **Antonín Procházka**, Vlastní podobizna, 1918, olej na plátně
- **Josef Matička**, Kartářka v Gregorce, 1956, olej na plátně
- **Josef Matička**, Na Panských valech, 1945/1949, olej na plátně
- **Josef Matička**, Pálení čarodějnic, 1954, olej na plátně

Pro rok 2025 byly na základě výsledků průzkumu navrženy k restaurování tři další významné práce:

- **Jan Zrzavý, Radniční schody**, 1915, olej či mastná tempera na plátně
- **Otakar Marvánek, Panáky ve žních**, 1920, olej na plátně
- **Josef Voleský, Podobizna paní Theinové**, 1926, olej na plátně

Průběžně probíhala také evidence sbírky, která zahrnovala zpracování nových karet děl a prezentaci sbírkového fondu v online katalogu na webových stránkách galerie. Tento online systém prošel v roce 2024 výraznou grafickou úpravou, jejíž dokončení je plánováno na 1. čtvrtletí 2025.

Galerie zároveň rozvíjela spolupráci s dalšími kulturními a vědeckými institucemi v České republice, a to prostřednictvím výpůjček sbírkových předmětů či zpřístupnění jejich fotoreprodukcí pro odborné publikace a propagační materiály. Tato činnost významně přispěla k propagaci galerie i mimo Litomyšl.

Nedílnou součástí péče o sbírku byla také dílčí inventura, v jejímž rámci bylo v roce 2024 zinventarizováno 253 sbírkových předmětů uvedených v přírůstkové knize galerie.

Hospodářská činnost a návštěvnost

Provoz Městské galerie Litomyšl vycházel v roce 2024 ze stávajících předpisů, smluvních závazků, směrnic a muzejních standardů (tj. splnění povinných revizí, inventarizací, školení a kontrola BOZP a PO atd.). Proběhla povinná inventarizace sbírky v souladu se zák. 122/2000 Sb. a Organizační směrnicí města. Výsledek hospodaření Městské galerie Litomyšl za rok 2024 činil 271 193 Kč.

Výnosy

Celkové výnosy galerie v roce 2024 činily 7 515 000 Kč. Hlavní skupiny výnosů představovaly příspěvek zřizovatele, čerpání Rezervního fondu, dále pak výnosy ze sponzoringu a grantů, výnosy z drobného prodeje a vstupného.

Zřizovatel přispěl v roce 2024 na činnost galerie částkou 5 454 000 Kč, Rezervní fond byl čerpán ve výši 655 000 Kč. Výnosy ze sponzoringu činily 600 000 Kč, prostřednictvím grantů získala galerie finanční podporu ve výši 432 000 Kč. Z prodeje zboží, výrobků a dalších služeb plynulo do rozpočtu galerie 202 000 Kč, výnosy ze vstupného tvořily v roce 2024 celkovou částku 172 000 Kč.

Náklady

Náklady hlavní činnosti v roce 2024 dosáhly celkem 7 244 000 Kč. Největší skupiny nákladů tvořily také v roce 2024 náklady na osobní náklady a náklady na ostatní služby.

Návštěvnost

Jak již bylo napsáno, výtvarna se v roce 2024 lidé v Litomyšli nemohli nabažit. Celková návštěvnost městské galerie v roce 2024 činila 15 351 osob. Největší část tvořili návštěvníci výstav pořádaných mimo hlavní sídlo galerie – v institucích na Zámeckém návrší či ve veřejném prostoru města, kde bylo zaznamenáno 6 155 osob. Výstavy v domě U Rytířů přilákaly 4 666 návštěvníků, zatímco Městskou obrazárnu navštívilo 1 921 osob. Důležitou součástí činnosti galerie byly také doprovodné programy, kterých se zúčastnilo 1 521 osob, a edukační aktivity určené pro školy, do nichž se zapojilo 1 106 žáků.

Rusko-ukrajinský konflikt

(informace kronikářka získala od radní Petry Benešové)

Projekt Žijeme zde spolu 2024 a aktivity na podporu osob uprchlých před invazí Ruska na Ukrajinu

Město Litomyšl v roce 2024 pokračovalo s realizací projektu Žijeme zde spolu 2024 společně s partnery Rodinným centrem Litomyšl z.s. a Novým kostelem Sboru Círky bratrské v Litomyšli, a to zejména díky dotaci Ministerstva vnitra ČR a Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) ve výši 3 506 025 Kč. Samo spolufinancovalo projekt částkou 184 602 Kč zaměřeného na integraci cizinců, zejména pomoc osobám uprchlým před invazí ruské armády na Ukrajinu. Aktivity a projekty související s podporou lidí s dočasnou ochranou u nás v Česku, ale i s podporou lidí bojující za svou zemi i své rodiny na Ukrajině jsou pro Litomyšl stále velkou výzvou a dynamikou.

Radní města Litomyšl Petra Benešová k tomu říká: „*Naučili jsme se mnoho nových dovedností, poznali nové principy práce, zasítovali se, naučili jsme se nové systémy a legislativy. Děláme to srdcem i rozumem a myslíme si, že jsme v tom dobří.*“

Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva si projekt vybral pro prezentaci aktivit realizovaných v Česku při návštěvě zástupce Ministerstva zahraničí USA, Scotta J. Langa a Karoliny Gontarek, zástupkyně USA velvyslanectví v Polsku. V závěru roku Litomyšl prezentovala aktivity na podporu osob s dočasnou ochranou panu Martinovi Dvořákovi, ministru pro evropské záležitosti České republiky. Důvěru projekt dostal i od Ministerstva vnitra ČR a UNHCR a podílel se na přípravě a realizaci konference „Integrace na lokální úrovni a role obcí v integračním procesu“.

V roce 2024 projekt pokračoval s poradenstvím, setkáváním, tlumočením, doprovázel občany Ukrajiny dle potřeby na úřady, k lékaři, do porodnice, na prohlídky bytů apod., poskytoval psychologickou podporu, zájmové kroužky pro děti, příměstské tábory, kurzy výuky českého jazyka, spolupracoval s dalšími organizacemi či hledal ubytování.

„*Zejména ale náš život obohatili lidé, díky kterým jsme si uvědomili, že život s rodinou, bez strachu, není samozřejmostí, lidé s obrovskou vnitřní silou. Oni nás naučili přijímat vše co nám život připraví, s pokorou a vděčností děkovat za každý den a také jsme si uvědomili svoje vlastenectví,*“ dodává Petra Benešová.

V roce 2024 bylo podpořeno celkem 406 osob (z toho 194 žen, 193 dětí a 19 mužů) z 227 rodin.

Realizované aktivity	Počet podpořených osob	Návštěvnost
1. Poskytování základního individuálního poradenství	95	217
2. Doprovázení po úřadech, zdravotnických zařízeních, zaměstnavatelích, komunikace s pronajímateli ubytování apod	71	155
3. Odborné psychologické poradenství	185	2 056
4. Tlumočnické a překladatelské služby	96	715
5. Interaktivní setkání ukrajinské a české komunity za účelem vzájemného poznávání, učení českého jazyka a společného prožitku přispívající k integraci	44	1 422
6. Sociokulturní kurzy na podporu integrace	89	537
7. Svépomocné skupiny	89	537
8. Výuka českého jazyka	72	1 026
9. Příměstské tábory	72	1 184
10. Neformální aktivity zaměřené na integraci a podporu ohrožených dětí	102	10 063

Celková návštěvnost

17 912

Ukrajinsko-český pěvecký sbor Sonjašnyk společně s Pavlem Helanem a houslovým kvartetem vydal první CD. Na vystoupeních sboru Sonjašnyk (mimo jiné několikrát vysílaného na kanálu TV Noe), ve sbírkách či od individuálních dárců Rodinné centrum Litomyšl v roce 2024 získalo 2 837 403,64,-Kč. V převážné míře jsou finance využívány na Ukrajině k nákupu zdravotnického materiálu, potravin, hygienických potřeb, základních potřeb pro chudé lidi a vojáky na frontě a distribuovány Viktorem Tkachovem z organizace James House. V Česku jsou pak použity na léčebné pobyty ukrajinských vojáků, nákup materiálu pro osoby s postižením, mimořádnou pomoc pro rodiny padlých vojáků či podporu studentů bez rodičů.

Politické události v roce 2024

V čele města stál po celý rok 2024 Daniel Brýdl (Generace 89), místostarostou byl Radomil Kašpar (KDU-ČSL). Dalšími členy Rady města byli Petra Benešová (Generace 89), Josef Černý (Nestraníci), Petr Fila (ODS), Lukáš Novák (ODS) a Olga Radimecká (Generace 89).

Volby do Evropského parlamentu

Po pěti letech měli občané členských zemí Evropské unie znovu možnost volit své zástupce do Evropského parlamentu. Letošní volby proběhly 7. a 8. června a jak už to tak tradičně bývá, vyznačovaly nízkou účastí. Přesto však zaznamenaly dílčí zlepšení – k urnám přišlo více voličů než v roce 2019.

V České republice zvítězilo hnutí ANO s výsledkem 26,14 % hlasů. Na dalších místech se umístily koalice SPOLU (22,27 %), PŘÍSAHA a MOTORISTÉ (10,26 %), STAČILO! (9,56 %), STAN + SLK (8,70 %), dále Piráti (6,20 %) a SPD + Trikolóra (5,73 %). Česká republika obsadí v Evropském parlamentu celkem 21 mandátů, které si strany rozdělí následovně: ANO 7, SPOLU 6, PŘÍSAHA a MOTORISTÉ 2, STAČILO! 2, STAN + SLK 2, Piráti 1 a SPD + Trikolóra 1. Celorepubliková volební účast dosáhla 36,45 %, což představuje nárůst oproti roku 2019, kdy k urnám přišlo pouze 28,72 % voličů.

V Litomyšli byla účast ještě vyšší, a to 41,87 %. Nejvíce hlasů zde získala koalice SPOLU (30,89 %), následovaná hnutím ANO (20,80 %), koalicí STAN + SLK (12,21 %), dále PŘÍSAHA a MOTORISTÉ (8,71 %), Piráti (6,46 %), STAČILO! (6,12 %) a SPD a Trikolóra (4,68 %).

Krajské volby v Litomyšli

V Pardubickém kraji zvítězilo v krajských volbách hnutí ANO, které získalo 15 mandátů v pětačtyřicetičlenném zastupitelstvu. Na druhém místě se umístilo uskupení 3PK s 11 zastupiteli, třetí skončila Koalice pro Pardubický kraj se šesti mandáty.

Na dalších příčkách následovaly ODS a TOP 09 s 5 mandáty, STAN se 3 mandáty, stejně tak hnutí Stačilo!, a nakonec koalice SPD, Trikolóra a PRO, která obsadila 2 mandáty. Volební účast v kraji dosáhla 34,35 %.

Fakt, že se lidé v Litomyšli aktivně zajímají o politiku, potvrdila i volební účast. Byla totiž mírně vyšší než krajský průměr, a to 39,43 %. Volební preference zde vykazovaly odlišné rozložení. Nejvíce hlasů získala Koalice pro Pardubický kraj s výsledkem 30,16 % (888 hlasů). Na druhém místě skončilo hnutí ANO s 21,02 % (619 hlasů), následované koalicí ODS a TOP 09 se 14,77 % (435 hlasů).

Další pořadí bylo následující: 3PK – Pro prosperující Pardubický kraj (13,07 %; 385 hlasů), STAN (8,01 %; 236 hlasů), Stačilo! (KSČM, ČSNS, ČSSD) (3,94 %; 116 hlasů), koalice SPD, Trikolóra a PRO (4,99 %; 147 hlasů), Piráti (2,75 %; 81 hlasů), Naše Pardubicko (0,40 %; 12 hlasů), DSZ – Za práva zvířat (0,44 %; 13 hlasů), Švýcarská demokracie (0,30 %; 9 hlasů) a Referendum – Hlas lidu (0,10 %; 3 hlasy).

Mezi zvolenými zastupiteli byl také litomyšlský starosta Daniel Brýdl a místostarosta Radomil Kašpar.

Senátní volby ve volebním obvodu Svitavy

V senátních volbách v obvodu Svitavy zvítězil David Šimek (KDU-ČSL, nestraník), starosta Svitav a poslanec, který získal 57,36 % hlasů. Porazil tak dosavadního senátora Michala Kortýše (ODS), jenž obdržel 42,63 % hlasů.

Volební účast byla velmi nízká – k urnám dorazilo pouze 13,66 % voličů. V Litomyšli volby dopadly odlišně než v celém obvodu. V prvním kole získal nejvíce hlasů Michal Kortyš (ODS) s výsledkem 53,46 % (1 518 hlasů), následovaný Davidem Šimkem (KDU-ČSL, nezaníčaník) s 19,30 % (548 hlasů). Do druhého kola tak postoupili právě tito dva kandidáti.

Ve druhém kole opět v Litomyšli zvítězil Michal Kortyš se ziskem 66,53 % hlasů (1 197 hlasů), zatímco David Šimek obdržel 33,46 % (602 hlasů). Účast v Litomyšli činila v 1. kole 38,57 % (2 963 voličů), ve 2. kole pak klesla na 23,56 % (1 809 voličů).

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle

Zastupitelstvo města se v letošním roce sešlo pětkrát, a sice 22.2., 25.4., 20.6., 19.9., 12.12. 2024. Počet přijatých usnesení činil 154.

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle dne 22. února

- ZaM schválilo prodej pozemků o celkové výměře 2.211 m² Farní charitě Litomyšl za účelem výstavby nového zázemí pro Charitní pečovatelskou službu. Kupní cena činí 773.850 Kč + DPH, podmínkou je získání stavebního povolení a prostředků na výstavbu. Součástí smlouvy bude věcné břemeno a předkupní právo města.
- ZaM souhlasilo s navýšením dotace pro Smetanovu Litomyšl o 400.000 Kč (celkem 2,6 mil. Kč) na konání 66. ročníku Národního festivalu.
- ZaM schválilo poskytnutí dotace 1,1 mil. Kč pro projekt Smetana200 a dotace 50.000 Kč Regionálnímu muzeu v Litomyšli na zimní provoz Rodného bytu Bedřicha Smetany.
- ZaM vydalo nové obecně závazné vyhlášky: o místním poplatku za užívání veřejného prostranství a o nočním klidu v roce 2024.
- ZaM rozhodlo o prověření návrhu na změnu územního plánu Litomyšle (návrh Z6-34) a vydalo změnu č. 5a územního plánu formou opatření obecné povahy.
- ZaM schválilo novou výši měsíčních odměn neuvolněným členům zastupitelstva od 1. 3. 2024 (člen rady 7.200 Kč, člen zastupitelstva 1.800 Kč).

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle dne 25. dubna

- ZaM schválilo prodej pozemků v průmyslové zóně Benátská firmě WILLI plast s.r.o. (celkem 7.409 m², cena 2,59 mil. Kč bez DPH). Pozemky budou využity pro stavbu výrobní haly, s podmínkou kolaudace do 30 měsíců a sjednáním výhrady zpětné koupě a předkupního práva na 54 měsíců.
- ZaM schválilo prodej bytové jednotky 1+1 na Komenského náměstí čp. 1050 (35,48 m²) za cenu 2,32 mil. Kč.
- ZaM schválilo prodej bytové jednotky 2+1 na Komenského náměstí čp. 1051 (56,94 m²) za nejvyšší nabídnutou cenu 3,37 mil. Kč.
- ZaM schválilo postup pro případ, že společnost CZ STAVEBNÍ HOLDING a.s. převezme projekt bytového domu v Havlíčkově ulici. V tom případě město zruší výhradu zpětné koupě a neuplatní předkupní právo, podmínkou je zajištění svahu nad stavenišťem do konce roku 2024.

- ZaM schválilo odkoupení dvou nebytových jednotek od CZ STAVEBNÍ HOLDING a.s. – sklad a zázemí pro Veřejný prostor (za symbolických 1.000 Kč) a komunitní centrum (700.000 Kč). Jednotky budou využity pro veřejné účely, s povinností města hradit jejich údržbu a opravy.
- ZaM vydalo obecně závaznou vyhlášku o stanovení koeficientů pro daň z nemovitých věcí.
- ZaM schválilo zahájení řízení o vydání návrhu opatření obecné povahy, kterým se stanoví místní koeficient daně z nemovitostí pro vybrané nemovitosti v k. ú. Záhrad (část obce Suchá).
- ZaM schválilo poskytnutí návratné finanční výpomoci ve výši 1 mil. Kč pro SVJ Z. Kopala čp. 1161 a další 1 mil. Kč pro SVJ Z. Kopala čp. 1162 na rekonstrukce střech. Splatnost je v 60 měsíčních splátkách do roku 2029.
- ZaM schválilo dotaci 250.000 Kč na rekonstrukci objektu bývalé tiskárny Augusta (2. etapa) – podíl města v rámci Programu regenerace MKČR.
- ZaM schválilo navýšení dotace na provoz Informačního centra z 950 tis. Kč na 1,05 mil. Kč.
- ZaM schválilo dotaci 15.000 Kč Římskokatolické farnosti – proboštvství Litomyšl na konferenci u příležitosti 680. výročí založení litomyšlského biskupství.
- ZaM schválilo dotaci 10.000 Kč Farní charitě Litomyšl na pořádání Dne dobrovolnictví (14. 5. 2024).
- ZaM rozhodlo, že hlasování o prodeji vily „Klára“ proběhne tajně, bez využití elektronického hlasovacího systému.

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyše dne 20. června

- ZaM schválilo uzavření dohody s CZ STAVEBNÍ HOLDING a.s., podle níž se kupující zaváže pod smluvní pokutou až 2 mil. Kč k předložení návrhu řešení zajištění svahu pod ul. F. Vognera do 3 měsíců a k provedení zajištění do 10 měsíců.
- ZaM rozhodlo, že hlasování o prodeji vily Klára proběhne tajně, bez EHS, v pořadí dle doručení žádostí.
- ZaM souhlasilo s prodejem budovy Klára (čp. 508) a přilehlých pozemků společnosti Kubík a.s. za 8 mil. Kč bez DPH. Podmínkou je rekonstrukce či jiné zhodnocení objektu dle schválených zadávacích podmínek.
- ZaM souhlasilo se stažením návrhu týkajícího se nabídky společnosti AGM Holding s.r.o. na koupi budovy Klára.
- ZaM vydalo opatření obecné povahy, kterým se stanovuje místní koeficient pro daň z nemovitých věcí v k. ú. Záhrad (část obce Suchá).
- ZaM schválilo zrušení jednotky SDH Litomyšl – Pazucha (EVČJ 533221). Úkoly v oblasti požární ochrany přebírá jednotka SDH Litomyšl (EVČJ 533121, kategorie JPO II).

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle dne 19. září

- ZaM souhlasilo s odkoupením areálu u železniční dráhy (pozemky a budova č. p. 502, celkem 513 m²) od Správy železnic za 2,816 mil. Kč bez DPH. Město se vzdá náhrady škod souvisejících s provozem dráhy.
- ZaM souhlasilo s odkoupením dalších pozemků od Správy železnic (celkem 4.934 m²) za 812 tis. Kč bez DPH, se stejnými podmínkami o vzdání se nároků na škody.
- ZaM souhlasilo s odkoupením dalších pozemků a stavby od Správy železnic (celkem 1.062 m²) za 378 tis. Kč bez DPH, opět se vzdáním se nároků na škody z provozu dráhy.
- ZaM vzalo na vědomí zápisy z jednání finančního výboru (19. 6. a 9. 9. 2024).
- ZaM vydalo novou obecně závaznou vyhlášku o koeficientech pro daň z nemovitostí, která nahradila dubnovou verzi.
- ZaM schválilo dotace v rámci Burzy filantropie: 15 tis. Kč pro Farní charitu Litomyšl (projekt „Dejme šatníku nový kabát“) a 10 tis. Kč pro Ruku pro život, o.p.s. (canisterapie).
- ZaM schválilo finanční dar 1 mil. Kč na pomoc po povodních – Jeseník, Krnov a Litovel po 300 tis. Kč, Nadace Via 100 tis. Kč.

Informace z jednání Zastupitelstva města Litomyšle dne 12. prosince

- ZaM souhlasilo s odkoupením dvou pozemků (celkem 1.646 m²) v Lánech u Litomyšle od Rybářství Litomyšl s.r.o. za 1,63 mil. Kč bez DPH. K jednomu z nich bude sjednáno 30leté předkupní právo.
- ZaM schválilo rozpočet města na rok 2025 s příjmy 382,9 mil. Kč, výdaji 389,4 mil. Kč a financováním 15,7 mil. Kč. Zároveň stanovilo závazné ukazatele a příspěvky pro příspěvkové organizace (např. Městská knihovna 7,4 mil. Kč, Smetanův dům 8,2 mil. Kč, Městská galerie 5,5 mil. Kč aj.).
- ZaM vydalo novou OZV o poplatku za odpadové hospodářství.
- ZaM schválilo dar 250 tis. Kč Nadačnímu fondu pro rozvoj zdravotnictví Litomyšlska.
- ZaM schválilo dodatek ke smlouvě o dotaci pro Městské služby Litomyšl – snížení podpory sportovišť na 12,96 mil. Kč.
- ZaM souhlasilo s novými Stanovami DSO České dědictví UNESCO.
- ZaM schválilo výši odměn neuvolněným zastupitelům od 1. 1. 2025 – 7.500 Kč (člen rady) a 2.000 Kč (člen zastupitelstva).
- ZaM vzalo na vědomí stav realizace projektů MAP IV – Společně za kvalitnějším vzděláváním a Žijeme zde spolu 2024.

Informace z jednání Rady města Litomyšle

Rada města Litomyšle se v roce 2024 sešla pětadvacetkrát, přijatých usnesení bylo 1008. Kronikářka uvádí ta jednání (a usnesení), která považovala za nezbytné pro budoucnost města a občanů zaznamenat.

Jednání rady z 10. ledna

- Rada souhlasila s prodejem pozemků Farní charitě Litomyšl pro výstavbu nového zázemí pečovatelské služby.
- Schválila opravu krovu a stropu nad hledištěm Smetanova domu.
- Rozhodla o zrušení veřejné zakázky na regeneraci sportovních ploch II. ZŠ z důvodu překročení rozpočtu.
- Stanovila nové sazby úplaty za předškolní vzdělávání, školní družinu a školní klub pro školní rok 2024/2025.
- Schválila navýšení úhrad v Centru sociální pomoci Litomyšl a přijala finanční dar na nákup vybavení.

Jednání rady z 24. ledna

- Rada souhlasila se zrušením výhrad zpětné koupě a předkupních práv k pozemkům v k. ú. Lány u Litomyšle z důvodu výstavby rodinných domů.
- Nesouhlasila s prodejem části pozemku v k. ú. Litomyšl pro výstavbu garáže z důvodu ochranného pásma stromů a zachování veřejného prostoru.
- Schválila vyloučení dvou uchazečů ze zadávacího řízení na akci modernizace učeben ZŠ Zámecká a následně uzavření smluv s vybranými dodavateli.
- Schválila výběr dodavatele expozice Rodného bytu Bedřicha Smetany (READY INTERIER s.r.o.).
- Schválila přijetí darů pro CSP Litomyšl a MŠ v Líbáňkách.
- Schválila přijetí 12 uměleckých děl do sbírkového fondu Městské galerie.
- Souhlasila s podáním žádosti o dotaci na akci „Vyvalte sudy, narodil se nám Bedříšek!“ a schválila související smlouvy.
- Vydala organizační směrnici č. 03/24 – Statut a Pravidla Zpravodaje města Litomyšle Lilie.

Jednání rady z 7. února

- Rada souhlasila se zveřejněním záměru prodeje dvou bytových jednotek na Komenského náměstí, s minimální cenou 1,7 mil. Kč a 2,8 mil. Kč; výnosy budou použity na výstavbu Domova pro seniory.
- Souhlasila a doporučila ZaM zrušení výhrad zpětné koupě a předkupních práv k pozemkům v k. ú. Lány u Litomyšle a Litomyšl.
- Schválila navýšení ceny stavebních prací na rekonstrukci ulic Portmanka a Kornická a zadání zakázky na opravu vozovky v ulici Na Lánech.
- Schválila a doporučila ZaM rozpočtová opatření č. 1/2024 a č. 101/2024, včetně závazných ukazatelů hospodaření.
- Souhlasila s poskytnutím finančních dotací pro MŠ v Líbáňkách, sbory dobrovolných hasičů a další akce.

- Schválila zahraniční pracovní cestu do Holandska za architekturou ve spolupráci s architektem Winy Maasem.
- Schválila a doporučila ZaM vydání obecně závazné vyhlášky o nočním klidu v roce 2024.

Jednání rady z 21. února

- Souhlasila s bezúplatným převodem pozemků v k. ú. Horní Sloupnice a Hrádek u Jehnědí do vlastnictví Pardubického kraje (modernizace silnice II/315).
- Souhlasila se zveřejněním záměru prodeje pozemků v průmyslové zóně Benátská společnosti WILLI plast s.r.o. za účelem výstavby výrobní haly (kupní cena 2,59 mil. Kč).
- Projednala návrh na vybudování lezecké stěny v tenisové hale a souhlasila s přípravou investice na náklady nájemce.
- Schválila a doporučila ZaM vydání nové obecně závazné vyhlášky o místním poplatku za užívání veřejného prostranství.
- Jmenovala Jana Kopeckého site manažerem zámeckého areálu – památky světového dědictví.
- Schválila a doporučila ZaM navýšení dotace pro Smetanovu Litomyšl na 2,6 mil. Kč a novou dotaci 1,1 mil. Kč na projekt Smetana200.
- Rozhodla o udělení ocenění za mimořádný počín či reprezentaci města.
- Doporučila ZaM poskytnutí mimořádných odměn zastupitelům a schválení nové výše měsíčních odměn neuvolněným členům zastupitelstva od března 2024

Jednání rady z 3. března

- Rada doporučila Zastupitelstvu prodej nepotřebného pozemku v Cerekvici nad Loučnou obci Cerekvice (181 m², 50 Kč/m²).
- Schválila záměr prodeje pozemku ŘSD ČR pro stavbu dálnice D35 a uzavření smluv o služebnostech s CETIN a.s. pro přeložky sítí.
- Přijala pravidla dotačního programu na podporu nákupu domácích kompostérů v roce 2024.
- Schválila dotaci 250 tis. Kč na rekonstrukci bývalé tiskárny Augusta (Program regenerace MKČR).
- Projednala a schválila hospodaření příspěvkových organizací za rok 2023, čerpání rezervních fondů a účetní závěrky.
- Schválila poskytnutí dotací na významné kulturní a společenské akce (mj. konference k výročí Zdeňka Kopala, festival Smetanova výtvarná Litomyšl, zahájení lázeňské sezóny, Den dobrovolnictví) a na sportovní a vzdělávací činnost mládeže.
- Zamítla dotaci na pořádání Čokoládového festivalu.

Jednání rady z 20. března

- Rada doporučila Zastupitelstvu nevyužít předkupní právo k pozemkům v areálu bývalé mlékárny určeným Pardubickému kraji pro rozvoj zahradnické školy.
- Schválila prodej pozemků v průmyslové zóně Benátská společnosti WILLI plast s.r.o. pro výstavbu výrobní haly (cca 2,6 mil. Kč).
- Schválila rozšíření nájmu areálu technických služeb společnosti Městské služby Litomyšl s.r.o. (navýšení nájmu o 550 tis. Kč/rok).
- Vybrala dodavatele významných veřejných zakázek: rozhledna „Cíle cest“ (Zámečnictví Sloupský s.r.o.), regenerace sportovních ploch II. ZŠ (Ditera s.r.o.), obnova komunikace v Pohodlí (STRABAG a.s.).
- Schválila navýšení příspěvků příspěvkovým organizacím – Smetanův dům (+103 tis. Kč na mzdy) a Městská knihovna Litomyšl (+377 tis. Kč na energie).
- Schválila zařazení služeb CSP Litomyšl (domov pro seniory, domov se zvláštním režimem) do sítě sociálních služeb na období 2025–2027 s plánovaným navýšením kapacity na 75 lůžek.

Jednání rady z 3. dubna

- Rada doporučila prodej nepotřebného pozemku v Cerekvici nad Loučnou obci Cerekvice a schválila záměr prodeje pozemku ŘSD ČR pro stavbu D35 Litomyšl–Janov.
- Schválila pravidla dotačního programu na podporu nákupu domácích kompostérů v roce 2024.
- Schválila poskytnutí dotace 250 tis. Kč na rekonstrukci bývalé tiskárny Augusta (Program regenerace MKČR).
- Projednala hospodaření příspěvkových organizací za rok 2023, včetně účetních závěrek.
- Schválila programové a individuální dotace na významné kulturní a společenské akce (mj. mezinárodní konference k výročí Zdeňka Kopala, Smetanova výtvarná Litomyšl, lázeňská sezóna).
- Schválila dodatky k projektům v rámci Rodného bytu Bedřicha Smetany (změny termínů a navýšení ceny).

Jednání rady z 11. dubna

- Rada schválila dodatek č. 2 ke smlouvě na akci „*Rodný byt Bedřicha Smetany – Animovaný film a vyprávění životního příběhu Bedřicha Smetany*“ (zhotovitel Mgr. Jana Kostelecká). Termín dokončení byl posunut na 15. 5. 2024 z důvodu koordinace prací dalších dodavatelů.
- Revokovala usnesení č. 314/24 a schválila nové znění dodatku č. 1 ke smlouvě na akci „*Rodný byt Bedřicha Smetany – Grafické řešení nové expozice*“ (STUDIO 6.15 s.r.o.). Termín předání kompletního díla byl posunut na 30. 5. 2024.

Jednání rady ze 17. dubna

- Rada projednala majetkové záležitosti: prodeje a směny pozemků (mj. ŘSD pro stavbu D35, Pardubickému kraji pro silnici II/315), doporučila prodej bytových jednotek na Komenského náměstí a řešila nabídku na vilu Klára.
- Projednala žalobu na město ve výši 130 tis. Kč a rozhodla o podání odporu.
- Schválila závěrečný účet a účetní závěrku města za rok 2023 (doporučeno ZaM).
- Schválila zakázky: oprava komunikace Na Lánech, rozšíření kompostárny, projektová dokumentace „Drahoška“.
- Schválila návratné finanční výpomoci po 1 mil. Kč pro SVJ Z. Kopala na rekonstrukci střešech.
- Přijala sponzorský dar 600 tis. Kč od Libora Winklera a darovací smlouvu na sochu Auriossa u Smetanova domu.

Jednání rady z 2. května

- Rada schválila zřízení několika služebností pro plynárenská zařízení (GasNet) a zamítla žádost ČEZ Distribuce o břemeno kvůli nutnosti změny zastavovacího plánu v oblasti Vertex.
- Nesouhlasila s výstavbou základnové stanice CETIN na střeše objektu J. E. Purkyně.
- Schválila ukončení nájmu v Domě U Rytířů kvůli plánované rekonstrukci.
- Doporučila směnu a odkoupení pozemků souvisejících se záměrem RD v lokalitě Vertex a uvolnění ploch pro veřejný prostor.
- Pověřila starostu podpisem smluv k rekonstrukci Domu U Rytířů, ke změně fakturace Městských služeb a k připojení budovy v ul. B. Němcové k plynovodu.
- Schválila navýšení ceny zakázky na AV techniku do rodného bytu B. Smetany a ukončení smlouvy na projekt rekonstrukce staré radnice (městské knihovny).
- Vzala na vědomí dotaci NSA na revitalizaci areálu Černá hora a dotaci Pardubického kraje 50 tis. Kč pro Městskou galerii.
- Jmenovala nové členy školských rad ZŠ Zámecká a ZŠ T. G. Masaryka a schválila navýšení kapacity školy Školamyšl.
- Schválila přijetí daru – sochy Michala Cimaly „Auriossa“ pro umístění u Smetanova domu.
- Schválila dotaci 25 tis. Kč na vybavení hasičské zbrojnice JPO II Litomyšl.
- Vydala novou organizační směrnici pro odbor městských lesů.

Jednání rady z 13. května

- Rada schválila směnu a převody pozemků (Záhrad', Lány u Litomyšle, parkoviště u Střední školy zahradnické).

- Přijala pravidla dotačního programu na podporu domovních čistíren odpadních vod v roce 2024.
- Vzala na vědomí výsledky výběrových řízení – oprava kanalizace a dodávka bezpečnostních kamer.
- Schválila podání žádosti o dotaci z Programu rozvoje venkova na projekt LC vysílač Janov.
- Schválila povolení zvláštního užívání veřejných prostranství (mj. festival Smetanova Litomyšl a Toulouvcovy prázdninové pátky).

Jednání rady z 29. května

- Rada doporučila ZaM zrušit prodej pozemků společnosti WILLI plast s.r.o. a schválila převod státních pozemků v Kornicích do vlastnictví města.
- Schválila podnájemní smlouvy pro festival Smetanova Litomyšl (výnos 900 tis. Kč) a projednala směnu a vypořádání pozemků v lokalitě Vertex.
- Doporučila ZaM rezervaci pozemku v průmyslové zóně pro novou výrobní halu společnosti Get Brand s.r.o. do června 2025.
- Schválila dodatky ke smlouvám na modernizaci komunikace Na Lánech, učeben ZŠ Zámecká a expozice v Rodném bytě B. Smetany.
- Přijala dotace (Kriminacht, animoterapie, MŠ Líbánky) a schválila finanční a věcné dary pro CSP Litomyšl a školy.
- Do funkce vedoucí Správního odboru MěÚ byla jmenována Mgr. Petra Zimová.
- Schválila výpůjčku originálu sochy *Cesta života* pro výstavu ve Smetanově výtvarné Litomyšli.

Jednání rady z 12. června

- Rada projednala ředitelské volno na ZŠ Zámecká.
- Ukončila nájemní smlouvu s REAL GYM s.r.o. v Nedošíně.
- Doporučila ZaM zrušit výhradu zpětné koupě k pozemku v Lánech u Litomyše a vydat opatření o místním koeficientu daně z nemovitostí v části obce Záhrad.
- Schválila záměr dodatku k nájmu sportovního areálu (lezecká stěna v tenisové hale, investice 2,83 mil. Kč) a projednala podmínky projektu BD Havlíčkova.
- Schválila finanční a věcné dary (Obědy pro děti, paliativní péče, vybavení pro CSP), Smart minci s motivem B. Smetany (75 tis. Kč) a dotaci 180 tis. Kč na Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové.
- Schválila text Kroniky města Litomyše 2023 a rozpočtová opatření č. 4, 5, 104 a 105/2024.
- Jmenovala novou účetní s plnou mocí k DPH a navýšila prostředky na platy v Smetanově domě o 115 tis. Kč.
- Schválila výpůjčky sbírkových předmětů, pronájem Toulouvcova náměstí pro Adventní trhy 2024 a potvrdila splnění podmínek uchazeči o vilu Klára.

Jednání rady z 26. června

- Rada projednala majetkoprávní záležitosti: neschválila prodej pozemku v Pazuše, souhlasila s přípravou záměru prodeje v Budislavi a schválila výpovědi nájmu v Domě U Rytířů kvůli rekonstrukci.
- Schválila podání žádosti o dotaci na cyklostezku Litomyšl – Osík (SFDI) a dohodu o narovnání s firmou AV MEDIA SYSTEMS (Rodný byt B. Smetany).
- Schválila navýšení prostředků na platy v Městské galerii Litomyšl (+150 tis. Kč) a poskytnutí vybraných dotací (mj. festival Smrt jako naděje, Veterán klub Litomyšl).
- Vzala na vědomí výsledky participativního rozpočtu (rekonstrukce podchodu u Sokolovny, revitalizace okolí podchodu).
- Schválila poskytnutí odměn ředitelům škol a příspěvkových organizací, pověřila organizací podzimních voleb a umožnila bezplatné využití plakátovací plochy pro volební kampaň.

Jednání rady z 24. července

- Rada projednala majetkové záležitosti: směna a pacht pozemků, dodatky k nájmu (Restaurace Na Plovárně, sportovní areál – lezecká stěna), nesouhlas s prodejem části pozemku pro parkování. Schválila více služebností (ŘSD, ČEPS, GasNet, ČEZ).
- Schválila investice a opravy: ošetření aleje v Nedošíně, oprava chodníku u Terozu, dodatky k modernizaci učeben ZŠ Zámecká a regeneraci sportoviště II. ZŠ, souhlas s žádostí o dotaci na výstavbu chodníku.
- Schválila nákup vozidel (Škoda Scala, VW Tiguan), prodej starého vozu a darování IT techniky do partnerského města Delvina.
- Poskytla dotace na kulturní a sociální projekty (film Léto s Evženem, studentský festival, Farní charita, Ruka pro život aj.), obnovu fasád domů v památkové rezervaci a sportovní akce.
- Vzala na vědomí výsledky participativního rozpočtu, finanční zprávy města, kontrolu SVS v CSP a stanovisko k návrhu změny územního plánu.
- Schválila organizaci akce „Zámecký areál slaví 25 let v UNESCO“, personální záležitosti (odměny ředitelům škol, příplatek SVČ), přijetí věcných darů pro CSP a nové směrnice (platy ředitelů, ICT).

Jednání rady z 21. srpna

- Rada projednala majetkové záležitosti: prodej a převody pozemků (TPR s.r.o., Kornice, MACH DRŮBEŽ a.s.), nesouhlas s prodejem pozemků v Budislavi a Záhradí, zrušení historického věcného břemene z roku 1870. Opakovaně schválila zřízení věcných břemen pro síť.

- Schválila nové výpočtové položky vodného a stočného a dodatek k nájemní smlouvě s provozovatelem.
- Vzala na vědomí výsledky veřejných zakázek a schválila financování investic (rozšíření kompostárny, stavební úpravy II. ZŠ, modernizace sportovních ploch, výměna svítidel v bazénu).
- Podpořila vznik Střední školy Agora při ZŠ ŠKOLAMYŠL, schválila převedení prostředků CSP do investic a zvýšení mzdových prostředků Smetanova domu.
- Schválila přijetí účelových darů přes 200 tis. Kč na kulturní akce (Opera pod májovým nebem, Gastroslavnosti M. D. Rettigové) a přijala dary pro Smetanův dům.
- Vzala na vědomí daňové příjmy města, program oslav výročí Zdeňka Kopala a schválila zahraniční služební cesty do Levoče a na Slovensko.
- Souhlasila se sídlem nadačního fondu SmetanOVÝ sál na Jiráskově ulici.

Jednání rady z 11. září

- Rada projednala majetkové záležitosti: směny a odkupy pozemků v Litomyšli, Budislavi a Kornicích, odkup pozemků a objektů od Správy železnic (3,5 mil. Kč), odkup pro cyklostezku do Osíku. Zrušila neaktuální věcná břemena a schválila nová, nesouhlasila s převodem pozemku v Lánech.
- Schválila nájemní a podnájemní smlouvy: prostory zimního stadionu (občerstvení), předzahrádka na Smetanově náměstí, kosmetický salon na Ropkově ulici. Stanovila nové nájemné v bytech v ul. Z. Kopala.
- Podpořila kulturní akce a projekty: výstava Andělé na návrší, natáčení filmu *Léto s Evženem* (odpuštění poplatku), darování historického fotoaparátu Zdeňka Kopala.
- Schválila smlouvy a opatření: technicko-bezpečnostní dohled vodního díla, opravu chodníku u Terozu, rozpočtová opatření č. 6 a 7, kupní smlouvu na IT techniku.
- Schválila změnu organizační struktury CSP Litomyšl a mimořádnou odměnu řediteli ZŠ Zámecká.
- Přijala sponzorské a věcné dary pro MŠ, CSP a ZŠ (notebooky, vybavení).

Jednání rady z 25. září

- Rada souhlasila s přípravou směny pozemků v k. ú. Lány pro vybudování poldru a záchytného příkopu.
- Schválila zaměření cesty na Pazuše a následné jednání o převodu pozemků do majetku města.
- Schválila zřízení služebnosti pro plynárenské zařízení v lokalitě Na Lánech II.
- Projednala a vzala na vědomí zápisy ze stavební, dopravní a bytové komise.
- Schválila prodloužení a nové nájemní smlouvy na byty.
- Přijala finanční dar 25 tis. Kč od Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje.
- Schválila zvýšení ceny vodného od 1. 1. 2025 o 10 Kč/m³ bez DPH.
- Pověřila starostu uzavřením smlouvy na stavební úpravy II. ZŠ (3,5 mil. Kč).

- Schválila vypsání veřejné zakázky na rekonstrukci Domu U Rytířů (cca 40 mil. Kč).
- Provedla úpravy rozpočtu ZUŠ Litomyšl a MŠ Líbánky.
- Přijala dary pro ZŠ U Školek a ZŠ Zámecká.
- Schválila darovací smlouvu a využití mobilního pódia pro piaristický kostel.
- Schválila individuální dotace na konferenci SHOWFERENCE 2024 a benefiční koncert pro Ukrajinu.
- Souhlasila s výpůjčkou sbírkových předmětů pro Regionální muzeum.
- Schválila prodej služebního vozu VW Tiguan.
- Doporučila uzavření partnerství s polským městem Łańcut.
- Schválila nákup stolních počítačů a svěření majetku do výpůjčky ZUŠ Litomyšl.

Jednání rady z 9. října

- Rada projednala změny nájemních smluv (parkovací plocha, ordinace fyzioterapie, byty).
- Souhlasila s umístěním zařízení CETIN v areálu pivovaru.
- Schválila dohody s ŘSD o odkoupení a odstranění porostů kvůli stavbě D35.
- Schválila záměry pronájmu většího množství pozemků jako pomocných ploch pro výstavbu D35.
- Uzavřela smlouvy o věcných břemenech se společností Nordic Telecom.
- Povolila užívání veřejného prostranství kvůli výměně plynovodu a schválila dodatek k provozu veřejných WC.
- Ukončila smlouvu na sběr použitého oleje.
- Zamítla žádost o adventní stánek na Smetanově náměstí, schválila konání akcí Czech Classic a Zabíjačkové hody.
- Stanovila nový ceník stání vozidel na rok 2025.
- Schválila dodatky ke smlouvám na opravu střechy parkoviště Z. Kopal, revitalizaci areálu Černá hora a regeneraci sportovních ploch II. ZŠ.
- Vzala na vědomí cenové nabídky na administraci VZ (Dům U Rytířů, domov pro seniory).
- Schválila podání žádosti o dotaci na projekt Zlepšení kvality ovzduší.
- Projednala výroční zprávy základních škol a schválila výpůjčky pro MŠ a ZŠ.
- Přijala dary pro CSP Litomyšl.
- Souhlasila s podáním žádosti, případně žádostí o poskytnutí dotace z programu Podpora pro památky světového dědictví na rok 2025. Obsahem jsou aktivity související s tvorbou tzv. Management plánu památky UNESCO a marketingové aktivity zdůrazňující celoroční otevírací dobu zámku a dalších institucí a objektů.
- Poskytla dotaci 27 tis. Kč Českému sdružení betlémů na adventní výstavu.
- Schválila výpůjčku fotoaparátu po Z. Kopalovi Regionálnímu muzeu.
- Projednala přípravy Andělských adventních nedělí a schválila uzavírání smluv.
- Schválila zahraniční služební cestu do Německa.

- Schválila smlouvu na posouzení síťové infrastruktury a souhlasila s využitím cloudových služeb GEMOS.

Jednání rady z 23. října

- Rada schválila dohody s ŘSD a věcná břemena pro stavbu D35.
- Doporučila ZM schválit kupní cenu za odkup pozemku v k. ú. Nedošín od Správy železnic.
- Schválila směny pozemků v k. ú. Pazucha pro vypořádání cest a doporučila zrušení výhrady zpětné koupě v Lánech.
- Schválila ukončení nájmu se spolkem Jannah Van o.p.s. a záměr prodeje pozemku s trafostanicí ČEZ.
- Rozhodla o prodeji rozsáhlých pozemků v Nedošíně pro výstavbu 20 rodinných domů.
- Stanovila nové výše nájemného v městských bytech od prosince 2024 a ledna 2025.
- Schválila úpravy bývalého kožního oddělení nemocnice na kapli.
- Souhlasila s přípravou záměru dostupného nájemního bydlení s využitím programu SFPI.
- Schválila dotační program na podporu kulturní činnosti 2025 a individuální dotace (mj. Post Bellum, křest knihy).
- Potvrdila dotace pro sociální oblast, sportovní činnost dětí a mládeže a provoz sportovních organizací na rok 2025.
- Schválila zadání VZ na dětské hřiště pro Husovku a regeneraci herní sestavy Výsluní.
- Poskytla dotaci Oblastní charitě Červený Kostelec na podporu Hospicu Anežky České.
- Schválila harmonogram schůzí a pravidla participativního rozpočtu na rok 2025.

Jednání rady z 30. října

- Rada jmenovala s účinností od 1. 11. 2024 do funkce ředitele příspěvkové organizace Smetanův dům Litomyšl MgA. Leoše Krejčího. Funkční období bylo stanoveno do 30. 10. 2030.

Jednání rady z 6. listopadu

- Rada schválila nájemní smlouvy s ŘSD na dočasné užívání městských pozemků v několika katastrech pro stavbu D35.
- Schválila dodatky k pachtovním a nájemním smlouvám (zemědělské pozemky, Fotbalgolf klub) s dočasným omezením kvůli dálnici.
- Snížila nájemné Hospodě Na Výsluní o 50 % během rekonstrukce hřiště.
- Souhlasila se zveřejněním záměru pronájmu restaurace v Pohodlí.
- Schválila cena vodného od 1. 1. 2025 pro Pohodlí a Novou Ves.
- Navýšila ceny oprav Smetanova domu o cca 760 tis. Kč bez DPH.
- Schválila úpravy příspěvků Městské knihovně a Městské galerii (snížení příspěvku).

- Schválila zahraniční cesty: do Valbřichu (projekt) a starosty do USA (koncert ČF v rámci „Smetana 200“).
- Zásadně nesouhlasila se zrušením pobočky Úřadu práce v Litomyšli.

Jednání rady z 20. listopadu

- Rada projednala a doporučila ZaM rozpočet města na rok 2025, včetně rozpočtů a střednědobých výhledů příspěvkových organizací.
- Schválila rozpočtová opatření a nové závazné ukazatele organizací města.
- Souhlasila a doporučila ZaM vydání nové vyhlášky o místním poplatku za odpady.
- Schválila odkup pozemků v Lánech u Litomyšle od Rybářství Litomyšl za 1,63 mil. Kč pro komunikaci a veřejnou zeleň.
- Rozhodla o zadání veřejné zakázky na interiér Domu U Rytířů (2,4 mil. Kč) a zpracování projektu pro zpřístupnění radniční věže.
- Schválila dodatek k nájemní smlouvě s Vodovody, s.r.o. – roční nájemné 29,7 mil. Kč a rozšíření majetku.
- Schválila kalkulace cen vodného a stočného pro rok 2025.
- Poskytla dotace Židovské obci Praha 50 tis. Kč na restaurování náhrobků na židovském hřbitově.
- Schválila dotace MŠ Sedmikráska, rozpočty osadních výborů a programy dotací města na rok 2025 (sociální oblast, sport dětí a mládeže, provoz sportovních organizací).
- Schválila odměny ředitelům škol a příspěvkových organizací.
- Souhlasila se spoluprací Městské policie Litomyšl s obcí Janov.
- Doporučila ZaM schválit nové stanovy dobrovolného svazku obcí České dědictví UNESCO.

Jednání rady z 4. prosince

- Rada schválila dohodu o narovnání s Univerzitou Pardubice na úhradě nákladů za provoz prostor v piaristické koleji.
- Schválila dodatek smlouvy o výpůjčce kina Sokol s TJ Sokol Litomyšl do roku 2034, opravy vzduchotechniky zajistí město.
- Doporučila ZaM odkoupení pozemku pod trafostanicí od ČEZ Distribuce a odkoupení pozemků a infrastruktury u bytových domů v ul. Z. Kopala.
- Schválila dotační program na obnovu průčelí v městské památkové rezervaci v roce 2025.
- Doporučila ZaM bezúplatné přijetí dešťové kanalizace v lokalitě Nedošín – U mlýna.
- Schválila rozpočtovou změnu (přesun 1,296 mil. Kč v rámci Městských služeb) a doporučila snížení dotace na provoz sportovišť na 12,958 mil. Kč.
- Nesouhlasila s prodejem části pozemku v Litomyšli ani s umístěním pojízdného občerstvení u RC Kotelna.

Jednání rady z 18. prosince

- Doporučila ZaM převod pozemků z Pardubického kraje do majetku města po dokončení stavby silnice II/360.
- Schválila zveřejnění záměru směny části pozemků na Zámecké ulici a propachtování zemědělských pozemků ZD Dolní Újezd.
- Pojednala možné odkoupení pozemků pro rozšíření vodojemu a souhlasila s jednáním o odkupu podílů.
- Schválila uzavření nájemních smluv na byty s podmínkou pracovního poměru (CSP, JPO II, nemocnice) a pověřila starostu podpisem smlouvy na rekonstrukci domu U Rytířů (firma Kmošek & Kmošek, 36,99 mil. Kč).
- Schválila podání žádostí o dotace Městskou knihovnou, výpůjčky sbírkových předmětů a převody děl z Městské galerie.
- Stanovila plat ředitele CSP Litomyšl a vzala na vědomí upravené rozpočty příspěvkových organizací.

Průmysl a služby v roce 2024

Saint-Gobain Adfors CZ (informace kronikářce poskytla společnost ADFORS)

JEDNATELÉ:

- Ing. Pavel Semirád (Výkonný ředitel ADFORS CZ)
- Ing. Karel Kyncl (Obchodní ředitel ADFORS CZ)
- Ing. Jana Jonášová (Finanční ředitelka ADFORS CZ)
- Ing. Lucie Vejačková (Ředitelka závodu ADFORS Hornstein, Rakousko)
- Ing. Eva Žáková (Personální ředitelka ADFORS CZ)

ZAMĚSTNANCI:

Ke konci roku 2024 jsme evidovali přes 2 100 zaměstnanců. Miloš Pavliš po 27 letech odešel z ADFORS, kde působil na pozici prezident ADFORS. Novou prezidentkou se stává Joana Arreguy.

TOP EMPLOYER:

Již po deváté se firma stala držitelem ocenění TOP EMPLOYER 2024. Tento prestižní titul je udělován mezinárodně respektovaným institutem Top Employers Institute a potvrzuje výjimečnou péči o zaměstnance a poskytované zaměstnanecké benefity.

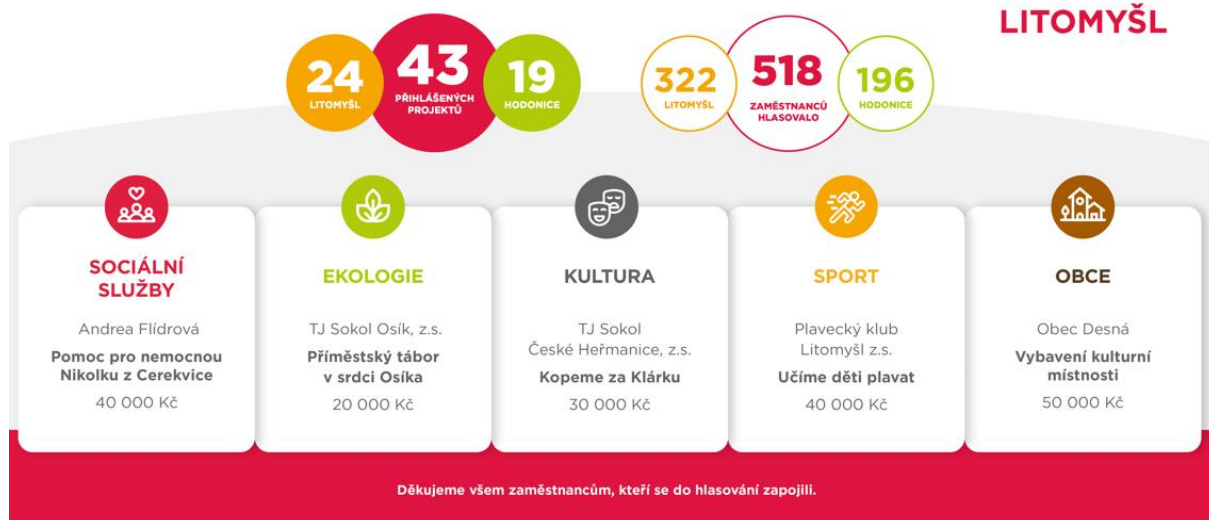
OCENĚNÍ HR AWARDS:

Ocenění získané za aktivity v oblasti sociální odpovědnosti. Firma porazila i takové velikány, jako jsou FOXCONN, dm drogerie, JT International, nebo Red Hat.

ADFORS GRANT:

Unikátní projekt, se kterým přišli zaměstnanci – někteří z nich jsou trenéry sportovních klubů, hasičských oddílů, pořádají kulturní akce, či mají ve svém okolí rodinu, nebo jedince, který potřebuje finance na léčbu, zdravotní pomůcky apod.

Jedná se o dobročinnou aktivitu společnosti, kde ADFORS CZ finančně podporuje projekty v oblasti ekologie, kultury, sociálních služeb, sportu a od roku 2022 také kategorii obce. V prvních 4 kategoriích vybírají vítěze zaměstnanci, v kategorii obce vybírá vítěze grantová komise. Žadatelé musí být z okolí výrobních závodů (za Litomyšl z okresu Svitavy nebo Ústí nad Orlicí). V roce 2024 bylo rozdáno 340 000 Kč. ADFORS GRANT je tu s 11 let a za celou svou existenci podpořil celkem 97 projektů za více než 3 300 000 Kč.

NOVÝ PARČÍK V LITOMYŠLI

Společně s městem Litomyšl ADFORS CZ vystavěl parčík v blízkosti naší továrny. Zajistil terénní úpravy a město zajistilo výsadbu a mobiliář.

DEN S ADFORS

ADFORS CZ je partnerem Smetanovy Litomyšle. Poslední neděle v rámci festivalu Smetanova Litomyšl patří Dni s ADFORS. Firma uspořádá v Klášterních zahradách doprovodný program pro děti a jejich rodiče. Děti se zabaví při hrách a tvořivých dílničkách.

PRŮZKUM SPOKOJENOSTI:

Za každý vyplněný dotazník od zaměstnanců firma věnovala 30,- do potravinových bank. V Litomyšli podpořila charitu Litomyšl a v Hodonicích charitu Znojmo.

Den s ADFORS

prázdninová sobota
ve Festivalových zahradách

6.7.2024

Přijďte si s námi hrát

Chystáme pro vás den plný pohody, zábavy a skvělé hudby. Děti se zabaví během her, soutěží a tvořivých dílniček – od 10:00 do 17:00.

Ve Festivalových zahradách Smetanovy Litomyšle vystoupí Vladimír 518, 7krát3 a Komorní filharmonie Pardubice. Bohatý program vyvrcholí přímým přenosem Velkého finále – Má vlast.

Těšíme se na vás!

**VSTUP
ZDARMA**

Program

10:00–17:00	ADFORS pro děti hry, soutěže, odměny, fotokoutek
10:00–14:00	Liduškový busking
10:00–18:00	Umělecké hřiště
18:30	Přímý přenos: Velké finále – Má vlast

H.R.G. Litomyšl – 35 let svobody tisku

(podklady kronikáře poskytl Leoš Tupec, ředitel a jednatel firmy)

Rok 1989 byl zlomový nejen pro naši zemi, ale i pro litomyšlskou tiskárnu H.R.G. V době, kdy studenti v ulicích otevřeli cestu k demokracii a svobodě, začal psát svůj příběh i podnik, který si sám do vínku nese stejné výročí – 35 let svobody tisku.

Za tu dobu prošla firma cestou plnou výzev i úspěchů, ale vždy si zachovala to nejdůležitější: možnost tisknout svobodně, bez cenzury, s odpovědností a řemeslnou poctivostí. „*Naše práce má smysl a denně z tiskárny odcházejí hmatatelné důkazy, že můžeme tisknout cokoliv. A to sakra není málo,*“ připomíná jednatel Leoš Tupec.

Významným momentem roku 2024 byla účast na prestižním Designbloku v Praze, kde H.R.G. představila instalaci inspirovanou tradičními hracími kartami. Návštěvníci si mohli na historickém ručním stroji vlastnoručně vytisknout srdcovou sedmu – kartu, která symbolizuje štěstí, vášeň i českou karetní tradici. Instalace zároveň připomněla 140 let od vzniku prvních českých hracích karet. Prezentace spojila kouzlo starých technologií s digitálními prvky – přes QR kód bylo možné sledovat celý proces tisku.

Ohlas byl obrovský – starší návštěvníci ocenili návrat k poctivému řemeslu, mladší fascinovala možnost stát se na chvíli tiskařem a odnést si domů originální kartu.

H.R.G. tak znovu potvrdila, že není „jen tiskárnou“. Je místem, kde se prolíná tradice s moderním světem, kde tisk zůstává uměním schopným vyvolat emoce a kde se i v digitální době ukazuje, že papír má stále kouzlo.

Dnes je H.R.G. jedním z lídrů polygrafického oboru, který kromě špičkových služeb staví i na hodnotách – na svobodě, odpovědnosti a hrdosti na řemeslo, které se v Litomyšli úspěšně rozvíjí už 35 let.

Školství v roce 2024

Rok 2024 přinesl do litomyšlského školství řadu změn i nových projektů, aby se žákům a studentům dostávalo toho nejlepšího možného vzdělání. Pokračovala například modernizace škol, rozvíjely se programy zaměřené na kvalitu výuky, rovné příležitosti a spolupráci mezi školami. Významnou událostí byla rekonstrukce ZŠ Zámecká, která proměnila nejen budovu, ale i chod školního roku. Na ZŠ T.G. Masaryka se rozloučili s dlouholetým ředitelem a základní umělecká škola oslavila Smetanovo jubileum bohatým programem a Středisko volného času nabídlo širokou škálu kroužků a táborů. Litomyšl tak i v roce 2024 potvrdila, že vzdělávání a výchova dětí patří k jejím dlouhodobým prioritám.

Základní statistické údaje o školách a školských zařízeních zřizovaných městem Litomyšl (údaje k 30. 9. 2024)

- Mateřská škola v Líbánkách: 150 dětí
- Mateřská škola Sedmikráska: 148 dětí
- Základní škola Litomyšl, T.G.Masaryka 1145, okres Svitavy: 365 žáků
- Základní škola Litomyšl, U Školek 1117, okres Svitavy: 382 žáků
- Základní škola Litomyšl, Zámecká 496, okres Svitavy: 547 žáků
- Základní umělecká škola Bedřicha Smetavy Litomyšl: 597 žáků
- Kromě toho v Litomyšli působila také soukromá škola Školamyšl, jejíž kapacita činila 72 žáků.

Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Litomyšl IV

Realizace projektu MAP III byla ukončena k 30. listopadu 2023 a projekt je podrobně popsán v zápisech z předchozích let.

Realizace projektu „Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Litomyšl IV“ byla zahájena od 1. 12. 2023 a potrvá do 31. 12. 2025.

Od prosince 2023 tedy probíhá v území ORP Litomyšl projekt *Místní akční plán rozvoje vzdělávání IV (MAP IV)*, jehož cílem je zvyšování kvality vzdělávání a posílení spolupráce mezi školami. Projekt s registračním číslem CZ.02.02.XX/00/23_017/0008290 je financován z prostředků Evropského sociálního fondu, Operačního programu Jan Amos Komenský, státního rozpočtu a rozpočtu města Litomyšl.

První kroky směřující k realizaci proběhly v únoru 2024, kdy řídicí výbor schválil statut, jednací řád a organizační strukturu. V červnu byl následně přijat dokument „Strategický rámec MAP do roku 2028“ s vymezenými investičními prioritami.

Na plnění projektu se podílejí tři pracovní skupiny – pro moderní didaktické metody, rovné příležitosti a financování. Od dubna 2024 postupně zpracovávají analýzu potřeb škol a investičních záměrů. V říjnu 2024 se konalo jejich další setkání, zaměřené na aktuální potřeby škol a rozvoj klíčových kompetencí u dětí.

Projekt organizuje širokou škálu vzdělávacích aktivit pro pedagogy – například semináře věnované diagnostice dětí, zvládání stresu či psychohygieně. Zapojily se i kulturní a vzdělávací instituce v Litomyšli:

- **ZUŠ Bedřicha Smetany** připravila dramatické a keramické dílny, kde děti rozvíjely kreativitu a čtenářskou gramotnost, mimo jiné při ztvárnění pohádek Karla Čapka.

- **Městská galerie Litomyšl** uspořádala workshopy zaměřené na animaci a vědu, na podzim otevřela dětský kroužek animování inspirovaný historickými událostmi.
- **Městská knihovna Litomyšl** se zapojila akcemi jako „Putování knih“, besedami se spisovateli, soutěžemi a tradičním Deskohraním, čímž přispívá k rozvoji čtenářské i matematické gramotnosti.
- **Klub neformálního základního vzdělávání (KNZV)** nabízí dětem denní program zaměřený na digitální dovednosti, kulturní povědomí a cizí jazyky.

Součástí projektu jsou také exkurze v rámci polytechnického vzdělávání – děti navštívily Mikšíkův statek, planetárium v Hradci Králové nebo vědecký park VIDA! v Brně. Získaly tak možnost poznat život zvířat, zemědělské práce i vědecké pokusy.

Důležitou roli hrají i tzv. kabinetky, tedy pravidelná setkání pedagogů a vedoucích pracovníků mateřských škol, která poskytují prostor pro sdílení zkušeností, diskuze o prioritách a inspirativní výjezdy do jiných škol.

Projekt MAP IV bude pokračovat i v následujících letech a přinášet další vzdělávací a komunitní aktivity. O jejich průběhu jsou občané pravidelně informováni na webových stránkách města Litomyšl.⁷

Informace o činnosti mateřských škol zřizovaných městem Litomyšl

Mateřská škola v Líbáncích

(podklady pocházejí z vyhodnocení činnosti příspěvkové organizace pro zřizovatele)

Mateřská škola v Líbáncích je sedmitřídní zařízení s kapacitou 177 dětí, které bylo v roce 2024 využito téměř naplno – docházelo sem 167 dětí, z toho 14 v režimu individuálního vzdělávání. Do základní školy odešlo 50 předškoláků. V MŠ pracovalo 17 pedagogů, 6 asistentů pedagoga, 1 školní asistent a 10 provozních zaměstnanců. Škola zajišťuje i stravování, kdy svačiny a obědy jsou dováženy na odloučené pracoviště. Provozní doba je od 6.00 do 17.00 hodin (odloučené pracoviště 6.15–16.45). Významným oceněním roku bylo vítězství jedné z učitelek školy v anketě Učitel Pardubického kraje.

Do školky dochází také děti mladší tří let a děti se speciálními vzdělávacími potřebami – v roce 2024 byly vzdělávány tři děti s podpůrným opatřením 3. stupně a tři děti s PO 4. stupně, všechny s podporou asistenta pedagoga. Práce s těmito dětmi představuje pro pedagogický sbor mimořádně náročný, ale obohacující úkol.

Školní vzdělávací program „Všichni spolu“ byl v daném roce zaměřen na komunikaci, environmentální výchovu a posilování sociálních vztahů mezi dětmi i dospělými. Pedagogové kladli důraz na vzdělávací činnosti v přírodě, vybavení školní zahrady novou zastřešenou venkovní učebnou a výsadbu zeleně v okolí školy. Aktivity byly plánovány dlouhodobě na celý školní rok.

Projekty a vzdělávání

Škola se zapojila do evropských projektů – zejména Šablony OPJAK I., díky nimž je do roku 2025 financována činnost školního asistenta. Byla podána žádost i o pokračování v rámci

⁷ Klvaňová, Naděžda. Spolupráce a inovace ve školství. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXV., číslo 2, s. 23.

OPJAK II. (2025–2027). MŠ je rovněž zapojena do projektu NPI zaměřeného na podporu kurikulární práce. V průběhu roku proběhlo vzdělávání celého kolektivu ve středisku Alkion Praha, nechyběly ani další vzdělávací aktivity učitelek i vedoucí školní jídelny.

Spolupráce s rodiči a akce školy

Škola pravidelně pořádala akce pro děti a rodiče – podzimní slavnost, lampionový průvod, rozsvěcení vánočního stromku spojené s tvořením, vánoční besídka, zpívání koled v kostele Povýšení sv. Kříže, masopustní průvod, Den matek, Den dětí, slavnostní vyřazování předškoláků i další společná setkání.

Ostatní aktivity dětí

Zahrnovaly předplavecký výcvik, saunování, návštěvy základních škol, knihovny, muzea i ZUŠ. Nadstandardně probíhalo keramické tvoření (1x za 14 dní), sportovní program „Lvíček“ a logopedický screening.

Materiální podmínky

V roce 2024 byla škola vymalována, vyměněny podlahové krytiny ve třídách a instalováno nové bezpečnostní zařízení. Došlo i k úpravám v provozní budově (dlažba a obklady na WC) a ke vzniku nové zastřešené venkovní učebny. Školní zahrady prošly rozsáhlými úpravami – odborné ošetření stromů, nové keře, ovocné dřeviny a kvetoucí záhony podle návrhu zahradní projektantky.

Podpora dětí a spolupráce

MŠ spolupracuje s SPC Kamínek, PPP Ústí nad Orlicí, střediskem Alfa SY i dalšími odbornými pracovišti. Zvláštní pozornost byla věnována dětem s adaptačními obtížemi, nerovnoměrným vývojem nebo řečovými problémy. Pedagogové pomáhají dětem při začlenění do kolektivu, včetně dětí introvertních či s podpůrnými opatřeními.

Na jaře 2024 proběhlo vyhodnocení anonymních dotazníků pro rodiče, kteří vysoce pozitivně hodnotili aktivity MŠ i společná setkávání.

Mateřská škola Sedmíkráska

(podklady pocházejí z vyhodnocení činnosti příspěvkové organizace pro zřizovatele)

Mateřská škola Sedmíkráska v Litomyšli, zřizovaná městem, má kapacitu 196 dětí ve dvou budovách a funguje v sedmi heterogenních třídách. V roce 2024 zde pracovalo pět interních pedagogů volného času a dva provozní zaměstnanci s průměrným věkem 44 let, dále 43 externích pedagogů, z nichž devatenáct tvořily ženy, působících jako vedoucí zájmových kroužků. Na činnosti školy se podíleli také dobrovolníci prostřednictvím Farní charity a praxi zde absolvovalo šest studentek VOŠ a SPgŠ Litomyšl.

Součástí školy je jídelna s kapacitou 150 strážníků, keramická dílna, sauna a prádelna. Velkou předností je také rozsáhlá zahrada se sedmi pískovišti, herními zónami a asfaltovou cestou pro dopravní výchovu. Škola se dlouhodobě zapojuje do projektů podporujících rozvoj vzdělávání, například v rámci MAP Litomyšl, díky kterému provozuje volnočasový Klub nabízející smysluplné aktivity, pomoc s úkoly i doučování. Jen v roce 2024 jej navštívilo téměř 3000 dětí.

Při práci s dětmi škola klade důraz na psychosociální podmínky. Adaptace probíhá s ohledem na individuální potřeby a psychickou zátěž, pedagogové podporují aktivitu, samostatnost i skupinovou práci, respektují osobní svobodu dětí a posilují jejich zdravé sebevědomí, toleranci a ohleduplnost. Spolupráce s rodiči je samozřejmostí a ve výchovně-vzdělávací práci převládá pozitivní hodnocení.

Škola je otevřena celodenně od 6:15 do 17:00 a kromě povinného předškolního vzdělávání nabízí i nadstandardní aktivity, například keramiku, saunování, plavecký a lyžařský výcvik či sportovní hry. Pravidelně ji navštěvuje klinický logoped a screening zraku dětí zajišťuje firma Prima Vizus. Sedmikráska se rovněž účastní kulturních a sportovních akcí ve městě a je důležitým partnerem pro pedagogickou praxi a komunitní vzdělávací programy v regionu.

Informace o činnosti základních škol zřizovaných městem Litomyšl

Základní škola Litomyšl, Zámecká

(podklady pro kronikářku poskytl zástupce ředitele a bývalý kronikář Stanislav Švejcar)

Modernizace ZŠ Zámecká

Ve školním roce 2023/24 probíhaly intenzivní přípravy na modernizaci školy, do nichž byli významným způsobem zapojeni i pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci. Ti se podíleli na návrzích nábytku do svých pracoven/kabinetů, jejich designu, umístění apod.

Začátek modernizace s sebou přinesl změnu organizace školního roku. Ten byl rozhodnutím MŠMT ukončen 14. 6. 2024. Ke stejnému datu musela být kompletně vyklizena školní budova. To kladlo velké nároky na učitele a další pracovníky školy. Učitelé museli dbát na probrání veškerého učiva dle ŠVP, stejně jako na řádnou klasifikaci žáků. V druhém pololetí začalo vyklízení školní budovy – většina pomůcek byla uložena do sousední vily Klára, menší část do prostor sklepa, půdy, elektronika pak zejména do uzamykatelných prostor v budově školní jídelny.

Školní budova byla stavebním firmám oficiálně předána v pondělí 17. června, již 14. června však začaly přípravné práce (označení zásuvek v místnostech, přepojení serveru, vynášení nábytku z učeben a kabinetů). Kontrolní dny probíhaly obvykle 1x za 14 dní v pondělí v 8:00 hod.

Souhrn veškerých změn/úprav, které se v rámci modernizace školy uskutečnily:

- kompletní výměna elektroinstalace a svítidel v učebnách/kabinetech
- rekonstrukce konektivity (internetové připojení v učebnách a kabinetech)
- vybudování výtahu v prostoru žakovské dílny; nové skříně s úložným prostorem v žakovské dílně i před ní
- modernizace pracovního místa školníka (nový nábytek, úložné prostory)
- modernizace učebny 312 (výtvarná výchova) - dotykový panel, nové stoly, nové židle, skříně na výkresy
- modernizace učebny 308 (fyzika) - nová keramická tabule s dataprojektorem, nové židle a skříně
- modernizace učebny 305 (chemie) - nová keramická tabule s dataprojektorem, nové desky na stoly, nové židle, nové dřezy a vodovodní baterie

- modernizace učebny 214 (informatiky) - dotykový, nové stoly
- modernizace učebny 212 (přírodopis) - nová keramická tabule s dataprojektorem, nový nábytek (jednostolky + 3 nově vytvořená pracovní místa pro práci žáků s mikroskopem – budou umístěná ve výřezech pod okny)
- modernizace žákovské kuchyně – nový žákovský nábytek, nové vybavení elektrospotřebiči
- úpravu prostoru mezi žákovskou knihovnou a prostorem bývalé knihovny (vybudování klidové místnosti pro žáky)
- rekonstrukce prostoru sborovny – vznikla zde pracovní místa asistentů (6 pracovních míst), prostor pro školní speciální pedagogy a školního psychologa
- z místnosti školního poradenského pracoviště vznikl pracovní prostor pro vedoucího pracovníka provozních zaměstnanců
- kabinet přírodopisu – 4 pracovní místa, šatna, skříň
- modernizace kabinetu anglického jazyka – kompletní rekonstrukce včetně nábytku – 6 pracovních míst, zázemí s kuchyňkou, prostor pro jednání se zákonnými zástupci žáků
- kabinet fyziky a chemie – částečná obnova pracovních stolů + nová skříň na chemikálie

Aktivity školy

Za Lochneskou do Skotska

Na přelomu května a června 2024 se žáci 7. a 9. ročníku vypravili na poznávací zájezd do Skotska, který připravili učitelé anglického jazyka. Jejich první zastávkou byl však Amsterdam, kde žáky okouzly malebné ulice a plavba po grachtech. Připomenuli si také příběh Anny Frankové.

V Ijmuidenském přístavu se pak druhý den večer nalodili na trajekt do Newcastleu.

Prvním cílem na britském území byl Hadriánův val, který účastníky zájezdu přenesl do dob starověké římské říše. Během cesty do vlastního Skotska žáky průvodkyně bavila vtipným výkladem o kmenech Piktů, skotských zvycích, ale i zajímavých místech, kde cestou zastavovali – opatství v Jedburghu, domu Marie Stuartovny a mýty opředené Rosslynské kapli. V Edinburghu pak na žáky čekali jejich skotští ubytovatelé, a hlavně příležitost si popovídat anglicky přímo ve skotských domácnostech. Edinburgh si prohlédli následující den. A stihli toho opravdu hodně – od Edinburghského hradu, Royal Mile, St. Giles' Cathedral, přes královskou jachtu a jednu z nejfotografovanějších ulic West Bow až k věrnému psu Bobbymu, jehož pohazení prý lidem přinese štěstí. Den ve skotské metropoli zakončili ve vědeckém muzeu Dynamic Earth.

Pátý den se žáci vydali impozantní krajinou skotské vysočiny hledat lochnesku. Vyjeli lanovkou na Sgurr Finnisg Aig, vyhlídku na nejvyšší horu Británie Ben Nevis. Počasí předvedlo divy. Jak uvedla paní učitelka Rambousková v článku do měsíčníku Lilie, zmrzlý déšť přesvědčil i nejzarytější příznivce roztrhaných jeansů, že je čas se převléct.

Následoval návrat do Anglie, a sice na přílivový ostrov Lindisfarne, někdy také zvaný Holy Island. Po prohlídce hradu, který nechal postavit jeden z nejrozporuplnějších panovníků nejen britské historie, Jindřich VIII., následovala cesta zpět na evropskou pevninu – a na poslední

zastávku zájezdu, kterou byl skanzen Zaanse Schans. Zde si žáci mohli vyfotit mlýny, ochutnat sýry či prohlédnout výrobu dřeváků.

Poznávací zájezd do Francie

Ve dnech 21. až 25. října 2024 se žáci 7. až 9. ročníku zúčastnili poznávacího zájezdu do Francie. Hlavním cílem bylo Muzeum vylodění ve městečku Arromanches-les-Bains a pláž Omaha Beach, na níž se před 80 lety vylodila spojenecká vojska a otevřela tak druhou frontu v Evropě. Program byl ale mnohem bohatší! Zahrnoval prohlídku dochovaných německých baterií Atlantického valu, návštěvu amerického vojenského hřbitova, útesů kanálu La Manche, ale i večerní procházku městem Rouen, návštěvu pohádkového ostrova Mont Saint Michel, hradu ve městě Fougères či prohlídku katedrály Notre-Dame v Amiens a v Remeši. Zájezd vznikl z iniciativy žáka 9. ročníku, toho času též předsedy žákovského parlamentu.

Kostýmová procházka po Litomyšli

V březnu oslovilo ZŠ Zámecká Gymnázium Hořice a Základní škola Nechanice s prosbou, zda by učitelé pro žáky uvedených škol připravili netradiční provázení po Litomyšli. Výsledkem byla kostýmová procházka po městě, při níž se návštěvníci mohli setkat s mladým Aloisem Jiráskem, který přichází na reálku učit český jazyk a dějepis, Františkem Smetanou, kterému se právě narodil syn Bedřich, proto pospíchá do zámeckého pivovaru vyvalit sudy a oslavit to s chasou, stárnoucího, ale stále nespoutaného Josefa Váchala, ale i Magdalenu Dobromilu Rettigovou. Uvedené osobnosti představili učitelé školy, průvodcem byl zástupce ředitele a dvě žákyně 8. ročníku v dobových krojích. Pomyslnými třešničkami na dortu byly koláčky Magdaleny Dobromily Rettigové, které napekly učitelky anglického jazyka v žákovské kuchyňce. Kostýmové prohlídky byly následně nabídnuty též žákům ZŠ Zámecká. Zájem o ně byl především na prvním stupni. Magdalenu Dobromilu Rettigovou v nich vystřídala Božena Němcová, která z podnětů, které od žáků získala, nechala AI po skončení procházky sepsat originální povídku.

Světová škola

Projekt Světová škola má své místo ve vzdělávacím systému školy už více než deset let. Realizován byl i ve školním roce 2023/24, a sice žáky 7. až 9. ročníku. Ti také vybrali téma, kterému se chtěli se svými učiteli věnovat. Stala se jím problematika zdraví, a sice v českém i globálním kontextu. Na podzim žáci připravili anketu, jejímž prostřednictvím zjišťovali, jak lidé v jejich okolí zdraví vnímají, jak významnou hodnotou je pro ně pitná voda, ale i to, jakým směrem zaměřují svůj životní styl. Jí zdravě? Věnují dostatek času pohybu a spánku? A jak by to měli mít oni sami v době, kdy dospívají? Anketa byla realizována online, žáci ji ve svém okolí rozšiřovali prostřednictvím sociálních sítí. K dispozici byla též na oficiálních profilech Facebooku a Instagramu školy, stejně jako na jejích webových stránkách.

Podobně jako v předchozích letech se výstupem celého projektu stala panelová diskuze, na níž žáci výsledky svého výzkumu prezentovali před širokou veřejností. Slovo „širokou“ přitom letos platilo stoprocentně. Do Klenutého sálu zámeckého pivovaru totiž přišlo více než 200 návštěvníků. Ti všichni si přišli poslechnout vodohospodářského experta společnosti Člověk v tísni Jana Faltuse, proděkana pro zahraničí Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci Mgr. Michala Kudláčka, PhD., výživového specialistu Ing. Petra Havlíčka a emeritního přednostu kardiocentra IKEM a senátora Parlamentu ČR prof. MUDr. Jana Pirka, DrSc. Panelovou diskuzí provázely žákyně 9. ročníku Štěpánka Jiskrová a Ema Mundilová.

ZŠ Litomyšl, U Školek

Základní škola Litomyšl, U Školek 1117, je úplnou školou s 1. až 9. ročníkem a celkem 18 třídami. V uplynulém školním roce ji navštěvovalo 377 žáků, o něž pečoval pedagogický sbor tvořený 28 učiteli, 6 vychovateli a 16 asistenty. Školu vede ředitelka Mgr. Miroslava Jirečková. Výuka probíhá v jedné moderně vybavené budově s bezbariérovým přístupem, kterou doplňuje tělocvična, venkovní areál, jazyková učebna s moderním systémem Robotell LL, digitální učebna propojená s televizním studiem, interaktivní sál, odborné učebny chemie a fyziky, cvičná kuchyňka a pobočka městské knihovny.

Škola se dlouhodobě zaměřuje na posílení výuky digitálních technologií a cizích jazyků. Využívá kurz psaní všemi deseti, program J.A.H.O.D.A zaměřený na nové technologie a od 4. ročníku zavádí tzv. novou informatiku rozvíjející algoritmické myšlení. Výuku angličtiny obohacuje rodilý mluvčí a škola nabízí kroužky angličtiny již od první třídy. Zapojení do mezinárodního programu Skills Builder navíc posiluje rozvoj měkkých dovedností, jako je týmová spolupráce, prezentační schopnosti či kreativní myšlení.

K tradicím školy patří vydávání školního časopisu Dvojka 2, vysílání školní televize a rozhlasu, bohatá nabídka kroužků i pravidelné projekty pro veřejnost. Mezi nejvýznamnější akce školního roku patřil Den otevřené výuky, vánoční koledování, oslavy 200. výročí narození Bedřicha Smetany, projekt Známi neznámí spisovatelé a ilustrátoři či veřejná premiéra školních filmů v kině Sokol. Žáci také uspěli v řadě soutěží, například zvítězili v celostátních kolech filmových přehlídek i v soutěži Matematický klokan.

Ve škole působí pětidílná školní družina, do níž bylo zapsáno 150 dětí. Družina pořádala pestrý program výletů, exkurzí, soutěží i kulturních akcí a zaměřovala se na pobyt venku a přirozený pohyb.

Škola klade důraz také na bezpečné klima a prevenci rizikového chování. Spolupracuje s odbornými institucemi a nabízí preventivní programy pro všechny ročníky, od témat šikany a kyberšikany až po závislosti nebo profesní orientaci.

V přijímacím řízení na střední školy se uplatnilo celkem 39 žáků devátých ročníků, z nichž 30 zamířilo na školy s maturitou (pět na gymnázium) a devět na učiliště. Zájem o školu potvrdil i rekordní počet 65 dětí u zápisu do prvních tříd.

Díky modernímu zázemí, široké nabídce aktivit a důrazu na rozvoj dovedností připravuje ZŠ U Školek své žáky nejen na úspěšné studium, ale i na život v rychle se měnící společnosti.

ZŠ Litomyšl, T. G. Masaryka

Základní škola T. G. Masaryka v Litomyšli je školou s dlouhou tradicí a širokou nabídkou aktivit, která se řadí mezi největší v regionu. Do 19 tříd letos docházelo 404 žáků, o které se staral tým 46 pedagogických pracovníků a 18 vychovatelek a asistentek. Součástí školy je také školní družina se sedmi odděleními a školní jídelna.

Velký důraz klade škola na pohyb a zdravý životní styl. Projekt sportovních tříd, který tu běží již několik let, není zaměřen na výchovu vrcholových sportovců, ale na přirozený pohyb a radost z něj. Děti mají navíc hodinu všeobecného pohybového rozvoje a rehabilitační cvičení s fyzioterapeutkou, účastní se plaveckého kurzu, celoroční výzvy „Deset stupňů ke zlaté“ nebo sportovního odpoledne s rodiči. Běžnou součástí výuky i družiny je častý pobyt venku, cyklovýlety nebo například tradiční sjíždění Sázavy.

Škola se také zapojuje do mezinárodních projektů. V roce 2023/2024 jí byl schválen program Erasmus+ „Cestujeme za poznáním“ s podporou více než 40 tisíc eur. Učitelé díky němu

vyjíždějí do evropských zemí studovat cizí jazyky a získávat nové metody, které obohacují výuku a zvyšují motivaci žáků k učení i cestování.

Rok 2023/2024 se nesl i ve znamení významných výročí. Žáci si připomněli 30 let od rozpadu Československa speciálním projektovým dnem. V menších skupinkách se seznamovali se slovenskou kulturou a jazykem, vařili tradiční jídla, zpívali, tančili a objevovali zajímavosti o osobnostech a geografii Slovenska.

Škola klade velký důraz na moderní výuku a otevřenost. Pro budoucí prvňáčky se tradičně konal „zápis nanečisto“, který dětem i rodičům pomáhá nahlédnout do života školy. Pedagogové se průběžně vzdělávají a využívají nové technologie i venkovní učebny. V rámci prevence se děti účastní programů zaměřených na bezpečí, zdravý životní styl i digitální gramotnost.

Z dalších aktivit stojí za zmínku například plavání, florbal, basketbal, přespolní běh, McDonald's Cup, štafetový pohár, vybíjená nebo odznak všestrannosti. Ve škole se slavily i tradiční akce jako Mikuláš, masopust, velikonoční dílny, dny otevřených dveří nebo komunitní setkání k volbě povolání.

ZŠ T. G. Masaryka tak i v uplynulém roce potvrdila, že dokáže spojit moderní trendy s tradicemi, nabídnout dětem kvalitní vzdělání a vytvořit prostředí, ve kterém se snoubí učení, pohyb, tvořivost i radost ze společného objevování světa.

Snad největší změnou byl ale na konci školního roku 2023/2024 odchod ředitele Pavla Jirsy, který zde působil celých 32 let. Na pozici ho nahradila Kamila Voříšková, která na škole předtím 12 let působila jako zástupkyně ředitele.

V rozhovoru pro Lilii – Zpravodaj města Litomyšle Jirsa zavzpomínal na humorné momenty svojí kariéry: „Coby češtinář jsem si dal do úvazku fyziku, protože chyběl aprobovaný učitel. A tehdy se odehrála humorná příhoda, která mě, nebudu zastírat, pobavila i potěšila. Onemocněla žákyně 6. třídy, a když šly s maminkou od doktorky, vynutila si, že ještě půjde do školy na hodinu fyziky. Pak už bude marodit, ale o fyziku že přijít nemůže. Paní doktorka prý nevěřila. Jiný případ – krátce u nás učil pan učitel, který dětem zakázal číst Harryho Pottera, prý je to nevhodná literatura s černou magií. Nikdo neudělal tolik pro rozvoj čtenářské gramotnosti, protože si knihu přečetla celá třída. Dramatické bylo stěhování z budovy gymnázia do nové budovy. Majitel nákladního auta nám je přistavil a slíbil, že naložené věci odveze. Volal, že nestíhá a že musím jet sám. No, s řidičským oprávněním skupiny B jsem sedl do nákladního auta a jel po Litomyšli. Snad je to už promlčené a pokutu nedostanu.“⁸

Základní umělecká škola B. Smetany

(podklady pocházejí z vyhodnocení činnosti příspěvkové organizace pro zřizovatele)

	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
žáci celkem	580	574	566	591	597
žáci hudební obor ind.	412	408	401	402	398
žáci hudební obor skup.	18	13	10	16	21
žáci HO celkem	430	421	411	418	419

⁸ Nevečeřalová, Helena. Pavel Jirsa: Spokojeně odcházím v pravý čas. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 6, s. 21.

žáci výtvarný obor	62	65	63	84	79
žáci taneční obor	67	67	69	75	84
žáci lit-dramat. obor	21	21	23	14	15
žáci OO celkem	150	153	155	173	178
učitelé celkem	20,7	20,8	20,9	20,8	21,2
učitelé HO	19	18,9	19	18,7	18,9
učitelé OO	1,7	1,9	1,9	2,1	2,3
hospodářští pracovníci	2,75	2,75	2,5	2,5	2,5

Rozpočet 2024 skutečnost

Kraj	Provozní rozpočet	Šablony	Celkem
19 586 000	2 112 000	227 000	21 925 000

Velkou roli v litomyšlském vzdělávání dětí nemůže hrát nic jiného než hudba. Základní umělecká škola v Litomyšli je dlouhodobě známá mimořádnou aktivitou v prezentaci na veřejnosti, což opakovaně oceňuje i Česká školní inspekce. Vedle tradičních akcí, jako jsou Vynášení Morany, Lázně ducha, ZUŠ OPEN, Noc kostelů, Muzejní noc či zapojení do programu Smetanovy Litomyšle, se škola prezentuje také řadou koncertů, vystoupení a projektů všech oborů, do kterých se zapojují žáci všech věků.

Rok 2024 ve znamení oslav Smetanova jubilea

- **27. února 2024** – škola byla pořadatelem krajského kola taneční soutěže *Proč bychom si netančili* v rámci projektu *Smetana200*.
- **2. března 2024** – taneční obor a spojené sbory uctily Bedřicha Smetanu u jeho sochy na Smetanově náměstí.
- **23.–24. března 2024** – víkendový interaktivní program *Po stopách B. Smetany* v hlavní budově školy, zakončený nedělním žákovským matiné.
- **8. června 2024** – účast na slavnostním zahájení festivalu Smetanova Litomyšl: DPS Liliium se spojenými sbory zazpíval Smetanovy sbory, klavíristky Eva Šafářová a Lucie Vanišová se podílely na otevření rodného bytu skladatele.

Soutěžní úspěchy žáků

- Klavír (krajské kolo, Vysoké Mýto, 5. 3. 2024)
 - 1. místo s postupem do ústředního kola: *klavírní duo Antonina Vinogradova & Daniela Hegrová* (v ústředním kole získalo 2. místo).
 - Další ocenění: Lucie Vanišová (1. místo), Eva Šafářová (2. místo), Mariana Bořková & Dagmar Koupilová (2. místo, duo), Nella Matoušková (3. místo).
- Housle (krajské kolo, Holice, 8. 4. 2024)
 - 1. místo: *Tereza Ramešová* (návrh na postup do ústředního kola).
 - 3. místo: *Jan Tadeáš Huška*.
- Kytara (krajské kolo, Pardubice, 27. 3. 2024)

- 1. místa: duo Klára Zemanová & Jan Kratochvíl a Anežka & Kateřina Břeňovy.
- Dětské pěvecké sbory
 - DPS Kvítek – zlaté pásmo na *Choralia Magna* v Chrudimi (náhradníci postupu do ústředního kola).
 - DPS Lilium – stříbrné pásmo (Chrudim), později zlaté pásmo na *Svátcích písní* v Olomouci (30. 5.–1. 6. 2024).
 - 2. listopadu 2025 se DPS Lilium představil v *O2 Universu* na koncertu *Muzikály naruby* s Janem Vágnerem.

Taneční obor – mimořádná aktivita a přímé přenosy

- **27. 1. 2024** – vystoupení v chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře při slavnostním koncertu k jubileu arciděkana Vladislava Brokeše.
- **15. 5. 2024** – účast na *Svatojánských slavnostech Navalis* na Vltavě pod Karlovým mostem (přímý přenos TV Noe).
- **ZUŠ OPEN** – koncert Magdaleny Kožené – vystoupení v chrámu sv. Mikuláše v Praze.

Zápis do ZUŠ probíhal od 13. 5. do 7. 6. 2024. V součtu všech oborů se dostavilo 99 dětí (LDO 5, HO 59, VO 21, TO 14 dětí).

V roce 2024 absolvovalo celkem 34 žáků: hudební obor – 32, taneční – 2.

Ke konci školního roku se ZUŠ stala úspěšným žadatelem o nové pianino v projektu Piana do škol/ Nadace Karel Komárek. Prostřednictvím veřejné sbírky díky svým finančním příznivcům získala nové pianino značky Petrof. Prostřednictvím investice zřizovatele se od června pyšní novým vibrafonem, digitálním klavírem a baletním povrchem. Na impulz města byl také vypracován projekt na instalaci střešních oken do učeben půdní vestavby a také se podařilo z IROP zažádat projekt na rekonstrukci budovy „Tunel“. Během letních prázdnin ve sborovně na hlavní budově vyměnili podlahovou krytinu a pořídili nový nábytek.

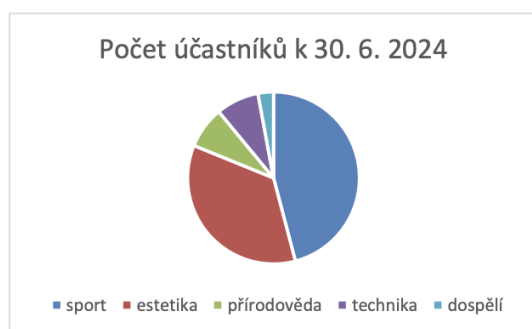
Nyní dočerpávají Šablony OP JAK, od dubna pokračují v OP JAK II. Od srpna 2023 je ZUŠ podruhé aktivně zapojena do implementačních aktivit MAP IV a pořádá pro ZŠ a MŠ z Litomyšle a ORP tematické workshopy.

Středisko volného času

Pravidelná činnost – zájmové kroužky

Na základě nabídky a poptávky účastníků probíhalo 73 zájmových útvarů, z toho dva kurzy pro dospělé, které se dělily do 4 oblastí dle svého zaměření. Kroužky a kurzy navštěvovalo celkem 891 přihlášených účastníků - dětí, žáků, studentů a dospělých. V nabídce pravidelné zájmové činnosti bylo otevřeno 8 nových kroužků: Muziko-hraní, Fotografický kroužek, Školička bruslení, Výtvarný kroužek Janov a kroužky ve Sloupnici - Vaření, Leťs dance, Tvořivá dílna a Výtvarný kroužek. Vedoucími kroužků byli pedagogičtí pracovníci SVČ a škol, studenti VOŠ a SPgŠ nebo sportovní trenéři. Mimo budovu SVČ probíhaly zájmové kroužky v městských sportovních zařízeních a litomyšlských nebo obecních školách.

Přehled počtu účastníků pravidelné činnosti

	počet kroužků	počet účastníků
SPORT	26	409
ESTETIKA	31	314
PŘÍRODOVĚDA	6	70
TECHNIKA	8	72
KURZY dospělí	2	26
CELKEM	73	891

Tábory

O jarních prázdninách se uskutečnily 2 příměstské tábory. V období letních prázdnin jsme organizovali 12 příměstských táborů a 1 pobytový tábor a 1 pobytovou akci.

Spontánní činnost

Spontánní aktivity pro děti byly v roce 2024 nabízeny v rámci otevřeného volnočasového Klubu, jehož provoz byl zajištěn díky podpoře projektu MAP vzdělávání Litomyšl IV. Spolupráce mezi školami a Střediskem volného času měla za cíl nabídnout dětem smysluplné trávení volného času a zároveň podpořit jejich školní úspěšnost. Klub poskytoval například pomoc při psaní domácích úkolů nebo doučování zaměřené na rozvoj klíčových dovedností, jako je čtenářská, matematická či jazyková gramotnost.

Provoz zajišťovala pedagožka volného času každý školní den od 12 do 16 hodin. Klub si rychle získal oblibu – během roku jej navštívilo celkem 2 997 žáků základních škol. Všechny nabízené aktivity byly pro děti dobrovolné a zdarma.

Velké oblibě se těšila také školní zahrada, která byla přístupná veřejnosti v nepřetřžitém režimu. Tento prostor využívaly nejen maminky s dětmi, ale také školky, školní družiny či široká veřejnost během celého dne.

Personální zajištění

Ve Středisku volného času v roce 2024 pracovalo pět interních pedagogů volného času a dva provozní zaměstnanci, jejichž průměrný věk byl 44 let. V létě došlo ke změně na jedné pedagogické pozici z důvodu odchodu na mateřskou dovolenou. Všichni zaměstnanci byli odborně kvalifikovaní. Dále zde působilo 43 externích pedagogů, z toho 19 žen, kteří vedli zájmové kroužky. V rámci spolupráce s Dobrovolnickým centrem Farní charity pomáhalo také pět dobrovolníků. Prázdninovou praxi ve středisku absolvovalo šest studentek VOŠ a SPgŠ Litomyšl.

Zapojení do projektů

Od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2025 je v SVČ realizován projekt „Prožijte svůj volný čas s námi“ z Operačního programu Jan Ámos Komenský, ze kterého je v plné výši financována aktivita Vzdělávání pedagogů ve vzdělávání SVČ. Od začátku školního roku je SVČ součástí projektu „Darujeme kroužky.cz“, jehož prostřednictvím jsou podporovány děti z ČR a UA z důvodu sociální potřebnosti. Od 1. 12. 2023 do 31. 12. 2025 je SVČ součástí realizace projektu „Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území ORP Litomyšl IV“ v rámci aktivity spolupráce škol se Střediskem volného času.

Opravy, údržba a nákup majetku

V říjnu proběhla rozsáhlá oprava parkoviště, chodníků a úpravy odvětrání části vnější zdi klubu, kde se objevovala vlhkost. Opravy provedla v rámci blížícího se konce možnosti uplatnění reklamace stavebních prací firma PSCH v souvislosti s končící udržitelností projektu Modernizace prostor DDM (SVČ) při rekonstrukci objektu hlavní budovy SVČ. V rámci pravidelné údržby a zajištění revizí nebyly zaznamenány žádné další zjevné provozní nedostatky.

Festival Nakopněte svoji školu

Na konci února 2024 proběhl na Zámeckém návrší už šestý ročník vzdělávacího festivalu Nakopněte svoji školu, který tradičně přinesl inspiraci pro pedagogy i širokou veřejnost. Třídenní program nabídl přednášky, workshopy, semináře i konzultace na aktuální témata – od zapojení umělé inteligence do vzdělávání přes rovné příležitosti až po problematiku sexuální identity dospívajících.

Festival letos prezentoval několik pořadů i zvědavé veřejnosti. Edu Market, velký trh vzdělávacích pomůcek, her a programů, byl zdarma přístupný v sálech zámeckého pivovaru. Nedělní odpoledne patřilo tradičním krátkým inspirativním přednáškám, kde vystoupili například zakladatel společnosti Scio Ondřej Štefl, novinář Jindřich Šídlo či umělkyně Kateřina Šedá. Novinkou byla debata Tomáše Feřteka *Jak se dělá dobrá škola?*, do níž přizval čtyři ředitele inovativních základních škol.

Festival tak opět potvrdil svou roli významné platformy pro sdílení zkušeností a moderní pohledy na vzdělávání.⁹

Fakulta restaurování Univerzity Pardubice

(zpracoval PhDr. Tomáš Kupka, Ph.D., proděkan pro studium a pedagogickou činnost)

Studium (údaj k 31. 12. 2024)

V roce 2024 studovalo na FR UPCE celkem 104 studentů. Z toho 65 v Bc SP, 33 v NMg SP a 6 v DSP. Přijato bylo nově celkem 31 studentů do 1. roč., z toho 16 studentů do Bc SP, 13 studentů NMg SP a 2 studenti do DSP.

Úspěšně absolvovalo studium 15 bakalářů umění a 10 magistrů umění.

Významné restaurátorské zakázky Fakulty restaurování (dle pracovišť)

Fakulta restaurování se v roce 2024 podílela na realizaci průzkumů i komplexního restaurování významných uměleckých a umělecko-řemeslných děl na území České republiky. Mezi významné restaurátorské práce a další akce pracovišť zrealizované v roce 2024 patří:

Ateliér restaurování sochařských děl z kamene a souvisejících materiálů

- Restaurování sádrového odlitku sochy Apollóna Belvederského;
- Restaurování kamenné polychromované sochy mladého rybáře z Červených Janovic;
- Vývoj a aplikace minerální lepicí malty na bázi románského cementu při restaurování sochy sv. Jana Nepomuckého z barokní dílny Brokoffů v Praze;
- Restaurování sádrového modelu atlanta od Stino Pukrta.

⁹ Klejchová, Kateřina: Nakopněte svoji školu letos přináší nové pořady pro veřejnost. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 2, s. 9.

- Workshop: Cleaning of stone monuments.

Ateliér restaurování nástěnné malby, sgrafita a mozaiky

- Restaurování části figurální sgrafitové výzdoby II. nádvoří zámku v Litomyšli;
- Restaurování štukové a malířské výzdoby v kapli na zámku v Kácově;
- Restaurování mozaiky „Slunce“ od Mikuláše Medka na fasádě základní školy Žďár nad Sázavou,
- Švermova 4;
- Restaurování skleněné mozaiky Muž a žena v městské krajině u vchodu do kulturního domu v Ústí nad Orlicí;
- Restaurování skleněné mozaiky Tři ženy v abstrahované krajině u vchodu do kulturního domu v Ústí nad Orlicí;
- Průzkum, ošetření a převoz transferované nástěnné malby z depozitáře kláštera v Plasích;
- Průzkum sgrafitové fasády na zámku Nelahozeves (Jižní, Západní a Východní fasáda);
- Průzkum nástěnných maleb v ambitu Emauzského kláštera v Praze;
- Průzkum sgrafit na zámku v Telči;
- Průzkum sgrafit v Tasovicích;
- Průzkum sgrafit v Telči;
- Průzkum sgrafit v Dolní Olešnici;
- Workshopy: Sgraffito – specific artistic technique.

Ateliér restaurování papíru, knižní vazby a dokumentů

- Restaurování iluminovaného rukopisu rorálních zpěvů z 16. století;
- Restaurování souboru fragmentů tisků ze 17. století v plátěné vazbě;
- Restaurování dvou rukopisných katastrálních map z první poloviny 19. století ze sbírek muzea Jihovýchodní Moravy ve Zlíně;
- Komplexní restaurování konvolutu starých tisků ze 17. století, 1. vydání Bible svatováclavské složené ze dvou tisků – Nový zákon a Prorokové a Knihy Machabejských;
- Komplexní restaurování starého tisku Kazatel domownj z roku 1618;
- Komplexní restaurování starého tisku Kázanj na swátečnj ewangelia a o vmučenj páně... z roku 1724;
- Restaurování pergamenové listiny s pečetí z roku 1842;
- Restaurování souboru pergamenových listin 16. a 17. století;
- Komplexní restaurování starého tisku Biblj swatá z roku 1613;
- Komplexní restaurování knihy Bible přešpurská 1737.

Ateliér restaurování uměleckých děl na papíru a plátně

- Restaurování litografie „Květinové zátiší podle Anny Peters“ v ozdobném rámu ze sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci;
- Restaurování manýristické kresby Archanděl Michael ze sbírek Regionálního muzea v Litomyšli;
- Komplexní restaurování figury „Sv. Jana Nepomuckého neseného v rakvi“ ze sychrovského cyklu na papírové podložce;
- Restaurování olejomalby na lepence „Portrét dámy“ ze sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci;
- Restaurování obrazu „Portrét biskupa Maxmiliána z Hamiltonu“;
- Restaurování obrazu „Poslední večeře“;
- Restaurování obrazu „Kristus Bolestný“.

Ateliér výtvarné přípravy

- Účast studentů svými pracemi na výstavách projektu Figurama a prezentace jejich děl v katalogu Figurama 2024;
- Výstava studentských prací z plenéru na výstavě (O)kraje v Červené věži.

Katedra chemické technologie

- Chemicko-technologický průzkum štukové plastiky sv. Jana z Boha s nemocným v klášteře Milosrdných bratří v Prostějově;
- Chemicko-technologický průzkum Mariánského sloupu v Opočně;
- Chemicko-technologický průzkum obsahu vlhkosti a vodorozpustných solí v odsolovacích omítkách na fasádě Státního zámku Kunštát;
- Materiálové analýzy rukopisu rorátních zpěvů ze sbírek Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě;
- Materiálové analýzy Broumovského herbáře „Hortus siccus“;
- Materiálový průzkum vzorku z archeologického průzkumu u obce Vysoká u Jevíčka;
- Vyhodnocení navrhovaných restaurátorských opatření ke snížení vplyvu dlouhodobého zavlhčení severní stěny kaple hradu Krásná Hôrka na Slovensku.

Katedra humanitních věd

V roce 2024 se Katedra humanitních věd (KHV) podílela především na řešení výzkumných úkolů v rámci dvou projektů z programu NAKI III MKČR – *Poválečné umění v architektuře – evidence a moderní materiály a Technologie restaurování renesančních sgrafitových omítek – tradice a metamorfóza*. První projekt vede Vladislava Říhová, ve druhém jsou členové KHV zapojeni jako výzkumní pracovníci. V rámci projektů vznikají výsledky aplikovaného i základního výzkumu.

Pracovníci katedry se zapojili do řešení projektů financovaných SGS – Zdeňka Míchalová s doktorandem Zdeňkem Kovářikem na projektu *Umělý mramor v Českých zemích na počátku 18. století*, Věra Sejkorová Kašparová a Vladislava Říhová řešily projekt *Průzkum a vzorové restaurování nově objevených raně novověkých děl na papírové podložce*.

Ze zahraničních badatelských výjezdů byla realizována cesta do Zentralinstitut für Kunstgeschichte v Mnichově a odborných knihoven a archivů ve Vídni (Universitätsbibliothek Wien, Österreichisches Staatsarchiv, Bibliothek MAK Museum Wien, Bundesdenkmalamt Wien).

Intenzivní vědecká spolupráce pokračovala s pracovišti: Katedra dějin umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Ústav chemické technologie restaurování památek VŠCHT Praha (příprava vědeckých monografií a příprava nových žádostí o financování vědeckovýzkumných projektů).

V rámci další činnosti KHV by realizován průzkum a dokumentace historických graffiti na schodišti zámku v Litomyšli a archivní průzkum kostela Nalezení sv. Kříže v Moravské Třebové, jež byl součástí SHP kostela realizovaného pracovníky FF UPCE.

Publikace a další tvůrčí výstupy vydané fakultou, resp. Univerzitou Pardubice; publikace, na nichž se podíleli akademičtí pracovníci fakulty v roce 2024

Publikace

- Ďoubal Jakub; Bayer Karol. *Čištění sochařských děl z kamene – současné možnosti, trendy a rizika* (článek).
- Kovářík Zdeněk; Míchalová Zdeňka; Chadim Daniel. *Mauzoleum Pallavicini. Vídeňská architektura na jemnickém poli* (odborná kniha).
- Míchalová Zdeňka; Macurová Zuzana. *A reverse-glass painting by Gerhard Janssen in the Valtice Palace* (článek).
- Říhová Vladislava; Křenková Zuzana; Bartůňková Lucie. *Zaniklá štuková výzdoba zámku Ahníkov a Pruněřov – fragmenty ze sbírek muzea v Chomutově* (článek).
- Říhová Vladislava; Waisser Pavel. *Nově odkryté figurální sgrafito na zámku v Adršpachu* (článek).
- Tišlová Renata; Míchalová Zdeňka; Fidler Petr. *Die Datenbank der Stuckarbeiten der Renaissance und des Manierismus in Böhmen und in Mähren* (článek).
- Šeferisová Loudová Michaela; Vojtěchovský Jan; Lesniaková Petra. *„Ich mit der reparation des figural chori schon fertigget“.* *Nástěnné malby Jana Jiřího Egtense v Rajhradu u Brna* (článek).
- Válek Jan; Wichterlová Zuzana; Waisserová Jana; Kozlovce Petr; Skružná Olga. *Experimental understanding of the technology of sgraffito decorated renders* (článek).
- Wichterlová Zuzana; Waisserová Jana. *Redukce solí odsolovacími zábaly a zásypy v kapli na hradě Landštejn* (článek).

Příspěvky na konferencích

- Dóubal Jakub; Bayer Karol; Tišlová Renata; Hurtová Alena. *Cleaning of stone monuments.*
- Říhová Vladislava. *Dějiny umění, přírodní vědy a restaurování v současném výzkumu uměleckých děl.*
- Samcová Alena. *Jenda Rajman a knihařská dílna v Rožďalovicích.*
- Wichterlová Zuzana; Mrovč Vojtěch; Bayer Karol. *Sgraffito – specific artistic technique.*

Fakultní odborný časopis

- Další číslo časopisu e-Monumentica (ROČNÍK XI. 2023 | ČÍSLO 1-2). Jedná se o odborný recenzovaný časopis věnovaný tématu mezioborové spolupráce v oblasti péče o památky a kulturní dědictví.

Realizované projekty v roce 2024:

V roce 2024 bylo zahájeno, resp. pokračovalo, případně ukončeno řešení následujících výzkumných projektů podpořených z několika programů na národní úrovni:

- projekt „Poválečné umění v architektuře—evidence a moderní materiály“, program NAKI III, období realizace: 1. 3. 2023 - 31. 12. 2027;
- projekt „Technologie restaurování renesančních sgrafitových omítek—tradice a metamorfóza; program NAKI III, období realizace: 1. 3. 2023 - 31. 12. 2027.

Na mezinárodní úrovni probíhalo řešení dvou projektů:

- projekt „Mezinárodní spolupráce pro odbornou přípravu v oblasti ochrany kulturního dědictví—Heritage Train II EU program ERASMUS+, spolupráce s partnery ze Slovenska a Rakouska, období realizace: 1. 10. 2023 - 30. 9. 2026;
- projekt „Koncepce preventivní konzervace, zajištění a zachování cyklu nástěnných maleb v Emauzském klášteře v Praze“, dotační program nadace DBU (Deutsche Bundesstiftung Umwelt), období realizace: 1. 1. 2023 - 31. 12. 2025.

V rámci Studentské grantové soutěže (SGS) byly řešeny následující projekty:

- Průzkum a vzorové restaurování nově objevených raně novověkých děl na papírové podložce
realizace: 01.01.2024 - 31.12.2024
- Umělý mramor v Českých zemích na počátku 18. století
realizace: 01.01.2024 - 31.12.2024

- Možnosti konsolidace zavlhčeného kamene–Braunův betlém
realizace: 01.01.2024 - 31.12.2024
- Kreslicí plátna se škrobovou povrchovou úpravou
realizace: 01.01.2024 - 31.12.2024

Kurzy celoživotního vzdělávání a ostatní vybrané aktivity

Fakulta restaurování Univerzity Pardubice pokračovala v realizaci akreditovaných vzdělávacích programů, které poskytují průběžné vzdělávání úředníkům v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně dalších zákonů.

Konkrétně byl realizován kurz Archeologie a památková péče, Základní principy restaurování dřevěných a kamenných památek, nástěnných maleb a sgrafita, Základní principy restaurování uměleckých děl na papíru a plátně, archivních dokumentů a knih a Historické hřbitovy a sepulkrální památky: základy dokumentace a péče.

V rámci celoživotního vzdělávání byly uskutečněny také mezinárodní kurzy „Cleaning of stone monuments“ a „Sgraffito – specific artistic technique“.

Ostatní aktivity

Fakulta restaurování se v roce 2024 poprvé zapojila do Evropského týdne udržitelného rozvoje, a to uspořádáním dvou významných mezinárodních přednášek zaměřených na inovativní přístupy v oblasti udržitelné péče o hmotné kulturní dědictví. První přednášku přednesl prof. Gerald Ziegenbalg na téma „Green Conservation – Current Status and Further Research Needs“. Druhou zvanou přednášku s názvem „Merging Microbiology and Heritage: Biotechnological Innovations in Stone Monuments Conservation“ vedla doc. Dr. Federica Villa z Università degli Studi di Milano.

Akreditace

V roce 2024 nebyl akreditován žádný studijní program.

Litomyšlská Univerzita třetího věku

(informace pocházejí z hodnotící zprávy Městské knihovny pro zřizovatele)

A protože v Litomyšli se učení meze nekladou, a rozhodně není vzdělávání omezeno věkem, v roce 2024 pokračovala Univerzita třetího věku s bohatou nabídkou přednášek a kurzů určených seniorům. Studentům byly nabídnuty dva přednáškové cykly – Kapitoly z dějin umění 1. poloviny 20. století, připravené ve spolupráci s městskou galerií, které navštívilo 88 účastníků, a historický cyklus Střípky z české historie, jenž zaujal 102 posluchačů. Součástí programu byly i dva kurzy trénování paměti pro seniory s účastí 28 osob.

Vedle přednášek probíhala také široká škála kurzů zaměřených na osobní rozvoj, nové dovednosti i aktivní odpočinek. Celkem se uskutečnilo 14 kurzů, kterých se zúčastnily desítky studentů. Největší zájem byl tradičně o jógu pro seniory – čtyři běhy v rozsahu 30 vyučovacíh hodin navštívilo dohromady 58 osob. Jazykovou výuku zastoupila angličtina pro věčné začátečníky se 20 účastníky ve dvou kurzech. Oblíbené byly rovněž dva kurzy biodanzu s 25 účastníky či specializovaný kurz Houby: mykologie pro každého, kterého se zúčastnilo 8 studentů. Významnou roli sehrály také kurzy digitálních dovedností – Chytrý telefon a tablet pro 18 osob, jeho pokročilá varianta pro 8 účastníků a kurz Nebojte se počítače se 6 studenty.

Zdravotnictví a sociální služby v roce 2024

Litomyšlská nemocnice

Litomyšlská nemocnice patří ke zdravotnickým zařízením s nejdelší historií v Pardubickém kraji. Zároveň však disponuje zázemím moderní nemocnice – investice do ní navíc stále přicházejí. Je tu ovšem i roky stará obava o to, aby postupné omezování či přímo rušení oddělení nevedlo nakonec k její přeměně v léčebnu dlouhodobě nemocných.

Nemocnice poskytuje komplexní péči od základních oborů až po specializovaná pracoviště, mezi něž patří ortopedie, oční oddělení nebo iktové centrum. V posledních letech prošla areálová infrastruktura modernizací, včetně rekonstrukce interny a části monobloku. Nemocnice se také aktivně zapojuje do preventivních a osvětových akcí pro veřejnost.

Litomyšlská nemocnice na závěr roku přivítala nového krajského náměstka pro zdravotnictví Pavla Štefku. Ten se společně s vedením Nemocnice Pardubického kraje seznámil s chodem zařízení i s plány na jeho další rozvoj. Diskuze se soustředila především na potřebnou rekonstrukci centrálních operačních sálů a budoucí centralizaci akutních oborů do jednoho monobloku, což by zjednodušilo provoz a přineslo větší komfort pacientům. Návštěvu zakončila prohlídka vybraných oddělení v hlavní budově.

Světový týden glaukomu

Litomyšlská nemocnice se v březnu 2024 znovu zapojila do celosvětové akce upozorňující na zálné onemocnění zeleným zákalem. Ve středu 13. března 2024 nabídlo oční oddělení veřejnosti bezplatné preventivní vyšetření nitroočního tlaku. Možnost nechat si vyšetřit oči v rámci Světového týdne glaukomu využilo na sedmdesát zájemců. Akce měla upozornit na důležitost včasného odhalení glaukomu, který je druhou nejčastější příčinou slepoty na světě.

Den zdraví

Na Velký pátek 29. března 2024 se na Smetanově náměstí uskutečnil „Den zdraví“. Občané si mohli zdarma nechat změřit krevní tlak, BMI, množství tuku či svaloviny, vyzkoušet step test a absolvovat individuální konzultace se zdravotními poradci. Součástí akce byla i bohatá nabídka zdravotní literatury a program pro děti.

Den melanomu

V dalších měsících se nemocnice zapojila i do dalších mezinárodních dnů věnovaných osvětě. Dne 20. května 2024 proběhl v Litomyšlské nemocnici Den melanomu. V rámci akce nabízela kožní ambulance zdarma a bez objednání preventivní kontrolu pigmentových znamének. Vyšetření probíhalo v prostorách neurochirurgické ambulance od 8 do 14 hodin.

Den lékáren

Ústavní lékárna Litomyšlské nemocnice se v červnu připojila k tradičnímu Dni lékáren a otevřela své dveře veřejnosti i školákům. Děti nahlédly nejen do oficíny, ale také do zázemí s laboratoří a sklady léčiv, kde si vyzkoušely i výrobu želatinových tobolek. Prohlídka ukázala, že práce farmaceutů je mnohem pestřejší než jen výdej léků – zahrnuje výrobu, kontrolu i zásobování nemocničních oddělení. Akce sklidila velký zájem a přiblížila návštěvníkům svět moderní farmacie.

Den se sestrou

Litomyšlská nemocnice v listopadu uspořádala akční Den se sestrou, během něhož si studentky zdravotnických škol mohly na vlastní oči vyzkoušet, co obnáší práce všeobecných sester. Pod vedením zkušených odborníků zavítaly na internu, iktovou jednotku, operační sály, rehabilitaci i do laboratoří. Vyzkoušely si moderní přístroje, sledovaly náročné zákroky a získaly představu o různorodosti zdravotnické profese. Akce byla nejen praktickou zkušeností, ale i motivací – řada účastnic projevila zájem o další spolupráci s nemocnicí.

Nový lékařský přístroj v Litomyšli

V létě 2024 byl v Gynekologickém centru Grácie v Litomyšli uveden do provozu nový diagnostický přístroj – dvoufotonový denzitometr, sloužící k měření kostní hustoty a včasnému odhalení osteoporózy. Toto onemocnění se označuje také jako „tichý zloděj“, protože se dlouho neprojevuje a bývá odhaleno až při patologických zlomeninách.

Pojišťovny spustily v roce 2023 celostátní preventivní program na záchyt osteoporózy a cílem je mít alespoň dva přístroje v každém okrese. Dosud museli pacienti z Litomyšlska často cestovat až do Pardubic či Hradce Králové, nyní mají přístroj přímo v regionu k dispozici.

Vyšetření je hrazeno zdravotními pojišťovnami (zatím 111, 211 a 205, s dalšími probíhají jednání) například pro muže nad 70 let, ženy nad 60 let nebo ženy po přechodu, pokud splní podmínky dotazníku Frax. Odeslat na vyšetření mohou praktičtí lékaři, gynekologové i specialisté, ale využít ho lze i jako samoplátce.

Vyšetření je bezbolestné, trvá asi 15 minut a provádí se v budově centra Grácie na Trstěnické ulici. Objednat se lze telefonicky nebo e-mailem.

Provozovatelem přístroje je prim. MUDr. Harald Čadílek, který zdůrazňuje, že prevence je vždy levnější a účinnější než léčba komplikací. Zavedení vyšetření v Litomyšli je tak důležitým krokem k lepší zdravotní péči v regionu.¹⁰

Centrum sociální pomoci

(poklady pocházejí z vyhodnocení činnosti příspěvkové organizace pro zřizovatele)

V roce 2024 Centrum sociální pomoci pokračovalo v péči o seniory a v rozvoji svých služeb. Byla zahájena práce na vzdělávací strategii a rozvíjena paliativní péče, včetně tvorby metodik. V rámci projektu NF Abakus se uskutečnila nadregionální konference a vznikl informační spot o paliativní péči. Pokračovaly přípravy na výstavbu nového Domova, současně probíhaly stavební úpravy a opravy stávajících budov. Velký důraz byl kladen i na podporu zaměstnanců a jejich profesní rozvoj. Práce Centra nebyla jen o projektech, ale především o každodenní péči o klienty a vztazích s jejich rodinami.

Rok 2024 byl pro Centrum sociální pomoci z hlediska hospodaření rokem stabilním a bez finančních ztrát. Organizace zakončila rok s vyrovnaným výsledkem, tedy s nulovým hospodářským schodkem.

K majetku přibýly nové pomůcky, které zlepšují péči o klienty – dvě moderní polohovací lůžka Sentida, sedací pojízdný zvedák NINA PRO a mobilní zvedák LIKO VIKING XL. Hodnota movitého majetku tak ke konci roku dosáhla více než 11 milionů korun, a i drobný nehmotný majetek, zejména software, přesáhl částku 190 tisíc korun.

¹⁰ Čadílek, Harald: Litomyšl má nový lékařský přístroj. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 12, s. 27.

Celkové zdroje hospodaření činily 56,5 milionu korun. Největší podíl tvořily dotace ze státního rozpočtu a Pardubického kraje (15,4 milionu korun), příspěvky na péči (13,6 milionu korun) a úhrady klientů za ubytování a stravování (14,3 milionu korun). Podporu poskytlo i město Litomyšl jako zřizovatel, a to částkou 1,7 milionu korun. Důležitou složkou byly také výnosy ze zdravotního pojištění a drobné vedlejší činnosti.

Velkou část výdajů představovaly mzdy, jejichž limit ve výši 34,2 milionu korun byl dodržen. Fondy organizace si udržely zdravý zůstatek – fond kulturních a sociálních potřeb přes 124 tisíc korun, rezervní fondy více než 1,8 milionu korun, fond odměn pak přes 34 tisíc korun.

Nemalou položku tvořilo i stravování, na které bylo vynaloženo 4,15 milionu korun. V kuchyni Centra se denně připravovaly nejen běžné pokrmy, ale i různé diety – například diabetická, bezlepková či s omezením laktózy. Jídelní lístky se tvořily v cyklech a důraz se kladl na sezónní suroviny i vyváženost stravy.

Farní charita Litomyšl

(podklady kronikářce poskytla ředitelka Věra Dvořáková)

V roce 2024 Farní charita Litomyšl obdržela značku Proověřená veřejně prospěšná organizace. Jedná se o záruku, že organizace řádně hospodaří se svěřenými prostředky, které využívá k naplňování svého poslání. Zároveň získala ocenění Pardubického kraje Neziskovka roku za rozvoj dobrovolnictví a pořádání Dne dobrovolnictví.

V září se uskutečnilo poklepání základního kamene a byla zahájena stavba budovy pro Charitní pečovatelskou službu – Vila Skřivánek.

Litomyšlská charita v roce 2024 úspěšně prošla řadou inspekcí.

Oblast zdravotnictví

Počet pacientů celkem: 385, z toho hospicových 20

Počet návštěv v domácnostech pacientů: 19 041

Charitní domov Mendryka

Počet klientů: 17

Pečovatelská služba

Počet uživatelů: 165

Počet návštěv: 17 175

Odlehčovací služba

Počet klientů: 64

Počet pobytů: 110

V roce 2024 odlehčovací služba Respitní péče Jindra oslavila 20. let svého působení.

Služby pro rodiny s dětmi

Počet rodin: 30 (v těchto rodinách žilo 65 dětí)

Počet pěstounských rodin: 42 (dětí v pěstounské péči bylo 57)

Služba Podpora pěstounských rodin v roce 2024 oslavila 10. výročí od založení služby.

Půjčovna pomůcek

V roce 2024 Farní charita Litomyšl zapůjčila 118 pomůcek.

Humanitární služby

V charitním šatníku pracovalo 11 dobrovolnic, které odpracovali 1 370 hodin při přijímání, třídění a vydávání šatstva. Středisko humanitární pomoci podpořilo 33 rodin v nouzi a 22 osob bez přístřeší. Charita pro ně zajišťuje základní potraviny, hygienické potřeby a ošacení.

Oblast dobrovolnictví

Počet dobrovolníků činil 131 osob (z toho 55 dlouhodobých, 76 dobrovolníci na jednorázových akcích). Dobrovolníci odpracovali celkem 2 577 hodin a účastnili akcí, jako jsou Sběrka potravin, Větrání charitního šatníku, Mikulášská nadílka, Den dobrovolnictví, Den dobrovolnických příležitostí, Den prarodičů a seniorů, Velký dětský karneval pořádaný SVČ a Dětský den, který pořádala Naděje. V rámci firemního dobrovolnictví se v roce 2024 zapojilo 29 zaměstnanců firem dm drogerie, Saint-Gobain ADFORS a Scottbader.

Konference o paliativní péči v Litomyšli

Centrum sociální pomoci města Litomyšl uspořádalo začátkem listopadu již druhou odbornou konferenci o paliativní péči. Zatímco loňský ročník byl zaměřen především na místní prostředí, letos měla akce celokrajský a nadregionální rozměr – zúčastnilo se jí kolem 140 posluchačů z řad zdravotníků, pečovatелů, lékařů, pracovníků sociálních služeb i samospráv.

Na pódiu vystoupili přední odborníci z celé republiky – například specialistka na zavádění paliativní péče Bc. Viera Ivanovová, koordinátorka z Domova Sue Ryder v Praze Mgr. Věra Vodičková, MUDr. Magdaléna Vlachová z domácího hospice v Poličce či známý lékař MUDr. Ondřej Kopecký. Témata se věnovala nejen samotné péči v závěru života, ale také sebeobraně pečujících, emocím a duševní hygieně.

Konference byla součástí dlouhodobého projektu paliativní péče, který CSP Litomyšl realizuje s podporou nadace Abakus a organizace Sue Ryder. Akce měla velký ohlas a přispěla k tomu, aby se o paliativní péči více hovořilo bez předsudků a aby se rozvíjela spolupráce mezi odborníky a institucemi v regionu.¹¹

Senioři České republiky, z.s. - Městská organizace Litomyšl

Místní organizace seniorů v Litomyšli i v roce 2024 naplnila své motto: „*Aby ani v seniorském věku nebyl člověk sám*“. Sdružuje 280 členů z města a okolí a nabízí jim pestrý program – od pravidelných pondělních setkávání a sportovních aktivit, přes kulturní zážitky až po oblíbené výlety a pobytové zájezdy. Díky tomu se senioři mohou setkávat, společně cestovat, bavit se i aktivně odpočívat a zůstávají tak v živém kontaktu nejen mezi sebou, ale i s okolním světem.

Činnosti organizace:

- pravidelná pondělní setkávání v KLUBU v pronajaté zasedací místnosti internátu litomyšlské nemocnice
- zimní plavání v krytém bazénu v Litomyšli (leden, únor, březen, listopad)

¹¹ Fiedlerová, Alena: CSP Litomyšl pořádalo konferenci o paliativní péči. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 12, s. 26.

- divadelní představení Anna Karenina ve Smetanově domě v Litomyšli
- přátelská posezení s harmonikou (manželé Vodehnalovi) v Benátkách
- předvánoční setkání s kvízem v Benátkách
- výroční členská schůze v kině Sokol Litomyšl

Jednodenní výlety:

- nákupní Polsko – Kudowa Zdroj v dubnu a listopadu (vždy 3 autobusy)
- termální koupaliště Velké Losiny – 16. dubna (2 autobusy)
- muzikál Bídníci v Praze – 6. dubna
- údolí Plakánku a hrad Kost – 14. května (2 autobusy)
- Minieuroland v Polsku – 27. srpna (2 autobusy)
- ZOO Jihlava – 3. října (2 autobusy)
- tajný výlet do sklárny Novosad Harrachov a do muzea skla a Křišťálový ráj v Jablonci nad Nisou – 3. prosince (3 autobusy)

Pobytové zájezdy:

- Wellness pobyt v hotelu MAS Sezimovo Ústí – 22. až 27. března
- Chorvatsko, penzion Rubikon v Drveniku – 31. května až 9. června
- Spálené Poříčí, hotel Brdy – 4. až 10. srpna
- Domažlicko, hotel Lesana Pec pod Čerchovem – 16. až 20. září a 23. až 27. září

Ve spolupráci s krajskou organizací:

- Brno vila Tugendhat
- vojenská pevnost v Klodzku
- divadelní představení Na Fidlovačce
- sportovní hry v České Třebové

Památky v roce 2024

Jednou z nejdůležitějších součástí našeho krásného historického města jsou památky, o které je ale také potřeba se náležitě starat. Rok 2024 přinesl v oblasti památek několik zásadních událostí. Litomyšl si připomněla čtvrtstoletí od zapsání zámeckého areálu na Seznam UNESCO, jehož oslavy spojily historické kulisy s živou kulturou. Významnou obnovou prošel rodný byt Bedřicha Smetany, který byl slavnostně znovuotevřen v roce skladatelova jubilea. Do jedné z největších oprav za poslední desetiletí vstoupil také Smetanův dům.

25 let v UNESCO

Rok 2024 byl pro Litomyšl významným mezníkem – uplynulo 25 let od chvíle, kdy byl zámecký areál zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Rozhodnutí padlo 1. prosince 1999 v marockém Marrákeši a znamenalo zásadní zlom v moderních dějinách města. Impuls k nominaci tehdy vzešel od starosty Miroslava Brýdla a město celý projekt organizačně i finančně zajistilo. Od té doby prošel areál řadou proměn: byl revitalizován zámecký pivovar, otevřel se rodný byt Bedřicha Smetany, vznikly prostory pro svatby, konference či ubytování, obnovila se Městská obrazárna a pokračovala obnova samotného zámku.

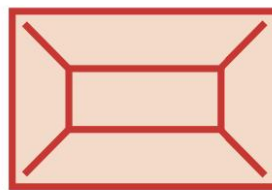
Oslavy čtvrtstoletí na seznamu UNESCO probíhaly v Litomyšli po celý rok. Již od začátku turistické sezóny byl k dispozici nový audioprůvodce zámeckým návrším, který návštěvníkům umožnil procházku areálem s výkladem v češtině, angličtině, němčině a polštině. Pomocí QR kódů a jednoduché mapky si zájemci poslechli informace o zámku, sklepení, parku a zahradách, jízdárně, pivovaru, piaristickém kostele, kolejích, Andělské vyhlídce, muzeu i Klášterních zahradách. Součástí projektu byl i hlasový průvodce pro cizince na zámeckých okruzích, díky němuž se zahraniční turisté mohli připojit k české skupině a poslouchat výklad ve své řeči. Tento projekt vznikl díky dotaci Ministerstva kultury z programu Podpora pro památky světového dědictví. Venkovní část audioprůvodce byla volně ke stažení na webu zámeckého návrší a připomínala veřejnosti důvody, proč byl litomyšlský areál do UNESCO zapsán.

Vyvrcholení oslav se uskutečnilo o víkend 6.–8. září 2024 v rámci Dnů evropského dědictví. Hlavní program probíhal na prvním zámeckém nádvoří a nesl se v duchu spojení renesančních kulis s novým cirkusovým uměním. Pátek nabídl koncert skupiny Tempus, následovaný videomappingem na fasádu zámeckého pivovaru a ohňovou show. V sobotu ožilo nádvoří řemeslným trhem, proběhla také slackline show napříč areálem, tanec po věži, artistická vystoupení i interaktivní program pro rodiny s dětmi. Neděle patřila kultuře – projekci filmu Velké finále a velkolepému koncertu Police Symphony Orchestra, který celou třídní slavnost zakončil.

Město tak připravilo důstojné oslavy čtvrtstoletí v UNESCO, které spojily historii s živou kulturou a otevřely památku široké veřejnosti. Část programu byla zdarma, část probíhala se vstupenkami. Litomyšl tím nejen připomněla svou bohatou minulost, ale také ukázala schopnost využívat historické dědictví pro současný život a kulturní rozvoj.

Zámecký areál Litomyšl slaví

ČTVRT STOLETÍ V UNESCO

PÁTEK 6. ZÁŘÍ 2024

19.30 / První zámecké nádvoří

TEMPUS

koncert hudební skupiny hrající world music s rockovými prvky a nádechem středověku

21.00 / Náměstí Václava Havla

OHŇOVÁ SHOW

s prvky nového cirkusu
Atí Sphere & company

21.30 / Náměstí Václava Havla

ART MAPPING

NA ZÁMECKÝ PIVOVAR

SOBOTA 7. ZÁŘÍ 2024

10.00 – 18.00 / Náměstí Václava Havla
ŘEMESLNÝ TRH

11.00 / První zámecké nádvoří
**SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ OSLAV
25 LET NA SEZNAMU UNESCO**

11.30 / Zámecká věž
**VERTIKÁLNÍ TANEC
PO ZÁMECKÉ VĚŽI**
Eliška Brtnická & spol.

12.00 / První zámecké nádvoří
HIGHLINE
přechod ze zámku na zámecký pivovar
provede skupina SlackShow

12.30 / Zámecká věž
**VERTIKÁLNÍ TANEC
PO ZÁMECKÉ VĚŽI**
Eliška Brtnická & spol.

13.00 – 15.00 / Zámecká zahrada
CIRKUS LEVITARE
Interaktivní rodinná žonglovací show
a následný workshop

13.30 / Zámecký amfiteátr
TRICKLINE
skupina SlackShow

14.00 / První zámecké nádvoří
LONG VEHICLE CIRCUS - TANCE
artistické představení

14.30 – 16.30 / Zámecký amfiteátr
TRICKLINE
vystoupení a následný workshop
se skupinou SlackShow

15.00 / První zámecké nádvoří
MELISSA
kutnohorská skupina s vlastní autor-
skou tvorbou, kterou ovlivnila historie

16.30 / První zámecké nádvoří
HIGHLINE
přechod ze zámku na zámecký pivovar
provede skupina SlackShow

20.30 / První zámecké nádvoří
VELKÝ FINÁLE PSO*
film a koncert Police symphony orches-
tra ve druhém domovském městě
sboru, v Litomyšli (vstupenky v prodeji
na www.gooout.cz)

VSTUP NA OSLAVY ZDARMA MIMO OZNAČENÉ *

Akci pořádá město Litomyšl ve spolu-
práci se Státním zámekem Litomyšl,
Smetanovým domem Litomyšl,
Zámeckým návrším, Regionálním
muzeem v Litomyšli, Městskou galerií
Litomyšl, Městskou knihovnou Litomyšl
a řadou dalších organizací a firem.

Akce se koná pod záštitou starosty
Litomyšle Daniela Brýdla,
místostarosty Radomila Kašpara,
hejtmána Martina Netolického
a náměstkyně hejtmána a senátora
Michala Kortyše.

Změna programu vyhrazena!

DALŠÍ DOPORUČENÝ PROGRAM

(do některých výstavních prostor
je třeba zakoupit vstupenku)

**Litomyšlské dvorky
a Dny otevřených dveří památek** –
různá místa ve městě
Litomyšlení – dětský program
na zámeckém návrší
**Městská obrazárna nově
Bedřich Smetana a Litomyšl**
– výstava v regionálním muzeu
**Expozice Litomyšl – město kultury
a vzdělanosti** v regionálním muzeu
Andělé na návrší – expozice
na emporách chrámu Nalezení sv. Kříže
Andělská vyhlídka
– z mezivěží chrámu Nalezení sv. Kříže
Když se i muži červenají
– výstava v Portmoneu
**Stanislav Sucharda: Emoce národa,
Menart: Na cestě** – výstavy
v Městské galerii v domě U Rytířů
Čestmír Suška: Rovnováha
– open-air výstava deseti soch
Prof. Zdeněk Kopal – výstava
ve Státním okresním archivu
**Muzeum domečků, panenek a hraček
Bedříšek a stroj času**
– celoměstská hra s prvky únikovky
Výstava České dědictví UNESCO
pod regionálním muzeem

Otevírací doby naleznete
na www.litomysl.cz

Rodný byt Bedřicha Smetany znovu otevřen

Jedním z vrcholů projektu Smetana200, který v roce 2024 připomínal 200. výročí narození Bedřicha Smetany, se stalo znovuotevření jeho rodného bytu v Litomyšli. Tento jedinečný prostor v přízemí bývalého zámeckého pivovaru, kde skladatelův otec František působil jako sládek, byl po generální rekonstrukci slavnostně zpřístupněn 9. června 2024 – jen několik měsíců po výročním datu 2. března, kdy si celý svět připomněl 200 let od narození nejslavnějšího litomyšlského rodáka. Akce se zúčastnil prezident České republiky Petr Pavel se svojí chotí, architekt rekonstrukce Petr Všetečka či ministr kultury Martin Baxa.

Rodný byt byl pro veřejnost uzavřen 4. září 2023 a následně prošel náročnou obnovou. Cílem bylo odstranit závažné stavebně-technické problémy – provedla se hydroizolace zdiva, výměna elektroinstalace, topení i podlah, obnovil se historický vstup z průjezdu pivovaru a zpřístupnily se průchody do sousedních sálů. Celkové náklady dosáhly více než 24 milionů korun, přičemž téměř 17 milionů pokryla evropská dotace. Samotné stavební práce vyšly na 10 milionů Kč, restaurování historického nábytku na 2 miliony Kč, multimediální technika na 2,5 milionu Kč, originální klavír značky Petrof speciálně vyrobený pro tuto expozici na 1,3 milionu Kč a multimediální dílo na 1,5 milionu Kč. Investorem bylo město Litomyšl, provozovatelem se stalo Regionální muzeum Litomyšl, na tvorbě se podíleli také odborníci z Národního muzea a další instituce.

Nová stálá expozice má dvě části. Hudební salón – tzv. „zlatý pokoj“ přináší audiovizuální koláž složenou z vrcholných Smetanových skladeb, kterou vytvořili Jiří Hradil, Tomáš Luňák a Michal Bačák. Doprovází ji originální klavír Petrof, jenž vznikl výhradně pro tuto příležitost.

Historická část přibližuje autentické prostředí rodiny Smetanových – návštěvníci mohou vstoupit do ložnice, kde se Smetana 2. března 1824 narodil, i do malého salóňku s psacím stolem, u něhož později komponoval. Interiér je vybaven pečlivě restaurovaným biedermeierovským nábytkem zakoupeným v několika evropských zemích, doplněným o originální předměty ze skladatelova majetku, obrazy a grafiky. Výjimečností je, že na část historického mobiliáře si návštěvníci mohou skutečně usednout. Atmosféru doplňuje vyprávění Smetanova životního příběhu hlasem sedmiletého dítěte, což přibližuje skladatele i mladší generaci.

Autorem architektonického návrhu a ideovým tvůrcem expozice je brněnský architekt Petr Všetečka, multimediální techniku zajistila společnost AV Media.

Rodný byt byl poprvé zpřístupněn již v roce 1924, při stém výročí skladatelova narození. Od roku 1949 zde funguje stálá expozice, přičemž současná podoba je již šestou v pořadí a otevírá se symbolicky právě v roce dvoustého jubilea. Poslední velká obnova proběhla před více než třiceti lety.

Nově zrekonstruovaný rodný byt Bedřicha Smetany je tak nejen významnou kulturní památkou a turistickým cílem, ale také důstojným místem, kde si návštěvníci mohou připomenout život a dílo zakladatele české národní hudby. Slavnostní otevření 9. června 2024 se stalo jedním z hlavních momentů celoročních oslav a od té doby se expozice těší velkému zájmu domácích i zahraničních návštěvníků.

Rekonstrukce Smetanova domu

Rok 2024 se v Litomyšli nesl také ve znamení velkých oprav Smetanova domu, jedné z nejvýznamnějších kulturních staveb ve městě. V létě byla zahájena náročná rekonstrukce střechy a krovů s celkovým rozpočtem přes 14 milionů korun. Hlavním důvodem oprav byla

výměna tzv. zhlaví – nosných trámů, na nichž spočívá celá střecha a zároveň i spodní strop velkého sálu. Tyto trámy již byly v havarijním stavu a musely být částečně „protézovány“. První etapa oprav proběhla v létě 2024, kdy byly zajištěny dva nosné trámy. Součástí rekonstrukce byla rovněž ocelová výztuž, která pomůže roznést zatížení do obvodových zdí. Rekonstrukce si vyžádala i dočasné uzavření domu pro veřejnost, a tak kulturní program musel být částečně přesunut do náhradních prostor. Přesto se podařilo zajistit, aby se ve velkém sále mohly uskutečnit koncerty festivalu Smetanova Litomyšl. Střecha v budoucnu dostane novou měděnou krytinu, obnoví se kovové i kamenné prvky a budova zůstane po většinu času skryta pod lešením. Smetanův dům tak v roce 2024 vstoupil do jedné z největších oprav za poslední desetiletí – oprav, které mají zajistit, že bude i nadále důstojným centrem kultury v Litomyšli.

Kulturní události roku 2024

Život v Litomyšli žil, jako tradičně, i v roce 2024 především kulturou. Návštěvníci si mohli užít divadlo, koncerty, výstavy, hudební festivaly i tradiční městské slavnosti. Nechyběly oblíbené akce, jako jsou Toulcovy prázdninové pátky, Mladá Smetanova Litomyšl, ArchiMyšl, Gastroslavnosti, Lázně ducha či adventní program na zámeckém návrší. Významným jubileem byly také oslavy 25 let od zapsání zámeckého areálu na Seznam UNESCO. Vybrané události kronikářka uvádí na následujících stránkách formou popisu, vložených programů.

200 let od narození Bedřicha Smetany

Dne 2. března 2024 si Litomyšl připomněla 200. výročí narození Bedřicha Smetany, svého nejslavnějšího rodáka. Oslavy začaly dopoledne na zámeckém návrší zabijačkovými hody a zpřístupněním stavby rodného bytu skladatele. Následovala komentovaná prohlídka zámeckého pivovaru, kde kdysi působil Smetanův otec.

Ve 13 hodin se na Smetanově náměstí uskutečnil slavnostní hold, kterého se zúčastnily všechny litomyšlské sbory a ZUŠ Bedřicha Smetany. Poté se lidé přesunuli na první zámecké nádvoří, kde starosta symbolicky vyvalil sud piva, připravený speciálně pro tuto příležitost jako „Bedřichův speciál“. Odpoledne bylo představeno komiksové leporelo věnované Smetanovi a také sběratelská eurobankovka s nulovou hodnotou.

Slavnostní den vyvrcholil vernisáží výstavy v regionálním muzeu, koncertem Radůzy v zámecké jízdárně a večerním videomappingem Bedřich Smetana – symfonie života na průčelí pivovaru.¹²

V Litomyšli se ale při různých akcích a událostech slavilo toto významné výročí celý rok.

Noc kostelů 2024 v Litomyšli

První červnový pátek patřil v Litomyšli opět tradiční Noci kostelů, která se letos časově překryla se zahájením Smetanovy výtvarné Litomyšle i s volbami do Evropského parlamentu. Organizátoři však vnímali tuto souběžnost jako příležitost k propojení, nikoliv ke konkurenci a v Litomyšli se tak některé sakrální stavby znovu rozezněly líbeznými tóny. Záštitu nad akcí převzal starosta Daniel Brýdl.

¹² Severová, Michaela: Vyvalte sudy, narodil se nám Bedříšek!. In: Lilie. Ročník XXXIV., číslo 2, s. 1-2.

Program v jednotlivých kostelech byl rozvržen tak, aby zájemci mohli navštívit všechny. Noc se symbolicky nesla i ve znamení 200. výročí narození Bedřicha Smetany – děti se mohly zapojit do soutěže připravené skauty, která je provedla sedmi litomyšlskými kostely.

Společné ekumenické zahájení proběhlo v Husově sboru, kde následoval bohatý kulturní i duchovní program – koncerty, dílny tradičních řemesel či divadelní vystoupení žáků ZUŠ B. Smetany. V kostele Nalezení sv. Kříže byla zahájena výstava plastik Čestmíra Sušky „Rovnováha“, která se symbolicky propojila se Smetanovou výtvarnou Litomyšlí.

Další kostely nabídky pestrý program – promítání cestopisů, hudební a taneční vystoupení, komentované prohlídky, tvořivé dílny pro děti i možnost zapálit svíčku za zemřelé. Otevřené byly všechny litomyšlské chrámy – od proboštského kostela Povýšení sv. Kříže, přes evangelický a bratrský, až po kostel sv. Anny na hřbitově.

Večer zakončilo ekumenické ztišení s modlitbami a zpěvy z Taizé. Návštěvníci tak měli možnost nejen poznat krásu litomyšlských sakrálních staveb, ale i zakusit jejich živého ducha.

Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny potřinácté

Třináctý ročník Lázní ducha byl věnován Bedřichu Smetanovi. Celé akci dominovalo motto „Smetanův kult je tady furt!“. V kelímkovém seriálu se objevilo Smetanovo dílo, mimo jiné árie z Prodané nevěsty.

Na Smetanově náměstí vznikla narozeninová scéna u sochy skladatele. Zde účinkovala ZUŠ Bedřicha Smetany, sbor Láaska opravdová z Brna a další hosté. Nechyběl přípitek vínem, knižní hrabák ani lehátková vyhlídka. Současně byla zahájena výstava k Roku české hudby „Slavní čeští skladatelé“, jejíž panely byly rozmístěny ve výlohách obchodů.

Novinkou se stala městská dobrodružná úniková hra Bedříšek a stroj času, při níž účastníci hledali součástky rozbitého časostroje.

Rok 2024 připomněl i 100. výročí vymalování Portmonea Josefem Váchalem. Nakladatelství Paseka vydalo aktualizovaný dotisk Krvavého románu, který byl slavnostně představen na Toulcově náměstí.

Tradičně se uskutečnily soutěže o nejkrásnější lázeňský klobouk, kostým a pár či o nejlepší lázeňské prameny. K doprovodnému programu patřila výstava historických vozidel, lázeňská design zóna MINT Market i prvorepubliková četnická hlídka.

Hudební část programu obohatili Michal Horák s kapelou, Jan Smigmator & Band, Bee Band, Atarés a Otužilci z České Třebové. Celým dnem provázela Václav Žmolík.

Součástí programu v muzeu byla vystoupení pěveckých sborů a Bigbandu ZUŠ Litomyšl, recesistické koupání otužilců v dobových plavkách a doprovodné výstavy. Sluneční terasy muzea poskytly návštěvníkům prostor k odpočinku.

Lázeňské soutěžení 2024

Součástí letošního ročníku bylo také vyhlášení soutěží o nejkrásnější lázeňský klobouk, kostým a pár. Vítězi se stali Hana Palečková (klobouk), rodina Kudrnových a Magdalena Rezková (kostým) a Lenka Šichová s Emilem Kostkou (pár). Odborná komise ocenila v každé kategorii tři nejlepší účastníky. Proběhlo rovněž facebookové hlasování o titul Krále a královny Lázní ducha 2024, který získala rodina Vomočilova. Výherci obdrželi vstupenky na festival Smetanova Litomyšl, do Smetanova domu, Portmonea, knihy i propagační předměty s lázeňskou tematikou.

Gastroslavnosti M. D. Rettigové

V květnu 2024 proběhly v Litomyšli tradiční Gastroslavnosti M. D. Rettigové s mottem „Experimentovat při vaření rozhodně zakázáno není“. Hlavním tématem byla smetana v kuchyni, konala se kuchařská klání, soutěže o nejlepší bábovku, svíčkovou i kotlíkový guláš. Na pódii se představili kuchaři (např. Lukáš Ende), herci i hudebníci (např. Bára Basiková), neděle patřila Sousedské husičce. Prezidentem slavností byl opět Václav Šmerda.

Rok české hudby

Ve Smetanově domě se 14. května odehrál slavnostní koncert k Roku české hudby v podání Litomyšlského symfonického orchestru pod vedením Davida Lukáše. Zazněla díla Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka i současné kompozice dirigenta. Orchester vystoupil společně se sbory Vlastimil z Litomyšle, Bendl z České Třebové a Otakar z Vysokého Mýta, sólisty byli Lucie Kratochvílová a Leoš Krejčí.

Opera pod májovým nebem

Půlkulaté výročí slavila akce Opera pod májovým nebem. Dne 24. května 2024 se v Klášterních zahradách uskutečnil již 15. ročník výjimečně věnovaný Roku české hudby a 200. výročí narození Bedřicha Smetany. Zazněly pouze skladby českých operních autorů v podání mladých pěvců Jany Šrejmy Kačírkové, Václavy Krejčí Houskové, Víta Noska a Tadeáše Hozy za doprovodu Orchestru Moravského divadla Olomouc pod vedením Anny Novotné Peškové. Koncert provázela Leoš Krejčí a v případě nepřízně počasí byl přesunut do Smetanova domu.

Středa, hudby vám třeba

V létě 2024 pokračoval tradiční prázdninový cyklus Středa, hudby vám třeba na nové letní scéně v parku u Smetanova domu. Během dvanácti večerů od července do srpna vystoupily místní i regionální kapely, například Honza Křížek s kapelou, Věneband, Do Větru, The Kredenc revival CCR, The Night's Joy, Madam, Drums & Guitars či Machos Burritos. Koncerty začínaly vždy v 19.30 hodin, vstup byl volný a v případě nepřízně počasí se přesouvaly do Music Clubu Kotelna.

Toulovcovy prázdninové pátky

V létě 2024 proběhl 26. ročník Toulovcových prázdninových pátků. Každý pátek patřil na Toulovcově náměstí dětským pohádkám a večerním koncertům. Během prázdnin vystoupili například Petr Špaček, Luboš Pospíšil, Poutníci, Honza Křížek či Tomáš Linka. Závěrečný večer 30. srpna uzavřela skupina Isara a tradiční tombola. Vstupné bylo dobrovolné a výtěžek směřoval na sbírku Pomozte dětem. Letos se vybralo rekordních 67 396 Kč – nejvyšší částka v historii akce. Celkově tak Toulovcovy prázdninové pátky od roku 2001 věnovaly dětem již přes 1 milion korun.

Start Film Fest

Rok 2024 přinesl Litomyšli novou významnou kulturní událost – po osmi úspěšných ročnících v Bystřici nad Pernštejnem se do našeho města přestěhoval festival studentských filmů Start Film Fest. Organizátory v čele s Kinematografem bratří Čadíků a brněnskou Střední školou umělecko-manažerskou podpořilo i vedení města.

Festival byl určen studentům českých a slovenských středních a vysokých uměleckých škol, kteří mohli přihlašovat své snímky do tří tradičních kategorií – animovaný, dokumentární a hraný film. Odborná porota vedená renomovaným režisérem Janem Hřebejkem vybrala vítěze jednotlivých kategorií i absolutního vítěze devátého ročníku.

Součástí festivalu byla také velká filmová přehlídka, která vyvrcholila 4. srpna slavnostním galavečerem v Kině Sokol. Zde proběhlo dekorování oceněných tvůrců a absolutní vítěz získal hlavní cenu festivalu – kameru od generálního partnera.

Kinematograf bratří Čadíků

Na začátku srpna dorazila do Litomyšle jedna z maringotek bratří Čadíků, kteří již od roku 1992 provozují pojízdné letní kino. Na náměstí u mariánského sloupu se tak uskutečnila jubilejní 25. sezóna Kinematografu, jež i tentokrát nabídla výběr českých filmů pod širým nebem.

Počasi bylo proměnlivé – kvůli silnému dešti se musely dvě projekce (Nikdy neříkej nikdy a 40 let Futurum) přesunout do Kina Sokol. Ostatní snímky (Lítá v tom, Princezna na hrášku a Gump – jsme dvojka) se odehrály dle plánu přímo na náměstí. Právě promítání filmu Gump – jsme dvojka se stalo mimořádným zážitkem, protože do Litomyšle přijel i autor knižní předlohy a scénáře Filip Rožek společně se svým psem Gumpem, filmovým hrdinou. Psí hvězda se ochotně fotila se všemi fanoušky a stala se hlavním lákadlem večera.

Stejně jako každý rok byl Kinematograf spojen s beneficí – diváci mohli vhodit dobrovolné vstupné do kasiček. Celkem se vybralo 10 286 Kč, které doputovaly na konto Bariéry a posloužily k nákupu kompenzačních pomůcek pro handicapované pacienty.

Litomyšlské dny barokní tradice

Ve dnech 10.–15. srpna 2024 se uskutečnil 9. ročník festivalu Litomyšlské dny barokní tradice. Program připomněl výročí barokních osobností – 400 let od narození skladatele Jiřího Melcelia, 350 let od narození architekta Františka Maxmiliána Kaňky a 340 let od narození skladatele Bohuslava Matěje Černožského. Festival zahájily mariánské nešpory v chrámu Nalezení sv. Kříže, následovaly mše, přednášky, prohlídky a beseda k dílu F. M. Kaňky. Závěr patřil varhannímu koncertu Tomáše Thona v piaristickém kostele. Součástí programu byla i dětská soutěž „Po stopách Melcelia“.¹³

Litomyšlské dvorky

V Litomyšli není nikdy nuda. A to dokonce ani na dvorcích a zahrádkách. Ve dnech 6.–8. září 2024 ožily litomyšlské dvorky a dvorečky pestrým programem – výstavami, workshopy, koncerty, blešími trhy, módní přehlídkou i divadlem. Tradiční akce nabídla tvoření, hudbu i zábavu pro děti i dospělé.

pátek - 6. 9. 2024

Dílna na dvorku: Tvořivá mysl - i to je Školamyšl! Rozhýbejte svoje prsty, připravte trpělivost – bude se šít, drhat a navlékat korálky. (13:00– 16:00, dvorek Školamyšle

¹³ Večeře, Vítek: Litomyšl ožije barokem i v Roce české hudby. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 8, s. 10.

Babí léto na dvorku s vůní brambor: Brambory se budou nejen jíst v různých formách a zpracováních, ale bude se s nimi i tvořit! (16:00, dvorek Rodinného centra)

Ing. Ondřej Olenočin, Fotografie: Vernisáž výstavy fotografií lanškrounského rodáka. Učaroval ho tichý svět makrofotografie, při kterém je třeba se zastavit a nestačit se divit. (16.30, Radniční dvorek)

NAŠE SVĚTY: Keramika na dvorku: Vernisáž výstavy prací účastnic kurzu SVČ Keramika pro dospělé. Letos nám autorky dovolí nahlédnout do svých ženských světů. K tomu nám zahrají Eva Bednářová s dcerami. (18.00, Radniční dvorek)

Kouzlo dřeva: Svět loutek: Výstava prací účastníků kurzu řezbářů pro dospělé.

Young vibes aneb mládí vpřed!: Ulička mezi Augustovou tiskárnou a proboštským kostelem opět ožívá! Mája Šimková si pro vás připravila známé songy v aranžích pro zpěv a ukulele. (19.00, ulička u Augustovy tiskárny)

sobota 7. 9. 2024

Bleší trhy: Nakupovat nebo prodávat? Pořídte si, co vás napadne - knihu nebo rovnou knihovnu? A ještě k tomu s dobročinným přesahem. (8.00 – 11.00, Toulouvcovo nám.)

NAŠE SVĚTY: Keramika na dvorku

Ing. Ondřej Olenočin, Fotografie (Tiché návštěvy)

Kouzlo dřeva: Svět loutek (8.30 – 20.00, Radniční dvorek)

Sochařský workshop s Pavlem Moravcem: V rámci doprovodného programu k výstavě Stanislav Sucharda. Emoce národa si pod vedením sochaře a restaurátora Pavla Mrověce můžete na dvorku domu U Rytířů vyzkoušet odlévání a modelování sochařských děl! Cena: 50,- Kč (10.00 - 12.00, dvorek domu U Rytířů)

NAJDI na(SEBE) v Pekle: Skvělá atmosféra, krásné oblečení z druhé ruky, originální šperky, voňavá mýdla a spousta dalšího!

A přesně v poledne si dejte k obědu v Pekle kapelu UNOTRIO ze Sebranic. Zahrají známé i neznámé, české i zahraniční songy v upravené akustické podobě. (10.00 – 15.00, dvorek Bowling baru Peklo)

Nový pohled: OPEN ateliér: Macocha je malý dvorek v srdci našeho domu. Přijďte a objevte náš nový průnik mezi dvěma prostory. Jste srdečně zváni. (10.00 – 12:00, 13.00 – 18.00, dvorek "Macocha")

Božena Němcová live!: Simona Lewandowska, jedna z nejvýraznějších tváří nastupující herecké generace, čte dílo i dopisy Boženy Němcové v zahradě Augustovy tiskárny-v místech, která Němcová v roce 1861 navštívila. (11.00, zahrada Augustovy tiskárny)

Ubrousku prostří se poprvé: Na zahrádce v centru měla vznikl nový prostor pro setkávání rodin s dětmi. Přijměte pozvání na první, ale jistě ne poslední společný piknik. (10.30–15.00, Dudýskova zahrádka)

Módní poklady první republiky: Módní přehlídka okořeněná špetkou poezie, která nás přenese do nostalgických časů první republiky. Sběratelka dobové módy paní Marie Pávková představí svoji sbírku prvorepublikových módních doplňků. (14.00, Radniční dvorek)

Petra Juráčková: Ima Tema: Výstava děl autorky, která je známá hlavně pro svůj hudební projekt Ima Teva nám představí i svá výtvarná díla. Ta jsou protkána Matkou přírodou, jak napovídá i její hebrejský pseudonym. (15.00, kavárna Dvorek)

Objev kouzlo Dudýskovy herničky: Komentovaná prohlídka herničky. Délka trvání 30 min, rezervace na tel. 604 972 534. (15.30 a 16.00, Dudýskova zahrádka)

Antonín Hošek & Topeto: Zpěv, klavír, bicí a trumpeta - to je kombinace, která zhmotní folk-popový koncert vysokomýtské kapely s jejich autorskými písněmi. (15.45, kavárna Dvorek)

Divadlo Raz Dva: Tři sestry: V daleké slunné Itálii, přesněji na západní Sicílii, žil jeden tatínek a ten měl tři dcery. Vy si možná myslíte, že tatínek byl pan král. Nebyl. I když vlastně trochu byl. Jeho království však nebylo království z pohádky, ale vládl království zločinu. Byl to mafián... (17.00, 2ar(t))

Kouzelný čas v zahradě: Podvečer plný kouzel, zpívání, bublinek a navíc bude připraven i oheň, buřty a kytara. (17.00, Dudýskova zahrádka)

Prinzesschen: Koncert komornějšího složení pražské indie-alternative kapely na netradičním místě nového baru kousek u řeky. (18.30, zahrádka u River baru)

Impolite: Koncert mladé litomyšlské kapely, která vám vezme dech. Jejich slovy 'emocionální pop/rock' utváří kombinace elektrických i akustických kytar, vokálů, piana či houslí. (20.00, zahrádka u River baru)

neděle 8. 9. 2024

NAŠE SVĚTY: Keramika na dvorku

Ing. Ondřej Olenočin, Fotografie (Tiché návštěvy)

Kouzlo dřeva: Svět loutek (9.00 – 16.00, Radniční dvorek)

Meditace a tibetské mísy s lenou Škeříkovou a Evou Šafránkovou: Propojení, uzemnění, meditace v pohybu, zpřítomnění a plynutí za zvuků tibetských mís. To můžete zažít v oáze pod vzrostlým stromem přímo v centru města. (11.30–12.30, 1ar(t))

Nový pohled: OPEN ateliér: Macocha je malý dvorek v srdci našeho domu. Přijďte a objevte náš nový průnik mezi dvěma prostory. Jste srdečně zváni. (13.00 – 17:00, dvorek "Macocha")

Ruda Hancvencí: Malý, hubený, jednooký: Loutkové divadlo o hledání ženicha, ve kterém se setkáme se známými pohádkovými bytostmi... po letech. (13.30, Mariánská ulice)

Ruda Hancvencí: Čtyři dobří: Komiksový příběh o kvartetu superhrdinů, kteří za pomoci svých nově získaných schopností zachraňují svět. (14.10, Mariánská ulice)

Barevná zahrada: Jakou máte představu, když se řekne Barevná zahrada? Jaké květiny a rostliny v ní najdete? A jací živočichové v ní žijí? Ve stínu stromu, uprostřed zenové zahrádky společně vytvoříme koláž s použitím nejen přírodních materiálů. Výtvarně tvořivou dílnou vás provede Kamil Kopecký a Anya Kopecká. (14.30 1ar(t))

LeVitare: Originální žonglování s kužely, míčky, šátky, talířky, tyčí ale i s nečekanými objekty různých tvarů i velikostí a to celé jako jeden skvělý zábavný cirkusový stand-up. (15.30, Mariánská ulice)

Workshop žonglování

Do větru : Ze Svitav k nám zavítá a festival zakončí folk-rocková kapela se svižnou latino rytmikou. Přijďte protančit jejich 25 let nehynoucí energie na hudební scéně. (17.00, Mariánská ulice)

Mezi hvězdami – 110. výročí narození Zdeňka Kopala

Rok 2024 přinesl Litomyšli významné výročí – 110 let od narození světově uznávaného astronoma a litomyšlského rodáka prof. Zdeňka Kopala. Oslavy probíhaly od 9. do 15. září a zahrnovaly pestrý vědecký i kulturní program.

Vrcholnou událostí byla mezinárodní konference *Binary and Multiple Stars in the Era of Big Sky Survey* pořádaná Masarykovou univerzitou, Univerzitou Karlovou a Astronomickými ústavu AV ČR a SAV. Do Litomyšle zavítalo přes 140 vědců z 25 zemí světa, a současně proběhla i konference České astronomické společnosti věnovaná proměnným hvězdám. Součástí programu byla i veřejná přednáška doc. Miloslava Zejdy *Život hvězdných párů* v aule Gymnázia A. Jiráka.

Víkend 14.–15. září nabídl pozorování oblohy v Klášterních zahradách, a to jak Slunce, tak i noční oblohy se Saturnem, hvězdokupami a Měsícem, k jehož mapování přispěl právě prof. Kopal. V parku byly k vidění také modely Slunce (*Heliosféra*) a Země (*Terralóna*) zapůjčené z Hvězdárny a planetária Brno.

Litomyšl připomněla význam svého rodáka i pietním aktem 11. září u jeho nového hrobu u kostela sv. Anny, kam byly z Prahy loni přeneseny jeho ostatky. Kromě rodiny se shromáždění účastnil i astrofyzik Jiří Grygar.

Zájemci mohli navštívit výstavu ve Státním okresním archivu, kde byla představena část Kopalovy pozůstalosti včetně diplomu podepsaného astronauty Apolla 16. Regionální muzeum zároveň připravilo připomínku jeho života a díla. Kopalův odkaz ožije i ve veřejném prostoru – světoznámý architekt Winy Maas navrhl instalaci velkého zrcadla v parku Z. Kopala, které odráží oblohu i město a symbolicky otevírá „průchod do jiné dimenze“. Odhalení tohoto díla je proběhlo v rámci festivalu ArchiMyšl.

Litomyšl tak opět vzdala hold svému významnému rodákovi, jehož přínos pro astronomii bývá přirovnáván k odkazu Bedřicha Smetany v hudbě či Václava Havla v politice.¹⁴

Spacák párty

V sobotu 14. září 2024 od 13 hodin oživila park u Smetanova domu tradiční Spacák párty. Akce symbolizující letní pohodu, hudbu a přátelská setkání nabídla koncerty místních i hostujících kapel, divadelní vystoupení žáků ZŠ T. G. Masaryka a řadu netradičních her a aktivit pro děti i dospělé. Nejmenší návštěvníky potěšilo hračkoviště, malování na obličej či tetování hennou, večer pak proběhla oblíbená ohnivá show. Odpoledne plné hudby a zábavy přineslo nezapomenutelnou atmosféru, kterou si účastníci užili s dekami a spacáky.

Symposium Litomyšl

Na přelomu léta a podzimu roku 2024 proběhlo v Galerii Miroslava Kubíka již 11. symposium Litomyšl, tentokrát propojující české a nizozemské umělce střední generace. Tématem se stal vztah k prostoru a času, k historii, krajině i kolektivní paměti. Dvoutýdenní setkání umělců vyústilo ve výstavu, která byla veřejnosti představena 14. září a trvala do 23. listopadu.

Kurátorem projektu byl Radek Váňa, jenž akcentoval pestrost přístupů i materiálů, s nimiž umělci pracovali – od monumentálních maleb přes reliéfní obrazy až po sochy připomínající kresbu v prostoru. Výstava nabídla díla mimo jiné Kevina Bauera, Pavla Duška, Lenneke van der Goot, Jana Šerých, Jakuba Hubálka, Marie Reintjes, Roela van der Lindena či Thoma van Rijckevorsela.

Symposium znovu potvrdilo, že Litomyšl je místem, kde se historický genius loci přirozeně spojuje se současným uměním a kde vznikají silné mezinárodní vazby.

ArchiMyšl

První říjnový víkend ožila Litomyšl třináctým ročníkem festivalu ArchiMyšl, který se konal od 4. do 6. října 2024. Návštěvníci mohli objevovat běžně nepřístupná místa, zúčastnit se komentovaných prohlídek, projížděk i workshopů a setkat se s architekty a historiky. Nechyběly vernisáže, filmové projekce ani večerní program se světelnými instalacemi. ArchiMyšl tak opět připomněla, že Litomyšl je město, kde se historie a současná architektura potkávají v jedinečné harmonii.

První litomyšlský Smrtfest

Organizace Návrat duše oslavila první výročí svého vzniku uspořádáním festivalu *Smrt jako naděje aneb nebe je*. Akce proběhla 5. října 2024 ve Středisku volného času a nabídla besedy o smutečních obřadech, hospicové péči a osobních zkušenostech se ztrátou blízkých. Součástí programu bylo autorské čtení, hudební vystoupení i promítání filmu *Dimenz* režiséra Dalibora Stacha.

17. listopad v Litomyšli

Jako už tradičně se 17. listopadu 2024 v 17.11 hodin na náměstí Václava Havla sešlo asi 250 lidí, aby si připomněli Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva.

¹⁴ Severová, Michaela: Mezi hvězdami – oslavy 110. výročí narození Z. Kopala. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 9, s. 1, 5.

Zámecký pivovar byl nasvícen v barvách trikolory a k dispozici bylo občerstvení i sladké perníčky, které napekly děti z 1. ZŠ Zámecká.

Z řečnického valníku zazněly projevy studentky gymnázia Lindy Jasanové, studenta VŠCHT Matěje Martiníka i Jaromíra Kašpara z Poličky. Dvě studentky gymnázia v Poličce, Karolína Sochová a Zuzana Roušarová, přednesly slam poetry na téma svobody. Všechna vystoupení se nesla v duchu připomínky hodnot svobody a demokracie, zvláště v kontrastu s dnešními hrozbami populismu, lži a agrese.

Adventní neděle

V prosinci 2024 proběhl v Litomyšli jubilejní desátý ročník Andělských adventních nedělí. Slavnostní rozsvícení vánočního stromu na zámeckém návrší zahájilo 1. prosince adventní čas. Na pódiu vystoupily dětské sbory, slovenská kapela Lámačské chvály a odpoledne nechyběly dílničky, pohádky ani výstava betlémů v piaristickém chrámu.

Centrem dění se stal chrám Nalezení sv. Kříže, kde se konaly výstavy, sváteční slova i prohlídky. Na andělském pódiu vystoupily kapely Spirituál kvartet, Malina Brothers, České srdce, Unotrio, Volnost a další. Děti se bavily v Zábavišti pro sviště, zimní herně muzea nebo v adventních dílničkách. Novinkou byla možnost malování skleněných ozdob v zámeckém sklepení spojená s degustací vín.

Tradiční Betlémské světlo si mohli lidé odnést na Štědrý den z piaristického chrámu, kam jej přivezli skauti.

Litomyšl se tak v prosinci opět rozzářila vánoční výzdobou, trhy, koncerty i společnými setkáními a potvrdila pověst města s jedinečnou adventní atmosférou.

Hudba pomáhá

V roce 2024 proběhl již osmnáctý ročník benefiční akce Hudba pomáhá. Festival zaznamenal největší návštěvnost i nejvyšší výtěžek ve své historii. Rodině Vopálkových z Litomyšle bylo věnováno celkem 1 225 168 Kč, za něž si pořídila nové speciálně upravené auto pro svého syna Milana.

Benefiční koncerty se uskutečnily v Morašicích, Poličce, Litomyšli, Ústí nad Orlicí a Vysokém Mýtě, celkem je navštívilo 2 430 diváků. Na pódiu vystoupil orchestr o padesáti členech a na organizaci se podílelo 140 dobrovolníků. Litomyšlský koncert byl vyprodán během čtyř minut. Sbíрку podpořily také spřátelené spolky a školy z Řetové, Vysokého Mýta, Morašic a Říkovic. Veškerý výtěžek ze vstupného, darů i sbírek byl předán rodině bez krácení.

Hudba pomáhá za uplynulých osmnáct let pomohla již více než deseti rodinám a vybrala přes šest milionů korun. V roce 2025 se organizátoři připravovali na devatenáctý ročník, v jehož rámci plánovali i rozšíření o letní tábor a nové zázemí pro orchestr.

Literární rezidence v Litomyšli

Rok 2024 přinesl do Litomyšle další ročník Literární rezidence strážmistra Kmoníčka, která opět přilákala pozornost milovníků detektivního žánru. Vítězem výběrového řízení se stal spisovatel a vysokoškolský pedagog Michal Sýkora, známý svými detektivními romány i spoluprací na filmových scénářích. V rámci rezidence se veřejnost mohla s autorem setkat hned dvakrát – nejprve na přednášce o vývoji české detektivky po druhé světové válce, podruhé při povídání o jeho vlastní tvorbě i zážitcích z pobytu v Litomyšli.

Rezidence se tak stala nejen inspirativním zázemím pro autora, ale také obohacením kulturního života ve městě. Podobně jako v minulých letech nabídla prostor k debatám o literatuře a přiblížila detektivní žánr široké veřejnosti.¹⁵

¹⁵ Pekníková, Ivana a Martina Zuzaňáková: Účastníkem letošní literární rezidence v Litomyšli se stal Michal Sýkora. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 2, s. 5.

Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny 2024

zahájení 13. litomyšlské lázeňské sezóny 2024

STŘEDA 24. DUBNA

19.30 / Kino Sokol
PIANO NA KŘÍŽOVATCE
poutický hudební film natočený
v době koronaviru

ČTVRTEK 25. DUBNA

17.30 / Městská galerie
60' O UMĚNÍ V LITOMYŠLI
Historik Slávek Vosyka nabízí vlned
pod pokličku dějin místní výtvarné
scény a prozradí zajímavosti spojené
s kulturním životem města.

18.00 / Portmoneum
**BOŽSKÝ MYSTIK
A BÁSNÍK JOSEF ŠIMÁNEK**
komponovaný pořad Martina Jirouška

18.00 / Vinotéka a vinárna
**U MYDLÁŘE
JIRÍ KRÁL**
venisáž výstavy obrazů

19.30 / Kino Sokol
**ECCE HOMO
BEDŘICH SMETANA**
pohutý život a geniální dílo velikána
české hudby v poutavém dokumentu

PÁTEK 26. DUBNA

17.30 / Městská galerie
v domě U Rytířů
KAPKY NA KAMENI
komentovaná prohlídka výstavy

19.00 / Radniční dvorek
na Smetanově náměstí
SLAVNĚ ČESTÍ SKLADATELĚ
venisáž putovní výstavy k Roku
české hudby 2024

19.00 / Smetanův dům
**DAVID KOLLER -
TOUR LP XXIII**

20.00 / Music Club Kotelna
**IVAN MLÁDEK
& BANJO BAND**

21.00 / chrám Nalezení sv. Kříže
**NOČNÍ KOMENTOVANÁ
PROHLÍDKA CHRÁMU**

SOBOTA 27. DUBNA

od 10.00
KOLONÁDA OŽIVÁ
Veterán klub Litomyšl • Uly moto racing
• Četnická pátrací stanice Pardubice •
stánek Tady je Kudějovo • Mlévské
maškary • Otuzilci z České Třebové •
Sviňáci V. Botšák a P. Vymazal • Piano
Bar P. Vymazalove • kuličková dráha •
Spolek českých kolarů cestovatelů Vy-
soké Mýto • výstava dobových kočárků
• Zvukolázně v 1art • Sbor paní a dívek
• Sbor Vlastimil • „Jrojanované pářičky“
z Příluky • taneční skupina Amapola
Tříbe • Lázeňské duchovní smyčkové
kvarteto • Dudýskova herňička • lázeň-
ské občerstvení • soutěž Lázeňské pra-
meny • projekt Najdi - přečti - předej •
lázeňské lavičky a další...

10.00 - 12.00
/ Městská galerie v domě U Rytířů
**VÝTVARNÁ DÍLNA
S M. DOLEŽALOVOU**
Ilustrátorka a lektorka vám zpřijemní
lázeňský víkend výtvarným worksho-
pem!

10.00 - 16.00 / Touloucovo náměstí
- za kostelem
**FOTOATELIÉR
A KNIHKUPECTVÍ
H.R.G. NA ULICI**
Nechte si udelat obrázek a soutěžte
o nejkrásnější lázeňský klobouk, kos-
tým a lázeňský pári

10.00 - 18.00 / park
u Smetanova domu a dětské hřiště
na Vodních valech
**SMETANOVA
DĚTSKÁ SCÉNA**

Taneční obor ZUS Bedřicha Smetany
(10.00) • Mixix z Proseče roztančí
i vaše dětičky (11.00) • kapela Retro
Voice (12.00, 13.30, 16.00) • Hudeb-
níčci z Dudýskem (13.00) • Divadlo b -
Malá mošská pohádka (15.00) • Pysá-
kový bazének v travě (16.00) • po celý
den kolotoč, rozbíjejte Marjé - kozi faxi
• „Ntujeme“ zábavně interaktivní
úkolky pro malé i velké • cykloturistky
• jízda na unikátních bicyklech • lehát-
ková vyhlídka • balonky • oslí Pískot
• malování na obličej • „Uhavovadlo“
děti • kuličková dráha • Dudýskova
herňička • bohaté lázeňské dětské
menu pro taty a mámy a další atrakce

10.00 - 17.00
/ u sochy Bedřicha Smetany
**PŘIJÍTE POGRATULOVAT
BEDŘICHovi
K NAROZENINÁM!**

Scéna, na které se bude zpívat, hrát
a tančit na oslavu 200. výročí naro-
zení Bedřicha Smetany (12.00 Mo-
nika Byrtusová, 13.00 sbor Duha

z Proseče, 13.30 sbor Láška oprav-
dová, 15.00 - 17.00 program ZUS
Bedřicha Smetany).

10.00 - 17.00
/ u sochy Bedřicha Smetany
KNIŽNÍ HRABÁK
antikvariát pod širým nebem a burza
vinylů

10.00 - 18.00 / Šantovo náměstí
LÁZEŇSKÁ DESIGN ZÓNA
Lázně ducha Litomyšl se spojily se
slavným MINT Marketem! Díky tomu
u nás vznikne design zóna, kterou
nesmíte minout!

10.00 - 19.00 / regionální muzeum
**LÁZEŇSKÁ POHODA
V MUZEU**
sluneční lázně na terasách
hudební doprovod: 11.00 Sbor paní
a dívek, Vlastimil a Lilium, 13.00 Big
band ZUS Litomyšl

10.30 / chrám Nalezení sv. Kříže
DO VŠECH KOUTŮ NÁVRŠÍ
prohlídka revitalizovaných budov
na záměckém návrší a míst, kam tu-
rista nemůže

11.00 a 16.00
/ Jiráskova ul. - u pošty
**SVEZTE SE HISTORICKOU
KAROSOU RTO LUX
Z ROKU 1969**
Díky novému přírůstku muzea ve Vy-
sokém Mýte vás zveme k okružní jízdě
po Litomyšli

13.30 / regionální muzeum
**OTUŽILCI ČESKÁ TŘEBOVÁ
V SUDU U MUZEA**

13.40 / lázeňská kolonáda
**PRŮJEZD AUTO-MOTO
VETERÁNŮ KOLONÁDOU**

14.00 - 19.00
/ před Lidovým domem
PO KALIŠKU S LITOMANKOU
odpoledne s litomyšlskou
dechovkou, soutěž o nejlepší domácí
pálenku. Náhodně překvapení pro ko-
lemjoudci (17.00 - 19.00)

14.00 / Zámecká scéna
na prvním záměckém nádvoří
**SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ
LITOMYŠLSKÉ
LÁZEŇSKÉ SEZÓNY**
a představení celoměstské hry Bedří-
šek a stroj času, zahraje Stanley's
Dixie Street Band, moderuje Václav
Žmolík

14.15 / ze záměckého návrší
PRŮVOD KOLONÁDOU

14.30 / Hlavní lázeňská scéna
na Touloucově náměstí
KRVAVÝ ROMÁN
představení v pátého vydání
ikonické knihy Josefa Váchala, při
příležitosti 100 let od jeho prvního
vydání uvede do života Anna Horá-
ková, Hana Klimešová, Miroslav Brydl
a manželé Švehelkovi.

14.30 - 18.00 / Zámecká scéna
na prvním záměckém nádvoří
TANČÍRNA U HUBATÉ ANKY
• tančí Swing Busters
(taneční lekce v 15, 16 a 17 hodin)
• hrají Mr. Kong & His Swinging
Monkeys
• stylový bar s hubatou
obsluhou, dospělácké soutěže
• Bedřichova 11 a další litomyšlské
pivní speciály přímo před bývalým
pivovarem rodiny Smetanových

15.00 / Hlavní lázeňská scéna
na Touloucově náměstí
BEE BAND
swingová hudba, humor, zábava,
během odpoledne vyhlášení divácké
soutěže elegance auto-moto-vete-
ránů a celoroční soutěže Lázeňské
prameny

16.00 / Knihkupectví Paseka
MALÝ LITERÁRNÍ KVÍZ
Čtení knih s otázkami - úspěšní odpo-
vídající budou odměněni knihou.

17.00 / Hlavní lázeňská scéna
na Touloucově náměstí
**MICHAEL HORÁK
S KAPELOU**
Planičkář a vystudovaný pedagog
tentokrát přijede s celou kapelou!
Těšit se můžete na chytrý humor
a chytavé melodie!

18.00 / Hlavní lázeňská scéna
na Touloucově náměstí
**VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ
SOUTĚŽE**
o nejkrásnější lázeňský klobouk, kos-
tým a lázeňský pár (uzavěrka soutěže
v 16.00)

19.00 / Hlavní lázeňská scéna
na Touloucově náměstí
JAN SMICHATOR & BAND
výjimečný český swingový zpěvák,
moderátor, dramaturg pořadu Klub
Evergreen v projektu „Z Carnegie Hall
až na Lázně ducha!“

20.00 / Music Club Kotelna
**PPU EGON BONDY
TOUR 2024**
koncert k 50. výročí od zahájení na-
hrávání jedné z nejslavnějších desek
československé kultury Egon Bondy's
Happy Hearts Club Banned skupiny
The Plastic People Of The Universe

21.00 / Hlavní lázeňská scéna
na Touloucově náměstí
ATARÉS
Latinsko-americké rytmy nás zaručeně
rotancují a bude-li třeba, tak i zahřejí!

21.00 / chrám Nalezení sv. Kříže
**NOČNÍ KOMENTOVANÁ
PROHLÍDKA CHRÁMU**

22.00 / Music Club Kotelna
LÁZEŇSKÁ AFTERPARTY

NEDĚLE 28. DUBNA

10.00 - 15.00 / záměcký park
SNÍDANĚ V TRÁVĚ
Přijďte na stylový lázeňský brunch -
občerstvení zajištěno, kytaru, deku
a děti s sebou. Rozepívá vás Monika
Byrtusová (11.00). Program pro děti
zajistí tety z Dudýska.

VÍKENDOVÝ PROGRAM

Litomyšlení - dětský program
na záměckém návrší
Bedřich Smetana a Litomyšl.
Posílám Vám pozdrav
- výstava v regionálním muzeu
Expozice Litomyšl
- město kultury a vzdělanosti
v regionálním muzeu
Andělé na návrší - expozice na
emporiích chrámu Nalezení sv. Kříže
Andělská vyhlídka - z mezivěží
chrámu Nalezení sv. Kříže
**Barbora Brůnová: Smetana
& všechno možné komiksový**
- výstava v záměckém pivovaru
100 let od domalování
Portmonea a vydání **Krvavého
románu J. Váchala**
- výstava v Portmoneu
Kapky na kameni - výstava
v Městské galerii v domě U Rytířů
**Muzeum domeček, panenek
a hraček**
Zde mohly být Rychlé šlpy
- Městská hra Nadace Jaroslava
Foglara - putování od místa k místu
s tajenkou
Bedříšek a stroj času - start
celoměstské hry s prvky únikovky

Vstup na pouliční akce je zdarma,
na divadelní představení, vybrané
koncerty, prohlídky a do některých
výstavních prostor je třeba zakoupit
vstupenku. Otevírací doby naleznete
na www.litomyšl.cz

Akci pořádá město Litomyšl ve spo-
lupráci se Smetanovým domem Lito-
myšl, Záměckým návrším, Regionálním muzeem v Litomyšli, Městskou galerií Litomyšl, Městskou knihovnou Litomyšl, Farní charitou Litomyšl a řadou dalších organizací a firem.

Zahájení 13. litomyšlské lázeňské
sezóny se koná pod záštitou
starosty Litomyšle Daniela Brydla,
místostarosty Radomila Kašpara,
hejtmana Pardubického kraje
Martina Netolického a 1. náměstka
hejtmana a senátora Michala Kortyšě.

Změna programu vyhrazena!
Otcové zakladatelé Lázní ducha:
Ladislav Horáček, Miroslav Brydl
a Jaroslav Venc!

Gastroslavnosti 2024

ČTVRTEK 16. KVĚTNA

19.00 / Music Club Kotelna
**ČERMÁK
& STANĚK COMEDY**
Stand-up show

19.30 / Kino Sokol **RECEPT NA ŠTĚSTÍ**

Kulinářská romantická komedie plná chutí, vůní, odhodlání a lásky. Mladé nadějně kuchařce Varii se změní život, když nečekaně objeví knihu zapomenuté legendy ukrajinské kuchyně Olgy Frankové.

PÁTEK 17. KVĚTNA

19.00 / Smetanův dům **BÁRA BASIKOVÁ & BLUE CIMBAL**

Jedna z nejoriginálnějších českých zpěvaček spojí svůj nezaměnitelný hlas s pop-rockovou kapelou, kde kytary nahradí první electro-cimbál.

GASTROFESTIVAL SOBOTA 18. KVĚTNA

Celým dnem na hlavním pódiu provází Martin Karlík, od 10 do 13.30 hodin hraje Cimbálová muzika Pajtáš.

10.00 – 18.00 / Smetanovo náměstí **PŘECHUTNEJTE...**

husí játra, speciality z grilu, míchané drinky, domácí zmrzlinu, bramborové placky na peci, francouzské makronky, sladké a slané palačinky, bramborové spirálky, plněné slovenské pirohy, bubble wafle se zmrzlinou, a další oceněné regionální potraviny

10.00 – 14.00
/ stánek Svíčková OPEN,
Smetanovo náměstí
**SOUTĚŽ
SVÍČKOVÁ OPEN**
O nejlepší svíčkové můžete rozhodnout i vy! Degustační kupón k zakoupení v infostánku od 10.00.

10.00 / Hlavní pódium
na Smetanově náměstí
**SLAVNOSTNÍ
ZAHÁJENÍ**
vystoupení LosHrncos,
společný odchod průvodu
k hrobu M. D. Rettigové
na hřbitov – vařečky
a hrnce s sebou!
Kuchařské klání týmů
odborných škol: Kuřecí prso
na volné téma se smetanou
– soutěž škol představí
Lukáš Ende

10.00 – 15.00
/ Toulovcovo náměstí
**SOUTĚŽ O KOTLÍK
STAROSTY
LITOMYŠLE**
Soutěžící vaří kotlíkové

guláše přímo na náměstí.
O nejlepším guláši
a nejnápaditějším družstvu
můžete rozhodnout i vy!

10.30 / Městský hřbitov
**HOLD U POMNÍKU
M. D. RETTIGOVÉ**

11.00 / Hlavní pódium
na Smetanově náměstí
**NIKOLA NĚMCOVÁ
Z MASTERCHEFA**
připraví skvělou snídani.

12.00 / Hlavní pódium
na Smetanově náměstí
**SVĚTLANA
NÁLEPKOVÁ**
uvaří indické jídlo
Butter chicken

13.00 / Hlavní pódium
na Smetanově náměstí
JOSEF ČERNÝ
Autor knihy Houby
Litomyšlska vaří houbovou
směs na topinky a také
houbový čaj.

14.00 – 16.00
/ Hlavní pódium
na Smetanově náměstí

MORAVIANS

Folkrocková kapela hraje lidové písně v osobitých úpravách, ale i autorské skladby.

14.30 – 15.00
/ Hlavní pódium
na Smetanově náměstí

LUKÁŠ ENDE

Kuchařský olympionik připraví netradiční chlebičky z tradičních surovin. Mistr kuchař z Hradce Králové byl za své kuchařské umění oceněn Křížem svatého Vavřince, což je nejvyšší možné profesní ocenění u nás.

15.00 – 16.00 / Letní scéna
u Smetanova domu

KŘOUPAT ZDRAVĚ – DÁ SE HRAVĚ

pohádku uvede **Michaela Dolinová** a **Martin Sochor**.

16.00 / Hlavní pódium
na Smetanově náměstí

VYHLÁŠENÍ VÍTĚZŮ SOUTĚŽÍ

Svíčková OPEN a O kotlík starosty Litomyšle

16.30 / Hlavní pódium
na Smetanově náměstí

VYHLÁŠENÍ VÍTĚZŮ

kuchařského klání

týmů odborných škol

17.00 – 18.30
/ Hlavní pódium
na Smetanově náměstí

ŠVIHADLO

Kapela je již čtyřicet let vytrvalým zástupcem reggae v Čechách.

19.30 – 22.00
/ Hlavní pódium
na Smetanově náměstí

MACHOS BURRITOS

večerní tancovačka
na Smetanově náměstí

SOUSEDSKÁ NEDĚLE 19. KVĚTNA

12.00 – 14.00
/ Smetanovo náměstí

SOUSEDSKÁ HUSIČKA

Pečené husí stehno s červeným zelím a karlovarským knedlíkem servírované pod nejvyšším stropem na světě. Hraje poberounská hudební skupina **Třehusk**. Poukaz můžete zakoupit od 1. do 18. května v litomyšlském infocentru na Smetanově náměstí.

11.00 – 13.00
SOUTĚŽ O NEJLEPŠÍ BÁBOVKU

Příjem bábovek mezi 11.00 a 12.00 hodinou. Bábovku spolu s receptem přineste do stánku pořadatele na Smetanově náměstí. 13.00 - vyhlášení devíti nejlepších, nejchutnějších a nejhezčích bábovek

19.30 / Kino Sokol
UMĚNÍ JÍST A MILOVAT

Senzuální pocta francouzské gastronomii i zdrženlivá romance ovoněná nejčistší formou lásky obdržela v Cannes cenu za nejlepší režii. Juliette Binoche a Benoît Magimel v melancholickém dobovém snímku nejen o lásce k vaření.

Toulovcovy prázdninové pátky 2024

Toulovcovy prázdninové pátky 2024

Město Litomyšl vás zve na 26. celoprázdninový festival pohádek a koncertů na Toulovcově náměstí

<p>5. července 18.00 Divadlo Pruhované panenky Tři prasátka</p> <p>19.30 Petr Špaček</p>	<p>12. července 18.00 Teátr Pavla Šmída Větrná pohádka</p> <p>19.30 5P Luboše Pospíšila</p>	<p>19. července 18.00 Divadélko Romaneto Pejsek a Kočička jdou do divadla</p> <p>19.30 Muziga</p>
<p>26. července 18.00 Liduščíno divadlo Hádky malého dinosaura</p> <p>19.30 Koňaboj</p>	<p>2. srpna 18.00 Divadlo Kejkle Šípková Růženka</p> <p>19.30 Honza Křížek Akustik Band</p>	<p>9. srpna 18.00 Divadýlko Mrak O ševci Kubovi</p> <p>19.30 Poutníci</p>
<p>16. srpna 18.00 Divadlo Koráb Dlouhý, Široký a Bystrozraký</p> <p>19.30 My3.avi</p>	<p>23. srpna 18.00 Divadlo Pohádka O mlsném ševci</p> <p>19.30 Tomáš Linka a Přímá linka</p>	<p>30. srpna 18.00 Divadlo KK Pohádky pana Pohádky</p> <p>19.30 Isara</p>

Grafika a text: H.B.G. Litomyšl

Děti, přijďte v kostýmu pohádkové postavičky a pomozte nám vykouzlit Litomyšl pohádkovou!

Litomyšl

V případě nepříznivého počasí se akce koná v Music Clubu Kotelna. Aktuální info na FB.

Vstupné je dobrovolné a bude věnováno na konto Pomozte dětem.

STŘEDA

HUDBY VÁM TŘEBA

10. července

Honza Křížek
+ kapela /
Veněband

17. července

Do větru /
Dezabura

24. července

The Kredenc
Revival CCR

31. července

The Night's
Joy

7. srpna

Volnost /
Madam

14. srpna

Evelyn /
Horká krev

21. srpna

Drums
& Guitars

28. srpna

Machos
Burritos

Letní scéna v parku u Smetanova domu Litomyšl
Začátky koncertů v 19.30. Vstup volný

Občerstvení zajišťuje Restaurace Smetanův dům.

V případě nepříznivě počasí se koncert koná v Kotelna - Music Club Litomyšl

DNY OTEVŘENÝCH DVEŘÍ PAMÁTEK V LITOMYŠLI 2024

**PÁTEK
6. ZÁŘÍ**

13.30 – 20.00 / různá místa ve městě
LITOMYŠLSKÉ DVORKY
dvorky města ožívají uměním

16.30 / Radniční dvorek
**ONDŘEJ OLENOČIN:
TICHÉ NÁVŠTĚVY**
výstava - kouzlo makrofotografie
pohledem amatérského fotografa

17.00 – 18.00 /
ateliéry Fakulty restaurování
**11. HOLANDSKO-ČESKÉ
SYMPOZIUM LITOMYŠL**
prohlídka ateliérů

18.00 / Radniční dvorek
**KERAMIKA NA DVORKU:
NAŠE SVĚTY - VERNISÁŽ**
výstava prací kurzu Keramika
pro dospělé na téma ženský svět
hudební doprovod Eva Bednářová
s dcerami
KOUZLO DŘEVA: SVĚT LOUTEK
výstava prací kurzu Rezbářství
pro dospělé

18.00 – 19.00 / Střední škola
zahradnická a technická Litomyšl
**VEČERNÍ KOMENTOVANÁ
PROHLÍDKA**
nejen historických budov

19.00 / chrám Nalezení sv. Kříže
KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
vzácné očištvové kaple*

19.30 – 22.00 / zámecké návrší
**ZÁMECKÝ AREÁL SLAVÍ
ČTVRT STOLETÍ V UNESCO**
koncert kapely Tempus, ohňová show,
art mapping na pivovar

21.00 / chrám Nalezení sv. Kříže
NOČNÍ PROHLÍDKA CHRÁMU*
komentovaná prohlídka
v noční atmosféře

Litomyšl
moderní historické město

**SOBOTA
7. ZÁŘÍ**

8.00 – 20.30 / různá místa ve městě
LITOMYŠLSKÉ DVORKY
dvorky města ožívají uměním

8.30 – 20.00 / Radniční dvorek
**KERAMIKA NA DVORKU:
NAŠE SVĚTY**
výstava prací kurzu Keramika
pro dospělé na téma ženský svět
KOUZLO DŘEVA: SVĚT LOUTEK
výstava prací kurzu Rezbářství
pro dospělé
**ONDŘEJ OLENOČIN:
TICHÉ NÁVŠTĚVY**
výstava - kouzlo makrofotografie
pohledem amatérského fotografa

8.00 – 11.00 / Toulcovovo náměstí
**BLEŠÍ TRHY
A VĚTRÁNÍ ŠATNÍKŮ**
přijďte nakoupit, prodat či darovat

8.30 a 10.00 / VOŠP a SPgŠ Litomyšl
KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
Pedagogické školy

9.00 – 15.00 / Střední škola
zahradnická a technická Litomyšl
**NETRADIČNÍ DEN
OTEVŘENÝCH DVEŘÍ**
pro malé i velké návštěvníky
představení oborů SZA a TŠ Litomyšl,
odpočinková zóna s kavárnou,
program pro děti

9.00 – 16.00 / Gymnázium A. Jiráska
VYHLÍDKA Z VĚŽE GYMNAZIA

10.00 – 12.00 / dvorek domu U Rytířů
SOCHAŘSKÝ WORKSHOP
s Pavlem Mrověcem*
workshop k výstavě Stanislav
Sucharda - Emoce národa

10.00 – 23.00 / zámecký areál
**ZÁMECKÝ AREÁL SLAVÍ
ČTVRT STOLETÍ V UNESCO**
nový cirkus, řemeslný trh, highline,
trickline, tanec po zámecké věži,
koncerty, Velký finále PSO...

10.00 a 13.00 / Střední škola
zahradnická a technická Litomyšl
KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
nejen historických budov školy

10.00, 11.00 a 14.00 / Smetanův dům
**SMETANŮV DŮM,
JAK HO NEZNÁTE**
komentované prohlídky zákulisí

10.30 a 13.00 / začátek u ZŠ Zámecká
**KOSTÝMOVÁ PROCHÁZKA
LITOMYŠLI**
s Jiráskem, Smetanou, Váchalem
a překvapením na závěr

10.00 – 18.00 / Husův sbor
**PROHLÍDKA BUDOVOV SBORU,
VÝSTAVA HISTORICKÝCH
KOČÁRKŮ A DOBOVÉHO
DĚTSKÉHO OBLEČENÍ**

11.00 / Zahrada Augustovy tiskárny
**SIMONA LEWANDOWSKA –
BOŽENA NĚMCOVÁ LIVE!**
výrazná tvář nastupující herecké gene-
race čte dílo i dopisy Boženy Němcové

11.00 / začátek u Mariánského sloupu
KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
města Litomyšle

14.00 / Radniční dvorek
**MÓDNÍ POKLADY
PRVNÍ REPUBLIKY**
módní přehlídka okořeněná špetkou
poezie, sběratelka dobové módy
Marie Pávková představí svoji sbírku
prvorepublikových módních doplňků

20.30 / První zámecké nádvoří
VELKÝ FINÁLE PSO*
film a koncert Police Symphony
Orchestra ve druhém domovském
městě sboru

21.00 / chrám Nalezení sv. Kříže
NOČNÍ PROHLÍDKA CHRÁMU*
komentovaná prohlídka v noční
atmosféře

**NEDELE
8. ZÁŘÍ**

9.00 – 16.00 / Radniční dvorek
**KERAMIKA NA DVORKU:
NAŠE SVĚTY
KOUZLO DŘEVA: SVĚT LOUTEK
ONDŘEJ OLENOČIN:
TICHÉ NÁVŠTĚVY**

9.00 – 18.00 / různá místa ve městě
LITOMYŠLSKÉ DVORKY
dvorky města ožívají uměním

10.30 / Městská obrazárna
KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
Městské obrazárny*

13.00 a 15.00 / kino Sokol Litomyšl
KINO SOKOL, JAK HO NEZNÁTE
komentované prohlídky zákulisí

15.30 / Zámecká kočárovna – coworking
**20 LET V EU: CO ČLENSTVÍ
DALO A VZALO LITOMYŠLI**

19.00 / kino Sokol Litomyšl
KINO NASLEPO*
přijďte a nechte se překvapit

**ZDARMA NEBO
ZA VÝHODNÉ
VSTUPNÉ
MŮŽETE
NAVŠTÍVIT**

GALERIE SOFIA
9.00 – 12.00, 16.00 – 18.00
Příběhy a místa - výstava Luboše
Kafky

KOSTEL POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE
So a Ne 10.00 – 18.00
Mary's Meals - výstava

PIARISTICKÁ KOLEJ
So a Ne 10.00 – 17.00
výstava prací studentů Fakulty
restaurování

ČERVENÁ VĚŽ
So a Ne 10.00 – 17.00
vyhlídka na město

Iart a Zart
druhý nejmenší soukromý veřejně
přístupný park světa a Zenová zahrada

**MUZEUM DOMEČKŮ PANENEK
A HRAČEK V LITOMYŠLI***
Pá – Ne 10.00 – 17.00

ZÁMEK LITOMYŠL*
So a Ne 10.30, 13.30 a 15.00 hodin
mimořádné prohlídky – jak se dělá
zámecká expozice a představení nově
opravených prostor po rekonstrukci

REGIONÁLNÍ MUZEUM*
So a Ne 9.00 – 17.00
(v sobotu snížené vstupné)
• Bedřich Smetana a Litomyšl
• Litomyšl – město kultury
a vzdělanosti
• Dětská herna

PORTMONEUM*
So a Ne 9.00 – 12.00 a 13.00 – 17.00
(v sobotu snížené vstupné)
• Stálá expozice a multimediální
expozice s videomappingem
• Když se i muži červenají

**RODNÝ BYT
BEDŘICHA SMETANY***
So a Ne 9.00 – 12.00 a 13.00 – 17.00
(v sobotu snížené vstupné)
• Nová expozice

**VSTUP ZDARMA
MIMO OZNAČENÝCH ***

Zvou vás město Litomyšl, Smetanův
dům, Regionální muzeum v Litomyšli,
Zámecké návrší, Městská galerie
Litomyšl a další správci památkových
objektů.
Pořádá Sdružení historických sídel
Čech, Moravy a Slezska.
Kostely Povýšení sv. Kříže a Nalezení
sv. Kříže jsou otevřeny pouze
v případě, že se nekoná církevní
obřad. Změna programu vyhrazena.

10. andělské adventní neděle

na zámeckém návrší v Litomyšli 1., 8., 15. a 22. prosince 2024

První andělská neděle 1. prosince

10.00 – 17.00 / RC Model Show
13.00 / Pěvecké sbory Kvítek a Lilium – generálka
14.00 / Impolite
15.00 / Taneční obor ZUŠ B. Smetany
15.00 – 16.00 / O zlaté rybce – Dřevěné divadlo
15.30 / Vernisáž betlémů
16.00 – 16.40 / Lámačské chvály – 1. část koncertu
17.00 – 17.40 / Slavnostní rozsvícení vánočního stromu
18.00 – 18.50 / Lámačské chvály – 2. část koncertu

Druhá andělská neděle 8. prosince

13.00 – 13.30 / Sbor paní a dívek
14.00 – 15.00 / UG Revival / andělské pódium
15.00 – 16.00 / Vánoční Kašpárek – loutkové divadlo
15.30 – 16.30 / Unotrio a hosté
17.00 – 18.00 / Malina Brothers
18.30 / Sváteční slovo

Třetí andělská neděle 15. prosince

10.00 – 18.00 / Předvánoční MINT market
11.00 / Pidihlásek
13.00 – 13.30 / Vlastimil a ženský sbor Proměny
14.00 / Piaristé v Litomyšli – komentovaná prohlídka
14.00 / 15.00 Only Two
15.00 / 16.00 O perníkové chaloupce – divadlo Kozlík
15.30 / 16.30 Monika Byrtusová a band
17.00 / 18.00 Spirituál kvartet
18.30 / Sváteční slovo

Čtvrtá andělská neděle 22. prosince

13.00 – 13.30 / Brass Band ZUŠ Litomyšl
13.00 – 17.00 / Oživená zámecká kuchyně
14.00 – 15.00 / Volnost
15.00 – 16.00 / Vánoční příběh – Dřevěné divadlo
15.30 – 16.30 / HiFive
17.00 – 18.00 / České srdce
18.30 / Sváteční slovo

Štědrý den 24. prosince

13.00 – 15.00 / Odneste si Betlémské světlo.
13.30 – 15.00 / Štědrovečerní koledování s K.Karešovou
24.00 / Tradiční půlnoční mše svatá

Všechny Andělské adventní neděle

9.00 – 17.00 / Zábaviště pro sviště
13.00 – 18.00 / Adventní dílna pro děti a rodiče
10.00 – 14.00 / Vánoční prohlídky interiérů zámku
10.00 – 15.00 / Adventní víkendy s Ozdobou.cz
10.00 – 19.00 / Výstava betlémů
10.00 – 19.00 / Andělská vyhlídka
13.00 – 16.30 / Andělčino putování
13.00 – 18.00 / Andělský fotokoutek
13.00 – 18.00 / Gurmánský trh

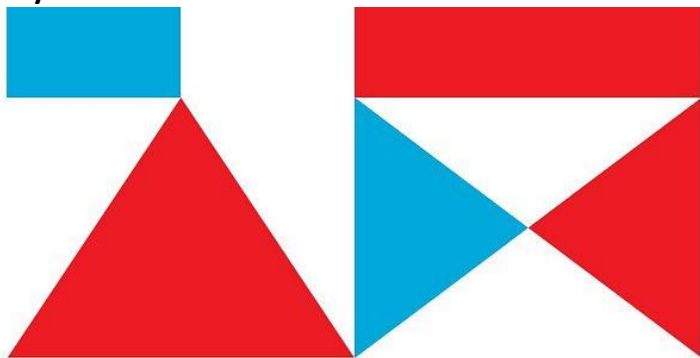
www.andelskalitomysl.cz
#andelskalitomysl
@andelskalitomysl

Změna programu vyhrazena

Pořádají: Město Litomyšl, Zámecké návrší z.ú., Smetanův dům,
Regionální muzeum v Litomyšli, Infocentrum Litomyšl, Betlémáři Litomyšlska,
SZA TŠ Litomyšl, ZUŠ B. Smetany a litomyšlské církve

Litomyšl
moderní historické město

Archimyši 2024

Litomyšl
moderní historické město

Archimyši 2024

OSLAVA SVĚTOVÉHO DNE ARCHITEKTURY

PÁTEK 4. ŘÍJNA

17.00 / park Z. Kopala, konec hlavní cesty
**ZRCADLO WINYHO MAASE
K POCTĚ Z. KOPALA**
slavnostní představení díla

17.30 – 23.00 / park Z. Kopala
**POZOROVÁNÍ DENNÍ
A NOČNÍ OBLOHY**
pouze za příznivého počasí

SOBOTA 5. ŘÍJNA

10.00 – 14.00 / Augustova tiskárna
**PROHLÍDKA
AUGUSTOVY TISKÁRNÝ**
- nových krovů, střechy a schodiště
každou půlhodinu provází Michal Šimek,
rezervace předem není možná

10.30 a 13.30 / Státní zámek Litomyšl
MIMOŘÁDNÉ PROHLÍDKY*
krovu a nejstarších prostor
někdejšího hradu Kostků z Postupic

13.00 / sraz u sochy B. Smetany
**KOMENTOVANÁ
PROJÍŽDKA
PO STAVBÁCH MODERNÍ
ARCHITEKTURY****
městem provází Martina Zuzáňáková,
ředitelka Městské galerie Litomyšl

14.00 – 16.00 / různá místa v Litomyšli
PŘEZŮVKY S SEBOU!

S architektky nespolupracuje v Litomyšli pouze město - zveme vás do běžně nepřístupných interiérů na povídání o tom, jaké výhody či nevýhody má spolupráce s architektky

14.00 / ZŠ Zámecká po rekonstrukci
od sklepa po půdu (90 minut)

15.30 / Bytový komplex Mária
(naproti hotelu Sofia),
provází David Jiříček z Atelieru 4L

16.00 / Výstavní sál zámeckého pivovaru
**VERNISÁŽ VÝSTAVY
STUDENTSKÝCH PRACÍ ČVUT**
projekty zabývající se úpravami okolí
litomyšlského vlakového nádraží,
k vidění do neděle 6. října

17.00 / Kaple zámeckého pivovaru
**NA PIVO NEJEN
S ARCHITEKTY**
aneb povídání s Norou Fridrichovou
nejen o umění moderuje Pavlína Kvapilová.
K pohodovému večeru zahraje
Petra Vymazalová, spojeno s dobrým
jídlem a pitím (první sud Bedříška zdarma)

20.00 / Náměstí Václava Havla
**ART MAPPING
NA ZÁMECKÝ PIVOVAR**

20.30 / chrám Nalezení sv. Kříže
NOČNÍ PROHLÍDKA CHRÁMU*
komentovaná prohlídka v noční atmosféře
se světelnými instalacemi

NEDĚLE 6. ŘÍJNA

10.30 a 13.30 / Státní zámek Litomyšl
MIMOŘÁDNÉ PROHLÍDKY*
krovu a nejstarších prostor někdejšího
hradů Kostků z Postupic

11.00 / chrám Nalezení sv. Kříže
**ARCHITEKTONICKÉ
PROHLÍDKY
ZÁMECKÉHO NÁVRŠÍ***

12.00 / Rodný byt Bedřicha Smetany
**KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA
ZREKONSTRUOVANÉHO
RODNÉHO BYTU B. SMETANY**
provádí René Klímeš,
ředitel Regionálního muzea v Litomyšli

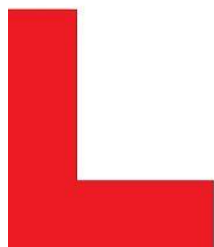
14.00 / vila Klára
DNES NAPOSLED!
komentovaná procházka vilou Klára
s historikem Stanislavem Vosykou

16.00 / sraz u Dvojhvězdy
**PO STOPÁCH ZDEŇKA
KOPALA V LITOMYŠLI**
komentovaná procházka s Janem Šlégrem

19.30 / Kino Sokol
AALTO: ARCHITEKTURA EMOCÍ*
výprava do kreativních procesů slavného Fina,
v jehož díle se prolíná funkcionalismus
s organickým designem inspirovaným
přírodou. 100 min., české titulky

**PO CELÝ VÍKEND
BEDŘÍŠEK A STROJ ČASU**
Městská dobrodružná úniková hra pro rodiny
s dětmi, která vás provede po Litomyšli
novým způsobem

* mimo akce označené hvězdičkami je vstup volný
** doporučujeme rezervaci v IC, v ceně kromě jízdenky také svačina

Oslavy Světového dne architektury v Litomyšli se konají pod záštitou všech pěti porevolučních starostů města Litomyšle: Miroslava Brýdla, Jana Janečka, Michala Koryše, Radomila Kašpara a Daniela Brýdla.

Pořádají: Město Litomyšl, Městská galerie Litomyšl, Regionální muzeum v Litomyšli a Zámecké návrší

Národní festival Smetanova Litomyšl 2024

Nejrozsáhlejší Smetanova Litomyšl v historii

(informace pochází ze závěrečné zprávy festivalu)

Léto 2024 se v Litomyšli neslo ve znamení dosud největšího ročníku Národního festivalu Smetanova Litomyšl. Svou délkou i rozsahem se stal nejrozsáhlejším od založení v roce 1946 a vyvrcholil tak celorepublikové oslavy 200. výročí narození Bedřicha Smetany. Poprvé v historii zazněly v jednom ročníku všechny skladatelovy opery.

Festival zahájila 8. června Česká filharmonie pod taktovkou Jakuba Hruši za účasti prezidenta republiky Petra Pavla. Vrcholem byla slavnostní Libuše v koncertním provedení s Kateřinou Kněžíkovou a Adamem Plachetkou. Další operní tituly nastudovala tři národní divadla z Čech i Slovenska: brněnská opera přivezla Dalibora a Prodanou nevěstu v režii Ondřeje Havelky, pražský soubor uvedl Tajemství, bratislavská opera Hubičku a ostravský soubor Dvě vdovy, Branibory v Čechách a Čertovu stěnu.

Vedle oper zazněla Smetanova orchestrální díla, včetně Mé vlasti, kterou provedla Česká filharmonie pod vedením Tomáše Netopila, a premiérově i v úpravě pro dechový soubor PhilHarmonia Octet. Festivalový program obohatila díla Michny z Otradovic, Jiřího Antonína Bendy či Jana Dismase Zelenky, stejně jako melodram Medea v podání Zuzany Stivínové či opera Vesnický trh v prostředí zámku Nové Hrady.

Festival nesl podtitul *Naše vlast* a tematicky zdůraznil historické a duchovní kořeny české hudby. Speciální koncert *Naše vlast – Česká píseň* spojil Smetanu s Dvořákem, Janáčkem, Martinů a současnou skladatelkou Sylvií Bodorovou. Bohatý doprovodný program nabídly Festivalové zahrady, Smetanova poetická Litomyšl a Smetanova výtvarná Litomyšl, v jejímž rámci se uskutečnila také výstava Na smetanovské vlně: Voda v životě a díle Jana a Bedřicha Smetanových.

Litomyšl v červnu opět ožila výstavami, koncerty a slavnostní atmosférou. Celkem proběhlo 51 představení s více než 31 tisíci posluchači a téměř sto doprovodných programů v zahradách, které přilákaly obdobný počet diváků. Na hlavních scénách vystoupilo přes 2500 účinkujících. Festival završila děkonná mše v piaristickém chrámu Nalezení sv. Kříže celebrotaná Tomášem Halíkem a závěrečné provedení Mé vlasti.

Rok 2024 se tak nesmazatelně zapsal do historie města. Smetanova Litomyšl byla ústředním místem oslav skladatelova jubilea a dokázala, že její odkaz má sílu spojovat generace i národy.

Informace o průběhu 65. ročníku Smetanovy Litomyšle¹⁶

66. ročník Národního festivalu Smetanova Litomyšl v číslech

- 30 dnů od 7. června do 7. července 2024
- 50 pořadů hlavního programu + 1 veřejná zkouška
- 29 408 návštěvníků hlavního programu
- 90,1 % návštěvnost
- 168 doprovodných akcí pro více než 35 tisíc návštěvníků

¹⁶ Informace kronikáři laskavě poskytla Smetanova Litomyšl.

Pořadatelé

Festival pořádal Pardubický kraj, Město Litomyšl a výkonný pořadatel Smetanova Litomyšl, o.p.s., za finanční podpory Ministerstva kultury, ve spolupráci se Zámeckým návrším, z.s.

Záštita

66. ročník Smetanovy Litomyšle se konal pod záštitou prezidenta České republiky Petra Pavla, předsedy Senátu Parlamentu České republiky Miloše Vystrčila, předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Markéty Adamové Pekarové, premiéra Petra Fialy, ministra kultury Martina Baxy, hejtmána Pardubického kraje Martina Netolického a starosty Litomyšle Daniela Brýdla.

Dramaturgie a průběh

Zahajovací koncert 66. ročníku Národního festivalu Smetanova Litomyšl se za přítomnosti nejvyšších ústavních činitelů včetně prezidenta republiky Petra Pavla uskutečnil 8. června po slavnostním setkání zrekonstruovaného rodného bytu Bedřicha Smetany. Česká filharmonie pod vedením Jakuba Hrůši přinesla reprezentativní výběr ze Smetanových děl. Průvodcem koncertu i životem litomyšlského rodáka byl David Mareček. Koncert, jehož generální zkoušku o den dříve navštívili obyvatelů Litomyšle a vytvořili zcela neopakovatelnou atmosféru, živě přenášela Česká televize na programu ČT art, sledovat ho bylo možné i ve Festivalových zahradách. Prostřednictvím mezinárodních televizí Mezzo a Medici TV se Zahajovací koncert Smetanova Litomyšle poprvé dostal v přímém přenosu do osmdesáti zemí světa. Štáb televize Mezzo navíc v Litomyšli natočil o Bedřichu Smetanovi s Michalem Medkem, Markem Šulcem, Davidem Marečkem a Jakubem Hrůšou o festivalu několik doprovodných pořadů.

Hlavním a nejslavnostnějším bodem připomínky dvoustého výročí narození zakladatele české národní hudby na festivalu Smetanova Litomyšl byla Libuše ve vzorové interpretaci České filharmonie pod taktovkou Jakuba Hrůši. Titulní role se zhostila Kateřina Kněžíková, Přemyslem byl Adam Plachetka. Libuše v koncertním provedení zaznamenala mimořádný ohlas, publikum však ocenila i další Smetanovy opery. Dalibora inscenovala Janáčková opera Národního divadla Brno v koprodukcí s Velšskou národní operou pod taktovkou dirigenta Tomáše Hanuse a za vedení světoznámého britského režiséra Davida Pountneye. Stejně jako premiérové provedení v Brně slavila velký úspěch i představení v Litomyšli. Brněnský soubor přivezl i pro festival speciálně upravenou inscenaci Prodané nevěsty v režii Ondřeje Havelky, jenž stál i za novou inscenací předposlední Smetanovy opery Tajemství. Tu uvedl operní soubor pražského Národního divadla v Litomyšli jen několik týdnů po premiéře. Ani v jednom případě nevadilo, že Festivalová hala nedisponovala oponou, která hrála v obou inscenacích důležitou úlohu. Ondřej Havelka vtipně vysvětlil, jaký byl jeho režijní záměr. Nové nastudování Hubičky předvedla Opera Slovenského národního divadla, která tímto titulem zahájila svou činnost v roce 1920. Dvě vdovy, Braniboři v Čechách Čertova stěna zazněly v tradičním podání Národního divadla moravskoslezského. Vedle kompletu osmi Smetanových oper uvedla Smetanova Litomyšl ještě dvě nové adaptace. Po brněnské premiéře a sérii představení v Divadla S+H i do Litomyšle zavítali Spejbl, Hurvínek a Mánička ve společnosti Žeryka s představením Hurvínek prodává nevěstu. Upravenou Prodanou nevěstu nadšení přijali malí i větší diváci na obou představeních. Jedinou inscenací, která měla premiéru přímo na Smetanové Litomyšli byla odvážná anglická adaptace Dvou vdov. Vznikla ve spolupráci

s Birmingham Opera Company. Na nastudování se podíleli česko-britská dirigentka Lada Valešová, britští sólisté, Škampovo kvarteto a klavírista Filip Martinka, kteří nahradili celý orchestr. Připojila se k nim desítka amatérských dobrovolníků z Litomyšle a okolí. Režie se ujal Lorenzo Ponte se scénografkou Alicí Benazzi, Kostýmní výtvarnicí Giulii Rossenou, choreografkou Livií Bartolucci a světelným designérem Emanuele Agliatim. Inscenace komorní verze Dvou vdov, jež se odehrávala v domově pro seniory, byla realizací koncepce, s ním italský tým získal Evropskou cenu za operní režii. O inscenaci v Zámecké jízdárně byl takový zájem, že muselo být přidáno ještě jedno představení. Ohlasy byly bouřlivé. Inscenátoři naznačili jednu z cest, po níž by se adaptace Smetanových oper mohly ubírat, aby byly přístupné i pro diváky v 21. století. Představení zároveň potvrdila sílu i aktuálnost hudby Bedřicha Smetany, která dokázala oslovit i ve velmi komorním obsazení.

Na 66. ročníku festivalu zazněly i opery z per jiných autorů. Soubor opery Národního divadla pod vedením Roberta Jindry provedl Její Pastorkyňu v nastudování Jiřího Nekvasila. Starší inscenace z roku 2005, však byla ozdobena hvězdným obsazením. V titulní roli vystoupila Alžběta Poláčková, Lacem byl Pavel Černoch a Števou Pavel Bršlík, jenž na festivalu vystoupil poprvé, stejně jako švýcarská pěvkyně Claude Eichenberger v roli Kostelničky. Její pastorkyně byla uvedena u příležitosti 120. výročí od brněnské premiéry a 170. výročí od narození Leoše Janáčka. To od plzeňské premiéry opery Quo vadis žijící jubilatky Roku české hudby Sylvie Bodorové uplynuly teprve dva roky. Dílo Sylvie Bodorové o zrodu křesťanství a šíleném císaři Neronovi, jehož libreto napsala podle Henryka Sienkiewicze, Tacita i Petronia, posluchače zaujalo výborně srozumitelnou hudební mluvou i sdělným příběhem. Na zámku Nové Hrady u Litomyšle pětkrát zazněla opera Vesnický trh Jiřího Antonína Bendy z roku 1775. Inscenování se ujal soubor Musica Florea s dirigentem Markem Štrynclem a režisérkou Magdalenou Švecovou. Od stejného autora zazněl i melodram Medea v podání Tomáše Netopila, Czech Ensemble Baroque a Zuzany Stivínové. Součástí tohoto koncertu ve Smetanově domě byla i zřídka uváděná Symfonie g moll s fugou holešovického rodáka Františka Xavera Richtera. Ze starší české hudby Smetanova Litomyšl přinesla v piaristickém chrámu Nalezení sv. Kříže Loutnu českou Adama Michny z Otradovic v podání Gabriely Eibenové, Daniley Čermánkové a Ensemble Inégal. Collegium 1704 pod vedením Václava Lukse uvedlo sklady Jana Dismase Zelenky a Georga Friedricha Händela. Světoznámé belgické vokální uskupení Huelgas Ensemble přednesl mimo jiné Polifilův sen a Duo KCHUN Stabat Mater Marca Rosana. V piaristickém chrámu zazněli i kompletní provedení Sonát a partit pro sólové housle Johanna Sebastiana Bacha v jedinečném podání Josefe Špačka. Kompletní druhý díl Bachova Dobře temperovaného klavírů pak ve Smetanově domě zahrál Marek Kozák. Jediným koncertem v kapitulním chrámu Povýšení sv. Kříže bylo společné vystoupení varhaníka Pavla Svobody a souboru žesťových nástrojů Czech Brass.

Preludiem 66. ročníku Smetanovy Litomyšle bylo vystoupení Smetanova tria, které bylo založeno v roce 1934. V Zámecké jízdárně předneslo skladby jubilatů Roku české hudby Josefa Suka, Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany. Díla stejných tří skladatelů si vybral i Pavel Haas Quartet, jehož vystoupení bylo dechberoucí. PhilHarmonia Octet ve světové premiéře provedl na objednávku Smetanovy Litomyšle Mou vlast v úpravě pro dechové okteto, třetí lesní roh, harfu, violoncello a kontrabas. Z vystoupení byl pořízen zvukový záznam pro vydání na hudebních nosičích. Wihanovo kvarteto vedle Haydnova Císařského kvartetu, obsahujícího tóny rakouské hymny zakomponované do Smetanovy Triumfální symfonie, a Dvořákova Amerického kvintetu s Janem Mráčkem v premiéře provedl Variace na Hlaváčkovu téma Jana Jiráka. Verse Karla Hlaváčka pro melodram vybral Vojtěch Stříteský a procítěně, ale bez

patosu přednesl Jan Šťastný. V zámecké jízdárně společně vystoupili i dva jazzmani - Rudy Linka a Bobo Stenson a uskutečnil se tam také koncert MenART 2024 pro Smetanovu Litomyšl, na němž vystoupili nejlepší absolventi ze tříd Jana Fisera, Michaely Fukačové, Ivo Kahánka, Karla Kosárka, Jana Ostrého, Pavla Steidla a Irvina Vernyše. Klavírnímu dílu zakladatele české národní hudby byl věnován koncert 4 klavíry Bedřicha Smetany ve Smetanově domě, kde Ivo Kahánek, Martin Kasík, Igor Ardašev, Renáta Lichnovská, Nora Lubbadová, Klára Gibišová, Denis Stefanov a Jan Schulmeister přednesli Smetanovy skladby pro dva až čtyři klavíry na osm nebo šestnáct rukou.

Zvláštní postavení v dramaturgii 66. ročníku Smetanovy Litomyšle měly speciálně komponované koncerty. Vedle Zahajovacího koncertu to byl pořad To pivečko je věru nebeský dar, složený ze skladeb věnovaných našemu národnímu nápoji. Název mu dal slavný sbor z Prodané nevěsty a pivo se pilo i na jevišti. Bedřich Smetana nechyběl ani ve čtvrté a poslední části unikátního projektu Sólo pro 100 smyčců, v němž umělecké síly pod taktovkou dirigenta Leoše Svárovského spojily smyčcové sekce Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, Moravské filharmonie Olomouc a Komorní filharmonie Pardubice. Na jiném koncertu zazněla Smetanova Triumfální symfonie, napsaná u příležitosti sňatku rakouského císaře Františka Josefa I. s Alžbětou Bavorskou. Spolu s touto málo prováděnou symfonií uvedl Symfonický orchestr Českého rozhlasu pod vedením Roberta Jindry také Te Deum Antona Brucknera, jenž se narodil v roce 1824 stejně jako Bedřich Smetana a jehož výročí je oslavováno po celém Rakousku, nejen v rodném Linci.

Koncert na přání v komponovaném programu připomněl, že Rok české hudby nemusí být ani zdaleka jen oslavou „klasiků“, ale také skladatelů, textařů a interpretů populární hudby, jejichž jubilea spadají do roku 2024. Koncert s podtitulem Století české písničky byl zopakován dvakrát a zazněly na něm hity Jiřího Šlitra, Karla Kryla, Karla Gotta, Petra Hapky, Zdeňka Rytíře i Michaela Kocába. Doprovodu sólistů se ujala ostravská Janáčkova filharmonie pod taktovkou Jana Kučery. Z Ostravy také přijelo muzikálové představení Jonáš a tingl-tangl, které ukázalo sílu fenoménu divadla Semafor i to, že písně Jiřího Suchého a Jiřího Šlitra dávno zlidověly.

Mimořádnou událostí Smetanovy Litomyšle bylo vystoupení tenoristy Freddieho De Tommaso a sopranistky Iulie Marie Dan. Jednalo se o jejich exkluzivní debut v České republice. Na programu byly zejména árie z italských oper, ale zazněl i Bedřich Smetana. Zpěv Rusalky k Měsíčku, který Iulia Maria Dan přednesla ve vzorné češtině, vyvolal velké ovace.

Smetanova Litomyšl si pro svůj slavnostní ročník dala podtitul Naše vlast. Hlásila se tím nejen ke Smetanovu cyklu Má vlast, obecně k Roku české hudby, ale také k naší zemi a k jejím kořenům, legendám i k národním a zdravě vlasteneckým tradicím. Programové zacílení bylo snad nejmarkantněji zakódováno v koncertu pod názvem Naše vlast – Česká píseň. V podání vynikajících sólistů Aleše Brisceina a Svatopluka Sema, Českého filharmonického sboru Brno a Filharmonie Brno pod taktovkou Jakuba Kleckera zazněly kompozice Suita rustica Vítězslavy Kaprálové, Hospodine, pomiluj ny z Dvořákovy Svaté Ludmily, Janáčkovo Věčné evangelium, Smetanova Česká píseň, čtvrtá věta Českého poutníka Sylvie Bodorové a finále České rapsodie Bohuslava Martinů.

Smetanovo symfonické evangelium Má vlast v podání České filharmonie a dirigenta Tomáše Netopila bylo důstojným zakončením 66. ročníku Národního festivalu Smetanova Litomyšl i oslav dvoustého výročí narození Bedřicha Smetany, kterému byl vzdán v průběhu festivalu hold i u pomníku od Josefa Štursy na hlavním litomyšlském náměstí. Měsíční program Smetanovy Litomyšle orámovaly dvě bohoslužby v piaristickém chrámu Nalezení sv. Kříže, obě přenášené televizí Noe. Mši svatou k 680. výročí založení litomyšlského biskupství, při níž

zazněla Mozartova Korunovační mše, celebroidal arcibiskup pražský a primas český Jan Graubner a děkovnou bohoslužbu na samý závěr festivalu už tradičně Tomáš Halík s velmi silným kázáním o smyslu modlitby. Tuto bohoslužbu doprovodila Korunovační mše Václava Jana Tomáška, kterou Tomáš Halík označil za klenot české barokní hudby, jenž dosud neslyšel. Tím upozornil i na jeden z významných prvků dramaturgie 66. ročníku, jímž byla cílená snaha neuzavírat program v šabloně prověřených a opakovaně frekventovaných děl, ale právě v jubilejním roce prezentovat i skladby a formy, s nimiž se posluchači setkávají zřídka, ba doslova raritně.

66. ročník Národního festivalu Smetanova Litomyšl se uskutečnil v plném plánovaném rozsahu, s výjimkou recitálu klavíristy Francesca Piemontesiho, který se nepodařilo uskutečnit z důvodu kolize termínů. Recitál byl nahrazen přidáním představením mimořádného projektu Dvě vdovy – nový pohled, u něhož zájem zejména odborné veřejnosti předčil kapacitní možnosti. Vysoká návštěvnost a množství příznivých ohlasů prokazují, že festival splnil plánovaný záměr a cíl, uspokojil návštěvníky v širokém spektru zájmovém, věkovém a sociálním. Díky televizním a rozhlasovým přenosům pak představil především tvorbu Bedřicha Smetany i velkému množství posluchačů včetně zahraničních, kteří festival nemohli osobně navštívit. Odborné recenze pak vyzdvihují přínos pro obor, zejména novým uchopením díla Bedřicha Smetany a jeho komplexní prezentací.

Doprovodný program

Ouvertury

16 lektorských úvodů s účinkujícími, muzikology a účinkujícími (cca 1600 návštěvníků)

Festivalové zahrady

99 produkcí

3× projekce – přímý přenos pořadů Smetanovy Litomyšle a 1× živé vysílání ČRo Pardubice

9× talk show

16× dílna

2× divadelní představení

60× koncertních vystoupení

7× taneční vystoupení

1× videomapping Bedřich Smetana – Symfonie života

29 681 návštěvníků

1 432 účinkujících

46× studentských souborů

49× profesionálních souborů

Smetanova poetická Litomyšl

34 akcí a vystoupení

4× poetické intervence do veřejného prostoru

8× slam poetry

6× čtení poezie ve Festivalových zahradách

4× autorský večer

7× workshop – výstava Texty, partitury, záznamy

Výstava Nejkrásnější dětské knihy

Poeziomat

Poetická knihovna
Dětský koutek

Smetanova výtvarná Litomyšl

19 výstav a plenérů

Mediální kampaň, televizní a rozhlasové vysílání

Zahajovací koncert jako každoročně vysílala Česká televize v přímém přenosu na ČT art, tentokrát se však na přípravě a na výrobě podílela i norská televizní společnost, a sledovat ho bylo možné prostřednictvím mezinárodních televizí Mezzo a Medici TV v osmdesáti zemích světa. Proběhla proto i nepřehlédnutelná upoutávková kampaň v zahraničí, která zvýšila povědomí o konání festivalu a oslavách výročí B. Smetany.

Štáb televize Mezzo navíc v Litomyšli pro své vysílání natočil několik dokumentů – o festivalu, o Jakubovi Hrušovi a o Bedřichu Smetanovi. Průměrná sledovanost přenosu zahajovacího koncertu byla 45 000 diváků (0,5 %), v kategorii 15+, při podílu na publiku 1,59 %. Obě festivalové mše přenášela v přímém přenosu TV NOE. Festival se objevoval v televizním zpravodajství, v pořadu Události v kultuře a ve vysílání Dobrého rána.

Česká televize, generální mediální partner, odvysílala 45× reklamní spot se zásahem GRP 24,9 %, Reach 15,11 %, spot vidělo 1.248.959 diváků.)

Hlavní mediální partner Český rozhlas v přímém přenosu vysílal koncerty Collegium 1704 – Gloria Patri z piaristického kostela a Smetanova triumfální & Bruckner Te Deum z Festivalové haly. Uspořádal také svůj den ve Festivalových zahradách, během něj proběhlo živé hodinové vysílání na stanici ČRo Pardubice. Český rozhlas odvysílal nekomerční spot Smetanovy Litomyšle s časovou stopáží 28 sec. v období od 18. 5. do 12. 6. 110× na stanicích ČRo Radiožurnál, ČRo Dvojka, ČRo Vltava, ČRo Plus, ČRo Pardubice.

Koncert souboru PhilHarmonia Octet s provedením premiéry festivalem objednané úpravy Mé vlasti pro dechové okteto byl zaznamenán pro vydání na zvukovém nosiči.

Oficiální mediální partneři Deník N, RESPEKT a Forbes poskytli prostor pro plošnou inzerci a PR články. Zpravodajství z festivalu se však objevovalo na stránkách téměř všech zpravodajských novin a v mnoha časopisech. Mediální spolupráce pokračovala s odborným časopisem Harmonie a portálem KlasikaPlus.

Každodenní bylo zpravodajství na sociálních sítích, včetně video sestřihů z pořadů a doprovodných akcí.

Vizuál

Pro 66. ročník byl vytvořen litomyšlským studiem wwworks vizuál, vycházející z tématu Naše vlast. Ve výseku vinovek, připomínajících zvlněnou českou krajinu, se objevovaly motivy litomyšlské výtvarnice Veroniky Bílkové. Její obrazy, vytvořené pro knihu o Bedřichu Smetanovi, doprovázely celý ročník festivalu.

Objevily se v propagační kampani, na suvenýrech a na výzdobě Festivalové haly.

Vydané tiskoviny

Plný program 66. ročníku byl vydán v nákladu 23.000 ks v únoru, v květnu se pak přidala brožura s programem Festivalových zahrad v nákladu 12.000 ks. Trojici programových brožur před začátkem festivalu doplnila Smetanova poetická Litomyšl v nákladu 5.000 ks a Smetanova výtvarná Litomyšl.

V nákladu 2.000 výtisků byl vydán obsáhlý reprezentační katalog. V průběhu festivalu vyšlo 6 čísel Festivalových novin v celkovém nákladu 22.500 ks, které byly zdarma k dispozici nejen přímým návštěvníkům festivalu, ale též občanům a návštěvníkům města. Ke každému pořadu byl k dispozici obsáhlý program (celkem vydáno 6.859 ks), autory byli renomovaní hudební publicisté.

Návštěvnost festivalu

Celkový počet míst na pořady se vstupným: 31.088. Celkový počet obsazených míst na pořadech se vstupným: 28.008 Celková návštěvnost tak činila 90,1 %. Z vydaných vstupenek bylo 23.486 (84 %) prodaných a 4.522 (16 %) poskytnutých bezplatně hostům, pořadatelům a novinářům. Celková tržba ze vstupného činila 20.628.116 Kč.

Plná kapacita 700 míst piaristického kostela byla obsazena při uvedení Missa Solemnis Václava Jana Tomáška bez vstupného, asi 500 diváků se zúčastnilo Zahajovacího ceremoniálu před Rodným bytem Bedřicha Smetany a asi 200 diváků přihlíželo holdu u jeho pomníku. Celkem tak hlavní program shlédlo 29.408 návštěvníků. Doprovodný program s bezplatným vstupem navštívilo více než 35 tisíc diváků.

Financování festivalu

Celkové náklady na uspořádání 66. ročníku dosáhly částky 86 mil. Kč. Na pokrytí byly použity dotace:

Ministerstvo kultury ČR – 28.500.000 Kč

Pardubický kraj – 3.500.000 Kč

Město Litomyšl – 3.600.000 Kč

Částkou 100.000 Kč přispěl Ochranný svaz autorský.

Mecenáši – soukromé osoby – podpořili festival celkovou částkou 3.105.106 Kč, sponzoři darovali celkem 13.859.005 Kč. Výnos ze vstupného činil 20.628.116 Kč.

Zbytek nákladů byl dofinancován z vedlejší činnosti společnosti – poskytování plnění reklamním partnerům, provozu ubytování a dalších komerčních aktivit.

Dopravní omezení při Smetanově Litomyšli

Smetanova Litomyšl patří k největším událostem roku a s jejím 66. ročníkem přišla také nutná dopravní omezení. Hlavní scéna byla opět ve Festivalové hale na zimním stadionu, což si vyžádalo uzavření průjezdu kolem hřbitova a plovárny při večerních pořadech. V těchto časech zde také platil zákaz stání a ulice Prokešova sloužila jako parkoviště pro návštěvníky s rezervovaným místem. Další parkovací plochy byly vyhrazeny například před společností Savos.

Pro bezpečnost byli cyklisté vyzváni, aby v areálu sesedli z kola, a část parkoviště u plovárny byla omezena kvůli festivalovému stanu. Ulice U Plovárny musela zůstat volná pro průjezd kamionů s technikou.

Uzavírky se dotkly také Zámecké ulice a Jiráskovy ulice při koncertech v zámecké jízdárně a piaristickém kostele. Objízdná trasa byla vedena tradičně Lidickou ulicí a ulicí P. Bezruče.

Po celou dobu festivalu byla vyhrazena parkovací místa před piaristickou kolejí na náměstí Václava Havla. Zároveň byl umožněn vjezd rezidentům, vozidlům IZS a v některých případech také svatebčanům.

smetanova litomyšl

8. 6. / So / 15.00 / Zámecká jízdárna
PRELUDIUM – SMETANOVŮ TRIO
Suk • Dvořák • Smetana
Legendární komorní soubor otevírá Smetanovu Litomyšl 2024.

8. 6. / So / 17.00 / I. zámecké nádvoří
ZAHAJOVACÍ CEREMONIÁL
Slavnostní setkání u rodného bytu Bedřicha Smetany.

8. 6. / So / 19.30 / Festivalová hala
SLAVNOSTNÍ ZAHAJOVACÍ KONCERT SMETANA200
Reprezentativní průřez dílem Bedřicha Smetany. Jan Mráček, Ivo Kahánek, Cirk La Putyka, Česká filharmonie, Jakub Hrůša

9. 6. / Ne / 14.00 / Piaristický chrám
JUBILEJNÍ KORUNOVAČNÍ MŠE
Mozart • Händel • Dvořák
Celebruje by Mons. Jan Graubner. R. Kružiková, M. Jägerová, O. Koplík, J. Sulženko, Akademický sbor Žerotín, Komorní filharmonie Pardubice, Robert Kružík

9. 6. / Ne / 19.30 / Festivalová hala
TO PIVEČKO JE NEBESKÝ DAR!
Sláva pivu v opeře, v oratoriu i ve filmové hudbě. J. Lábus, K. Kněžíková, D. Matoušek, B. Prýgl, Mužský pěvecký sbor „Sládek Smetana“, Symfonický orchestr FOK, Jan Kučera

10. 6. / Po / 18.30 / Piaristický chrám
ŠPAČEK HRAJE BACHA
Kompletní provedení Sonát a partit pro sólové housle Johanna Sebastiana Bacha BWV 1001-1006. Josef Špaček

12. 6. / St / 20.00 / Zámecká jízdárna
JAZZOVÁ JÍZDA V JÍZDÁRNĚ
Setkání dvou uznávaných jazzových legend. Rudy Linka & Bobo Stenson

13. 6. / Čt / 21.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: DVĚ VDOVY
Komická opera o dvou jednáních. Sólisté a soubor opery NDM, Rocc, Marek Šedivý

14. 6. / Pá / 21.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: BRANIBOŘI V ČECHÁCH
Historická zpěvohra o třech jednáních. Sólisté a soubor opery NDM, Jiří Nekvasil, Jakub Klecker

15. 6. / So / 17.00 / Zámecká jízdárna
16. 6. / Ne / 14.00 / Zámecká jízdárna
PHILHARMONIA OCTET – MÁ VLAST
Premiéra cyklu symfonických básní v úpravě pro dechové okteto a hosty.

15. 6. / So / 21.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: ČERTOVA STĚNA
Komicko-romantická opera o třech dějstvích. Soubor opery NDM, Jiří Nekvasil, Marek Šedivý

16. 6. / Ne / 18.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: LIBUŠE
Koncertní provedení opery. K. Kněžíková, A. Plachetka, A. Poláčková, V. Krejčí Housková, M. Bárta, R. Samek, J. Brückler, J. Štěáva, Pražský filharmonický sbor, Česká filharmonie, Jakub Hrůša

17. 6. / Po / 19.00 / Smetanův dům
JOHANN SEBASTIAN BACH: DOBRĚ TEMPEROVANÝ KLAVÍR II.
Kompletní provedení druhého dílu cyklu preludií a fug pro sólový klavír BWV 870-893. Marek Kozák

18. – 22. 6. / Út – So / 20.00 / Zámek Nové Hrady u Litomyšle
VEČER NA ZÁMKU V NOVÝCH HRADECH
Jiří Antonín Benda: Vesnický trh
Komická opera ve formě singspielu. Collegium Floreum, Musica Florea, Magdaléna Švecová, Marek Štryncl

18. 6. / Út / 20.30 / Festivalová hala
SYLVIE BODOROVÁ: QUO VADIS
Historická opera o zrodu křesťanství. Sólisté a Operní soubor Divadla Josefa Kajetána Tyla Plzeň, Martin Otava, Jiří Petrdlík

19. 6. / St / 19.30 / Smetanův dům
JIRÍ ANTONÍN BENDA: MEDEA
Bendův zásadní melodram z roku 1775. Zuzana Stivínová, Radúz Mácha, Aneta Kaluža Klimešová, Czech Ensemble Baroque, Tomáš Netopil

20. 6. / Čt / 19.30 / Zámecká jízdárna
BEDŘICH SMETANA: DVĚ VDOVY – NOVÝ POHLED
Komorní verze opery v podání vítězů mezinárodní soutěže mladých umělců. Škampovo kvarteto, Lorenzo Ponte
Ve spolupráci s Birmingham Opera Company

21. 6. / Pá / 17.00 / Zámecká jízdárna
PAVEL HAAS QUARTET
Josef Suk: Meditace op. 35
Bedřich Smetana: „Z mého života“
Antonín Dvořák: Smyčkový kvartet č. 11 C dur op. 61

21. 6. / Pá / 21.00 / Festivalová hala
LEOŠ JANÁČEK: JEJÍ PASTORKYŇA
Operní drama na skladatelovo libreto. Opera Národního divadla, Jiří Nekvasil, Robert Jindra

22. 6. / So / 15.30 / Smetanovo náměstí
HOLD U POMNÍKU BEDŘICHA SMETANY
Sbor Opery a členové Orchestru Národního divadla, Jan Chaloupecký

22. 6. / So / 17.00 / Smetanův dům
JIRÍ SUCHÝ & JIRÍ ŠLITR: JONÁŠ A TINGL-TANGL
Představení souboru Muzikálu NDM Ostrava. Tomáš Savka, Jakub Židek aj.

22. 6. / So / 21.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: TAJEMSTVÍ
Komická opera o třech dějstvích.
A. Plachetka, Z. Plech, J. Sibera,
A. Briscein, P. Švingr, Opera Národního
divadla, Ondřej Havelka, Jan Chaloupecký

23. 6. / Ne / 15.00 / Piaristický chrám
MICHNOVA LOUTNA ČESKÁ
Cyklus písní s instrumentálním dopro-
vodem vydaným v Praze roku 1653.
Gabriela Eibenová & Daniela Čermáková,
Ensemble Inégal, Adam Viktora

23. 6. / Ne / 19.30 / Festivalová hala
SMETANOVA TRIUMFÁLNÍ
& BRUCKNER TE DEUM
O. Bezsmertna, Š. Pučálková, P. Černoch,
G. Groissböck, Český filharmonický sbor
Brno, Symfonický orchestr
Českého rozhlasu, Robert Jindra

24. 6. / Po / 20.00 / Piaristický chrám
HUELGAS ENSEMBLE –
POLIFILŮV SEN
V programu zazní mj.: Luca Marenzio,
Jacobus Gallus, Cipriano De Rore,
Pierre Sandrin, Nicolas Craen, Filip de
Monte, Max Reger, Willem Ceuleers.

25. 6. / Út / 19.00 / Festivalová hala
SÓLO PRO 100 SMYČCŮ IV. – FINÁLE
Závěrečný díl výjimečné koncertní
tetralogie. Smyčcové sekce: Filharmonie
Bohuslava Martinů Zlín, Moravská
filharmonie Olomouc, Komorní
filharmonie Pardubice, Leoš Svárovský

26. 6. / St / 21.00 / Piaristický chrám
MARCO ROSANO: STABAT MATER
pro tenor, baryton a violoncello
Duo KCHUN - Martin Prokeš & Marek
Šulc, Eduard Šístek - violoncello

27. 6. / Čt / 15.00 a 18.00
/ Smetanův dům
HURVÍNEK PRODÁVÁ NEVĚSTU
Rodinný pořad uvádějící zejména děti
do světa opery. Janáčkova opera
ND Brno, Hana Mikolášková,
Ondřej Olos

28. 6. / Pá / 16.00 / Zámecká jízdárna
MenART 2024
PRO SMETANOVU LITOMYŠL
6. ročník stipendijního programu
vyvrcholí opět na Smetanově Litomyšli.

28. 6. / Pá / 21.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: DALIBOR
Drama o touze po pomstě, milostné
vášni i politických intrikách.
Koprodukce s Welsh National Opera.
Janáčkova opera ND Brno,
David Pountney, Tomáš Hanus

29. 6. / So / 15.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA:
PRODANÁ NEVĚSTA
Komická opera v úpravě pro rodiče
s dětmi. Janáčkova opera ND Brno,
Ondřej Havelka, Jakub Klecker

29. 6. / So / 21.00 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA:
PRODANÁ NEVĚSTA
Komická opera o třech dějstvích.
Janáčkova opera ND Brno,
Ondřej Havelka, Jakub Klecker

30. 6. / Ne / 15.00 / Piaristický chrám
COLLEGIUM 1704 – GLORIA PATRI
Jan Dismas Zelenka:
Missa Corporis Domini in C ZWV 3
Georg Friedrich Händel:
Dixit Dominus HWV 232
Provedení dvou významných kompozic
z počátku 18. století.

30. 6. / Ne / 19.30 / Festivalová hala
NAŠE VLAST – ČESKÁ PÍSEŇ
Kořeny, tradice i hymny naší země
všešlé z historických, duchovních
i folklórních motivů.
Linda Ballová, Aleš Briscein,
Svatopluk Sem
Český filharmonický sbor Brno,
Filharmonie Brno, Jakub Klecker

1. 7. / Po / 19.00 / Smetanův dům
4 KLAVÍRY BEDŘICHA SMETANY
Ivo Kahánek, Martin Kašík,
Igor Ardašev, Renáta Lichnovská,
Nora Lubbadová, Klára Gibišová,
Denis Stefanov, Jan Schulmeister

2. 7. / Út / 20.30 / Festivalová hala
BEDŘICH SMETANA: HUBIČKA
Poetická opera o dvou dějstvích.
Opera SND Bratislava,
Andrea Hlinková, Jaroslav Kyzlink

3. 7. / St / 20.00 / Festivalová hala
HVĚZDY OPERNÍHO NEBE –
FREDDIE DE TOMMASO
& IULIA MARIA DAN
Exkluzivní debut britsko-italského
tenoristy v České republice.
PKF – Prague Philharmonia,
Rastislav Štúr

4. 7. / Čt / 20.00 / Festivalová hala
5. 7. / Pá / 20.00 / Festivalová hala
JUBILEJNÍ KONCERT NA PŘÁNÍ –
STOLETÍ ČESKÉ PÍSENIČKY
Hana Holišová, Lenka Nová, Vendula
Příhodová, Ondřej Ruml, Lukáš Janota
Janáčkova filharmonie Ostrava,
Jan Kučera

5. 7. / Pá / 16.00 / Zámecká jízdárna
WIHANOVO KVARTETO
Haydn • Jirásek • Dvořák
Wihanovo kvarteto, Jan Štaštný,
Jan Mráček, Vilém Veverka

6. 7. / So / 15.00 / Kapitulní chrám
PAVEL SVOBODA – CZECH BRASS
Černohorský • Vejvanovský • Ferrini
Vaňhal • Händel • Bach • Mozart • Widor
Martinů; Pavel Svoboda, Czech Brass,
Marek Zvolánek

6. 7. / So / 18.30 / Festivalová hala
VELKÉ FINÁLE – MÁ VLAST
Cyklus symfonických básní.
Česká filharmonie, Tomáš Netopil

7. 7. / Ne / 14.00 / Piaristický chrám
VÁCLAV J. TOMÁŠEK:
MISSA SOLEMNIS „KORUNOVAČNÍ“
Celebruje Mons. Tomáš Halík

předprodej od 6. března, 10.00 na smetanovalitomysl.cz

8/6 – 7/7 2024

Smetanova výtvarná Litomyšl

V roce 2024 proběhl jubilejní 20. ročník Smetanovy výtvarné Litomyšle, který nabídl na dvě desítky výstav v institucích, galeriích a nadacích. Tato akce se tradičně nemůže obejít bez vášnivých debat nad vystavovanými díly. Ústřední událostí byla monumentální open-air instalace sochaře Čestmíra Sušky, jehož deset kovových plastik bylo umístěno do veřejného prostoru města. K poctě Bedřicha Smetany byly navíc odhaleny dvě nové sochy – Cesta života od Rudolfa Burdy a Auriossa od Michala Cimaly. Program doplnily výstavy Aleny Kučerové v Galerii Miroslava Kubíka, fotografický projekt *Allegro Forte* Štěpánky Stein a Vendy Mlejnské, expozice věnovaná Stanislavu Suchardovi v Městské galerii Litomyšl a řada dalších. Významnou součástí ročníku se stalo také slavnostní znovuotevření Městské obrazárny v litomyšlském zámku dne 9. června 2024. Autorem nové architektonické podoby expozice bylo brněnské studio MAAUS, které citlivě skloubilo moderní prvky s historickým prostředím. Nový kurátorský koncept předpokládá každoroční obměnu výstav. Zahajovací výstava *Městská obrazárna nově* představila díla významných českých autorů, jako byli Emil Filla, Jan Zrzavý, Karel Čapek či Kamil Lhoták, a také velkoformátovou malbu *Ecce Homo* Daniela Pešty, vystavenou dříve na benátském bienále.

Projekt připravila Městská galerie Litomyšl s podporou Ministerstva kultury, Pardubického kraje, města Litomyšl a soukromých mecenášů.

Mladá Smetanova Litomyšl

Ve dnech 20.–22. září proběhl 51. ročník festivalu Mladá Smetanova Litomyšl s podtitulem *Múzy v nás*. Program nabídl koncerty, divadlo, tanec i zahradní slavnost, vystoupili mj. Štěpán a Jan-Matěj Rakovi či Martin Hilský. Festival tradičně vyvrcholil nedělním matiné a flashmobem na Smetanově náměstí.

PROGRAM FESTIVALU MSL – 51. ročník „MÚZY V NÁS“

Pátek 20. září 2024

11:00 Rytmy v nás

Hudební interaktivní pořad pro studenty středních škol
Smetanův dům – Velký sál

19:00 Štěpán a Jan-Matěj Rak – „Proč bychom se netěšili“

Zahajovací koncert
Smetanův dům – Velký sál

20:45 Pýcha a předsudek

Taneční představení Baletu LT HM
Smetanův dům – Malý sál

21:10 Lampionový průvod

Od Smetanova domu k soše Bedřicha Smetany na Smetanově náměstí

21:21 Hold Bedřichu Smetanovi

Smetanovo náměstí – u sochy Bedřicha Smetany

22:00 Noční čtení

Autorské čtení poezie a prózy

*Smetanův dům – sálek ve 3. patře*¹²

Sobota 21. září 2024**Starodávny jarmark**

Smetanovo náměstí

14:00-15:00 Zahradní slavnost

Vystoupení Sboru LT HM, Orchestru LT HM a kurzistů Stepu LT HM

Klášteří zahrady

20:00 Festivalový ples „Múzy jeviště“

Kostýmovaný ples akreditovaných účastníků festivalu

*Předtančení: **Muzikálový kvartet – Jazz musical dance LT HM***

Smetanův dům – Velký sál

Neděle 22. září 2024**10:15 KOSPRD 1**

Autorská divadelní inscenace souboru ČERT (LDO ZUŠ Střezina Hradec

Králové) – vítězná inscenace přehlídky Prkna 2024

Smetanův dům – Velký sál

11:15 Fenomén Shakespeare

Smetanův dům – Malý sál

12:00 Flashmob Call Me Maybe

Blesková taneční performance

Smetanovo náměstí

Koordinátoři akce: Martina Náhlíková, Kamila Káninská, Jindřich Bezdíček, Pavel

Smrkovský, Marie Šebková, Kateřina Ritterová

Různé události v roce 2024

Tříkrálová sbírka

Tříkrálová sbírka 2024 v Litomyšli a okolí přinesla skvělý výsledek – celkem se vybralo 882 002 Kč (869 642 Kč do kasiček a 12 360 Kč prostřednictvím online koledy). Do ulic vyrazilo přibližně 115 skupinek, dohromady asi 450 dobrovolníků.

Výtěžek byl využit zejména na pořízení nového výtahu pro Charitní domov Mendryka, dále na podporu rodin s dětmi v obtížné situaci, činnost Dobrovolnického centra, pomoc při humanitárních katastrofách a zahraniční projekty.

Poděkování patří všem dárcům, koledníkům, vedoucím skupinek i partnerům – například drogerii dm za odměny pro vedoucí, městu Litomyšl za vstupenky na bruslení pro malé koledníky a hudební skupině Musica Krakela za tradiční podporu.

Koordinátorka sbírky Veronika Peterková ocenila mimo jiné zapojení skautek z 9. oddílu, které pomohly s přípravami, i premiérovou účast čtyř skupinek žáků 3. ZŠ. K nezapomenutelným momentům patřilo také zahájení sbírky návštěvou městského úřadu s bratry Mrověci a malou houslistkou Ráchel.¹⁷

680 let od založení litomyšlského biskupství

Rok 2024 přinesl Litomyšli další významné jubileum – 680 let od založení místního biskupství, které vzniklo 30. dubna 1344 na základě buly *Ex superne providencia maiestatis* papeže Klimenta VI. Touto listinou bylo pražské biskupství povýšeno na arcibiskupství a zároveň vzniklo nové biskupství v Litomyšli.

Ačkoliv diecéze neměla dlouhého trvání a zanikla už v době husitských válek, v jejím čele stáli významní církevní představitelé, například Jan ze Středy, Albert ze Šternberka či Jan Železný. Myšlenka litomyšlského biskupství byla oživena v roce 1970, kdy papež Pavel VI. obnovil jeho titulární podobu, dnes udělovanou biskupům bez vlastní diecéze.

Oslavy jubilejního roku zahájila 10. dubna 2024 slavnostní mše svatá v kostele Povýšení sv. Kříže. Celebroval ji Mons. Josef Kajnek, emeritní pomocný biskup královéhradecký, jako připomínku 30. výročí založení Kolegiální kapituly při tomto kostele, kterou v roce 1994 zřídil biskup Karel Otčenášek.

Hlavní událostí oslav byla slavnostní výroční mše 28. dubna 2024, celebrovaná apoštolským nunciem Mons. Judem Thaddeem Okolem. Hudební doprovod zajistil prestižní soubor Schola gregoriana pragensis pod vedením Davida Ebena, který představil repertoár z doby vzniku litomyšlského biskupství.

Další akce pokračovaly během roku. 14. září, na svátek Povýšení sv. Kříže – titulární slavnost proboštského kostela – se do Litomyšle vrátil bývalý titulární biskup Mons. Pavel Konzbul a připomenuto bylo i nedožitá 100. výročí Mons. Jaroslava Škarvady, prvního litomyšlského titulárního biskupa. Na říjen byla připravena prestižní konference Akademie věd ČR, spolupořádaná litomyšlským proboštstvím, věnovaná historii i odkazu zdejšího biskupství.

Součástí připomínek se staly také menší doprovodné akce – od odborných přednášek pro veřejnost až po zveřejnění rozšířeného a aktualizovaného hesla o litomyšlském biskupství na Wikipedii.¹⁸

¹⁷ Peterková, Veronika: Každá koruna pomáhá! In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle, Ročník XXXIV., číslo 2, s. 5.

¹⁸ Večeře, Vítek: 680 let litomyšlského biskupství. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 4., s. 1, 6.

Uklidíme Česko podesáté

V sobotu 6. dubna 2024 se v Litomyšli a okolí uskutečnil už desátý ročník akce Uklidíme Česko, který pořádal spolek Generace 89. Dobrovolníci všech generací vyrazili s pytli a rukavicemi do přírody i k silnicím, aby odstranili odpad, který do ní nepatří. Za předchozích devět let se takto podařilo uklidit odhadem 30–40 tun nepořádku. Hlavní přínos akce však organizátoři vidí v tom, že se do ní zapojují i děti a mladí lidé, pro něž je přirozené vnímat odpovědnost za své okolí.

100 let od domalování Portmonea a vydání Krvavého románu

Rok 2024 přinesl v Litomyšli připomenutí sto let od dokončení výmalby Portmonea Josefem Váchalem a od vydání jeho slavného Krvavého románu. V Portmoneu probíhala od 28. března do 26. května výstava, která přiblížila průběh maleb i historii románu a představila všechna dosavadní vydání této dnes ikonické knihy.

Na festivalu Lázně ducha bylo uvedeno nové limitované vydání *Krvavého románu*, které vzniklo ve spolupráci Regionálního muzea v Litomyšli, nakladatelství Paseka a města. Přesně sto let po původním tisku tak kniha vyšla znovu, tentokrát v jubilejní výpravě s eseji kurátorky Hany Klimešové a ředitelky Paseky Anny Horáčkové. Slavnostní představení proběhlo 27. dubna 2024 na Touloucově náměstí a knihu je možné zakoupit přímo v Portmoneu či v jeho e-shopu.

Význam výročí podtrhla i další akce: dne 11. května bylo veřejnosti slavnostně odhaleno nové exteriérové umělecké dílo na zdi přilehlé nemovitosti zahrádky Portmonea, které volně navazuje na Váchalovu tvorbu. Autory se stali Vanda Kovářiková a Lukáš Kalivoda, vítězové soutěže uspořádané na podzim 2023.

30 let od setkání střeoevropských prezidentů v Litomyšli

Dne 15. dubna uběhlo 30 let ode dne, kdy se na litomyšlském zámku uskutečnilo mimořádné setkání sedmi střeoevropských prezidentů. Do Litomyšle tehdy přijeli Václav Havel, Michal Kováč, Milan Kučan, Arpád Göncz, Richard von Weizsäcker, Thomas Klestil a Lech Walesa.

Setkání, které inicioval prezident Václav Havel, založilo tradici pravidelných schůzek střeoevropských prezidentů a do historie města se zapsalo jako událost velkého významu.¹⁹

Evropský týden mobility

Ve dnech 16.–22. září se Litomyšl opět zapojila do Evropského týdne mobility, jehož cílem je propagace udržitelné dopravy a omezení závislosti na automobilech. Letošní ročník se nesl ve znamení kampaně „Litomyšl chodí pěšky“, která motivovala zejména školáky a jejich rodiče k docházce do školy pěšky prostřednictvím plakátů a cedulí u městských základních škol.

Součástí akce byl také online dotazník, ve kterém mohli obyvatelé vyjádřit své zkušenosti s podmínkami pro pěší pohyb po městě, navrhnout opravy či doplnění chodníků a sdílet své oblíbené trasy.

Stejně jako v předchozích letech se do programu zapojila také ZUŠ Bedřicha Smetany – v odpoledních hodinách byla Váchalova ulice od pondělí do čtvrtka uzavřena pro automobily a ožila hudebními a tanečními vystoupeními žáků školy. Symbolické zakončení týdne proběhlo v pátek 20. září koncertem Big Bandu ZUŠ B. Smetany na terasách pod Regionálním muzeem.

¹⁹ -jp-: Před 30 lety se v Litomyšli sešlo sedm střeoevropských prezidentů. In: Lilie. Ročník XXXIV., číslo 5, s. 19.

Nový litomyšlský titulární biskup

V poledne 2. prosince 2024 oznámil apoštolský nuncius v České republice Mons. Jude Thaddeus Okolo jmenování ThLic. Prokopa Brože, Th.D., titulárním biskupem litomyšlským. Stalo se tak v souvislosti s jeho nástupem do funkce pomocného biskupa královéhradecké diecéze. Prokop Brož, dosavadní biskupský vikář a kanovník královéhradecké katedrální kapituly, se stal v pořadí třetím titulárním biskupem Litomyšle.

Titulární biskupský stolec v Litomyšli byl od června 2022 neobsazený – tehdy jeho předchůdce Mons. Pavel Konzbul převzal úřad diecézního biskupa brněnského. Po dvou a půl letech se tak biskupský titul do Litomyšle symbolicky vrací.

Funkce titulárního biskupa je především čestná – její nositel nevykonává žádné vlastní pravomoci. Uděluje se biskupům bez diecéze, tedy například pomocným biskupům, diplomatům Svatého stolce či vysokým úředníkům papežské kurie. V České republice existuje jen jediný titulární biskupství – právě v Litomyšli, kde skutečná diecéze působila v letech 1344–1421.²⁰

²⁰ Večeře, Vítek: Nový litomyšlský titulární biskup. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXV., číslo 1, s. 6.

Sport v roce 2024

Sportovní vyžití v Litomyšli v roce 2024 bylo, jako každý rok, pestré a mnohdy bohaté na úspěchy. Na následujících stránkách přináší kronikářka informace o těch sportovních aktivitách, o nichž se jí podařilo získat podrobnější informace.

Basketbalový klub ADFORS Basket Litomyšl

(podklady kronikářce poskytl Martin Šorf)

Máme za sebou velmi úspěšný rok 2024, ve kterém se nám podařilo získat další republikovou medaili, konkrétně stříbro z Mistrovství ČR minižactva U11. Stalo se tak již několikátý rok po sobě, kdy náš klub skončil na stupních vítězů na národním šampionátu minižactva.

V jarní části sezony 2023/2024 startovalo v soutěžích celkem 9 našich družstev, z toho sedm mládežnických.

Minižactvo U10 – Vůbec poprvé se v našem kraji otevřela tato nejmladší kategorie a náš klub se jí se začínajícími basketbaly a basketbačkami zúčastnil. Hlavním cílem bylo se seznámit se soutěžním basketbalem. To se zajisté povedlo stejně jako zapojení mnoha dětí z přípravek. Konečné třetí místo a získání bronzových medailí je příjemnou třešničkou.

Minižactvo U11 – Tým skončil ve Východočeském přeboru na pěkném třetím místě, ale vrchol sezóny měl přijít až po dohrání krajské soutěže. Bylo jím Mistrovství ČR kategorie U11 mix, kde jsme startovali pod hlavičkou Regionální basketbalové akademie Young Diamonds. Turnajem v Pelhřimově jsme procházeli bez většího zaváhání a jedinou porážku jsme zaznamenali až ve finále, kde jsme se museli sklonit před Rokycany. I tak je ale získání stříbrných medailí vyrovnaným historickým maximem z národních šampionátů.

Minižactvo U12 – V souboji s nejlepšími krajskými týmy jsme nakonec těsně nepostoupili do závěrečného turnaje Final4 a obsadili konečné 5. místo. I tento tým měl ale vrchol jinde a tím byl Národní festival minižáků U12 v Ústí nad Labem, kde tým předváděl skvělé výkony a i v celorepublikové konkurenci bral krásné 5. místo.

Minižactvo U13 – V této kategorii jsme nastupovali v nižším Východočeském přeboru VP II a nakonec soutěž ovládli a získali zlaté medaile. Do třetice všeho dobrého se i tento tým účastnil Národního festivalu minižáků U13, který jsme navíc hostili v České Třebové a Ústí nad Orlicí. Na turnaji jsme byli jeden z nejmladších týmů, což se také podepsalo pod výsledky a nakonec s jedinou výhrou skončili na 12. místě.

Žáci U14 – Mladší žáci bojovali v republikové ligoové soutěži a nevedli si vůbec špatně. V základní skupině jsme skončili na 4. místě a v nadstavbě ve velké konkurenci moravských týmů skončili nakonec 6.

Žáci U15 – I starší žáci nastupovali v ligoové soutěži a podařilo se jim dosáhnout velikého úspěchu. Ze základní skupiny postoupili mezi nejlepší 16 týmů v republice, tedy do extraligy. V té už byla velká střediska nad naše síly a tak jsme sbírali především cenné zkušenosti proti těm nejlepším.

Junioři U19 – Naše nejstarší mládežnická kategorie startovala v Nadregionální soutěži a vedla si výborně. S celkovou bilancí 13-3 skončili na první příčce a zakončili tak své mládežnické roky tím nejlepším možným způsobem.

Muži – Velmi mladý tým, ve kterém většina chlapců spadala ještě do juniorské kategorie, se statečně pral se soupeři v rámci Východočeské ligy mužů. Nakonec obsadil 10. místo ze 14 účastníků a rozhodně nezklamal.

Ženy – Po působení ve 2. lize nastupovaly ženy letos “pouze” v krajské soutěži, ve které tým trápily především časté absence. Na zápasy se tak málokdy jelo v kompletním složení a často musela vypomáhat mladší děvčata. Nakonec tým bral 7. místo z 9 účastníků.

Velkých individuálních úspěchů dosáhlo hned několik našich hráčů. Adam Brýdl byl vybrán do nejlepší pětky Národního festivalu minižáků U12. Naše odchovankyně Bohdana Metyšová byla na vyhlášení ankety Sportovec roku okresu Svitavy oceněna jako krajanek roku.

Hráči mužů Tomáš Sedláček a Matěj Hanuš hostující tu Turů Svitavy dokázali s tímto týmem vyhrát 1. ligu mužů a zúčastnili se i baráže o nejvyšší soutěž.

V roce 2024 proběhly také dvě významné sportovně-společenské akce. Jednak to byl druhý ročník Adfors Basket Plesu a opět pěkně zaplněný sál Smetanova domu si užil pohodový večer. V červenci pak na Smetanově náměstí proběhl již třetí ročník Adfors Basket Street Festu, který v sobě kloubí finálový turnaj Chance 3x3 Tour, Burger street festival a také hudební festival. I letos akci navštívilo několik tisíc lidí a lze ji jednoznačně hodnotit pozitivně.

V září se rozběhl nový ročník soutěží a do sezony 2024/2025 vstoupila tato družstva:

Týmy minižactva U10, U11, U12 a U13 hrají Východočeský přebor. Žáci U14 startují v ligové soutěži a junioři bojují v Nadregionální lize. V kategorii dospělých máme už pouze muže, a to ve Východočeském přeboru. Řada našich hráčů ale startuje v dresu Vysokého Mýta ve 2. lize. Společné týmy naší Regionální akademie Young Diamonds pak čekají kvalifikace o národní šampionáty a také účast v mezinárodní Středoevropské lize.

Volejbalový klub Litomyšl

(podklady kronikářce poskytla Renata Šulcová)

Volejbal patří již 84 let ke stálícím ve sportovním dění našeho města. V roce 2024 týmy dospělých bojovali v nejvyšších soutěžích Pardubického kraje. Ženy ve vyrovnaném přeboru skončily na čtvrtém místě, muži po razantnějším omlazení obsadili šesté místo. V obou kategoriích spoléháme téměř výhradně na hráčky a hráče z Litomyšle a blízkého okolí. Chceme dále doplňovat týmy dalšími mladými odchovanci, neboť práce s mládeží je naším hlavním zájmem.

V našem klubu se tento rok věnovalo sportu více, jak sedmdesát dívek a chlapců ve věku od šesti do osmnácti let. Družstva se účastní krajských soutěží někdy s větším, někdy s menším úspěchem, ale dbáme i na vytváření kolektivního citění dětí. Pořádáme proto každý rok soustředění mládeže, kde nejen tvrdě trénujeme, ale najdeme si i čas na tmelení sportovní party.

Lásku k volejbalu a stále dobrou výkonnost potvrzují naši dříve narození hráči, kteří se úspěšně zúčastňují mistrovství republiky nad 40, nad 50 a nově i nad 60let. A ve všech soutěžích patří ke špičce.

Čím chlubit se v tomto roce měli i odchovanci ve vrcholové odbíjené. Eva Beránková byla součástí mistrovského družstva VK Šelmy Brno, Marek Šulc v dresu Aera Odolena Voda získal stříbro v Českém poháru a jeho bratr Radim Šulc nadále působí v dresu VSC Fatra Zlín. Náš sport se v našem městě rozvíjí i v rovině čistě amatérské, čemuž napomohlo vybudování kurtu na beachvolejbal v areálu Za Sokolovnou. Doufáme, že na sportoviště pod vysokou sítí najde i v dalších letech cestu stále více milovníků pohybu a dobrého společenského vyžití.

Úspěchy a umístění členů atletického oddílu TJ JISKRA v soutěžích
(podklady pocházejí z výroční zprávy, kronikáře je poskytl Petr Doseděl)

Největší úspěchy

- stříbrná medaile Denise Gulta z Mistrovství České republiky žactva v hale ve skoku vysokém I bronzová medaile Viléma Voříška z Mistrovství České republiky dorostu v hale ve vrhu koulí I zlatá medaile Pavla Baara z Mistrovství Evropy veteránů M35 v hale v pětiboji
- stříbrná medaile Ivo Strnada z Mistrovství Evropy veteránů M70 v hale ve skoku o tyči
- bronzová medaile Ivo Strnada z Mistrovství Evropy veteránů M70 v hale v běhu na 60 mpř. I stříbrná medaile Denise Gulta z Olympiády dětí a mládeže ve skoku vysokém
- zlatá medaile Ivo Strnada z Mistrovství světa veteránů M70 ve skoku o tyči
- stříbrná medaile družstva dorostenců v Přeboru Pardubického kraje
- 4.místo Karolíny Suchánkové na Mistrovství České republiky juniorek v běhu na 1500 m I 4.místo Maxe Jůzy na Mistrovství České republiky žactva v běhu na 800 m Družstvo mužů

Družstvo mužů

Celkové výsledky základní soutěže :

1. Litomyšl	27	540
2. Dl.Třebová	27	493,5
3. Svitavy	21	445
4. Ústí n/Orlicí	14	305,5
5. Lanškroun	9	243
6. Polička	4	136

Celkové pořadí ve finále :

1. ŠAK Pardubice	271,5
2. Chrudim	166,5
3. Dl.Třebová	142
4. Litomyšl	117
5. Svitavy	86,5
6. Vysoké Mýto	75

Juniorky

Společný KP juniorek -konečné pořadí

1. TJ Sokol Hradec Králové	22	436,5	1 HK
2. Hvězda Pardubice	20	311,5	1.PA
3. AK Iscarex Česká Třebová	17	176	2.PA
4. TJ Lokomotiva Trutnov	15	140	2.HK
5. TJ Jiskra Ústí n.O.	13	134	3.PA
6. Atletika Chrudim	13	103	4.PA
7. TJ Jiskra Litomyšl	11	89	5.PA
8. Atletika Polička	7	58	6.PA
9. SK Dobruška	6	61,5	3.HK
10. TJ Sokol Jaroměř	6	57,5	4.HK
11. TJ Jilemnice	0	9	5.HK

Dorostenci

Společný KP dorostenců – konečné pořadí:

1. TJ Sokol Hradec Králové	12	406	1.HK
2. AC Pardubice	10	330	1.PA
3. SK Nové Město nad Metují	7	224	2.HK
4. TJ Jiskra Litomyšl	5	195,5	2.PA
5. Atletika Chrudim	5	182,5	3.PA
6. Hvězda Pardubice	3	141	4.PA

Mistrovství Čech – dorostenců – skupina B

1. A. C. TEPO Kladno	312
2. TJ Sokol Hradec Králové	278
3. TJ Sokol Klín – atletika	269
4. AC Mladá Boleslav	191
5. AC Pardubice	106,5
6. SK Nové Město nad Metují	91
7. TJ Jiskra Litomyšl	87,5
8. USK PROVOD Ústí nad Labem	66
9. AK Slovan Duchcov	39,5
10. AC TEPO Kladno B	23,5

Starší žákyně

Žákyně se zúčastnily všech čtyř kol krajského přeboru družstev, 1. kolo 5.5. Chrudim, 2. kolo 19.5. Svitavy, 3. kolo 16.6. Ústí nad Orlicí, 4. kolo 8.9. Chrudim, a to obvykle v tomto složení a v těchto disciplínách:

Brychtová Veronika	dálka	oštěp	150m	
Chadimová Pavla	100mpř.	200mpř.	koule	disk
Jiskrová Štěpánka	60m	výška	300m	150m
Kotyzová Veronika	60m	oštěp	300m	300m
Kubíčková Eva	kladivo	tyč	1500m	
Salátová Nella	dálka	100mpř.	200mpř.	

Celkové pořadí družstev KP

1.	AC Pardubice	39 b.	827 pom.b.
2.	Atletika Chrudim	36	760,16
3.	TJ Svitavy	33	717,50
4.	ŠAK Pardubice	28	517,33
5.	AK Iscarex Česká Třebová	22	365,50
6.	Hvězda Pardubice	19	233
7.	Jiskra Litomyšl	18	259,50
8.	AK Moravská Třebová	12	143
9.	AC Vysoké Mýto	7	71
10.	Jiskra Ústí nad Orlicí	5	71

Mladší žáci

Celkové výsledky základní soutěže :

1. Litomyšl	27	540
2. Dl.Třebová	27	493,5
3. Svitavy	21	445
4. Ústí n/Orlicí	14	305,5
5. Lanškroun	9	243
6. Polička	4	136

Celkové pořadí ve finále :

1. ŠAK Pardubice	271,5
2. Chrudim	166,5
3. Dl.Třebová	142
4. Litomyšl	117
5. Svitavy	86,5
6. Vysoké Mýto	75

Přípravky

KP přípravek hochů - finále

1. Hvězda Pardubice	3.636
2. TJ Jiskra Ústí na Orlicí	3.474
3. ŠAK Pardubice	3.408
4. AC Pardubice	3.133
5. S. kluby Spartak Slatiňany	3.071
6. TJ Svitavy	2.933
7. AC Vysoké Mýto	2.716
8. Jiskra Litomyšl	2.603

KP přípravek hochů - skupina B

1. AC Vysoké Mýto	5.938
2. S. kluby Spartak Slatiňany	5.772
3. Jiskra Litomyšl	5.447
4. Atletika Chrudim	4.239
5. AC Choceň	1.507

KP přípravek dívky - skupina B

1. Atletika Chrudim	8.172
2. AC Vysoké Mýto	7.496
3. S. kluby Spartak Slatiňany	6.923
4. AC Choceň	6.833
5. Jiskra Litomyšl	6.595

Nejlepší atleti roku 2023

- Ivo Strnad
- Pavel Baar
- Vilém Voříšek
- Denis Gult
- Karolína Suchánková
- Maxim Jůza
- Radovan Vindyš
- Vojtěch Kozák
- Veronika Kotyzová

Plavecký klub Litomyšl (podklady kronikářce poskytl Karel Jandík)

Rok 2024 byl pro Plavecký klub Litomyšl obdobím aktivní činnosti, sportovních výzev i radostných úspěchů. Klub nadále rozvíjel svou činnost v oblasti plavecké přípravy dětí a mládeže, pořádal pravidelné tréninky a účastnil se závodů na okresní, regionální i republikové úrovni.

V průběhu roku se členové klubu zúčastnili celé řady závodů, z nichž některé přinesly výborné výsledky a cenné medaile.

K nejvýznamnějším sportovním úspěchům roku patří například:

- **Nominace Melánie Zvěřinové na EYOF 2025** – European Youth Olympic Festival, který se bude konat v Severní Makedonii.
- **Pohár ČR ročníku narození 2015 v Prostějově**, kde jsme zaznamenali výrazné úspěchy zejména v kategorii dívek, které se dokázaly prosadit mezi nejlepšími plavkyněmi v republice: *Eva Motyčková* – 1× zlato, 3× stříbro, 2× bronz; *Adéla Štěpánová* – 1× zlato, 2× stříbro
- **Pohár ČR ročníku narození 2014 v Jihlavě**, kde jsme sbírali cenné zkušenosti v silné konkurenci.

V rámci organizační činnosti klubu došlo k několika významným změnám:

- Rozšíření trenérského týmu o nové posily.
- Zavedení pravidelné kondiční „suché“ přípravy pro závodní plavce pod vedením Bc. Jany Rejmanové.
- Rozšíření nabídky plaveckých kurzů pro děti a mládež.

Kromě závodní činnosti se klub aktivně věnoval také náboru nových členů a podpoře sportu mezi nejmladšími dětmi. V roce 2024 uspořádal:

- Vánoční plavání
- Silvestrovské setkání
- Soustředění pro závodní skupiny
- Příměstský tábor

Na chodu klubu se výrazně podílí tým trenérů, praktikantek i rodičů, kterým patří velké poděkování za jejich čas, nasazení a neutuchající podporu. Věříme, že i v dalších letech bude Plavecký klub Litomyšl nadále úspěšně rozvíjet svou činnost a přispívat ke sportovnímu i osobnostnímu růstu svých členů.

Florbal Litomyšl

Rok 2024 se nesmazatelně zapsal do historie litomyšlského florbalu. Elitní A tým dokázal nejprve ovládnout svou divizi a následně v dramatických sériích vyřadit Bílovec i Kadaň. Rozhodující utkání s Kadaní o Velikonočním pondělí sledovalo v zaplněné hale 500 diváků – a

ti byli svědky obratu, kdy Litomyšl po nepříznivém stavu nakonec slavila historický postup do Národní ligy. Ta je výrazně náročnější než dosavadní soutěž, přesto se podařilo porazit silné soupeře, například Písek, Kobylisy či Panthers Praha. Domácí zápasy jsou pověstné výjimečnou atmosférou, což potvrdil i trenér pražského týmu po utkání v Litomyšli.

Úspěchy však neslavili jen dospělí. Dorostenci Litomyšle ovládli 2. ligu a mohli titul oslavit před domácím publikem. I na zápasy mládežnických kategorií chodí přes sto diváků, což je u utkání dětí spíše výjimečné. Poprvé také začali hrát mladší žáci (U13) systémem 5+1 na velkém hřišti, což odpovídá světovým trendům a přispívá k rychlejšímu rozvoji hráčů. Nováček soutěže se postupně vypracoval až do druhého nejvyššího výkonnostního koše.

Litomyšlský florbal tak prožil dosud nejúspěšnější rok, který potvrdil nejen kvalitu hráčů a trenérů, ale i nadšení fanoušků. Cílem pro rok 2025 je udržet Národní ligu a dále rozvíjet práci s mládeží.²¹

Nejúspěšnější sportovec regionu Svitavska za rok 2024

Na popeleční středu, ale i svátek svatého Valentýna, tedy 14. února 2024, byly v Tylově domě v Poličce oceněni nejúspěšnější sportovci Svitavska v roce 2023. I v letošním roce se z ocenění těšili sportovci a sportovní kolektivy z Litomyšle.

V jednotlivých kategoriích se umístili:

- **Jednotlivci – dospělí:** 1. místo Martin Doubek (automobilového závody EuroNascar, Orion Racing Team Litomyšl); 5. místo Jiří Skřivan (triatlon, Stáj Manon Litomyšl)
- **Jednotlivci – žáci:** 3. místo Melánie Zvěřinová (plavání, Plavecký klub Litomyšl); 5. místo Denis Gult (atletika, TJ Jiskra Litomyšl)
- **Regionální trenéři:** Lucie Kurková (plavání, Plavecký klub Litomyšl)
- **Veteráni:** Petr Bartoš (motokros, Orion Racing Team Litomyšl); Ivo Strnad (atletika, TJ Jiskra Litomyšl); Pavel Baar (atletika, TJ Jiskra Litomyšl); Roman Sedlčec (triatlon, SBR TRI Team Litomyšl)
- **Handicapovaný sportovec:** Petr Svatoš (stolní tenis, TJ Jiskra Litomyšl)
- **Kolektivy – dospělí:** Florbal Litomyšl (florbal muži)
- **Kolektivy – dorost:** Adfors Basket Litomyšl (basketbal junioři U19)

²¹ Havránek, Tomáš. Ohlédnutí za nejúspěšnějším rokem florbalu. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXV., číslo 1, s. 24.

Decimuž 2024

V pátek 30. srpna 2024 se uskutečnil již 42. ročník triatlonového závodu Decimuž, který patří k nejoblíbenějším sportovním akcím v Litomyšli. Do soutěže se zapojilo 135 závodníků ve věku od 11 do 73 let. Tradiční kombinace 400 m plavání, 18 km cyklistiky a 4,2 km běhu v lesoparku Černá hora proběhla za ideálního slunečného počasí.

Absolutním vítězem se stal Pavel Pešek ze Sbr Tri-Teamu Litomyšl, mezi ženami dominovala Tereza Fišerová z 3D Fitness RaceTeam. Závod se těšil vysoké účasti mladých sportovců, což je příslibem do dalších let.

Po skončení následovalo slavnostní vyhlášení výsledků a setkání ve Sportovním areálu za sokolovnou. Další ročník je naplánován na 29. srpna 2025.²²

Výčet sportovních aktivit není kompletní. V Litomyšli fungoval skvělý tenisový klub, fotbalový a hokejový klub, Karate-do klub a úspěchy slavil i motokrosový sport. Aktivní byl Veterán klub Litomyšl a řada dalších organizací či spolků. Ne o všech se však kronikářce podařilo získat takové informace, aby je bylo možné do zápisu použít.

²² Samková Stratílková, Veronika: Decimuž 2024 – Memoriál Huberta Stratílka ml.- 42. ročník. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 10, s. 27.

Počasí v roce 2024

Rok 2024 v Litomyšli přinesl výrazné výkyvy počasí. Zima byla převážně mírná a téměř beze sněhu, jaro se vyznačovalo častými změnami teplot a silnými bouřkami, z nichž květnová supercela přinesla prudký déšť s kroupami a dočasně zatopila některé ulice. Léto se neslo ve znamení horka a tropických dnů, zatímco podzim byl teplotně nadprůměrný a prosinec proběhl spíše v mírném zimním režimu bez souvislé sněhové pokrývky.

Leden

Nový rok začal teplým počasím. Prvního ledna jsme ráno naměřili +3 °C, odpolední teplota se pohybovala dokonce kolem 7 stupňů nad nulou. Bylo oblačno až zataženo s deštěm. Ten nás koneckonců provázal i dalšími dny. Ve středu 3. ledna jsme naměřili téměř 11 °C. Od 4. do 7. ledna pak převažovalo velmi větrné počasí. V neděli 7. ledna se ochladilo. Ráno spadla teplota na -2 °C, na zemi ležel slabý poprašek sněhu. Denní teplota nepřekročila +3 °C.

Druhý lednový týden byl mrazivý, ale bohužel prakticky bez sněhu. Největší mráz jsme naměřili v úterý 9. ledna, kdy ranní teplota klesla na -13 °C, odpolední nepřesáhla -2 stupně. Večer už bylo opět velmi mrazivo, teploměr znovu spadl pod -10 °C. V polovině ledna se přechodně oteplilo.

V pondělí 15. ledna sice ranní teplota ještě klesla na nulu, odpoledne se však už pohybovala 1 až 2 stupně nad ní. Večer sněžilo, ale sníh už další den roztál. 17. ledna znovu udeřily holomrazy. Teplota spadla pod -6 °C, přes den se pohybovala kolem nuly. Chladné až mrazivé počasí pokračovalo až do neděle 21. ledna. V tento den klesla teplota k -10 °C, přes den se pohybovala kolem nuly. Stále však beze sněhu.

V dalších dnech se oteplilo. Oteplení s sebou přineslo na některých místech země silnou ledovku, Litomyšli se prakticky vyhnula. Přes den se však teplota pohybovala již v rozmezí +4 až +5 °C. Středa 24. ledna propršela, k dešti se přidal velmi silný vítr. Ten nás provázal i dalšími dvěma dny. Leden se s námi rozloučil zataženým a deštivým počasím. Ranní teploty klesaly mírně pod nulu, odpolední se pohybovaly mezi +3 až +4 °C.

Únor

Začátek února byl teplý a převážně deštivý. V pátek 2. února jsme ráno naměřili +2 °C, odpoledne pak mezi 6 a 7 stupni. Ve dnech 3. až 5. února silně foukalo. Teplota stoupala až na 11 stupňů. Oblačné až zatažené počasí s občasnými dešťovými přeháňkami či deštěm (takřka celodenní déšť přišel 8. února) nás provázelo až do 11. února. V dalších dnech se přechodně ochladilo.

V pondělí 12. února jsme při zatažené obloze a občasném dešti naměřili 8 °C, ráno jen o stupeň méně. Na svátek svatého Valentýna klesla ranní teplota na -2 °C, odpolední zůstala u 8 stupňů. V dalších dnech se oteplilo, 16. února se odpolední teplota vyšplhala až na 13 °C. Převažovalo polojasné až oblačné počasí, od 19. února zataženo s deštěm či přeháňkami. Po 19. únoru se také mírně ochladilo, teplota však zůstávala kolem 10 °C. Podobné počasí zůstalo do konce února.

Březen

Teplé počasí pokračovalo i v březnu. Už 4. března jsme totiž naměřili 15 °C. Ranní teplota v tento den klesla na +1 až +2 °C, ale tak nízká teplota byla spíše výjimkou. Většinou se totiž pohybovala mezi 7 a 9 stupni. Podobné počasí převažovalo do poloviny března, deště bylo velmi málo. Zato čerstvý (v některých dnech velmi silný) vítr nás provázal častěji. Po polovině

března se přechodně ochladilo. V neděli 17. března opět silně foukalo, teplota nepřesáhla 10 °C. V dalších dvou dnech bylo ještě o dva stupně chladněji. Převažovalo polojasno. Polojasné počasí pokračovalo i v dalších dnech, odpolední teplota se vrátila k 15 °C. Ranní se pohybovala mezi 2 až 3 stupni, jen výjimečně (například ve středu 20. března) klesla pod bod mrazu. V pátek 22. března přišel déšť, pršelo i následující den, kdy se přidal silný vítr. Ochladilo se. Dopoledne jsme ještě naměřili 15 °C, odpoledne už jen kolem 7 °C. V neděli 24. března se ranní teplota pohybovala mírně nad nulou, odpolední pak nepřesáhla 6 °C. V úterý 26. března klesla teplota opět pod bod mrazu, odpolední vystoupala na 13 až 14 °C. Opět velmi silně foukalo. Vítr nás provázel i středou 27. března. Postupně se však oteplovalo. Nejprve na 15 až 16 °C, v neděli 31. března pak až na téměř 20 °C. Původní předpověď však počítala s teplotami ještě vyššími. Snížil je však saharský prach, který zakryl oblohu nad podstatnou částí republiky. Poslední tři březnové dny byly opět velmi větrné – a beze srážek.

Duben

Duben začal polojasným počasím, večer se však objevil déšť. Ranní teplota klesla k 5 °C, odpoledne jsme naměřili až 22 stupňů. V dalších dnech se přechodně ochladilo na 13 až 14 °C, chladnější ráz počasí doprovodil občasný déšť. V pátek 5. dubna klesla ranní teplota jen na 3 až 4 °C, odpolední se zastavila na 18 stupních. Následující dny se oteplovalo. V neděli 7. dubna se ranní teplota pohybovala mezi 6 a 7 °C, odpolední pak dosáhla na 25 °C. Převažovalo polojasné počasí. K 25 stupňům se teplota dostala ještě následující den. Přidal se však silný vítr.

V dalších dnech se ochladilo, 10. dubna jsme naměřili jen mezi 10 a 11 °C. Objevil se i slabý déšť. Následovaly dny s polojasným počasím s teplotami do 20 °C. Ranní teplota se pohybovala mezi 3 a 5 stupni.

Od poloviny dubna se ochlazovalo. V pondělí 15. dubna jsme ráno naměřili 11 °C, odpoledne do 13 stupňů. Ve středu 17. dubna klesla ranní teplota na 5 °C, odpolední se vyšplhala na 8 stupňů. O den později jsme ráno naměřili -1 °C, odpolední nepřesáhly 6 stupňů. Pršelo, déšť se však změnil na krupky. Podobně chladné počasí pokračovalo ještě další tři dny. Ranní teplota rovněž klesala pod bod mrazu.

Od 22. dubna se odpolední teploty postupně dostávaly na hodnoty mezi 8 a 10 °C, ranní se však stále pohybovaly kolem bodu mrazu či mírně pod ním. Obloha byla skutečně aprílová – od polojasna, přes oblačno až po zataženo s deštěm. V sobotu 27. dubna klesla ranní teplota na +2 °C, odpolední se však už přehoupla přes 17 °C, o den později dokonce překročila dvacítku.

Poslední dva dubnové dny byly teplé, ale i suché a větrné. V pondělí 29. dubna jsme naměřili 26 °C, na čarodějnice při polojasném počasí jen o jeden až dva stupně méně.

Květen

Také začátek května byl příjemně teplý. Prvního května spadly ranní teploty na 12 °C, odpolední se zastavily na 21 stupních. Potrápil nás však silný vítr. Ten nás provázel i dalším dnem. Převažovalo polojasno.

V následujících dnech se obloha zatáhla, přidaly se přeháňky a první bouřky. V úterý 7. května se obloha zatáhla, celé dopoledne pršelo. Teplota spadla na 14 až 15 °C. Od 10. května se však vrátilo převážně slunečné počasí. Ranní teploty se pohybovaly kolem 9 až 10 °C, odpolední pak kolem 20 °C.

V polovině měsíce se odpolední teplota vyšplhala při polojasném počasí až na 23 °C. Následující dny přinesly ochlazení i déšť. Ve čtvrtek 16. května silně foukalo. O den později převažovala zatažená obloha, pršelo. Teploty klesly na 11 až 12 °C. Podobné teploty jsme naměřili také v neděli 19. května ráno. Odpoledne se teplota vyšplhala na 20 °C, večer se přihnaly bouřky.

Na pondělí 20. května bylo vydáno varování před silnými bouřkami. Litomyšlí se prohnala supercela, která přinesla prudký déšť s kroupami. Ulice Sokolovská a Havlíčkova, stejně jako prostor před nemocnicí, se proměnily v malá či větší jezera (nejhorší byla situace v Sokolovské ulici). Teplota se pohybovala kolem 20 stupňů. Podobné teploty převažovaly až do pátku 24. května. Byly doprovázené oblačnou až zataženou oblohou s občasným deštěm či přeháňkami. V sobotu 25. května se ochladilo. Jestliže jsme ještě předchozí den naměřili až 23 °C, nyní teplota klesla na 14 °C. Odpoledne přišly bouřky a déšť. V neděli 26. května jsme ráno naměřili 12 °C, odpoledne pak 23 až 24 °C. Závěr měsíce se nesl v duchu vlhkého počasí s občasným deštěm či přeháňkami. Teploty zůstávaly kolem 20 °C.

Červen

Červen začal deštivým počasím s odpoledními teplotami mezi 17 až 20 °C. Od 5. června přišly dny s polojasným počasím a teplotami mezi 22 a 23 °C. V pátek 7. června pak odpolední teplota atakovala letních 25 °C. Přidaly se však bouřky. Ranní teploty se pohybovaly nejčastěji mezi 11 až 15 °C.

Opravdu letní počasí nastalo 17. června. Odpolední teploty atakovaly při polojasné obloze 26 °C. Večer sice zapršelo, ale následující den se vrátilo polojasné počasí. Ranní teplota klesla na 16 °C, odpolední vystoupala na 30 °C. Stejně počasí bylo i ve středu 19. června. Ve čtvrtek 20. června se mírně ochladilo, ale jen na 23 až 24 °C. O den později jsme opět naměřili tropické teploty, a sice 31 °C. Večer se přihnaly bouřky, které avizovaly ochlazení dalších dní. V sobotu 22. června klesla ranní teplota na 18 °C, odpolední vystoupala jen na 23 stupňů. Nedělní ráno bylo chladnější. Ranní teplota se pohybovala kolem 13 °C, odpolední stoupala na 24 °C. V odpoledních hodinách se však přidal silný vítr. K tropickým hodnotám se odpolední teploty vrátily od 26. června.

Až do konce měsíce převažovalo polojasné či oblačné počasí s občasnými bouřkami. Ranní teplota se pohybovala kolem 18 °C, v neděli 30. června jsme prožili tropickou noc, kdy teplota neklesla pod 20 stupňů. Odpolední teploty se pohybovaly kolem 30 °C, 30. června jsme naměřili přes 32 °C. Odpoledne se však přihnaly silné bouřky.

Červenec

Začátek července se nesl ve spíše chladnějším počasí. Ráno 1. července přineslo teploty kolem 17 až 18 °C a mrholení. Odpolední teploty se pak pohybovaly jen kolem 22 až 23 °C. Ve středu 3. července bylo zataženo s přeháňkami. Teploty ještě klesly, a sice na 18 až 21 °C. Až v sobotu 6. července se teplota při jasné až polojasné obloze přehoupla přes tropickou třicítku, následně však přišly bouřky s deštěm a krátkodobé ochlazení. Už 9. července se vrátily tropické dny. Ranní teplota klesala lehce pod dvacet stupňů (zažili jsme však i tropické noci), odpolední se pohybovaly od 31 do 33 °C.

V pátek 12. července večer se přihnaly prudké bouřky. Teplota mírně klesla. V noci na neděli 14. července se bouřky vrátily. Byly opět velmi intenzivní. Následovaly teplé letní dny s minimem srážek. Ranní teploty se pohybovaly mezi 18 a 20 °C, odpolední mezi 25 a 30 °C.

Výjimku představovala středa 17. července se zataženou oblohou a slabými přeháňkami. V tento den teplota prakticky nepřesáhla 20 °C.

V druhé polovině července začaly ranní teploty klesat. Na svátek svaté Anny jsme naměřili jen mezi 11 a 12 stupni. Přes den převládalo polojasné počasí, v sobotu 27. července pak opět s tropickými teplotami. Závěr měsíce byl chladnější. V pondělí 29. července klesla ranní teplota na 10 °C, od den později ještě o stupeň níže. Převládalo polojasné počasí s teplotami mezi 23 až 25 °C. Poslední červencový den byl však opět tropický. A stále bez deště.

Srpen

Srpen se nesl ve znamení velmi teplého počasí. Teploty pravidelně stoupaly přes 25 °C, hned 13 dnů bylo tropických a 14. srpna jsme zaznamenali maximum až kolem 35 °C. Noci byly poměrně teplé, jen výjimečně klesaly pod 15 °C. Převládalo slunečné počasí, srážek spadlo jen omezené množství, a to nejčastěji v podobě krátkých, avšak vydatných bouřek. Měsíc byl celkově silně teplotně nadprůměrný.

Září

Září začalo velmi teple, v prvních dnech se teploty vyšplhaly opět nad 30 °C. V polovině měsíce se výrazně ochladilo a následně počasí připomínalo spíše pozdní podzim. Nejvýraznější změnu přinesly vydatné deště okolo 13. září, které způsobily povodně v řadě částí republiky; Litomyšl sice nezasáhly tak výrazně, jako tomu bylo v jiných koutech Česka, ale několik dnů přšelo vydatně. Celkově spadlo až trojnásobek obvyklého zářijového úhrnu a měsíc se tak zařadil mezi nejdeštivější v historii měření. Okolo 13. září se navíc objevily husté frontální srážky, které vyvolaly rozsáhlé povodně v ČR.

Povodně a solidarita Litomyšle

V polovině září 2024 vydal Český hydrometeorologický ústav pro Litomyšl výstrahu před vydatnými dešti a povodněmi. Vedení města spolu s městskými službami, hasiči a dalšími organizacemi přijalo preventivní opatření – připravovalo pytle s pískem, kontrolovalo jezy a upouštělo rybníky.

Řeka Loučná vystoupala 14. září na první stupeň povodňové aktivity, vyšší hladiny však nedosáhla a díky funkčním poldrům se město vyhnulo větším škodám. Dobrovolní hasiči byli celý víkend v pohotovosti a zasahovali při lokálních problémech.

Litomyšl měla štěstí, zatímco severní Moravu a Jeseníky zasáhly ničivé povodně. Město proto spolu s Farní charitou uspořádalo materiální sbírku. Občané přinesli desítky balíků hygienických potřeb, potravin a náradí, které hasiči odvezli do Krnova. Následně sami zakoupili a dopravili další potřebné vybavení.

Zastupitelstvo města navíc jednomyslně schválilo finanční pomoc ve výši 1 milion korun pro nejvíce postižené obce.²³

Říjen

Říjen byl naopak suchý a teplý. Zatímco začátek měsíce přinesl několik deštivých dní, druhá polovina byla slunečná a nezvykle teplá, s maximy opakovaně nad 20 °C. Průměrná teplota se pohybovala vysoko nad normálem. Srážky se soustředily především na první polovinu měsíce, celkově jich ale spadlo jen asi tři čtvrtiny obvyklého množství.

²³ -jp-: Litomyšl měla velké štěstí, velká voda město tentokrát výrazně neohrozila. In: Lilie – Zpravodaj města Litomyšle. Ročník XXXIV., číslo 10, s. 3.

Listopad

Listopad byl klidný a bez extrémů. Průměrná teplota se pohybovala kolem 3 °C, tedy mírně pod dlouhodobým průměrem. Převládalo zatažené počasí, avšak oproti obvyklým rokům přinesl listopad nečekaně hodně slunečných hodin. Srážek spadlo méně než obvykle, většinou jen v podobě slabého deště. Sníh se v Litomyšli téměř neobjevil.

Prosinec

Prosinec byl na poměry zimy poměrně mírný. Průměrná teplota činila kolem 1 °C a většinu dní se držela nad nulou. Výraznější oteplení nastalo v období od 16. do 24. prosince, kdy se denní teploty pohybovaly vysoko nad normálem, 19. prosince dokonce dosáhly nezvykle vysokých hodnot. Srážek spadlo méně, než je obvyklé, a sněhová pokrývka se ve městě prakticky netvořila. Slunečných hodin bylo nečekaně mnoho.

Statistický přehled roku 2024²⁴

Počet obyvatel k 1. lednu 2024:

- celkem: 10 807 - údaj MV ČR/ 10 493 údaj ČSÚ
- muži: 5 145 - údaj MV ČR/ 4 998 - údaj ČSÚ
- ženy: 5 662 - údaj MV ČR/ 5 495 - údaj ČSÚ

Průměrný věk:

- 43,5 let – údaj ČSÚ

Narození s trvalým pobytem v Litomyšli:

- 85 občánek ČR – údaj MV ČR
- 100 dětí (občan ČR + cizinci) – údaj ČSÚ

Obyvatelstvo k 31. 12. 2024:

- 10 755 - údaj MV ČR
- počet občanů ČR: 9 448
- počet cizinců: 1 307

Za rok 2024:

- odhlášeno občanů ČR: 187 - údaj MV ČR
- úmrtí občanů ČR: 115 - údaj MV ČR

Rozvody občanů s trvalým pobytem v Litomyšli:

- 18 - údaj ČSÚ

Manželství uzavřené v matričním správním obvodu:

- 153
- z Litomyšle: 52
- církevních: 24
- v obcích matričního obvodu: 56

²⁴ Kronikářka uvádí údaje jak Ministerstva vnitra, tak Českého statistického úřadu. Údaje se liší, protože MV ČR počítá do počtu obyvatel občany ČR + cizince s trvalým pobytem a cizince s přechodným pobytem bez ohledu na typ a délku pobytu. ČSÚ počítá do počtu obyvatel občany ČR + cizince s trvalým pobytem, cizince s pobytem nad 90 dní, občany zemí EU a občany třetích zemí.

Úmrtí ve správním obvodu:

- 315
- z Litomyšle: 83
- v obcích matričního obvodu: 36

Rozvody (rozvod manželství, které bylo uzavřeno v Litomyšli):

- 84

Závěr kroniky

V roce 2024 se Litomyšl stala svědkem dvoustého jubilea svého nejslavnějšího rodáka a zároveň slavila čtvrtstoletí v prestižním klubu UNESCO. Výročí připomněla řada koncertů, výstav a festivalů, ale i znovuotevření rodného bytu Bedřicha Smetany.

Nechyběly však ani chvíle, kdy se do centra dění promítly starosti všedního dne – složité rekonstrukce, dočasná uzavření i hledání náhradních prostor. Město přesto dokázalo naplnit svůj kulturní kalendář a udržet vitalitu, která k Litomyšli patří.

Uplynulý rok ukázal, že Litomyšl není jen kulisou slavné historie, ale také živým organismem, který se dokáže přizpůsobit, hledat nové cesty a přitom si uchovat svou jedinečnou atmosféru. V tom spočívá její skutečná síla – v odvaze, soudržnosti a schopnosti proměňovat výzvy v nové začátky.

Informace o zápisu do kroniky, schválení Radou města Litomyše

Zápis do kroniky provedla Tereza Pulgretová v prosinci 2025.

Rada města Litomyšl zápis schválila dne 17. 12. 2025 usnesením č. 993/25.

Podpisy:

Kronikářka: Tereza Pulgretová

Za Radu města Litomyšl: Daniel Brýdl, starosta

FOTOGRAFICKÁ PŘÍLOHA

Foto: Není-li uvedeno jinak,
archiv Městského úřadu Litomyšl

Vyvalte sudy, narodil se nám Bedříšek! (Lázně ducha – Litomyšl / FB)

Starosta města Daniel Brýdl narazil sud „Litomyšlské chace“ v roli sládka Františka Smetany

Videomapping u zámku

V Zámecké jízdárně večer zazpívala zpěvačka Radůza

Sběratelské předměty k výročí 200. výročí od narození Bedřicha Smetany

Eurobankovka s motivem Bedřicha Smetany

Pamětní stříbrná mince k 200. výročí narození B. Smetany

Starosta Daniel Brýdl představil památeční mince s motivem Bedřicha Smetany

Koncert Všechno nejlepší, Bedřichu!

Klavíristka Jitka Čechová s mezzosopranistkou Václavou Krejčí Houskovou přiblížily osobnost a dílo Bedřicha Smetany při 594. Litomyšlského hudebního večeru

Slavnostní Smetanovský bál (Smetanova Litomyšl / Web)

Na plese promluvil i starosta Daniel Brýdl, večer moderoval Marek Šulc (vpravo)

Filharmonie Hradec Králové zahrála pod taktovkou dirigenta Marka Šedivého

O předtančení se postaral Balet Národního divadla v Praze, který zatančil Českou besedu

Operní pěvci Kateřina Kněžiková, Adam Plachetka, moderátor večera Marek Šulc a ředitel Smetanova domu Leoš Krejčí

Rekonstrukce rodného bytu Bedřicha Smetany (Smetanova Litomyšl / Web)

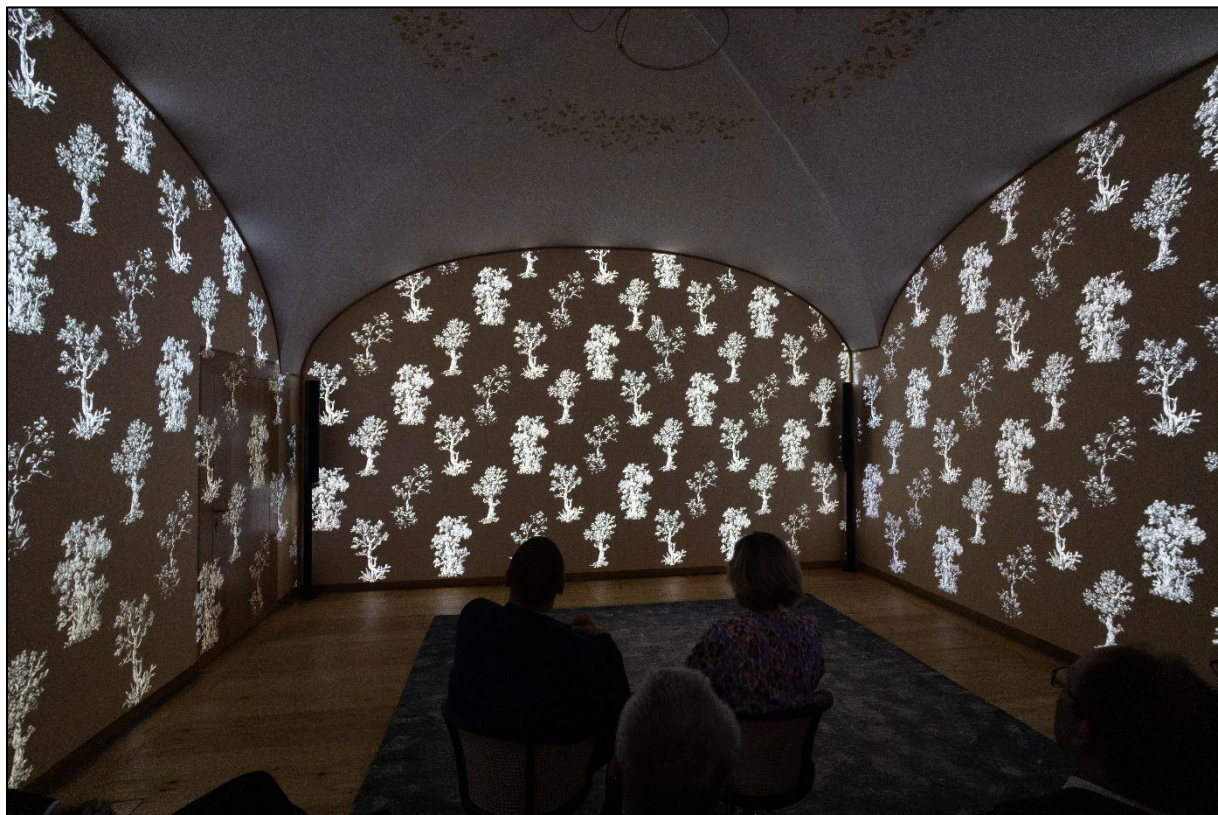

Hudební salon jakožto první část expozice nabízí hudebně-vizuální zážitek

Ložnice, kde se Bedřich Smetana narodil, je vybavena historickým nábytkem z období biedermeiru

Martin Baxa, Daniel Brýdl, René Klimeš, Petr Všetečka, Michal Medek

Slavnostního otevření se zúčastnil i prezident ČR Petr Pavel se svojí chotí, nechyběl ani starosta města Daniel Brýdl s chotí

Architekt Petr Všeťka

Oslavy Smetana 200 vrcholů (Litomyšl -lázně ducha / FB)

Před Piaristickým chrámem Nalezení sv. Kříže zahájil svoji vernisáž open-air výstavy umělec Čestmír Suška

Do života byl uveden také Litomyšlský Poesiomat u Smetanovy lávky

Odhalení sochy Auriossa Michala Cimaly u Smetanova domu

Na zámku byla otevřena nová expozice

Naděžda Goryczková, Martin Baxa, Radomil Kašpar

Slavnostně znovuotevřená Městská obrazárna ve 2. patře zámku

Velkoformátová malba Ecce Homo umělce Daniela Pešty

Ve White Gallery v Osíku se odehrála vernisáž výstavy DVA Renaty Edlmanové a Jasana Zoubka

V Galerii Miroslava Kubíka vystavovala Alena Kučerová

Galerie Pakosta hostila výstavu Plenér 2 od Veroniky Bílkové

Odhalení sochy Rudolfa Burdy s názvem Cesta života v Klášterních zahradách

V Zámeckém pivovaru vystavoval Jiří Pačinek svoji kolekci pro film Glass Onion

A také Štěpánka Stein a výtvarnice Vendy Mlejnská

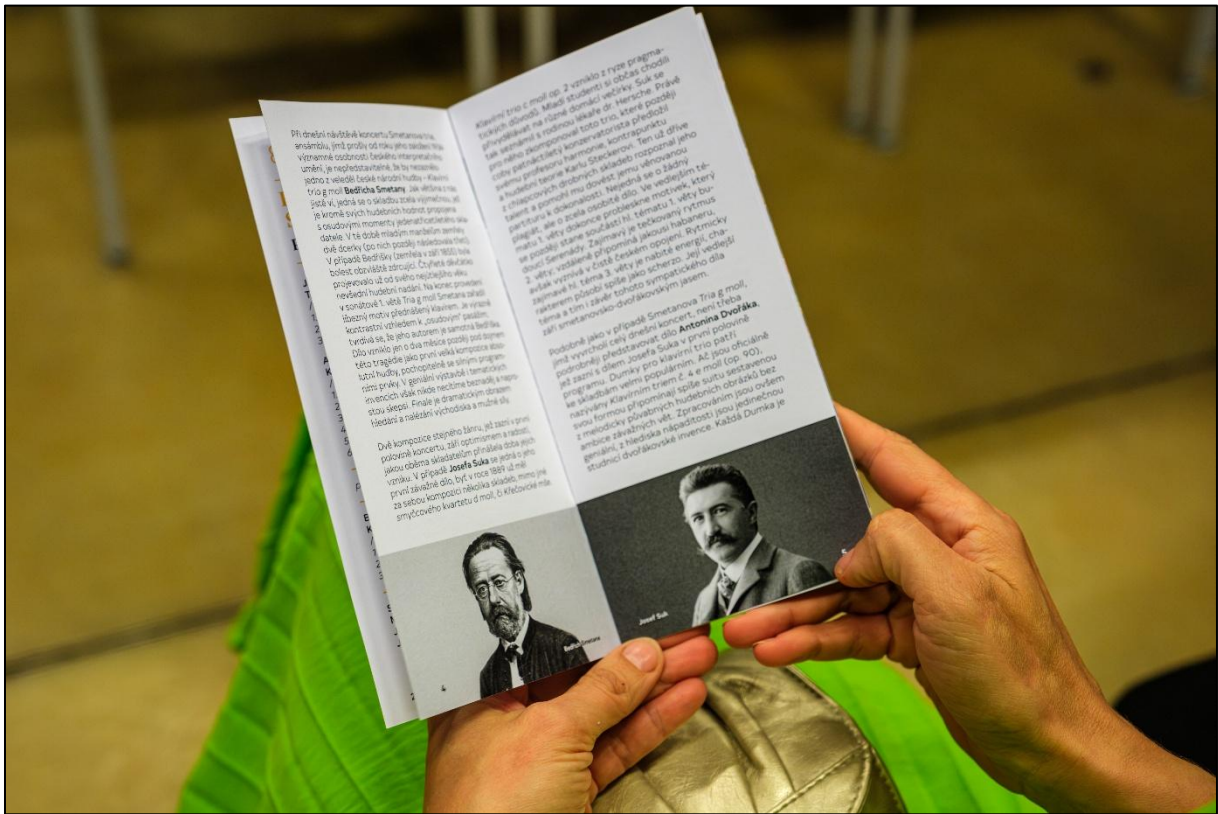
Městská galerie Litomyšl hostila výstavu MenART – Na cestě, která vznikla pod vedením sochaře Čestmíra Sušky, fotografky Štěpánky Stein a grafika Šimona Brejchy

Smetanova Litomyšl

Preludium Smetanovo trio

Markéta Janoušková (housle), Jan Páleníček (violoncello), Jitka Čechová (klavír)

Zahajovací slavnostní koncert Smetana200

Prezident Petr Pavel se svojí chotí se zúčastnili zahajovacího koncertu festivalu

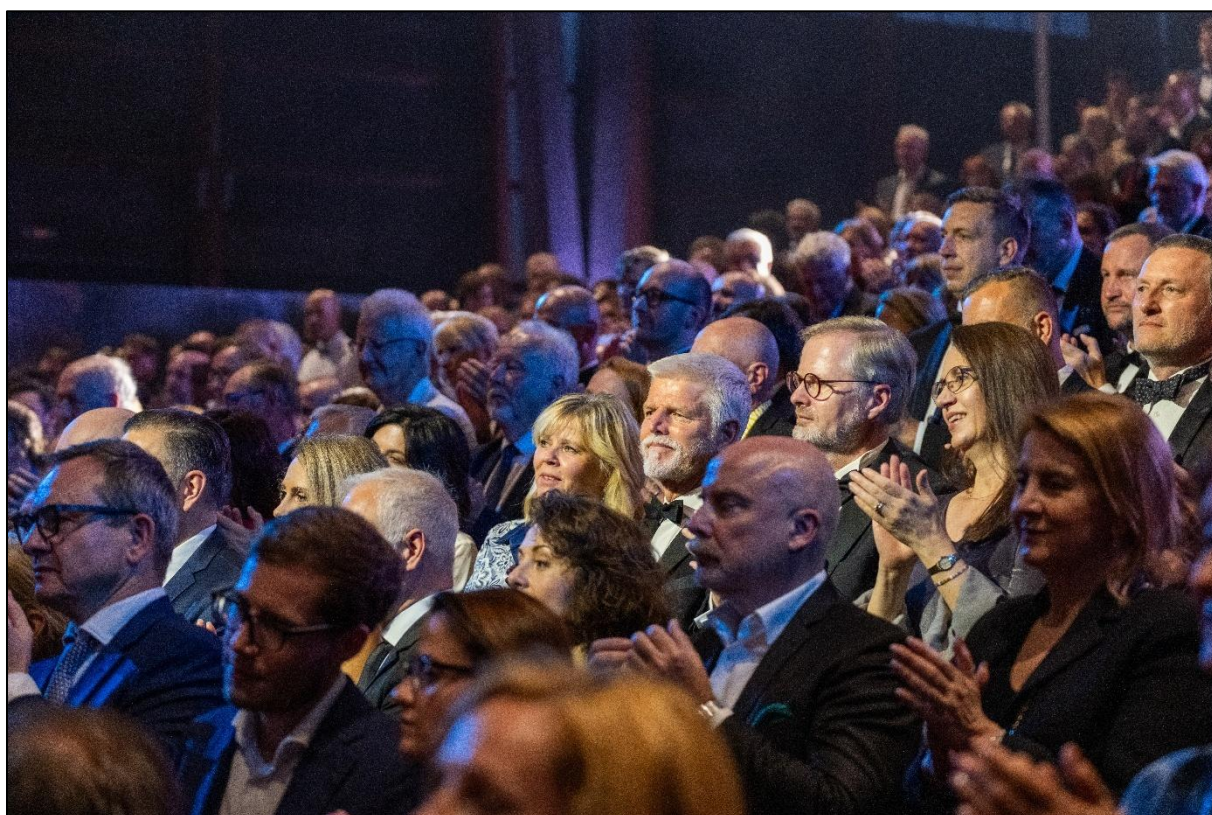
Dirigent Jakub Hrůša

Česká filharmonie odehrála Zahajovací koncert 2024

Vystoupili také umělci ze souboru Cirk La Putyka

Prezident Petr Pavel a Premiér Petr Fiala

Zahajovací ceremoniál

Pánové Českého filharmonického sboru Brno a dětské sbory PK Lilium, Cantando a Iuventus Cantans

Arcibiskup Mons. Jan Graubner při zahajovacím ceremoniálu

Jubilejní Korunovační mše

Akademický sbor Žerotín Olomouc

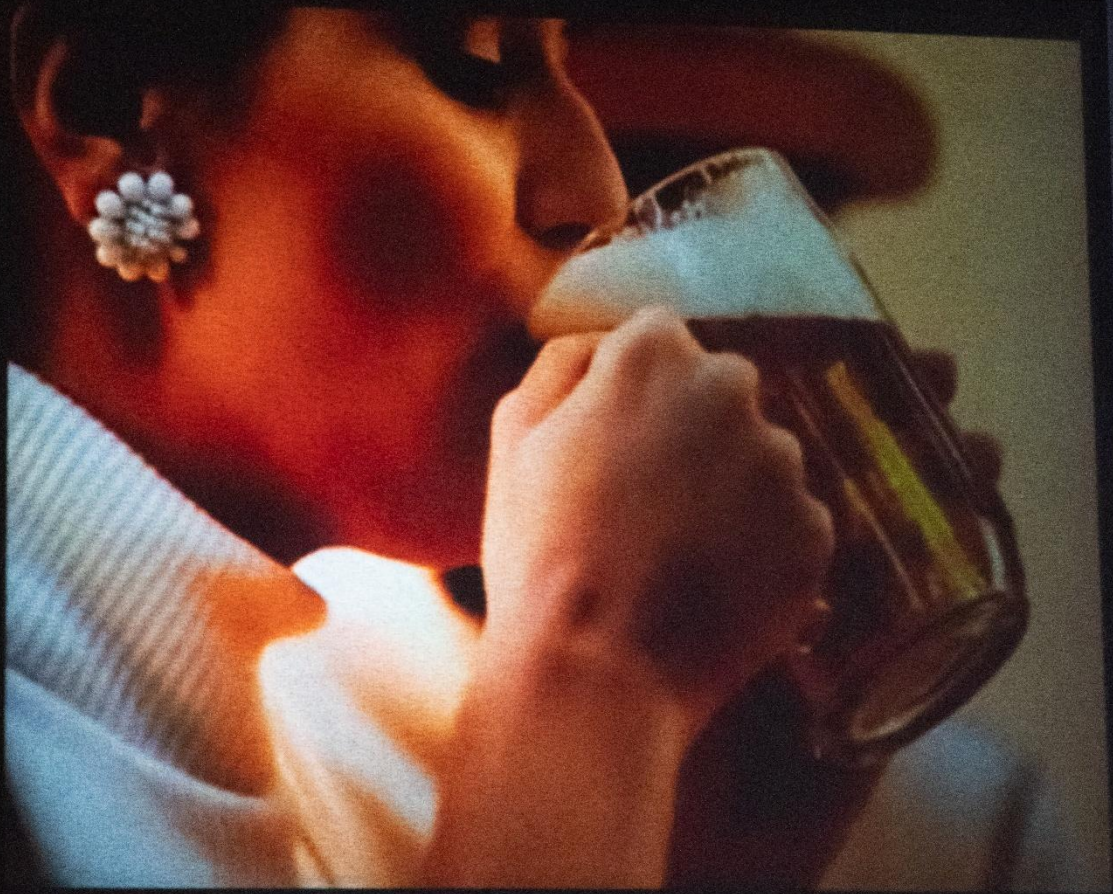

Arcibiskup pražský a primas český Mons. Jan Graubner celebroul mši k 680 . výročí založení Biskupství litomyšlského

To pivečko je nebeský dar

Symfonický orchestr FOK

Bedřich Smetana

Dirigent Jan Kučera

Špaček hraje Bacha

Houslista Jan Špaček

Jazzová jízda v jízdárně

Publiku zahrál na kytaru Rudy Linka a na klavír Bobo Stenson

Další představení

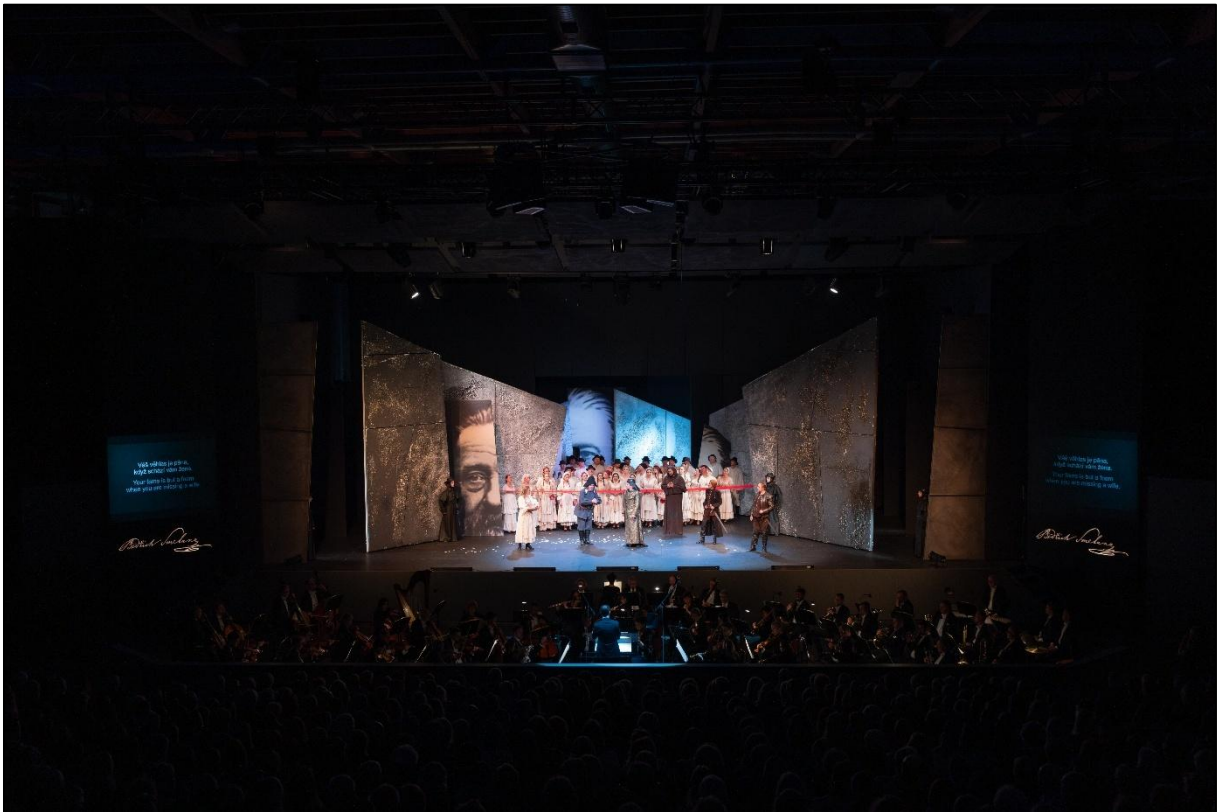

Večer na zámku v Nových Hradech

Hurvínek prodává nevěstu

V představení Jonáš a ting-tangl se Tomáš Savka představil jako Jiří Suchý

Velké finále – Má vlast

Koncert odehrála Česká filharmonie

V čele hudebních umělců stál dirigent Tomáš Netopil

Mladá Smetanova Litomyšl (Mladá Smetanova Litomyšl / FB)

Zahájení 13. litomyšlské lázeňské sezóny (Litomyšl – lázně ducha / FB)

Kolonáda ožila před Piaristickým chrámem Nalezení sv. Kříže

Páté vydání ikonické knihy Krvavý román uvedli do života Anna Horáčková, Hana Klimešová, Miroslav Brýdl a manželé Švehelkovi

Koncert Michala Horáka

Nejen na zámku se tančilo

Ale i na Touloucově náměstí

A taky zpívalo

Litomyšlí se projelo několik historických vozů Veterán klubu Litomyšl

Výherkyně soutěže o nejkrásnější lázeňský klobouk

Výherci soutěže o nejkrásnější lázeňský pár

Výherci soutěže o nejkrásnější lázeňský kostým

David Koller měl koncert ve Smetanově domě

Ivan Mládek & Banjo Band vystoupili v MC Kotelna

Snídaně v trávě

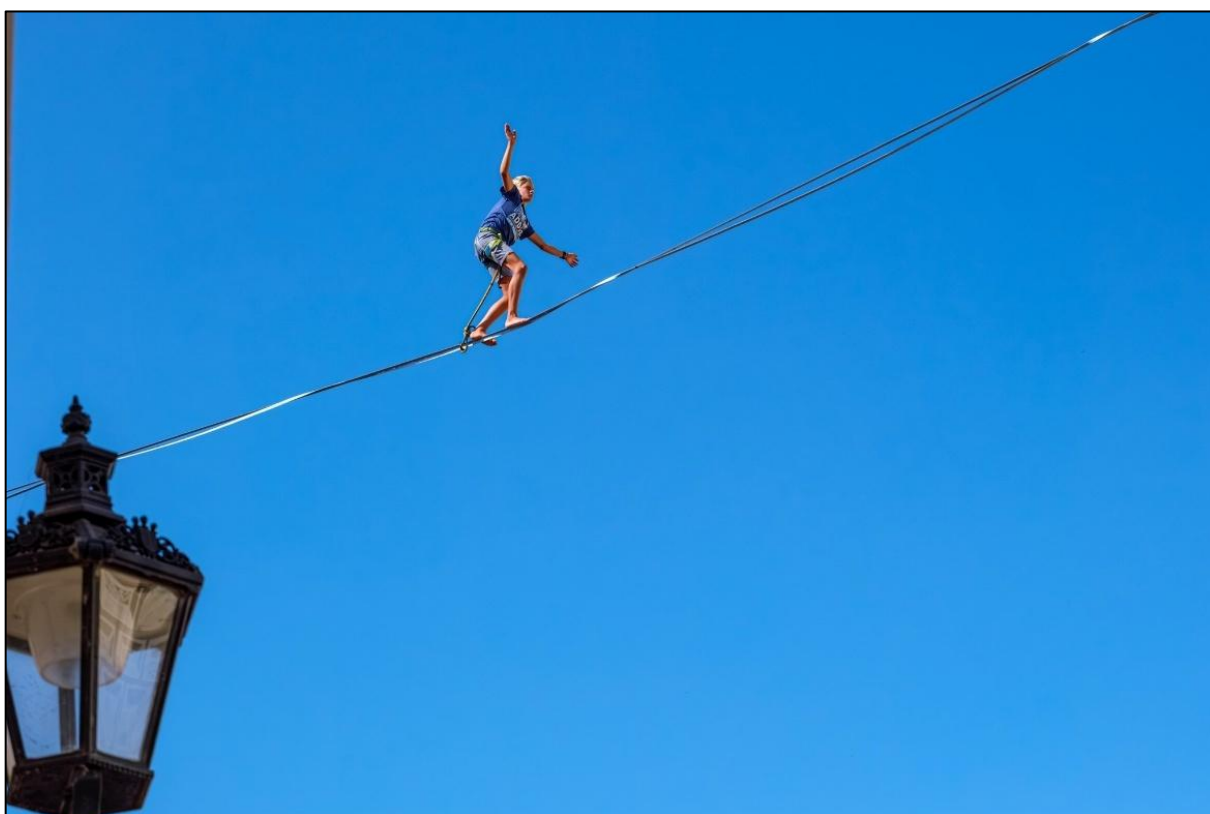

25 let v UNESCO (Litomyšl – lázně ducha / FB)

Vertikální tanec po zámecké věži předvedly Eliška Brtnická a Alžběta Tichá

Highline – přechod ze zámku na zámecký pivovar provedla skupina SlackShow

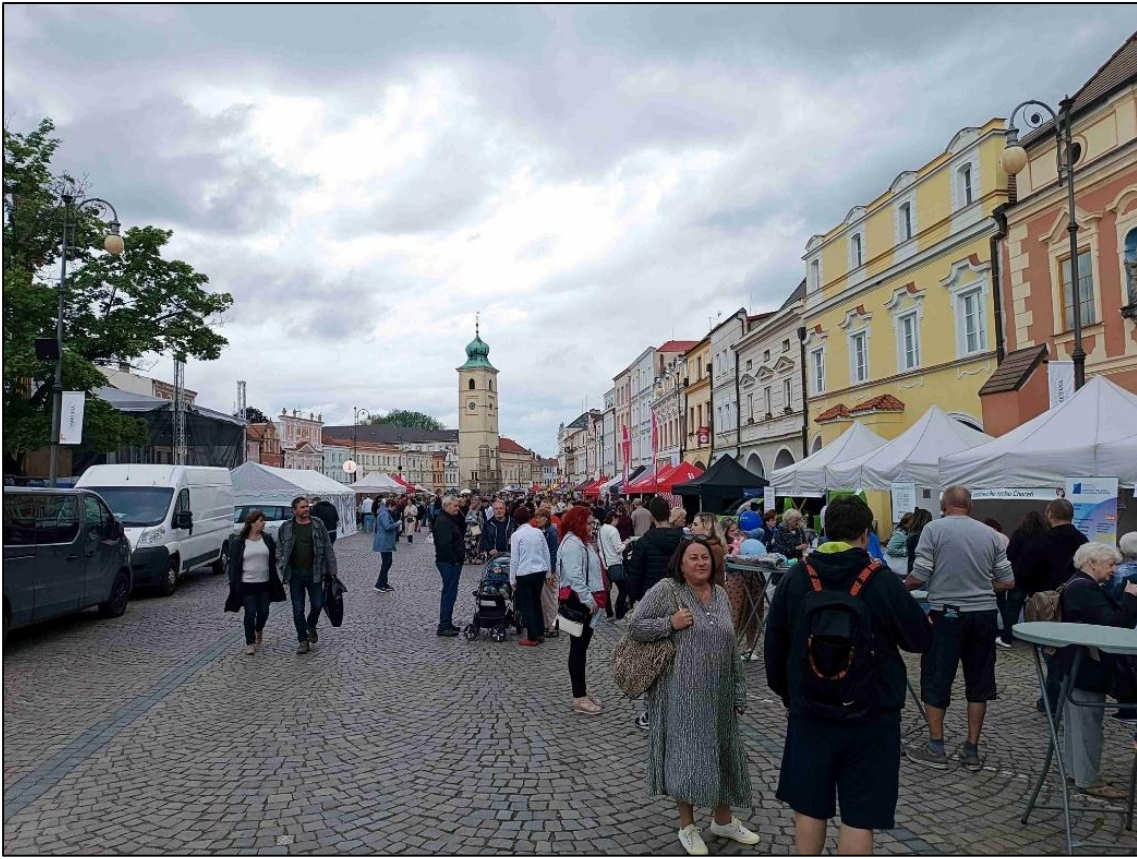

Koncert Police Symphony Orchestra Velký finále PSO

Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové

ArchiMyšl 2024 (ArchiMyšl / FB)

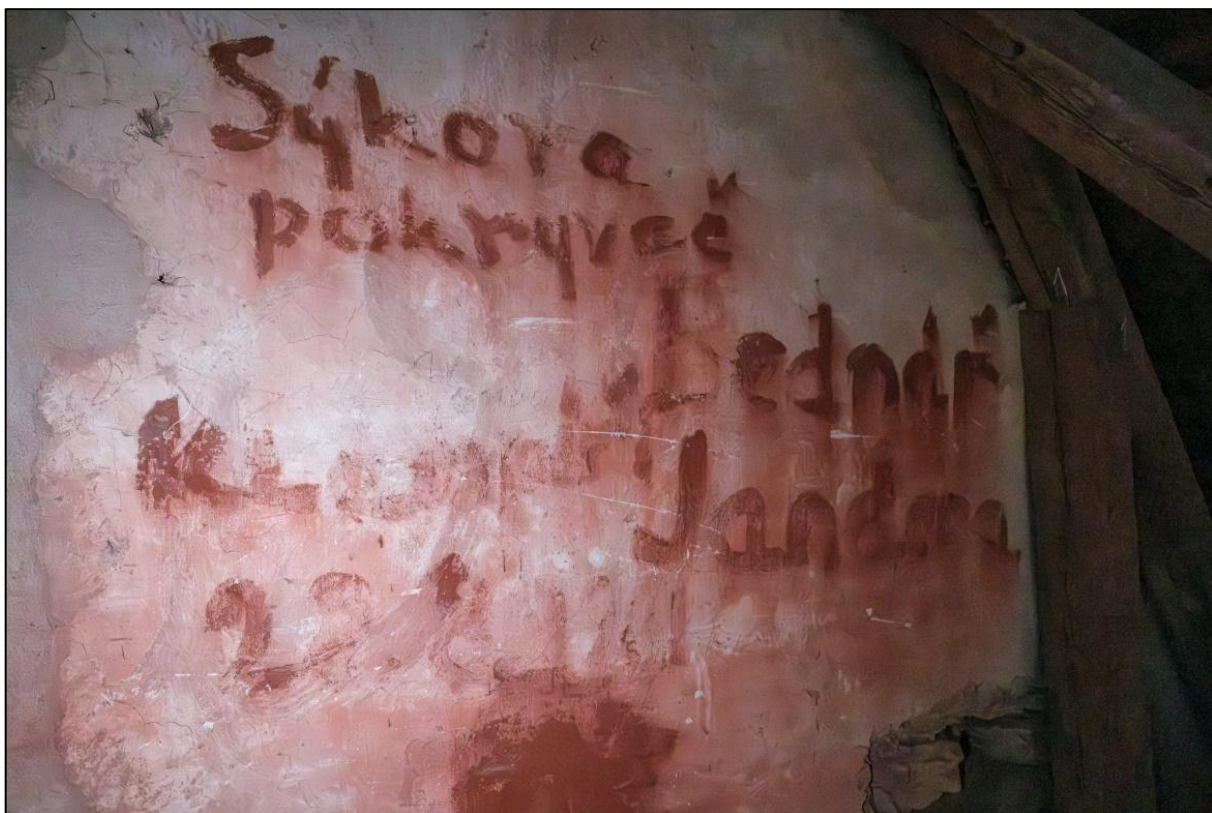

Po stopách Zdeňka Kopala provedl fyzik Jan Šlégr

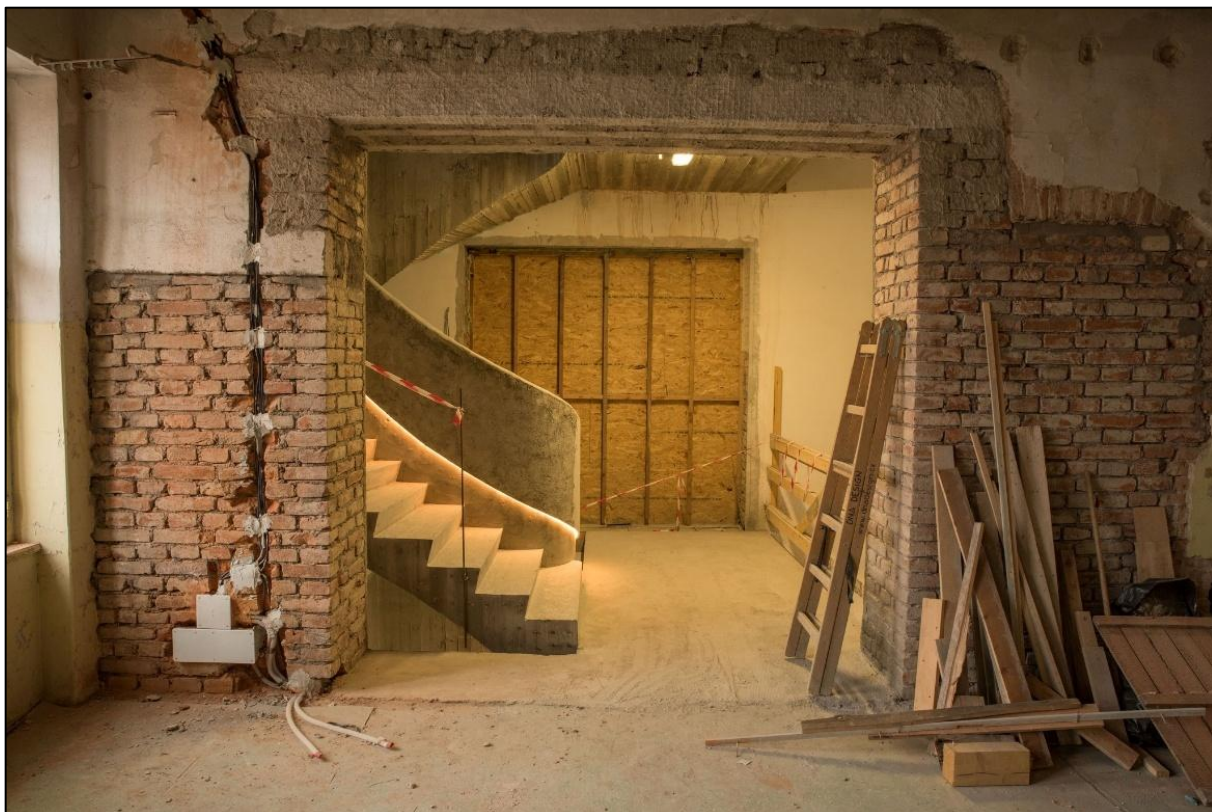
Světový den architektury Litomyšl tradičně oslavila bohatým programem

Beseda Na pivo nejen s architektky s Pavlínou Kvapilovou a Norou Fridrichovou

Komentované prohlídky a procházky

Litomyšlské Dvorky (Litomyšlské Dvorky / FB)

Toulovcovy prázdninové pátky

Honza Křížek Akustik Band

Koncert 5P Luboše Pospíšila

Teátr Pavla Šmída a Větrná pohádka

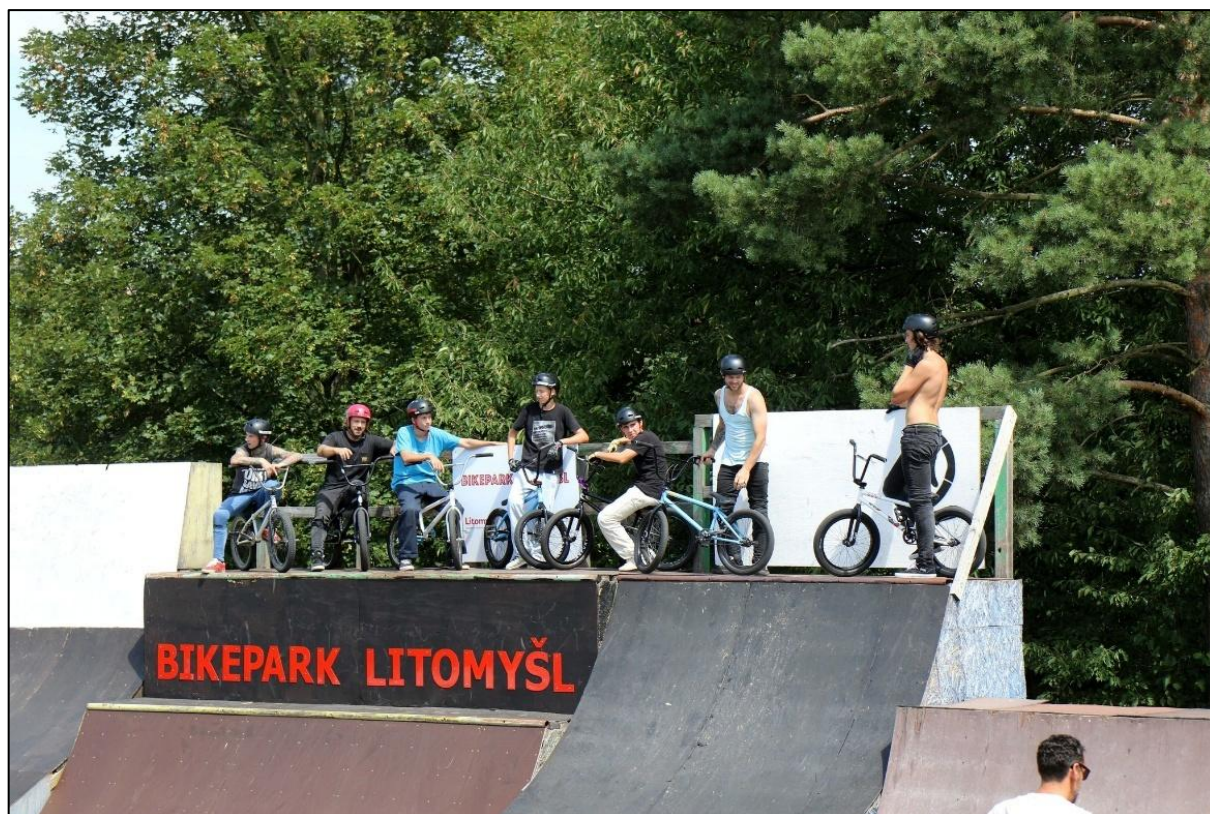

Divadlo Pruhované panenky zahrálo Tři prasátka

Vedoucí Toulcových prázdninových pátků Michaela Severová (vlevo) a Milada Nádvorníková

8. ročník OFF THE WALL JAM

7. Spacák párty (Litomyšlská Spacák párty / FB)

28. říjen v Litomyšli

Pietní akt u pomníku obětem první a druhé světové války u sokolovny, starosta Daniel Brýdl a radní Petra Benešová

Jízda za T.G.M. Veterán klubu Litomyšl

17. listopad v Litomyšli (Generace 89 / FB)

Projev pronesl nejen student VŠCHT v Praze Matěj Martiník

Andělský advent (Andělský advent v Litomyšli / FB)

Slavnostní rozsvícení vánočního stromu

Všechny čtyři neděle bylo postráno o bohatý kulturní program

Štědrovečerní koledování

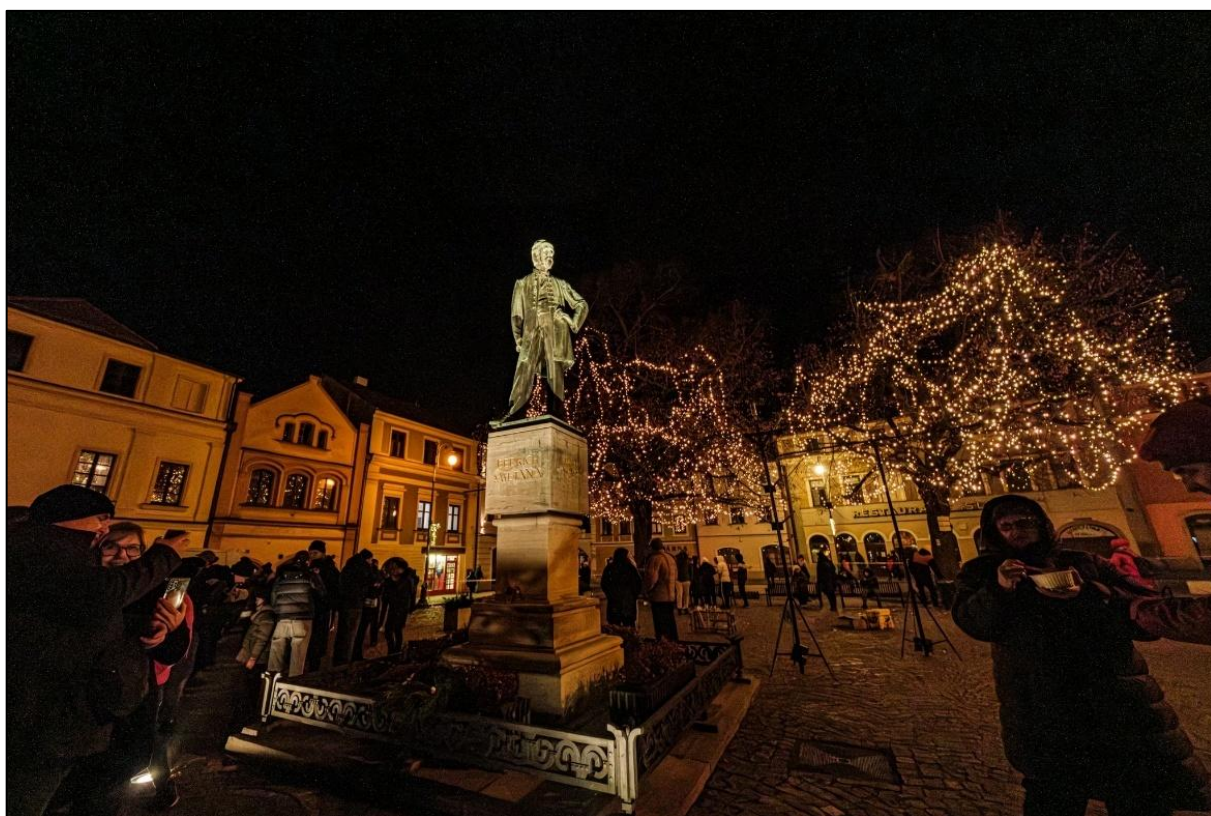

Skauti tradičně rozdávali Betlémské světlo

Silvestrovský ohňostroj

Starosta města Daniel Brýdl tradičně naléval čočkovou polévku

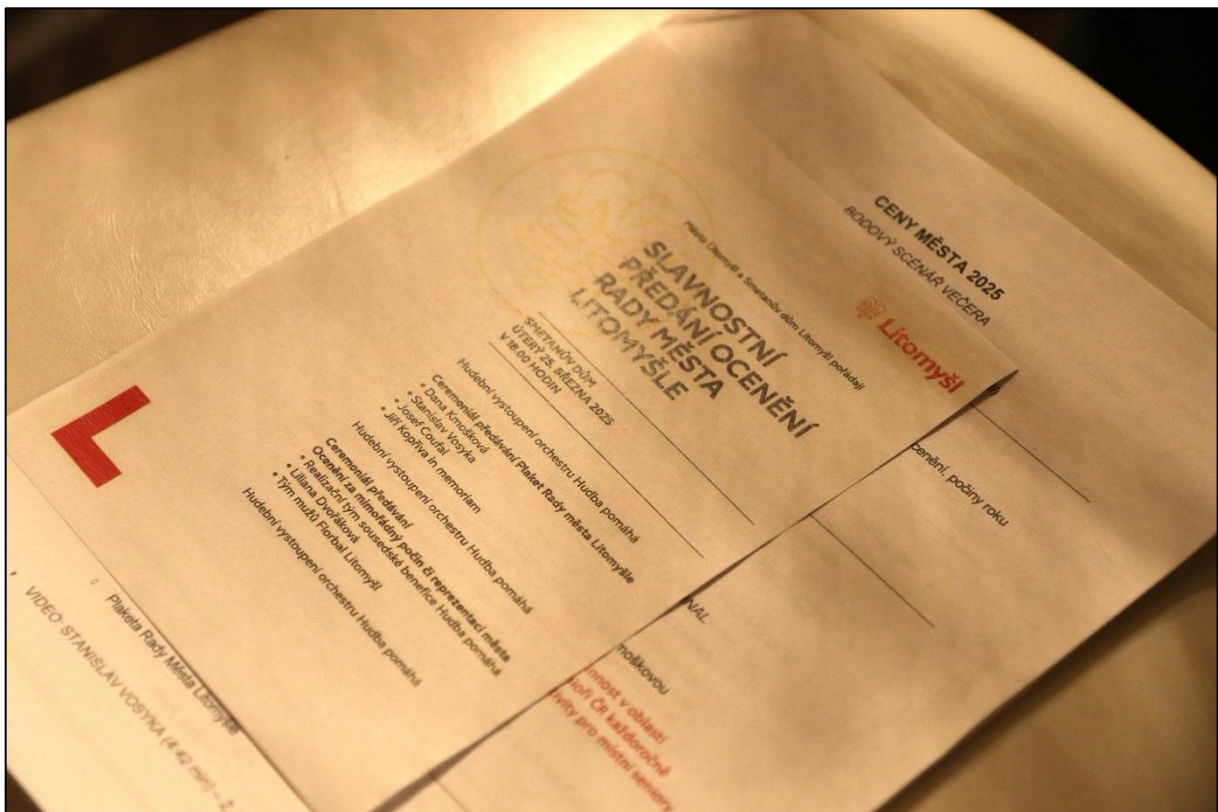
Ohňostroj 2024

Ceny města Litomyše 2024

Ocenění Rady města Litomyše za rok 2024 byly uděleny až na jaře 2025 ve Smetanově domu

Moderátor akce Dominik Kalivoda

Oceněná Liliana Dvořáková

Oceněný Stanislav Vosyka

Oceněný Josef Coufal

Oceněný realizační tým benefice Hudba pomáhá

Oceněná Dana Kmošková

Dojemný moment při předání tajné ceny Dominiku Kalivodovi

Oceněný tým mužů Florbal Litomyšl

Všichni ocenění se starostou města Danielem Brýdlem a místostarostou Radomilem Kašparem

Připomínka 140 let od narození grafika a mystika Josefa Váchala

Pietní akt k uctění památky Zdeňka Kopala

Akce se zúčastnil nestor české astronomie Jan Grygar a profesor astrofyziky Zdeněk Mikulášek

Vzpomínka na PhDr. Milana Skřivánka

5. října by se archivář, historik a výjimečný člověk Milan Skřivánek dožil 85 let

Několik slov pronesl historik Martin Boštík

I starosta Daniel Brýdl

Na Milana Skřivánka zavzpomínal také ředitel Regionálního muzea v Litomyšli René Klimeš

680 let litomyšlského biskupství

28. dubna celebrouval Mons. Jude Thaddeus Okolo, apoštolský nuncius v Česku v proboštském a kapitulním kostele Povýšení sv. Kříže slavnostní výroční mši svatou

Veřejné čtení jmen obětí holocaustu - Jom ha-šoa v kostele Rozeslání sv. Apoštolů

Odhalení názvů tří nových ulic

*Ulice jsou pojmenované po významných osobnostech a čestných občanech města
J. Bělohávkovi, E. Hakenovi a O. Zoubkovi*

Názvy ulic byly veřejně odhaleny za účasti příbuzných výše jmenovaných pánů

Po stopách Židů v Litomyšli (Informační centrum Litomyšl / FB)

Komentovaná prohlídka Po stopách Židů v Litomyšli

Posílám Vám pozdrav – Litomyšl na starých pohlednicích (1894–1950)

Expozice pestré produkce litomyšlských pohlednic v 19. a 20. století a představení katalogu autorů Maxe Olšana a Petra Jandíka s názvem Litomyšl na starých pohlednicích

Kapky na kameni

Komentovaná prohlídka výstavy v Městské galerii Litomyšl se uskutečnila 26. dubna

Vernisaáž výstavy Na smetanovské vlně

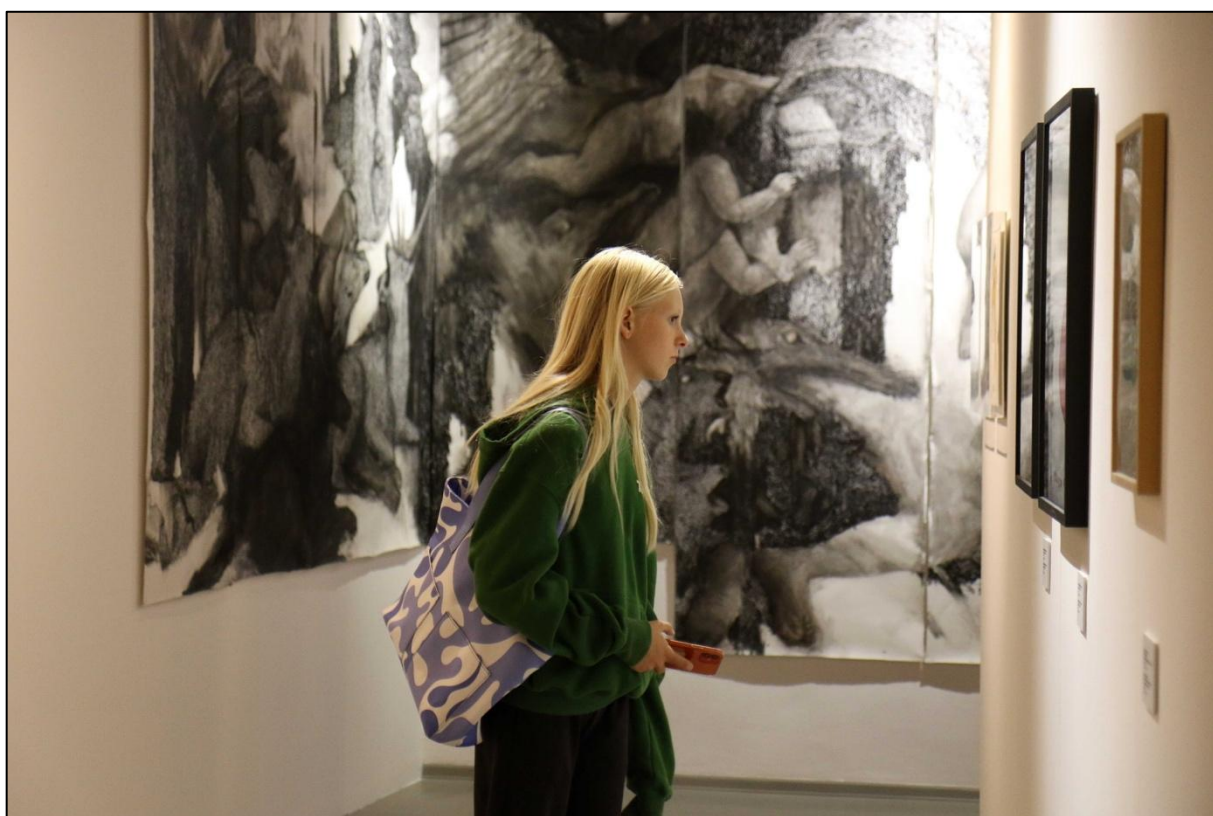

Vernisáž výstavy DANGEROUS LOVE v domě U Rytířů

Výstava byla projektem ředitelky Musea Montanelli prof. Dr. Dadjy Altenburg-Kohl.

Beseda s Michalem Sýkorou v Městské knihovně Litomyšl

Účastník rezidence strážmistra Kmonička, vysokoškolský pedagog a autor detektivek Michal Sýkora

Evropská snídane k 20. výročí vstupu ČR do Evropské unie

Starodávny jarmark

Tříkrálová sbírka

Podařilo se vybrat 882 002 Kč

Do ulic vyrazilo přibližně 115 skupinek

Projekt Žijeme zde spolu

Den zdraví

Den dobrovolnictví

Velký dětský karneval

Velikonoční tvoření ve Středisku volného času

Smetanový víkend v ZUŠ Litomyšl

Workshop Animovaný GIF v Městské galerii Litomyšl

Plavecký klub Litomyšl (Plavecký klub Litomyšl)

Vysočina Cup

63. hry bez katastro

V areálu na Černé hoře se soutěžilo

Zvítězilo družstvo z Mandlu, na druhém místě se umístilo družstvo z Bučiny, třetí byla Písečná

Známí i neznámí spisovatelé a ilustrátoři mezi námi 2. ZŠ U školek

Charitativní den (Gymnázium Aloise Jiráska Litomyšl / FB)

Studentům se podařilo vybrat 262 000 Kč

Park Zdeňka Kopala

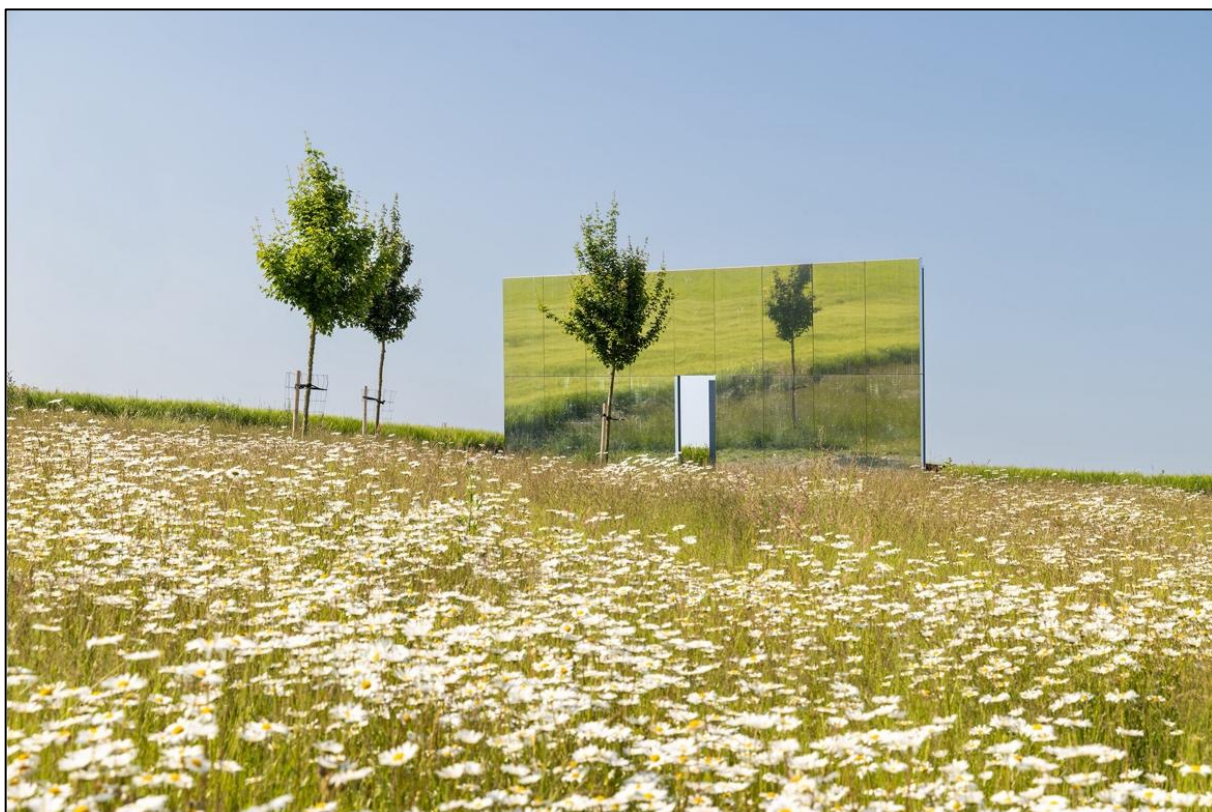
Park získal ocenění Grand Prix architektů

Instalace nizozemského architekta W. Maase s názvem The Door

Nové šachové stolky u vlakového nádraží

U nových šachových stolků z participativního rozpočtu 2023 se uskutečnil první turnaj

Otevření Autokempu Primátor

Autokemp Primátor letos zahájil 7. sezónu s novým provozovateľom, z celkových 58. sezón

Investiční projekty

V MC Kotelna byly odprezentovány investiční projekty města Litomyšle včetně veřejného představení projektů přihlášených do soutěže na prodej vily Klára

Instalace děl Smetanovy výtvarné Litomyšle

Natáčení rodinné komedie Léto s Evženem

Starosta Daniel Brýdl s hercem Martinem Myšíčkou „na place“

Herečka Jana Pidrmanová

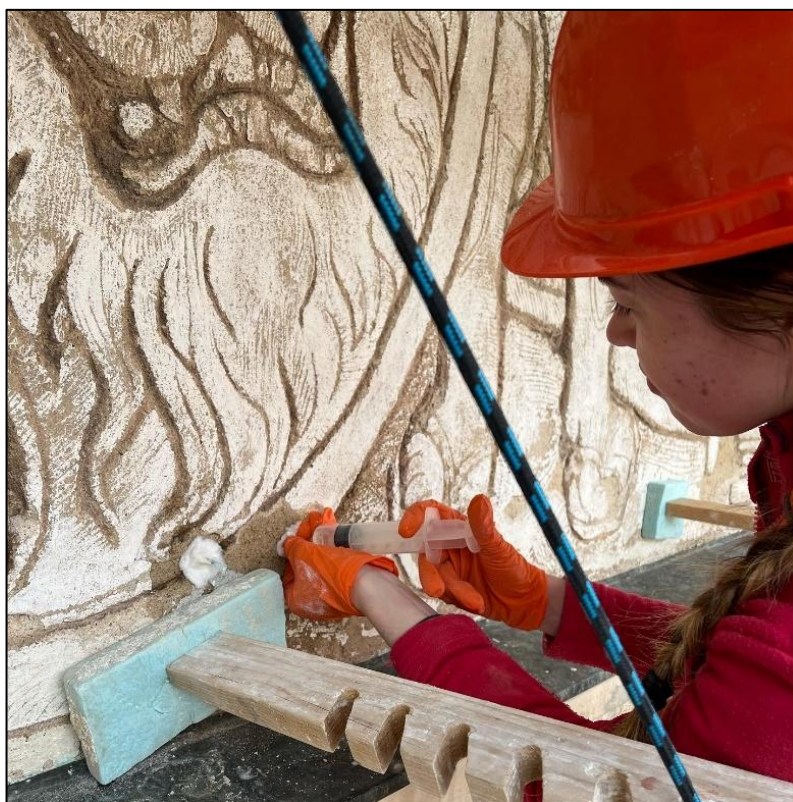

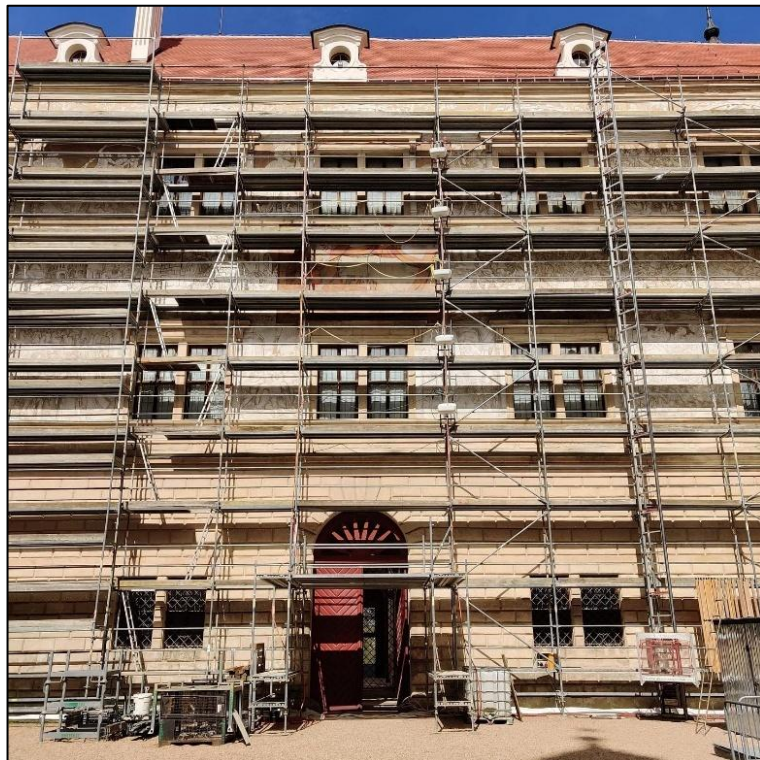
Herečka Jana Batulková

Rekonstrukce Zámku Litomyšl (Fakulta restaurování Univerzity Pardubice / FB)

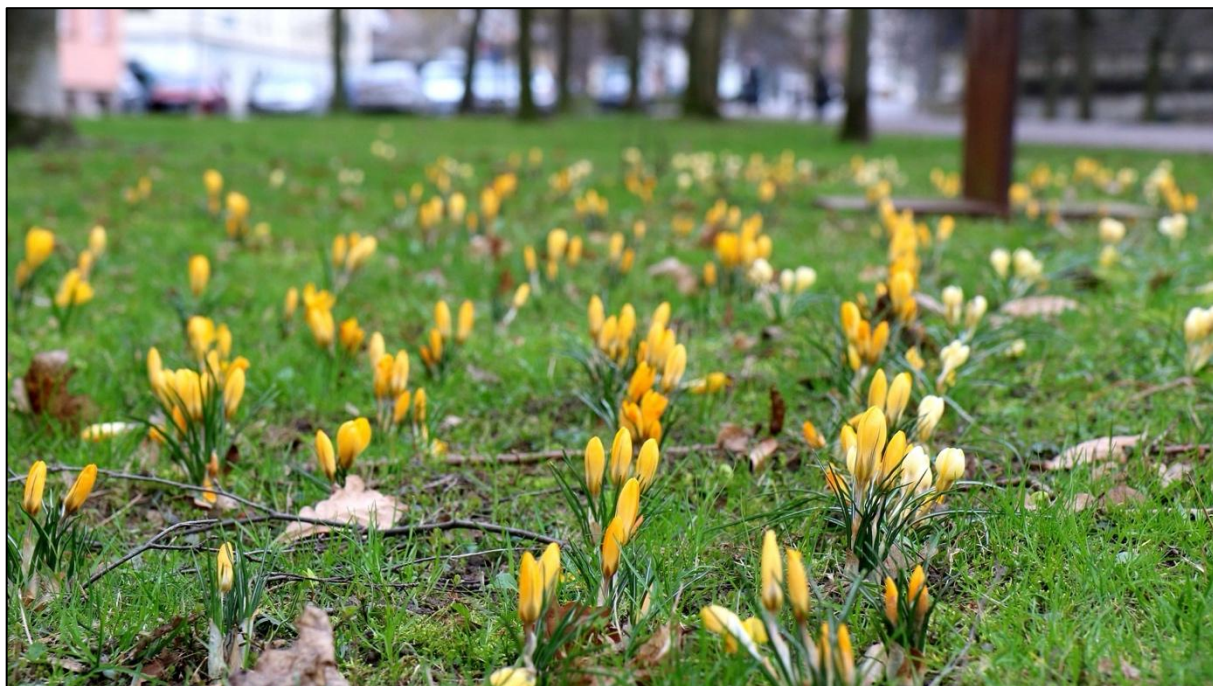

Studenti Ateliéru restaurování a konzervace nástěnné malby, sgrafita a mozaiky spolu s týmem restaurátorů pracovali na sgrafitové fasádě II. nádvoří litomyšlského zámku

Žluté květy v místě bývalé synagogy

Studenti Střední školy zahraničné a technické Litomyšl již podruhé vysázeli více než 300 cibulek v místě bývalé synagogy na připomínku obětí holocaustu

Povodně

